32 OLDAL * ARA 4 DINAR

Poštarina plaćena u gotovom!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. VASARNAP, julius 17. 197. szám

Telefon: Kladóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din.
Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A forrongó Bécs

Döbbent érdeklődéssel fordul az egész világ a kis Ausztria nagy fővárosa felé, ahol a nyugalom, a kedélyesség, a szociális erők egyensulyának mindenfelől annyira irigyelt állapotát hirtelen kerekedett katasztrófális forradalmi vihar dulta fel. Ha levonjuk is azt a bizonyos százalékot, amivel a felizgult fantázia ilyenkor meg szokta toldani az eseményeket, ha Seipel kancellárt és Schober rendőrfőnököt nem fogták is el a tüntetők, a háziezredek nem lázadtak fel és a szociáldemokraták nem ragadták magukhoz puccsszerüen a politikai hatalmat, a valóban megtörtént tények is bőven elegendők arra, hogy a külföld közvéleményében aggódást keltsenek ennek az apróra zsugorodott, de kulturális jelentőségében meg nem fogyatkozott és gazdasági életképességét nagyszerü lendülettel védő államnak sorsa iránt.

A somfalvai vérengzés bünügyében hozott esküdtbirósági felmentő ítélet volt az oka a bécsi demonstrációnak, amely aztán állitólag egy rendőr brutalitása miatt — egy aszszonyt megkardlapozott és egy csecsemőt eltaposott — fajult hallatlan méretü uccai lázadássá. Azonban a szikra ártalmatlanul alszik ki, ha nem hull gyulékony vagy robbanó anyagba. A tüntetésnek és elmérgesedésének közvetlen okai csak szikrák, amelyek azért idézték elő a szörnyü tüzvészt, mert az osztrák proletáriátus és polgári osztály közt felhalmozódott ellentétek lőportornyát érték.

1918 novemberében a szociáldemokraták lettek urrá Ausztriában. El kell ismerni, hogy hatalmukkal igen észszerüen éltek és a monarchiából a demokratikus népköztársaságba vezető átmenet egyenletességét ugy a jobb-, mint a baloldali extremitások erélyes megfékezésével biztositották. Később a keresztényszocialistákkal koalicióban kormányoztak s ilyen módon a munkásság és a polgárság szembefutó törekvései egy egészséges középut eredőjévé enyhültek. Ámde a szociáldemokrata vezérek féltették népszerüségüket és a tömegeikre gyakorolt befolyásukat az államkormányzásban való részvétel kiábrándító hatásától és ezért kilépve a koalicióból, a kormányzás minden gondját, terhét és ódiumát átháritották a polgári mentalitást képviselő keresztényszocialista pártra. Azóta az osztrák szocialisták a községek, főleg Bécs városának adminisztrálásával igyekeznek minél többet megvalósitani programmukból, mig az állam közigazgatásának szálai a keresztényszocialisták kezében futnak össze.

A politikai uralomnak ez a ketté ágazása mindkét tábort állandó elégületlenséggel tölti el. A polgárság Bécs város tanácsának adórendszerében, lakásépitő akcióiában és széles átmérőjü szociálpolitikája minden mozzanatában a szervezett munkásság előjogainak kiméletlen előretörését látja, viszont a proletáriátus valamennyi állami intézményt a burzsoázia ellene szegezett fegyverének tekinti. Innen a sok surlódás, jobb- és baloldali kilengés, ami az utóbbi években az osztrák népköztársaság filigrán hajóját meg-megrázza. Egyfelől a frontharcosok, horogkeresztesek és egyéb reakciós szervezetek, másfelől a köztársaságvédő csapatok és a minden mozgalomba beférkőző vörös osztagok örökösen készenlétben vannak, hogy az állam presztizsének és az élet- és vagyonbiztonságnak rovására erőpróbákat provokáljanak.

A legutóbb érkezett hirek szerint a Seipel-kormánynak sikerült a zavargásokat elfojtania és Bécs uccáin helyreállott a rend. Ahhoz azonban, hogy az osztrák népköztársaság sértetlenül haladhasson el a forradalmi veszélyek Scyllái és Charibdiszei között, mindkét világnézlet felelős reprezentánsai részéről nagyobb energiára van szükség a saját hiveik destruktiv szenvedélyeivel szemben. Ausztria a Habsburgok bukása óta klasszikus hazája a szabadságjogoknak s mindenki, akinek a demokrácia jövője a szivén fekszik, őszintén kivánja, hogy sikerüljön az államélet és a szociális küzdelmek terén legyürnie azokat a szabadosságokat, amelyek végeredményben a reakció vetéseit érlelik.

A bécsi munkásság fegyverszünetet kötött a kormánnyal

A szombati nap nyugodtan telt el — A szociáldemokrata-párt ultimátumot nyujtott át a kormánynak, amelyben Seipel kancellár lemondását és Schober rendőrfőnök eltávolitását követeli — A tárgyalások befejezéséig mindkét fél el akarja kerülni a vérontást — Az általános sztrájk tovább tart Bécsben és a vasutak sem közlekednek

Direktórium alakul Ausztriában Seipel kancellár és a szociáldemokraták részvételével

Budapestről jelentik: A forradalmi Bécs elzárkózott a külső világtól. Telefonjai nem müködnek, telegráfjai nem berregnek, vonatai a pályaudvarokon vesztegelnek, általában az általános sztrájk megbénitotta minden tagját, azonban

a forradalmi jellegü kilengések egy szombat délben Budapestre érkezett autentikus jelentés szerint megszüntek; szombat reggelre a nyugalom teljesen helyreállt Bécsben, a hatóságok teljesen urai lettek a helyzetnek és a kormány erős kézzel tartja kezében a hatalmat.

Budapest, amely Bécsen keresztül érintkezik Nyugat-Európával, teljesen el van zárva Bécstől és külföldi összeköttetéseitől. A budapesti sajtó ugy segit magán, hogy Hegyeshalom határállomásra küldi ki munkatársait, akik itt a bécsi vonattal érkező utasoktól informálódnak, de több budapesti lap és velük együtt a *Bácsmegyei Napló* budapesti szerkesztősége is Pozsonyba küldte ki munkatársait, akik itt autókon tartják fenn az összeköttetést Bécsel és információikat Pozsonyból telefonon továbbitják Budapestre. Több budapesti lap munkatársa szombat reggel repülőgépen utazott Bécsbe, ahonnan éjjel tér vissza, hogy tájékoztassa olvasóit a helyzetről.

A forradalom éjszakája

A *Bácsmegyei Napló* Pozsonyba kiküldött munkatársa a szombatra virradó éjszaka a szombati nap eseményeiről a következőket jelenti:

Egész éjszaka szakadatlanul folytak az ütközetek és a gyujtogatások a városban.

Különösen sulyos volt a helyzet a külvárosokban és a munkásnegyedekben. A tömeg sorra járta a rendőrőrszobákat, ahova betörtek, a rendőröket megverték és megfenyegették. A legtöbb őrszobából előre elmenekültek a rendőrök, amikor a tömeg felvonulását látták. Ezután a tüntetők a rendőrőrszobákban a butorokat és iratokat meggyujtották.

Éjjel félkettő után fokozatosan szünni kezdett a fegyverropogás zaja és a tömeg felvonulása is.

Éjjel kettőtől reggel hét óráig aránylag nyugalom volt, de ez a csend nem a béke, hanem vihar előtti csendnek látszott. A Ring-et ekkorra sikerült megtisztitani a tüntetőktől és mindenütt fegyveres őrjárat cirkált.

Éjfél táján körülbelül kétszáz volt a halottak száma és hat-nyolcszáz a sebesülteké.

Ekkor már a kórházak zsufolásig megteltek sebesültekkel és sok helyen az uccán hevertek a sulyos sebesültek, akiket még nem szállitottak el a mentők.

Általános sztrájk egész Ausztriában

Szombat reggel a bécsi lapok közül egyedül az Arbeiterzeitung, a szocialisták hivatalos lapja jelent meg. A lap első oldalán a szociáldemokrata párt felhivását közli, amelyben

a párt vezetői felhivják a munkásságot, hogy hagyják abba a pénteken megkezdett demonstrációt és most már csak komoly, méltóságteljes általános sztrájkkal tüntessenek a maguk igaza mellett.

A gyárak és mühelyek nem dolgoznak Bécsben, az üzleteket ki sem nyitották és a vendéglők nagyrésze is zárva van.

Az élelmiszerellátás szünetel, ugyhogy éhinségtől tartanak.

Változatlanul résztvesznek az általános sztrájkban a posta-, távirda- és telefonalkalmazottak is. A vasuti forgalom először a déli vasuton szünt meg. Minden állomáson sztrájkvezetőség vette át az irányitást és

a sztrájkvezetőségekben a szociáldemokraták és a kereszténysyocialisták együttmüködnek.

A kormány péntek délután óta permanens minisztertanácsot tart és a beérkező jelentéseknek megfelelően teszi meg a szükséges intézkedéseket; többek közt egész Ausztria területére *szesztilalmat léptettek életbe*. A külvárosok hangulata igen harcias, de a szociáldemokrata párt bizalmi embereinek sikerül a rendet fentartani.

A kormány lemond és direktórium alakul

Szombat délelőtt a helyzet a következőképen foglalható össze: A kormányon még mindig Seipel van, de vele szemben a szociáldemokraták az általános sztrájk fegyverét léptették életbe

A harcban álló két tábor küzdelme akörül forog, hogy Seipel kancellár és Schober rendőrfőnök lemond-e.

Addig azonban, amig erre nézve a két tábor megegyezésre jut,

mindkét fél átlátja annak szükségességét, hogy a további vérontásnak elejét vegye

és a nyugalmat biztositsa. Ezeknek az előzményeknek az eredménye az, hogy

Bécsben szombaton aránylag nyugalom volt, amit mindkét fél igyekezett fenntartani

és pedig egyrészt Seipel és Schober parancsára hallgató rendőrség és katonaság, másrészt a szocialistavezetők parancsaira hallgató köztársasági védőörség. Ennek a közös szolgálatnak a célja a vérontás, gyujtogatás és fosztogatás lehetetlenné tétele, a halottak eltemetése, a sebesültek ápolása, a romok eltakaritása és eközben mintegy parlamentáris tárgyalások folytatása Ausztria további sorsáról.

Hogy a helyzet hogyan fog alakulni hogy Seipel lemond-e, illetve, hogy

a szocialista uralomnak milyen lesz a formája,

azt egyelőre nem lehet tudni. Tény az hogy

a szocialista szervezettség várakozáson felül erős lesz és a kereszténysyocialista szervezetek ereje meglehetős kicsinynek bizonyult.

Tény az is, hogy még az osztrák vidékeken sem mozdultak meg a kereszténysyocialista szervezetek. Másrészt szociáldemokrta körökben is elismerik, hogy

a szocialistákat támogatók egyrésze oly elemekből áll, amelyeket nem lehet bizonyos határokon belül tartani és ez sulyos terhe volna a szocialista vezéreknek, ha maguk vennék át a hatalmat.

A délelőtti órákban általában nyugalom volt Bécsben. Nagy munkáscsoportok vonultak végig az uccákon, azonban

összeütközésre délig sehol sem került a sor.

A köztársasági vedőszövetség emberei állandóan erős őrjáratokat tartanak fenn az uccákon. Hirek vannak arról, hogy

a kormány még a szombati napon beadja lemondását.

Azok a tárgyalások, amelyek péntek este egyrészt Seipel kancellár, másrészt Seitz polgármester és Bauer dr. képviselő közt megindultak, szombat délelőtt folytatódtak. Ezeknek a tárgyalásoknak az eredménye az, hogy

minden valószinüség szerint direktórium alakul, amelynek egyrészt Seipel és Schober, másrészt egy szociáldemokrata vezér is tagja lesz.

Ezt a megoldást általában a szocialisták vereségének és annak a beismerésének tekintik, hogy a szociáldemokrata vezérek maguk is belátták, hogy a tömeggel szemben tehetetlennek és ezért félnek a hatalom átvételétől.

Csak huszonnégyórás tiltakozó sztrájkot rendelt el a szociáldemokrata párt

A villamos forgalom még mindig szünetel és az ujságok sem jelentek meg Szombaton. csak az Arbeiterzeitung adott ki délelőtt egyoldalas második kiadást »Mitteilungsblatt der Socialendemokraten Deutschösterriechs« cimmel. Ebben a kiadásban az Arbeiterzeitung ismerteti az előző nap eseményeit és

elhárit a szociáldemokratákról minden felelősséget

és a helyzet elmérgesedéséért a rendőrséget okozza.

A lap közli a pártvezetőség utasitását a munkássággal. E szerint

a vasuti és postai alkalmazottak további intézkedésig sztrájkban maradnak, a kórházakban és élelmiszerszállitásnál alkalmazott munkások szolgálatot tartanak, a többi munkáskategória pedig huszonnégyórás tüntetősztrájk után ismét munkába áll

és tartalékban marad minden eshetőségre készen.

A forrdalmi Bécsből menekülnek az idegenek

Déli egy órakor jelenti, a Bácsmegyei Napló pozsonyi tudósitója: Pozsony és Bécs között az autóforgalom nagyon megélénkült. Bécsből rengeteg külföldi utazott Pozsonyba, hogy onnan sürgönyözzenek, illetve tovább utazzanak Azok, akik pénteken a bécsi pályaudvarokra érkeztek, teljesen magukra hagyatva maradtak. Seholsem volt hordár és segitség. Gyalog kellett podgyászukkal a közeli szállókba menni, szombat délelőtt bérautókkal Pozsonyba utaztak, ahol valamennyi szálloda zsufolva van

De nemcsak külföldiek, hanem az állandóan Bécsben lakó előkelőségek is tömegesen érkeznek Pozsonyba,

köztük a bécsi francia követség titkára, aki Pozsonyból lépett érintkezésbe Párissal. Pozsonyba menekült a bécsi finánckapacitások közül Castiglione is

Rengeteg külföldi ujságiró hagyta el Bécset, hogy a pozsonyi interurbán telefonon adjon tudósitást lapjának. A pozsonyi postahivatalt valósággal ostrom alá vették a Bécsből külföldi és a Magyarországból jövő ujságirók. A pozsonyi telefonközpont hihetetlen nagy forgalmat bonyolit le, összes vonalai állandóan tulzsufoltak és az ujságirók órákig kénytelenk várni, amig összeköttetést kapnak.

A péntek esti véres zavargásokból a Bécsből érkező szemtanuk ujabb borzalmas részleteket mondanak el. Az igazságügyi palota előtt történt összecsapás alkalmával. amikor a tömeg dühe a rendőrség ellen tetőfokára hágott,

egy rendőrtisztet valósággal darabokra téptek, két rendőrt pedig lámpavasra huztak.

Más szemtanuk szerint a bécsujhelyi munkások a hajnali órákban gyalog készültek Bécsbe. hogy ott a tüntetők segitségére siessenek. Arról is beszéltek, hogy az éjszaka folyamán a külvárosok munkásait fel akarták fegyverezni, hogy az arzenál ostrom alatt áll, söt, hogy azt ki is fosztották, végül egyes lapok arról is hirt adtak, hogy Seipel kancellár és Schober rendőrfőnök a tüntetők fogságába kerültek, ezek a hirek azonban mind tulzottaknak és valótlanoknak bizonyultak.

A szociáldemokrata-párt szombat este lejáró ultimátumot nyujtott át a Seipel-kormánynak

Budapestről jelentik: A Budapestről szombat reggel repülőgépen Bécsbe ment ujságirók délután ugyancsak repülőgépen érkeztek vissza Budapestre. A visszaérkezett ujságirók az estilapok második kiadásában inkább szines riportokban számolnak be bécsi tapasztalataikról. A budapesti ujságirókat az asperni repülőtéren a szociáldemokrata párt bizalmi emberei fogadták, akik csak hosszas tárgyalás után voltak hajlandók megengedni, hogy a magyar lapok kiküldött tudósitói Bécsbe mehessenek. Végül is ugy döntöttek, hogy egy bizalmi férfiu kiséretében autón beviszik a magyar ujságirókat az Arbeiterzeitung szerkesztőségébe, ahonan most a szociáldemokrata mozgalmat és az általános sztrájkot irányitják. Itt az ujságiróknak passe-partout-t adtak, amely arra jogositotta fel őket, hogy a városban autón körülmehessenek

A tudósitások szerint

Az Arbeiter Zeitung szerkesztőségi épülete valóságos megerősitett vár.

A postások és vasutasok felfegyverkezett kordonja állja el az utat a bejáratok előtt. Idejön mindenki, akinek autóra, vagy bármilyen igazolványra szüksége, mert csak innen kapható engedély bármire. Az *Arbeiterzeitung* szerkesztőségének első és második emeletén a munkásvezérek tárgyalnak a munkások bizalmi férfiaival és itt van *Buchinger* Manó, *Garami* Ernő és *Fényes* László is.

A budapesti lapok munkatársai valamennyien azt jelentik, hogy

szombaton Bécsben nyugalom van.

A tudósitások beszámolnak arról, hogy

a szociáldemokraták ultimátumot adtak át a minisztertanácsnak, melyben követelik Seipel kancellár azonnali lemondását, Schober eltávolitását a rendőrség élérő', végül azt, hogy a rendőrség a jövőben a polgármesternek legyen alárendelve.

A kormány már beleegyezett volna Schober elejtésébe, azonban a másik két követelést, Seipel lemondását és a rendőrségnek a polgármester rendelkezése alá helyezését nem hajlandó teljesiteni. Viszont

a szociáldemokraták kijelentik, hogy semmiféle koncessziót nem tesznek és ha estére felborulna a helyzet, elháritanak magukról minden felelősséget,

mert az a kormányt terheli.

A somfalvai pör felmentett vádlottjai magyar terüle re meneküitek

Sopronból jelentik: A somfalvai véres események bünpörének felmentett vádlottjai

a Tsarman-család tagjai kénytelenek voltak Burgenlandból elmenekülni és magyar területre érkeztek.

Tsarman János és veje *Pintér* János elmondották a magyar hatóságok előtt és ezt a hirt az agfalvai jegyző is megerősitette, hogy

a lajtaujfalusi munkásság azzal fenyegetőzik, hogy kényszeriteni fogja a magyarokat Tsarmanék kiadására.

Szombat délelőtt egy civilruhás osztrák vasutas érkezett Sopronba, aki azzal az indokolással, hogy ebben a pillanatban tartani lehet attól, hogy a felfegyverkezett munkásság az állami alkalmazottak ellen fordul, az iránt érdeklődött, hogy az esetleg menekülni készülő osztrák állami alkalmazottak számithatnak-e arra, hogy befogadják őket.

A határmenti magyar községekben az események *iránti érdeklődésen* kivül semmiféle izgalom nem észlelhető. A lakosság nyugodtan itéli meg a helyzetet, amelynek előidézését az osztrák kommunistáknak tulajdonitják.

A magyar kormány résen van

Budapestről jelentik: A budapesti pályaudvarokra szombaton egyetlen vonat sem futott be Bécs felől.

További rendelkezésig Bécsbe nem inditanak vonatot,

hanem csak Hegyeshalomig, mert az osztrákok nem veszik át a vonatot. Hegyeshalomra szombaton hajnalban félnégykor futott be az utolsó Bécsbe irányitott Budapest felől jövő vonat, amelyet azonban Hegyeshalomról már nem engedtek tovább. A brucki állomást az ottani szakszervezetek vezetői keritették hatalmukba és azonnal közölték a hegyeshalmi pályaudvarral, hogy több vonatot már nem engednek át.

Vass József miniszterelnökhelyettes szombaton informáltatta magát a bécsi események felől. Déli tizenkét órakor *Sztranyovszky* Sándor belügyminiszteri államtitkár és *Issekutz* Aurél helyettes államtitkár, a minisztérium rendészeti osztályának vezetője keresték fel a miniszterelnök-helyettest, akivel hosszabb ideig tanácskoztak. A tanácskozás után Sztranyovszky államtitkár a következőket mondta az ujságiróknak:

— *Résen vagyunk.* Ha a szomszéd háza ég, akkor a gondos gazda ügyeljen arra, hogy az ő háza teteje ki ne gyulladjon. Ezt tesszük mi is, abban a reményben, hogy a szomszéd a maga portáját is meg fogja védeni a tüz továbbterjedésétől.

A belügyi államtitkár távozása után *Valkó* külügyminiszter tárgyalt hosszasan Vass József miniszterelnök-helyettessel.

Budapesten általában nyugodtan fogadják a bécsi eseményekről szóló hireket. A magyar kormány álláspontja az, hogy idegen állam ügyeibe nem avatkozik bele, amiből természetszerüleg következik, hogy

a bécsi eseményekkel kapcsolatban magyar részről semmiféle különösebb intézkedés vagy előkészület nem történt.

Illetékes helyen utalnak arra, hogy már most is megállapitható, hogy csupán Bécsre és közvetlen környékére szoritkozó, tehát csak lokális jelentőségü eseményről van szó és remélhető, hogy az osztrák államhatalom szerveinek sikerül mielőbb rendet teremteni.

Hatvanegy halott, kétszáz sebesült

A halottak és sebesültek számát még délben sem tudták pontosan megállapitani. A késő éjszakától egész délig szakadatlanul szállitották a mentők a sebesülteket. A közönség izgalma foyton fokozódott, a lapok nem jelentek meg és vad hiresztelésekkel volt tele a város. Minden alapot nélkülöz az a hir, hogy az Operaházat felgyujtották és az sem felel meg a valóságnak, hogy az opera előtt ujabb összeütközés volt.

Ma már meg lehet állapitani, hogy a halottak és sebesültek számát az első hirek erősen tulozták. A rendőrség hivatalos jelentése szerint

az uccai harcoknak 61 halottja és 180—200 sebesültje van.

Az áldozatok közül 53 polgári személy, 8 pedig katona és rendőr. Nagyon sok sebesültet odahaza ápolnak.

A város nyugodt

Szombaton délben a város teljesen nyugodt volt. Az üzleteket kinyitották, a kávéházak és vendéglők teli emberekkel. Az ucca képe csak annyiban változott, hogy a járókelők között igen sok a munkás. A Ringen megszokott kép, a szállodák előtt izgatott csoportokban idegenek, akik az eseményet beszélik meg.

Három rendőrholttest a romok alatt

Megrenditő képet mutat a Justizpalace, az igazságügyi palota környéke. A palota ablakain füstfelhők szállnak ki. A tüzoltók teljes erővel dolgoznak, hogy a tüzet véglegesen elfojtsák. A lépcsőkön rendőrök és hivatalnokok, akik az épület belsejéből iratokat hordanak ki.

A romok alól három rendőr megszenesedett holttestét huzták ki.

Még két rendőrről nem tudnak, valószinüleg bent égtek az épületben. A palota gyönyörü aulája teljesen elpusztult. A földön égő gerendák, a második emeleti lépcsőház lángokban. A rendőrség megállapitotta, hogy a tömeg *petróleummal leöntötte a pincében levő szenet és ugy nyujtotta föl az épületet.*

Összetört szedőgépek

Vandál pusztitást végeztek a *Reichspost* épületében. Az ablakokat betörték a házban levő keresztényszocialista könyvkereskedést elpusztitották. A rotációs tekercseket a nyomdaépületben petróleummal és benzinnel öntötték le, de nem gyujtották föl. Az első emeleti szobákat teljesen fölforgatták, a szerkesztőség iróasztalait feldöntötték, az iratokat kiszórták és összetépték.

A hatalmas szedőgépeket vasdorongokkal verték szét.

A *Reichspost* szerkesztőjének lakását, amely a szerkesztőség mellett van, szintén fölulták, a szerkesztő ruháit elvitték, képeit és értéktárgyait összetörték.

A szocialisták felfegyverzik a munkásságot

A látszólagos nyugalom és csönd mögött nagy izgalom és nyugtalanság huzódik meg. Az esti órákig még semmi hir nem érkezett arról, hogy milyen eredménnyel végződtek a szocialista vezérek és a kormány közti tárgyalások.

Egész Bécs rettegve gondol az elkövetkező éjszakára.

A szocialista vezérek délután folyamán kijelentették, hogy ha a kormány száz százalékig nem teljesiti a követeléseket, felfegyverzik a munkásságot és

ötvenezer felfegyverezett embert vonultatnak ki az uccára.

Ezenkivül sztrájkot kezdenek a gázgyári, villanygyári és kenyérgyári munkások is, ugy hogy Bécs világitás és kenyér nélkül marad.

Az esti órákban az a hir terjedt el, hogy a horogkeresztesek izgatására a parasztság fegyveresen Bécs ellen akar vonulni. *Nagy veszedelem fenyeget az Albrecht-laktanya felől is, mert az ott táborozó ötödik gyalogezred, amely horogkeresztesekből áll, fegyveresen az uccára akar vonulni.*

Lakó és háziur közelharca

Szentáról jelentik: Dabcsevics Riszta huszonhatéves crnagorai dobrovoljác, Rékovics Ferenc gazda lakója, pénteken estefelé lakása udvarán összeszólalkozott háziurával, annak két fiával és a munkáslányokkal akik épen az árpát rostálták az udvaron. A szóváltás hamarosan annyira szenvedélyessé vált, hogy Dabcsevics előrántotta forgópisztolyát és az öreg Rékovicsra célzott. Elsütötte fegyverét, de szerencsére a lövés csütörtököt mondott. Amint ujból el akarta sütni pisztolyát a feldühödött lakó, a gazdának Péter nevü fia a lövöldöző elé ugrott s a revolvert ki akarta csavarni kezéből. Dulakodás támadt köztük, elsült a fegyver, de a lövés senkit sem talált. A dulakodás tovább folyt, a pisztoly ujból elsült s a lövöldöző Dabcsevics balkeze hüvelykujját leszakitva, a jobb kar felső izmát összeroncsolva, a felső karban bennmaradt. Véresen terült el Dabcsevics, alig lehetett eszméletre ébreszteni, amikor felocsudott, bekisérték a szentai közkórházba, ahol szombaton délelőtt operativ uton távolitották el karjából a golyót.

A véres incidens után a rendőrségen előállitották az egész Rékovics-családot, Mánics Vojin rendőrfogalmazó, ügyeletes tiszt kihallgatásuk után a Rékovicsékat szabadon bocsájtotta, de az eljárást tovább folytatja ellenük.

Szubotics Dusán igazságügyminiszter Szomborba érkezett

A listavezető miniszter résztvesz a vasárnapi pártkonferencián — Trifkovics Márkó külön listát állit a szombori kerületben — A demokrata-magyar blokk vasárnap négy gyülést tart — A szuboticai kerületben Jurics Márkó jelölése miatt két radikális listára számitanak

Szomborból jelentik: Szubotics Dusán igazságügyminiszter a szuboticai és szombori kerületek radikális listavezetője szombat este nyolc órakor Beogradból Szomborba érkezett. Novivrbász állomáson szombori küldöttség várta az igazságügyminisztert, aki innen a küldöttséggel együtt folytatta tovább ut-

Szubotics Dusán igazságügyminiszter, a szuboticai és szombori kerület radikális listavezetője

ját. Szomborban dr. *Lalosevics* Jócónál szállt meg a miniszter és tiszteletére este szükebbkörü bankettet rendeztek.

Szubotics igazságügyminiszter, aki kerületeiben már is nagy népszerüségnek örvend, Szomborban a vasárnapi kerületi pártkonferencián vesz részt.

A hétfői napot szintén Szomborban fogja tölteni az igazságügyminiszter, mint dr. Lalosevics Jócó vendége.

Szubotics Dusán igazságügyminiszter rövidesen Szuboticára is ellátogat, hogy személyesen ismerkedjék meg itteni választóival.

Két radikális lista lesz a szombori kerületben

Szomborból jelentik: A két radikális frakció kibékülési tárgyalásai *eredmény nélkül fejeződtek be*, ugy hogy most már befejezett tény, hogy a szombori kerületben *két radikális lista lesz*. A hivatalos, kormánytámogató listán dr. Szubotics Dusán igazságügyminiszter lesz a listavezető és szerepel rajta dr. Lalosevics Jócó volt képviselő, *Racics* Szima, dr. *Maglics* Szvetozár, dr. *Andrics* Tivadar dárdai közjegyző. A Pasics-csoport listavezetője *Trifkovics* Márkó házelnök, jelöltjei *Gavrilovics* Ottó volt képviselő, *Petrovics* Milivoj főispán és *Klicin* Mita, a bácskai-tartomány elnöke.

A radikális párt Trifkovics-frakciója kiáltványt adott ki, amelyben felszólítja a választókat, hogy ne üljenek fel különböző hireknek és listáknak, hanem tartsanak ki az igazi radikális párt mellett, amely *Trifkovics* Márkóval az élén és a párt főbizottságának jóváhagyásával indul a választási harcba. A kiáltványt aláirták: dr. *Petrovics* Milivoj volt főispán, dr. *Petrovics* Milenkó vármegyei tiszti-főorvos, dr. *Bugarszki* Nenád közjegyző, dr. *Nikolics* György és dr. *Tomics* György volt polgármesterek, továbbá *Longinovics* Ilija törvényszéki biró *Petronics* Jován tankerületi főigazgató és dr. *Mandics* Sztevó közjegyző.

A demokrata-magyar választási blokk agitációja

A szombori kerületben a demokratapárt és a magyar párt helyi szervezete által kötött választási paktumnak a demokrata párt főbizottsága által történt jóváhagyása után a két párt megkezdte a választási agitációt. A demokrata-magyar blokk vasárnap négy helyen tart népgyülést: Priglevica Szent-Iványon, Telecskán, Koluton és Bezdánban. A népgyüléseken beszédet mondanak dr. *Novakovics* Izidor listavezető, dr. *Deák* Leó, dr. *Palásthy* Ödön és *Prokopy* Imre.

A Pribicsevics-párt szintén több népgyülést tart vasárnap: Knezsevi Vinogradon, Karanacon, Dárdán és Kulán. A baranyai községekben dr. Grigorijevics Emil és dr. Panics Szvetozár beszélnek, Kulán pedig dr. Csurics Dávid szombori ügyvéd tart agitációs beszédet.

Személyi harcok a vajdasági parasztpártban

A Radics-párttól nemrég elszakadt vajdasági parasztpártban máris elmérgesedtek a személyi ellentétek. Az uj párt belső ellentéteire jellemző *Konyovics* István tegnapi nyilatkozata, amelyben kijelentette, hogy a vajdasági parasztpártnak csak ő és *Matkovics* Tamás a vezetői, mig *Pálics* Józsefet megtagadta. Most a dárdai járási szervezet elnöke, *Farahó* István viszont Konyovicstól vitatja el a vezérséget az alábbi, hozzánk beküldött nyilatkozatában:

— Konyovics István urtól f. hó 11-iki kelettel levelet kaptam, amelyben azt irja, hogy a Vajdasági Parasztpártnak ő az alapitója és ő az elnöke. Mivel hasonló dolgok jelentek meg a Bácsmegyei Naplóban is, kötelességemnek tartom, mint a Vajdasági Parasztpárt dárdai járási szervezeteinek az elnöke és igy az ideiglenes vezetőség tagja, hogy a nagy nyilvánosság előtt kijelentsem, hogy a Vajdasági Parasztpártot nem Konyovics ur, hanem a Vajdaság paraszt népe alapitotta és annak Konyovics ur sohasem volt vezetője, hanem csak egyszerü közkatonája. Ha most vezéri polcra tolja fel önmagát, az nem a nép akaratából történik és nem is lehet egyéb egy ambiciózus akaratnak egyéni akciójánál.

— A dárdai járás helyi szervezetei folyó hó 14-én Kopacsevón értekezletre gyültek össze, amelyen élesen elitélték Konyovics ur egyéni munkáját és teljes bizalmat szavaztak Pálics Józsefnek és vele együtt az ideiglenes vezetőségnek.

Elkobozták a felsőbánáti szocialista párt röpiratait

Becskerekről jelentik: A felsőbánáti jugoszláv szocialista párt becskereki szervezete röpcédulák utján akarta kihirdetni a pártnak Becskereken vasárnap megtartandó gyülését. Az ügyészség azonban a röpcédulákat és a falragaszokat elkoboztatta és igy a gyülés megtartása bizonytalan.

Bánáti küldöttség Rajics Szvetiszlávnál

Beogradból jelentik: *Rajics* Szvetszlávot, a belügyminisztérium BBB osztályának a főnökét szombaton délelőtt egy felsőbánáti küldöttség kereste fel és kérte, hogy a felsőbánátba olyan képviselőt jelöljön a radikális párt, aki románul is tud. A küldöttség *Gyermekov* Dusán becskereki ügyvédet, volt becskereki főkapitányt ajánlta képviselőjelöltnek.

Juricsot Márkót jelölik a szuboticai radikálisok

A szuboticai radikális párt helyi szervezete vasárnap délelőtt a Sztipics-vendéglő külön termében levő Zemljodilszka Kaszinóban ülést tart, amelyen a jelöléseket ejtik meg. Valószinüleg a szuboticai I.—II. járás jelöltje *Jurics* Márkó volt képviselő, helyettese dr. *Milics* Ivó egyetemi tanár lesz. A radikális pártnak erős óhaja, hogy dr. Milics Ivót a parlamentbe juttassa, ahol nagy feladat várna reá. Azt is tudni vélik, hogy dr. Milics Ivó megválasztása esetén a kormányban a törvényegységesitő miniszteri tárcát kapná meg.

Ezzel kapcsolatban *Gyorgyevics* Dragoszláv körül csoportosult radikálisok egy küldöttsége pénteken éjjel Beogradba utazott, hogy *tiltakozzék Jurics Márkó jelölése ellen*. Ha a közbenjárás nem vezetne eredményre, akkor *Gyorgyevicsék valószinüleg Radonics Jovánt fogják támogatni a választásokon*. Politikai körökben elterjedt hirek szerint egészen bizonyos, hogy a szuboticai radikálisok két listával fognak résztvenni a választási harcokban. Radonics Jován dr. listáján Szubotica város jelöltje *Vidákovics* Antal lesz. Azonkivül *Szkenderovics* Tamást és *Markusev* Milánt is jelölni fogják.

A szuboticai radikálispárt jövő vasárnap, julius 24-én ujból kerületi konferenciát tart, amelyen a szentai, kanizsai és topolai jelöléseket is megejtik. A kerületi konferencia nagyon izgalmasnak igérkezik, mert azon a Radonics-pártiak is részt akarnak venni.

A szuboticai demokrata párt jelölő ülése

A szuboticai demokrata párt vasárnap délelőtt tartja jelölőülését, amelyen Szubotica I.—II. járási képviselőjelöltjét fogják megnevezni. A jelölőülés a demokrata-pártban keletkezett személyi harcok miatt izgalmasnak igérkezik. A szentai jelöléseket julius 24-én fogják megejteni Szentán.

A szuboticai Pribicsevics-párt konferenciája

A Pribicsevics-párt szuboticai szervezete vasárnap este fél kilenc órakor a Nacional-szálló külön termében fontos konferenciát tart, amelyen rendkivül fontos pártügyekben fognak határozatot hozni. A konferencián *Dobanovacski* Pál volt szuboticai főispán, a Pribicsevics-párt listavezetője fog elnökölni.

Megegyeztek a becskereki radikális frakciók

Becskerekről jelentik: Dr. *Zsupánszki* Szlávkó volt főispán, a radikális párt egyik frakciójának a vezetője Beogradban járt az itteni három radikális frakció kibékitése ügyében. Dr. Zsupánszki beogradi utjának és a frakciók közötti tárgyalásoknak eredményéről a következőképen nyilatkozott:

— Jártam Beogradban és meg vagyok elégedve az eredménnyel. *A három frakció közötti ellentétek elsimultak. Az együttmüködés lehetővé lett.* Megegyeztünk, mert valamennyien radikálisok vagyunk és beláttuk, hogy a radikális eszme kárára volna, ha továbbra is különkülön uton járnánk. *Mi becskereki radikálisok vagyunk az elsők az országban a radikális pártok közül, akik a köznek tudomására adhatjuk a szenzációs hirt, hogy a frakciók között az együttmüködésre való megegyezés megtörtént.* A tulajdonképeni hivatalos frakció vasárnap, julius tizenhetedikén megválasztja a választásokat intéző elnökséget, azután összeül a kerület választmánya, amelynek feladata lesz a jelöléseket elvégezni.

A hivatalos radikális pártba való visszalépésről dr. Zsupánszki igy nyilatkozott.

— A radikális párt országos főbizottságának ismeretes határozata megadta a lehetőséget arra, hogy az összes diszszidensek és egyébként kivált tagok minden további nélkül visszatérhessenek a párt kebelébe. Dr. *Beslics* Nikolával folytatott tárgyalásaink során arról volt szó, hogy irásbeli nyilatkozatot adjak erről. De megegyeztünk, hogy erre a formalitásra nincs szükség.

Lemondott a vrsaci radikális párt elnöke

Vrsacról jelentik: *Rákics* Szlávkó, a radikális párt Vrsac járási szervezetének elnöke lemondott tisztségéről. Lemondását azzal indokolja, hogy a jelölések körüli zürzavar elkedvetlenitette és ezért egyelőre visszavonul az aktiv politikától.

A Pribicsevics-párt délbánáti jelöltjei

A Pribicsevics-párt délbánáti listavezetőül dr. *Boskovics* Dusán volt képviselőt jelölték hivatalosan. A független demokraták többi jelöltjei a következők: Kovacsicai járás dr. *Dragicsevics* pancsevói orvos, kovini járás dr. *Bogdanov* kovini közjegyző, Vrsac város és Alibunár *Zsizsa* Alekszander vrsaci városi tanácsos, vrsaci járás dr. *Miatovics* Szvetomir vrsaci ügyvéd, volt képviselő.

Ellenzéki blokk alakul Romániában

Az ellenzék nyilatkozatot fog közzétenni a régensség kérdésében

Bukarestből jelentik: Egyidőben azzal, hogy

Bratianu miniszterelnök kollaborációs ajánlatot tett Maniunak, a nemzeti parasztpárt vezérének,

az ellenzéki pártok közt is megindultak az együttmüködésre vonatkozó megbeszélések.

Az Averescu-párt lapja, a *Politika* beszámol arról, hogy az ellenzéki blokk máris megalakultnak tekinthető. Eszerint

Maniu, Averescu és Jorga között létrejött a megegyezés az ellenzéki blokkot illetően.

Az ellenzéki blokk a közeljövőben részletes

nyilatkozatot fog közzétenni a régensség kérdésében.

A lap ezzel kapcsolatban feleleveniti azt, hogy annak idején Averescu a parlamentben is fel akart szólalni a régensség összeállitása ellen, de Bratianu kérésére elállt ettől a szándékától.

Felekezeti iskolákat és vikáriátust akarnak a jugoszláviai románok

Román szintársulatok vendégjátékának engedélyezését kérik

Vrsacról jelentik: Molin R. S. volt képviselő, cikket irt a Vrsacon megjelenő *Nadejdea* cimü román lapba, a melyben részletesen kifejti a Jugoszláviában élő román kisebbség kulturális egyházi követeléseit.

— A jugoszláviai Bánátban, ahol 152,000 román él — iria Molin — három görög-keleti román esperesség van: a vrsaci, a belacrkvai és a pancsevói, *az utóbbit azonban a romániai Rakasdiáról igazgatják.* Mindhárom esperesség a romániai bánáti vikáriátus alá tartozik. A jugoszláviai románságnak azonban az a jogos kivánsága, hogy *Jugoszláviában is állitsanak fel egy román vikáriátust, miként Romániában zavartalanul müködik a szerb vikáriátus.* Az egyházi ügyek intézését és vezetését nehézkessé teszi az, hogy a jugoszláviai románok egyházilag Karánsebeshez tartoznak.

— A másik legfontosabb követelése a jugoszláviai románságnak, hogy adják vissza az egyháznak iskolafenntartási jogát. *Felekezeti iskolák kellenek a román kisebbségnek, miként az megvolt a magyar impérium alatt is.* Felekezeti iskolát, ahol kötelező az államnyelv tanitása, de a tanitás nyelve román legyen. Ezeknek az iskoláknak a fenntartásáról majd gondoskodik a román egyház.

— Remélhető, hogy a jugoszláv állam meg fogja adni ezt az engedményt a román kisebbségnek, tekintettel arra, hogy *a romániai szerb kisebbség már régen élvezi ezt a jogot és ott szabadon müködhetnek a szerb felekezeti iskolák.*

Kulturális szabadságot is követel cikkében Molin a jugoszláviai román kisebbségnek és okvetlenül szükségesnek tartja, hogy a kormány időnként engedélyezze *román szintársulatoknak a Jugoszláv-Bánátban való vendégszereplését.*

Választ a Balkán

Becsgradból jelentik: A *román* választások Bratianunak meghozták a kivánt kormánytöbbséget. Bratianu hivei a választások előtt kijelentették, hogy Romániának egy olyan stabil kormányra van szüksége, amely *Mihály trónörökös nagykoruságáig,* vagyis legalább tizenkét esztendeig a román kormánygyeplőt a kezében tudja tartani. Bulgáriában is megtörténtek a választások és a bolgár kormány is megszerezte a kormányzáshoz szükséges többséget.

Jugoszláviában a választások már egészen más feltételek mellett indulnak. A vezető kormánypárt most már bizonyos, hogy a választások alatt három részre fog szakadozni. A jugoszláv kormányhatalom képviselői azon fáradoznak, hogy a csupán regionális természetü pártok helyébe megteremtsék az országos jellegü kormányzópártot, amelyben a szerbek, horvátok és a szlovének egyforma erővel lennének képviselve. Ez a pártalakulás ugyan ismét fel fogja éleszteni Radics István föderalista érzelmeit, azonban a »*negyedik pártnak*« már könnyebb helyzete lesz Radicscsal szemben. A közeljövő politikai harcai kétségtelenül Radics István ellen fognak irányulni, mert Radicsék nehezen fognak belenyugodni abba, hogy a *horvát képviselők pártjának privilégiumát* más párttal megosszák. A jugoszláv választási küzdelem frontja már sokkal erősebb lesz Radics ellen, mint a kormányon levő demokraták ellen. Hiszen a demokraták között is erős frakció harcok dulnak és a demokrata párt Marinkovics-árnyalata teljes erővel dolgozik az ugynevezett »negyedik párt« megalakitásán.

A balkáni választások mögött tulajdonképen a Balkán külpolitikai konszolidációja huzódik meg. A Balkán-államok külpolitikája közeli rokonságban vannak egymással, bár néha a külpolitika utjai nem is egyirányuak. Az összes Balkán-államok külügyminiszterei a Balkán-Locarnó megteremtésén dolgoznak, amelynek végső célja *a Balkán-államok szövetsége lenne.* Ha még ma a Balkán-államok szövetsége nagyon nehezen képzelhető is el és látszólag az ellentétek még áthidalhatatlanoknak látszanak, *mégis nagyon sok nyomot találunk* amelyek a Balkán-államok szövetségének az előkészitésére mutatnak. Az utolsó esztendők eseményei a Balkán-államokat sok mindenre megtanitották, elsősorban arra, hogy a Balkán-államok szolidaritása értékesebb a szövetség az ármányos olasz barátságnál.

Olaszország balkáni aspirációi a Balkán népek szolidaritásának sokkal többet használt, mint számos külügyminiszteri találkozás, vagy évek hosszu során át tartó sajtópropaganda. Albánia nem az egyetlen támasza az olasz Balkán politikának, de Albánia is csak addig készséges szolgája Mussolininek, amig Achmed Zogu kezében a hatalom. Románia már kiábrándult az olasz politikából, Görögország és Bulgária szkepszise napról-napra növekszik és Jugoszlávia is teljesen szakitott az olasz baráti viszonnyal.

Mikor lesz meg a Balkán-Locarnó? Jugoszlávia azt szeretné elérni — miközben Romániához való viszonyát konszolidálja — hogy Bulgáriával baráti viszonyba jusson és hogy Görögországgal való állandó konfliktusait levegye a napirendről. Ezt a programot egyelőre még nem tudja megvalósitani, mert például Görögország a Balkán-szövetséget egy *antibolsevista* blokk formájában tudja csak elképzelni. Kétségtelen, hogy Görögország antibolsevista blokkja angol inspiráció eredménye és Anglia ma Jugoszláviában nem örvend a legnagyobb szimpátiáknak. A Balkán külpolitika uj ötleteket, uj gondolatokat vár és nem lehetetlen, hogy Románia vagy Bulgária külügyminiszterei nemsokára uj Balkán-szövetség tervekkel fogják meglepni a világot.

A *Balkán a balkán népeké* jelszó folyton ujabb és ujabb hiveket talál. Egyelőre csak a módszerekben van a különbség, az alapgondolat azonban, a *nagy Balkán-szövetség* minden államban rendkivül szimpatikus. Sokan még nagyon a messze jövő zenéjének tartják a Balkán-Locarnó megteremtését és ujabb háboruktól, megpróbáltatásoktól teszik függővé a Balkán népek egymásra találását, de bizony sokan vannak már olyanok is, akik nem féltik a Balkánt Mussolini okvetetlenkedéseitől, hanem biznak a közeli Balkán gazdasági és politikai együttmüködés megteremtésében.

Szociálpolitika bikacsökkel

A szuboticai rendőrség detektivszobájában bikacsökkel, guzsbakötözéssel és veréssel biztatták a munkásokat, hogy ne sztrájkoljanak

A szuboticai rendőrség ezen a héten, *mint jelentettük,* több Ferrum-gyári sztrájkoló munkást tartóztatott le, akiket azzal gyanusitottak, hogy a dolgozó munkásságot is sztrájkolásra akarták csábitani és ebből a célból széleskörü agitációt fejtettek ki. A letartóztatott munkások nagy részét már szabadon bocsátották. A szabadon bocsátott munkások a következőket panaszolják:

Ződi János ötödik kör Oszijecska-ulica 14. szám alatti lakos, vasmunkás a Ferrum-gyárban dolgozott és társaival együtt sztrájkba lépett. Kedden délelőtt *lakásáról* előállitották a detektivek azzal, hogy *lázit és sztrájkra bujtogatja fel a munkásságot.* Ződi János tagadta az ellene emelt vádat, hangoztatta, hogy a lakásán senkit sem izgathatott s kérte, hogy bocsássák szabadon, mert nem bünös és valószinüleg tévedés áldozata. Két detektiv ekkor felvitte Ződi Jánost a harmadik emeleti detektivszobába, ahol, saját előadása szerint, guzsba kötötték, rugdosták, pofozták és gummibottal és egy nagy doronggal ütlegelni kezdték.

Ződi János kétségbeesetten rimánkodott, hogy ő nem bir megélni, azért sztrájkol.

— *Nem tudsz megélni!* — förmedt rá az egyik detektiv *és többször gyomrába csapott öklével.*

Az ütések nyomai ma is meglátszanak rajta. Majd azzal a harci kiáltással, hogy *gazember, elvetemült kommunisták,* a detektiv ujból hátán, arcán, mellén, gyomrán ütlegelni kezdte, ugyhogy a munkás orrából, szájából dölt a vér.

Miközben egyik detektiv verte, a másik »kihallgatta.«. Amikor a verő detektiv végzett, megparancsolták Ződinek, hogy a padlót egy ronggyal törülje fel a vértől, hozza rendbe ruházatát és törülje meg az arcát és amikor ezzel elkészült, levezették a *második* emeletre, a rendőrkapitanyhoz, ahol jegyzőkönyvet készitettek és azt aláiratták vele. A jegyzőkönyv tartalmát nem ismeri. A detektivek ezután azzal fenyegették meg, hogy ha három napon belül nem lép munkába, ujból letartóztatják.

Ződit, akit kedden délelőtt tartóztattak le csütörtökön délben engedték ki a rendőrségi fogdából. Ződi nyomban orvoshoz ment, ahol látleletet vétetett fel sebesüléseiről.

Vörös András VIII. köri Milos Obilics-ucca 42. szám alatti munkás azt panaszolja, hogy őt is letartóztatták, felvitték a detektiv szobába, összeverték s azzal fenyegették meg, hogy ha nem lép vissza *munkahelyére, ujból* letartóztatják. Sérüléseivel orvos kezeli.

Kács Péter Majsai-szőlők 88. szám alatti lakos, aki szintén letartóztatásban volt, látta, amikor a detekivek Vörös Andrást verni kezdték, majd amikor az ajtót becsukták, hallotta az ütlegelést, valamint Vörös András kétségbeesett kiáltozását és segélykiáltásait. Őt is megverték.

A három munkást csütörtökön délelőtt engedték szabadon és mindhárman orvosi látleletet vétettek fel. A munkások előadása szerint még több munkás van, akiket hasonló módon igyekeztek »rábirni« a munkábalépésre.

Többször megesett már, hogy rendőrök büntetlenül verték a polgárokat, most azonban állitólag más időket élünk már s meg vagyunk győződve, hogy *Damjánovics* Szteván dr. rendőrfőkapitány és *Makszimovics* Szvetiszláv államügyész nem türik ezt a bikacsökkel, guzsbakötéssel folytatott szociálpolitikát. Őket Szubotica polgársága mint erélyes és igazságos tisztviselőket ismeri, akik minden hivatalos hatalommal való visszaélést és kilengést a multban is üldöztek s joggal remélhető, hogy ők véget vetnek annak, hogy egyes alantas rendőrközegek kompromittálják a rendőrség jó hirét.

A bántalmazásokról felvétetett orvosi látlelettel a sérült munkások büntetőfeljelentést tesznek a szuboticai ügyészségnél.

Egy vitrin története

Irta: Somlyó Zoltán

(Utánközlés, forditás tilos.)

Ott ültem egy trónusnak beillő, magas, faragott, oroszlánlábu, vörösbrokát-karosszékben, a butorraktár összevisszaságában, a hüvös homályban. A feleségem születésnapja volt, amelynek örömét mindkettőnk számára alaposan megrontotta a butorkereskedő, aki becsületszóval erősitett igérete dacára nem szállitotta le reggel nyolcra azt a kecses formáju kis diófavitrint, amelyre már oly rég vásott az asszony foga s amelyet én előző este előre kifizettem, hogy a születésnapi reggeli mellé prezentálhassam, meglepetésnek. Már kilenckor ott voltam a butorosnál, aki ott előttem a sárga földig leszidta a munkását, mert elfeledte az este átpolitúrozni a kis vitrint, amelyet enélkül nem akart a kezéből kiadni a butoros.

Most tehát vártam, muszáiból türelmesen, amig lent a pincében lévő műhelyben átfényezik a vitrint, hogy magam vigyem haza egy berautón, nem bizva többé az igéretben. Baloldalt egy különös, igen érdekes formáju könyvszekrény-féle állt; boltozatos teteje, a mozaikszerüen összerótt szines recés üveglapokból álló ajtó orgonaszerüvé tette a szekrényt, amelynek misztikumát még növelte egy XIV. Lajos korabeli ágy, a magas, bizánci trón-szerü karosszék alattam és mindeme dolgok körül a boltozatos helyiség félhomálya.

A tulajdonossal beszélgettünk. Panaszkodott az üzletmenetre és idegesen várta vissza egy bankból egy női alkalmazottját, hogy ő maga egy másik bankban fontos és sürgős üzleti ügyét lebonyolithassa. Ezenközben egy ur vetődött be a butorüzletbe, nyilván jó ismerőse a butorosnak, aki bocsánatot kérve tőlem, faképnél hagyott és most vele kezdett beszélgetni. Csak annyit vehettem ki a beszélgetésükből, hogy valami sikamlós esetet tárgyalnak és még annyit, hogy a butoros nagy igyekezettel ajánlott egyes butordarabokat megvételre, de a vendége erélyes, határozott visszautasitással felelgetett, feltünően, keményen hivatkozva arra, hogy mostanában egyetlen fillérje sincs ilyesmire.

Most megszólal a telefon. A butorkereskedő a készülékhez szaladt és nekipirulva, kényelmetlen zavarban ilyeneket mondott a kagylóba:

— Kérem, már rég ott lennék... De lehetetlen itthagynom az üzletet, egyedül vagyok, a kisasszonyom még nem jött vissza a bankból, pedig már egy órája elment... Mihelyt visszajön, rögtön autóba ülök kedves vezérigazgató ur és pár perc mulva ott leszek... Minden pillanatban itt kell már lennie a kisasszonyomnak... De kérem lehetetlenséget kiván tőlem, drága vezérigazgató uram... Itt hagyjam az üzletet teremtett lélek nélkül?!... No jó. Van itt éppen két ur az üzletben, két vevőm, jó ismerőseim... Rendben, vezérigazgató ur, megteszem, tüstént autóba ugrom és jövök...

Ezzel a butoros izgatottan fogta a kalapját és elrohant. Persze, mint afféle rideg üzletember, elfeledtett bennünket azzal az előttem idegen urral egymásnak bemutatni. Kissé kényelmetlen volt a helyzet. Engem már meglehetősen égetett a karosszék brokátülése: föl-keltem volna, de nem akartam a homályban szétálló butorok labirintusában csetleni-botlani. A másik ur velem szemben ült, nyilván még meg akart valamit beszélni a butorossal, aki azzal távozott, hogy negyedórán belül visszajön, csak bizonyos okmányokat kell a bankban aláirnia.

Ahogy ott szemben ült velem ez az ember, fekete szakállával, amelyhez hegyesre pödört szurokfekete bajuszt viselt, kiálló, gonoszságról beszélő pofacsontjával, kellemetlen benyomást tett rám. Határtalan erőszak volt a karja legkisebb mozdulatában is; a szeme setét szögletében, a szája brutális piros vonalában... Éreztem, hogy ez az a férfi, akit a nők rabszolgamód követnek, de akiért férfi sohasem lelkesedhetik. Kissé, mintha ő is zavarban lett volna ebben a suta helyzetben, amelyből szivesen kisegitettem volna azzal, hogy bemutatkozom neki; de, amint már mondottam, oly rossz érzést keltett bennem vadságot elárulo lénye, hogy képtelen voltam a közeledésre.

Most nagy sietséggel, lihegve egy nő jött az üzletbe. Már nem volt fiatal, a haja félig ősz, kezében férfias aktatáska. Nagyon siethetett, látszott ráncos kis arcán, hogy az az alkalmazott, akit a butoros oly türelmetlenül várt vissza a bankból. Meg is mondtam néki, hogy a főnöke csak negyedórára ment el. Hálásan mosolygott rám, tudta, hova ment a főnöke, hiszen mindenbe bele volt avatva, jobbkeze volt a főnökének.

Még ki se fujta magát, odament az elé az érdekes orgonaformáju szekrény elé, az aktatáskából igen nagy kötegekből álló bankjegycsomót vett ki és betette a szekrénybe. A nyitott szekrényajtó elfödte előlem a nő alakját, csak annyit láttam az árnyékból, hogy beteszi a pénzt, egy-két pillanatig mintha rendezkedne, aztán beteszi a szekrény üvegajtaját, de nem zárja be. És lement a pincébe vezető lépcsőkön a műhelybe. Kissé furcsa volt...

Az idegizgató csöndben most hirtelen pattanás: a jobboldali falon kiugrik egy kakukos óra csöpp ajtaja és tiz kurta, szinte kisérteties kakukolás rezeg át a homályon. És a következő pillanatban velőtrázó női sikoly a pince mélyéből... Ugyanekkor tért vissza a butoros. És a műhelyből már szaladt föl elébe egy firnisz-szagu munkás, jelentve, hogy a kisasszony hirtelen roszszul lett, a szivéhez kapott és szó nélkül meghalt. Természetesen: orvos, rendőrség, a halált konstatálják, az öregecske nő hulláját elszállitják. Mindez pár perc. A halott megy, az élők tovább járnak-kelnek...

A butoros nagyon le volt verve. Amint mondta, a jobbkezét vesztette el. Rám is mély benyomást tett a különös eset. A fekete szakállas ur ellenben hideg nyugalommal szólt oda a butorosnak:

— Meggondoltam a dolgot. Mégis belebocsátkozom... Megvenném ezt a, nem is tudom: miféle kasztnit... (Arra az orgonaformáju szekrényre mutatott.) Persze, ha nagyon méltányosan számitja.

A butoros hüvösen fogadta a kijelentést:

— Sajnos, ez a szekrény a mostani állapotában nem eladó. Hiányzik róla a zár és ezenkivül is igen sok javitás van rajta...

— Mindegy, megveszem igy, ahogy van! — mondta mohó, erőszakos hápogással a feketeszakállas. — Mennyiért adja?

— De mondom, kérem — szabadkozott a tulajdonos — igy nem is mondok árat. Egy-két nap alatt rendbehozom, azután beszélhetünk a dologról.

— Értse meg kérem, hogy nekem sürgős a dolog — mondta követelőzve a másik — *mondja meg az árát!*

A tulajdonos, mint afféle lelkiismeretes kereskedő, tovább is szabadkozott:

— Nagyon sok baja van ennek a darabnak! Ez az alsó lába leválf, most csak oda van támasztva. Ezenkivül még hátul is... igen, itt két deszka hiányzik a hátából.. Igy nem adhatom ki a kezemből. Lehetetlenség...

— Ne törődjék vele! — vágott a szavába az az erőszakos fráter — és értse meg: nekem igy kell ez a szekrény, ahogy van! Akármi baja, megveszem és tüstént el is szállitom. Az ára?!

Most már tisztán láttam, miről van itt szó! Ez a gazember nem ezt a szekrényt akarja megkaparintani, hanem azt a rengeteg pénzt, amit az a szegény nő a halála előtt három perccel beletett. A nő már halott, nem referálhat a főnökének a bekasszált pénz hollétéről... Ez a fekete gazember, arra nem is gondolhatott, hogy én is láttam a dolgot, hiszen a szekrény kinyitott ajtaja mindent eltakart előlem, amikor a nő a pénzcsomót a szekrényben elhelyezte...

— Hát jó — mondta a butoros, aki, mintha kissé szédülne — az utolsó árá

Liberális blokkot akarnak alakitani a radikális-klerikális paktum ellensulyozására

Találkozás készül Marinkovics Voja és Radics István között — Vukicsevics Velja miniszterelnök Pirotba utazott

Beogradból jelentik: A szombati napon a főváros politikai életében teljes szélcsend állott be, mert a politikusok legnagyobb része elutazott kerületébe.

Trifkovics Márkó reggel visszaérkezett Beogradba és részt vett a választásokat előkészitő Állami Bizottság ülésén, ahol a szavazókörzetek beosztását folytatták. Trifkovics Márkó kijelentette az ujságiróknak, hogy banjalukai utjával meg van elégedve és bizik benne, hogy győzelemre fogja vinni a Pasics-párti listát.

Dr. *Marinkovics* Voja külügyminiszter blédi tartózkodása a programtól eltérően hosszabb ideig tart, mint várták. A külügyminisztériumhoz közelálló körök értesülése szerint *Marinkovics blédi tartózkodása nemcsak külpolitikai, hanem belpolitikai kérdések rendezésével is összefügg.* A külügyminiszter a Blédben lévő külföldi követekkel beható tanácskozásokat folytatott és különösen sokáig tárgyalt *Bodrero* olasz követtel. Bodrero hir szerint ismét szóba hozta a külügyminiszter előtt a neptuni konvenciók kérdését, a melyre az olasz kormány az utóbbi időben nagy sulyt helyez.

Olyan jelentés is érkezett Blédből, hogy dr. Marinkovics Voja onnan Zagrebba megy és *érintkezést keres Radics Istvánnal.* A találkozás célja az volna, hogy *a demokrata egyesülés és a horvát parasztpárt megegyezését készitse elő olyanformán, ahogy Vukicsevics Velja miniszterelnök és Korosec megegyeztek.* A demokraták ezzel a radikálisok és a szlovén néppárt paktumát akarnák ellensulyozni. Radikálispárti kormánykörökben kétségbe vonják, hogy ilyen megegyezés Radics Istvánnal lehetséges volna.

A miniszterelnök Pirotba utazott

Vukicsevics Velja miniszterelnök szombaton éjjel tizenegy órakor Pirotba utazott, ahol pártkonferenciákon fog résztvenni. Pirotból Szkopljéba megy a miniszterelnök s onnan nagyobb délszerbiai körutat tesz.

Radics hajlandó megegyezni a demokrata egyesüléssel

Szombaton jelent meg a horvát parasztpárt napilapjának, a »Narodni Val«-nak első száma. A nyolcoldalas lap felét Radics István töltötte ki, aki két oldalon át számol be blédi audienciájáról és Prince amerikai követtel folytatott tárgyalásairól. A politikai részben Radics István a következőket irja a Vukicsevics—Korosec-féle paktumról:

— Vukicsevics miniszterelnök rossz emberismerő, ha azt hiszi, hogy a Korosecccel kötött paktumból valami előnye lehet. Biztos dolog, hogy a paktum mögött Vukicsevicsen és Korosecen kivül senkisem áll a szerb és szlovén népből. Ez egy közönséges politikai és taktikai fogás, amely csak ugy élné tul a választásokat, ha azokat ugy vezetnék, mint 1925-ben. Ez azonban nem fog megtörténni.

— Sajnálom — folytatta Radics — hogy Blédből sürgősen el kellett utaznom és igy nem találkozhattam. Marinkovics Vojával, pedig ennek meg kellett volna történnie, hogy megbeszélhessük a választások szabadságának védelmét és hogy a radikális-klerikális blokkal szemben formális egyességet kössenek a demokrata és haladó pártok. Ennek a haladó egyesülésnek ereje abban rejlik, hogy tényleg fennáll a szerb, horvát és szlovén népben. A demokrata parasztegyesülésnek a népben olyan tömege van, hogy a legerőszakosabb választások mellett is többséget fog kapni.

Sztankovics földmüvelésügyi miniszter megbetegedik

Beogradban az a hir terjedt el, hogy Sztankovics Szvetozár földmivelésügyi miniszter sulyosan megbetegedett és szanatóriumba szállitották. A hir, mint később kiderült, erősen tulzott, mert Sztankovics Szvetozár, aki gyengélkedik, csupán egy napig volt szanatóriumban, ahol az orvosok megvizsgálták és megállapitották gyöngélkedésének okát.

Nincs együttmüködés a Szerémségben a Pribicsevics-párt és a Pasics-csoport között

A beogradi sajtóban olyan hirek jelentek meg, hogy Pribicsevics és a Pasics-csoport közt bizonyos együttmüködés jött létre a Szerémségben. Ezeket a hireket Pribicsevicsék körében a leghatározottabban cáfolják és hivatkoznak arra, hogy a szerémségi kerületben a pártlista már készen van.

Álapák álgyerekek után szülési segélyeket vettek fel a szuboticai munkásbiztositótól

Furfangos módon kárositotta meg a munkásbiztositót egy bünszövetkezet — A csalók hamis bejelentóseik révén bonyodalmakat idéztek elő az anyakönyvi hivatalban is

A bünszövotkezet több tagját már letartóztatták

A szuboticai rendörség már napok óta rendkivül bonyolult és furfangos csalási ügyben inditott nyomozást, amelynek során

a pénteki és szombati nap folyamán több letartóztatás történt.

A csalásokat a szuboticai munkáspénztár kárára követték el, olyképp, hogy

hamis okmányok segitségével mások nevére szülési segélyeket vettek fel.

Az eddigi nyomozás során a rendörség megállapitotta, hogy a csalásokat szervezett bünszövetkezet tagjai követték el, akik a legagyafurtabb módon sulyos — eddig még számszerüleg meg nem állapitott anyagi kárt okoztak.

A csalásokat a szuboticai munkásbiztositó pénztárban fedeztek fel. Néhány nappal ezelőtt ugyanis megjelent a pénztár hivatalában egy magát *Vojnics* Kálmánnak nevező fiatalember, aki bejelentette, hogy mint pénztári tag, ujonnan született gyermeke után igényt tart a szülési segélyre. Ezzel egyidejüleg

felmutatta a szülést igazoló hatósági okmányokat,

amelyek alapján a munkásbiztositó pénztár minden további nélkül kiutalta a 822 dinár szülési segélyt. Amikor a pénz kifizetésére került a sor, a fiatalember tiltakozott az ellen, hogy csak 822 dinár segélyt kap, mert — mint mondotta — nem a tizenhatodik, hanem a tizennyolcadik fizetési osztályba tartozik, miután fizetése meghaladja a háromezer dinárt. Tiltakozására megnézték Vojnics bejelentési ivét és amikor látták, hogy ott a munkaadó lényegesen kevesebb fizetést tüntetett fel, jegyzőkönyvet vettek fel az esetről.

Másnap beidézték Vojnics munkaadóját, *Fekete* Dénes szuboticai kereskedőt, akit felelősségre akartak vonni a hamis bejelentés miatt. Fekete meglepődve értesült alkalmazottja panaszáról és határozottan állitotta, hogy nem tüntetett fel kevesebb fizetést, mint amennyi Vojnicsnak valóban van. Erre a pénztár azonnal beidézte Vojnicsot, aki megerősitette munkaadója állitását, majd a legnagyobb meglepetésre kijelentette, hogy

neki nincs felesége, nem lett apa és igy a szülési segélyt sem vette fel.

Most már nyilvánvalóvá vált, hogy csalás történt és Vojnics nevében más valaki vette fel a segélyt. Megvizsgálták a hatósági bizonyitványokat, de azok eredetieknek bizonyultak.

Azesetben, ha a pénztári tag szülési segélyt akar felvenni, három bizonyitványt kell, hogy felmutasson a pénztárnál. Az egyik az anyakönyvi kivonat, a másik a rendőrség bizonyitványa, amelyet a rendőrkapitányságon az anyakönyvi kivonat alapján állitanak ki, a harmadik pedig a bábaasszony igazolványa, hogy jelen volt a szülésnél. A pénztár nyomban érintkezésbe lépett az anyakönyvi hivatallal, ahol azt a felvilágositást kapta, hogy a szülést az állitólagos Vojnics szabályszerüen, két magával hozott tanu jelenlétében jelentette be és miután felmutatta a bábaasszony bizonyitványát is, semmi akadálya sem volt annak, hogy az ujszülöttet bevezessék az anyakönyvbe.

Az anyakönyvi hivatalból kapott felvilágositások után a pénztár igazgatósága pénteken megtette a feljelentést ismeretlen tettesek ellen a rendőrkapitányságon.

A rendőrség nyomban megindította a nyomozást és elsősorban előállitotta a szülést igazoló bizonyitvány aláiróját, *Borsos* Matild szuboticai bábaasszonyt. Borsos Matild kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy *ő nem tud semmiről* és a bizonyitványra hamisitották aláirását. Kihallgatta a rendőrség az anyakönyvi hivatal tisztviselőit is és ezek a kihallgatások azzal a szenzációs eredménnyel végződtek, hogy

sulyos gyanu alapján letartóztatták az anyakönyvi hivatal egyik tisztviselőjét,

A tisztviselő kihallgatásáról a rendőrség nem adott ki semmi felvilágositást, de bünössége mellett szól az a körülmény, hogy kihallgatása után

több ujabb letartóztatás történt és a letartóztatottak valamennyien tagjai voltak a bünszövetkezetnek.

Ezzel egyidejüleg a szuboticai munkásbiztositó pénztár is vizsgálatot inditott annak megállapitására, hogy hány esetben történt hasonló hamis bejelentés és hogy a segélyek kifizetése révén milyen kára van a pénztárnak. Ez a munka hosszabb időt fog igénybe venni, mert hónapokra visszamenőleg az összes szülési bejelentéseket át kell vizsgálni. Azonban, hogy mennyire agilisan működött a bünszövetkezet, igazolja az, hogy a vizsgálat első napján már

hat hamis bejelentést találtak különböző pénztári tagok nevére.

Megállapitották, hogy *a szülést igazoló bizonyitványokon ugyanaz az irás szerepel, mint a Vojnics-féle bizonyitványon,* habár egyik-másik bizonyitványon más bábaasszony neve van feltüntetve. Többek közt kiderült, hogy

hamis bejelentés történt Bojniczki József volt munkáspénztári igazgatósági alelnök nevére is,

aki szintén most értesült arról, hogy az anyakönyvi hivatalban elkönyveltek a nevére egy nem létező gyermeket.

Szombatra a pénztári vizsgálat során **ujabb négy esetben derült ki csalás**

és igy a pénztárnak eddig több mint nyolcezer dinár kára van. Az eddigiekből következtetve azonban valószinü, hogy a hamis bejelentések száma sokkal több.

A pénztár a vizsgálat eddigi eredményéről jelentést tett a rendőrségen, amely nagy apparátussal folytatja a nyomozást a bünszövetkezet valamennyi tagjának a kézrekeritésére.

A pénztár csalói nagyobb bonyodalmakat idéztek elő az anyakönyvi hivatalban is, ahol

most sok olyan gyereket könyveltek el, akik nem is születtek meg és sokan mint apák és anyák szerepelnek, holott nagyrészük még nem is lépett házasságra.

Feltünő, hogy — mint a nyomozás során megállapitották — a csalók minden esetben *pontos adatokat mondottak be az ujszülött szüleiről és igy nyilvánvaló, hogy mindazokat, akiknek nevét felhasználták családukhoz, közelebbről ismerik.*

Az anyakönyvi hivatal vezetője a történtekről jelentést tett a belügyminisztériumba, engedélyt kérve a hamis bejelentések törlésére. Egyelőre csak az okoz nehézséget, hogy senki sem tudja, hány nemlétező gyermeket könyveltek el az anyakönyvi hivatalban. Ennek a megállapitása szintén hosszabb időt fog igénybe venni.

A talált gyerek

A vrsaci rendörség megszüntette az eljárást, mert kiderült, hogy nem történt gyermekrablás

Vrsacról jelentik: A *Bácsmegyei Napló* megirta, hogy a vrsaci rendörség letartóztatta özvegy Maschkold Ilonát, akit azzal vádoltak, hogy elrabolta Marinkovics Dusán pancsevói kereskedő leányát. A vrsaci rendörség ebben az ügyben a következő hivatalos jelentést adta ki:

— Özvegy Maschkold Ilona néhány nappal ezelőtt megjelent a rendörségen és jelentette, hogy a pancsevói állomás mellett egy siró gyermeket talált, aki szüleiről nem tudott felvilágositást adni. Azt hitte, hogy árva gyermekről van szó, magával hozta Vrsacra, mivel azonban a gyermek állandóan sirt az azóta eltelt négy nap alatt, kötelességének tartotta jelenteni az esetet a rendörségen. Egyidejüleg megérkezett a pancsevói rendörség körözése is, melyben kérték az állitólagos gyermekrabló letartóztatását. A vrsaci rendörség ennek alapján kihallgatta özvegy Maschkold Ilonát, a gyermeket pedig hazaküldték Pancsevóra szüleihez. Özvegy Maschkold Ilonát azonban kihallgatása után azonnal szabadlábra helyezték, miután semmi olyan bizonyitékot nem produkált a vizsgálat, ami bünössége mellett szólna.

— Nem felel meg tehát a valóságnak, hogy a nyomozás megállapitotta volna azt, hogy az özvegyasszony egy gyermekkereskedő bandának a tagja és hogy az asszony több gyermekrablást beismert volna. Az asszonyt a vrsaci rendörség nem tartóztatta le, ellenkezőleg a nyomozást bünc selekmény hiányában beszüntette a rendörség.

önnek, de csakis önnek kétszáz pengő.

Önkéntelenül elmosolyodtam. Milyen sietve fogja ez a zsivány azt a kétszáz pengőt leolvasni, amikor kap érte az én becslésem szerint legalább tizezer pengőt és még hozzá egy szép szekrényt... Csak a kellő pillanatot vártam, hogy telrehivjam a butorost és felvilágositsam.

— Az sok lesz — mondotta hebegve a másik — adok százötven pengőt és kész az üzlet. Ideadja két munkását, akik rögtön elhozzák a lakásomba. Elég egy munkás is, fogadok melléje egy hordárt...

A tulajdonos szinte ki se várta, mig befejezi:

— Nézze kérem, százötvenért lehetetlen, de nem is ez a fontos. Hanem az, hogy én igy nem adok ki a kezemből egy darabot. Nem vagyok én handlé. Rendbehozatom, aztán majd én leijebb megyek valamivel, on meg jóval följebb... Majd csak megegyezünk...

— Hát kifizetem a kétszázat! — mondta most sietve amaz és előveve tárcáját, sietve leszámolta a kétszáz pengőt. A butoros ámult-bámult, majd fölhivott egy munkást. Én résen voltam.

A munkás végigtörülte a szekrényt valami piha kendővel; csak most látszott, micsoda szép darab. Aztán nekiment a vállával és elmozditotta a helyéről. A szekrény hátában valóban nagy hézag tátongott a hiányzó két deszka helyén, de a fakó falnak ezen a pontján is négyszögletes vasaltó látszott, a falba vágva, kulyeslyukkal ellátva: afféle biztonsági házi pénztár... A szekrényen keresztül nagyon jól ki lehetett nyitni s ujra becsukni.

A feketeszakállas olyan fehér lett, mint a fal. Hullaszerüen egy zongoraszékre rogyott, amely félfordulatot csinált alatta... Nem tudtam ellenállni a helyzet komikumának: harsányan felkacagtam.

A butorkereskedő bamba képpel nézte a jelenetet.

Közben elkészült a vitrinem. S én, mindenképpen megkönnyebbülve, siettem haza a feleségemhez.

Ezer magyart elütött a szavazati jogtól a bacskogradistei jegyző

Csendőrökkel kerestette a magyar párt elnökét, mert panaszt emelt a bíróságnál

Noviszadról jelentik: *Horváth* Ferenc bacskogradistei földbirtokos, az ottani magyar párt elnöke, panaszt emelt a noviszadi törvényszéknél *Glavaski* Vaszilje községi jegyző ellen, hogy szabálytalanságokat követ el a választói névjegyzékek körül.

A bacskogradistei magyar párt nyolcszáz választónak a névjegyzékbe való felvételét kérte, de *a jegyző annak ellenére, hogy minden szükséges igazolókmány meg volt, a nyolcszáz polgár közül hatszázat visszautasitott.*

Ujabban a magyar párt ötszázhuszonkét szavazópolgár nevében reklamációt nyujtott be, de a jegyző csak négyet fogadott el, *a többi reklamációt visszautasitotta, erről azonban az érdekelteket, a törvény rendelkezései ellenére, nem is értesitette.* Emiatt Horváth büntető feljelentést is tett az ügyészségnél a jegyző ellen.

Ezek után a jegyző csendőrökkel kerestette Horváth Ferencet, aki Sztaribecsejre utazott és jelentést tett a főszolgabirósánál üldöztetéséről. A főszolgabiró intézkedésére a jegyző elállt a további eljárástól és Horváth visszatért a falujába.

CIRKUSZ

Párbeszéd

A fiu: Nekem nincs Rolls Royce-om, mint a Veisz Jenőnek és ha ki akarlak vinni valahova a zöldbe vacsorázni, legfeljebb taxin mehetünk, eventuell villanyoson, de ugyebár ez totái mindegy, fő az, hogy mehetünk, mert elég rendes fizetésem van, hálistennek, két ember egész jól kijöhet belőle és még azt a falat rántottcsirkét sem kell megvonnunk a szánktól, de persze nem szabad nagyzási mániába esni, világos, ha meg is van a rendes polgári existenciánk, azért még nem vagyok Rotschild, sőt a Rockefellerrel sem vagyok azonos és arról például ne is álmodj, hogy palotát kapsz születésnapodra, vagy hogy Trouvillebe küldelek nyaralni, be kell érned, angyalom, Paliesesal, elvégre ez se sokkal snasszabb és a viz nemde mindenütt viz, *már pedig egy fürdőhelyen mégis csak ez a legfontosabb*, különben sem tudok olyan toaletteket csináltatni neked, amilyenek nélkül pedig ki se teheti egy nő a lábát Barritzban, elvégre én, sajnos, egyszerü és, sajnos, becsületes hivatalnok vagyok csak, aki legfeljebb *négy* toalettet engedélyezhet évente a feleségének s azokat se hozathatja Poiret-tól, szerencsére te tul tudod tenni magad ezen és nem vagy egy puccos, ezt csak ugy mondom mellékesen, mert én vagyok az legkevésbé, aki azt kivánja, hogy hitvese rongyokban járjon, istenments, ha szükséged lesz egy uj kalapra, vagy egy féltucat selyemharisnyára, azért még nem jutunk csődbe, de *például holmi tizkarátos* gyémánt-collierra meg negyven lóerős brilliáns-butonokra igazán ne számits, örülök, ha egy pár antik aranyfüggővel megajándékozhatlak majd eljegyzésünkön, vagy azzal a gyöngysorral, amit a multkor kinéztél magadnak a Szendénél a kirakatban, ezt is csak akkor vehetem meg, ha kikapjuk a remunerációt, ami a mai világban már szép pénz, persze egymilliő dollár, az több, sőt egymilliárd is, de minek nekem annyi, amikor itt vagy te és én szeretlek, őrülten, féktelenül, a megbolondulásig, az én szerelmem talán többet ér, ugye, mint a legszebb palota, mint a legkáprázatosabb toalett, mint a legbüdösebb automobil, mint a legcsillogóbb buton, mint egy világkörüli utazás, mint akár százezer billiárd — ugy értem, bankjegyekben és aranyban és nem dákóban meg elefántcsontgolyóban, bár még annál is többet ér — hiszen nincs szebb, mintha két ember szereti egymást és minden gondolatuk, érzésük, vágyuk egymásé, akár a mi esetünkben, mert ugyebár te is szeretsz, ne is mondd ki, hogy igen, mert mindjárt megtébolyodom az örömtől hiszen még csak el sem képzelheted, mit jelent az nekem, hogy viszonzod érzelmeimet, amikor én olyan nagyon, de nagyon imádlak téged, te édes, te egyetlen, te gyönyörü, te csodálatos.

A nő: Én is nagyon szeretlek, drágám. De mondd csak, ki az a Veisz Jenő, akit az előbb emlitettél?

dió

Becskerek közelében motordefektus miatt leszállt egy utasszállitó repülőgép

Becskerekről jelentik: A *Franco Roumain* légiforgalmi társaság egy személyszállitó repülőgépe pénteken délután Becskerek közelében a *Palyvas*-réten leszállt, mert a repülőgépet, melyben két utas volt, defektus érte.

A repülőgép pilótája, Jean *Malaplate* Becskerek felett észrevette, hogy a gép radiatörjében defektus keletkezett és a viztartály, amely a hütőkészüléket táplálta, megrepedt. A pilóta ekkor elővigyázatosan leereszkedett és szerencsésen földre ért.

A becskereki rendőrség részéről *Teodorovics* Zsárkó és *Makszimovics* Nikola rendőrtisztek szálltak ki a géphez, hogy a leszállás okát megtudják és a hivatalos igazoltatást elvégezzék. A gépen a pilótán kivül Laurenz *Schnell* amerikai milliomos és felesége utaztak, akik Konstantinápolyból Detroitba akartak szállni Budapesten és Párison keresztül.

Mivel a gép nem folytathatta utját Pancsevóról kértek repülőgéppel, de miután ott nem állt rendelkezésre személyszállitásra alkalmas gép, a két amerikai utas vasuton folytatta utját Budapest felé.

Pénzhamisitó műhelyt lepleztek le egy szlovéniai börkereskedő házában

Az egész országot elárasztott khamis kétdinárosérc pénzzel

Zagrebből jelentik: A véletlen folytán *Novomeszto* szlovénia városban a rendőrség pénzhamisitó műhelyt leplezett le, ahol nagymennyiségben gyártották a kétdináros érepénzeket.

Kos Ferenc novomesztei hivatalnok nemrégen megvette *Planisek* Jakab börkereskedő házát. Kos a házat renováltatta és tisztittatta, miközben a padlásor a kémény mellett egy titkos odura bukkantak, melyben a kétdináros érepénz készitéséhez szükséges mintákat találtak. Kos jelentést tett a rendőrségnek, amely meglepetésszerüen házkutatást tartott Planisek házában, ahol egy rejtett helyiségben pénzhamisitó műhelyt találtak. A rendőrség lefoglalt tizenkét érclemezt, amelyekbe már be volt égetve a kétdináros képe, továbbá nagymennyiségü ércet és finom rovátkoló gépeket foglaltak le.

Planiseket letartóztatták, de tagadta, hogy pénzt hamisitott volna és azzal védekezett, hogy bizonyosan egyik ellensége csempészte be házába a pénzhamisitó gépeket.

A rendőrség széleskörü nyomozást indított, mert bizonyos, hogy Planisekneknek büntársai is voltak. Annyit sikerült megállapitani, hogy Planisek az egész országot elárasztotta a hamis pénzzekkel.

A gép elpusztult a repülő megmenekült

Smith kapitány benzinhiány miatt nem tudta megtenni az utat Newyorkból a Hawai-szigetekig

Sanfranciszkóból jelentik: Smith kapitány, aki Newyorkból pénteken startolt, hogy a Csendes-oceánt átrepülje és a Hawai-szigetekig jusson, kénytelen volt középamerikai időszámitás szerint kilenc óra ötvenöt perckor a Molukki-szigeteknél a nyilttengeren leszállani.

A repülőgép elpusztult, Smith kapitány és kisérője azonban sértetlen maradtak.

Smith kapitány leszállása előtt segitségkérő rádiósürgönyt küldött világgá. Bár valamennyi hajó- és szárazföldi állomás felfogta a S. O. S. jeleket, Smith nem tudta, hogy megkapták-e, mert rádió-vevőkészüléke mindjárt startja után megszünt működni.

Smith kapitány hirtelen benzinhiány miatt volt kénytelen leszállni a nyilt oceánon.

és a benzin váratlan hiánya valószinüleg annak tulajdonitható, hogy megrepedt a repülőgép benzintartálya.

Megállapitották a szentai uszodából kifogott gyermekhulla személyazonosságát

Szentáról jelentik: A szentai uszodában, mint jelentettük, két héttel ezelőtt egy vasárnapi napon *egy összekötözött kezü és lábu gyermekhullát vetett partra a viz.* A rendőrség nyomozást indított, amely azonban nem járt eredménnyel. A sztaribecsejí apagyilkossággal kapcsolatban az a feltevés alakult ki, hogy a Tiszából kifogott gyermekhulla Börcsökék eltünt béresgyerekével azonos, de ezt megcáfolta az, hogy a kis béres napokkal ezelőtt jelentkezett.

Szombaton szenzációs fordulat állt be ebben az ügyben. *Dudás* Emil szentai rendőrkapitány expressz ajánlott levelet kapott Szrbobránból özvegy Benkó Antalnétól, melyben az özvegy a következőket irja:

— Alulirott kérem a kapitány urat, miután a *Bácsmegyei Naplóból* értesültem, hogy a Tiszából gyermekhullát fogtak ki, legyen szives értesiteni, hogy az alább közölt személyleirás nem illik-e rá, mert hat fiam közül a tizennégyéves Lajos 1926 szeptember 19-én eltünt hazulról és azóta nyoma veszett.

Fiamtól eltünése után 1926 december 22-én érkezett levél, melyben a fiam azt irja, hogy *egy asszony elrabolta és fogva tartja.* A fiu cimet nem irt de a postabélyegzőről megállapitottuk, hogy Kamenicán adták fel a levelet. Többet nem küldök semmiféle értesitést.

Az asszony a levél további részében közli Lajos fia pontos személyleirását és ruházatát, amiből *kétségtelenül kiderül, hogy a Tisza Benkó Lajos halálát vetette partra.*

A rendőrség széleskörü nyomozást indított, hogy a fiu hogyan került összekötözött végtagokkal a Tiszába.

Világmárka:
CENDRE DE ROSE
ROUGE MANDARINE
BOURJOIS-PARIS

CSAK
Dr. OETKER féle
BACKIN
SÜTŐPORRAL SÜT!
A 104 receptet tartalmazó könyvet kivánatra ingyen és bérmentve megküldi:
Dr Oetker d. z. o. z., Maribor

A lángbaborult váltók

Különös tüz Vrsacon

Vrsacról jelentik: Érdekes ügyben indította meg a vizsgálatot a rendőrség és előreláthatólag még igen érdekes fejleményei lesznek a rendőrségi nyomozásnak. Jelentették a rendőrségen, hogy Vrsac elővárosában, *Paulison Bolesnikov* Jóva gazdálkodó lakásán tüz ütött ki, azonban mindössze egy szekrény égett le. Bolesnikov egyike volt a legmódosabb gazdáknak és köztudomás szerint a környékbeli gazdálkodóknak jó kamat mellett gyakran adott váltófedezetre kölcsön kisebb-nagyobb összeget.

Több mint háromszázezer dinár készpénzt helyezett ki ilyen módon, a váltókat pedig szekrényében őrizte. Különösképen most ez a szekrény gyulladt ki és égett le teljesen, mielőtt azonban a tüz tovább terjedhetett volna, sikerült eloltani. A szekrénnyel együtt azonban *el égett Bolesnikov több mint háromszázezer dinár névértékü váltója és egy nagyobb perben felhasználandó valamennyi okmány bizonyitéka.*

A rendőrség a feljelentés után azonnal megindította a nyomozást és biztosra veszik, hogy *a tüzet gyujtogatás okozta.* Valószinüleg Bolesnikovnak egyik adósa gyujtotta fel a szekrényt, akinek érdekében állott, hogy a váltók megsemmisüljenek.

A vizsgálat folyik.

Gyanus tüzek a krnyájai tanyákon

Gyujtogatás gyanuja alatt letartóztattak egy gazdát

Szomborból jelentik: Az elmult héten a szomszédos Krnyaja község határából mindennap tüzet jelentettek. Rendszerint éjszaka tört ki a tüz a határbeli tanyákon.

Einhorn Mihály és Kerner Andor cséplőgép garniturája égett le először, a következő éjjel pedig Ceizinger Mária tanyáján lobbant fel a keresztberakott buza és kilencvenöt kereszt légett. Másik éjjel Kraj Vendel tanyáján tizennégy kereszt buza égett le, majd Kaizinger Antal birtokán szállt fel a vörös kakas és huszonhárom szekér szalma lett a tüz martaléka. Legutóbb Benzinger Mihálynál volt tüz, amelyet sikerült hamar lokalizálni és igy csak öt kereszt buza pusztult el. Az eddigi tüzek által okozott összkár jóval meghaladja a százezer dinárt.

A krnyajai csendőrség hamarosan arra a gyanura jutott, hogy a gyakori tüzeket *tervszerü gyujtogatás idézi elő.* Alapos gyanuokok folytán pénteken este letartóztatták Slezár Mátyás krnyajai lakost, aki a kihallgatáson tagadott ugyan, de a csendőrség a bizonyitékok alapján szombaton átadta a szombori államügyészségnek.

Hamisitják a svájci hitelleveleket

A Schweizerische Bankwerein körirata a jugoszláviai pénzintézetekhez

Érdekes köriratot intézett a zürichi *Schweizerischer Bankverein* a vele üzleti összeköttetésben álló jugoszláv pénzintézetekhez. A köriratban a svájci bank arról értesiti a pénzintézeteket, hogy egy *ismeretlen szélhámos a Schweizerischer Bankverein kárára csalásokat követ el* Európa összes országaiban. A szélhámos ugy dolgozik, hogy kisebb összegeket befizet a svájci bankoknál, az összegekről hitelleveleket kap, *ezeket a hitelleveleket azonban vegyi uton meghamisitja és jelentékeny összegekre állitja ki.* Néhány külföldi bank a meghamisitott hitellevelekre már kiutalt kisebb-nagyobb összegeket a szélhámosnak, aki rendkivül óvatosan dolgozik és a hitelleveleket nagy gonddal és ügyesen hamisitja. Az ismeretlen üzelmeire a Schweizerischer Bankverein ugy jött rá, hogy egy külföldi bank a kiutalás után megküldte a hitelleveleket, amiről kétségtelenül megállapitották, hogy *hamisitott.*

A Schweizerischer Bankverein felhivja a jugoszláviai pénzntézeteket, hogy a csalások elkerülése végett a jövőben *sokkal nagyobb figyelmet forditsanak a svájci bankok hitelleveleire és az összeget csak akkor fizessék ki, ha a hitellevél eredetét illetőleg semmi gyanus körülmény nem merül föl.*

Vérmérgezés vagy lépfene?

A szakácsné marhahusdarabolás közben sulyos fertőzést kapott

Szentáról jelentik: Özvegy Bognár Sándorné hatvanhárom éves szakácsnő Rudics Ignác tornyosi földbirtokán huszonöt részesmunkásnak főz. Mintegy három héttel ezelőtt marhavész pusztitott a Rudics-tanyán. Az elhullott állatokat annak rendje és módja szerint elásták. E hó ötödikén özvegy Bognár Sándornénak főzésre szállitottak egy szarvasmarhát. Amint az asszony a hust darabolta, az állat hátgerinccsontja megszurta balkeze kisujját. Másnap a seb dagadni és feketedni kezdett. Néhány nap alatt tojásnagyságuvá nőtt a daganat és minthogy az asszony alsó karján is tovaterjedt a daganat, a kezelőorvos, dr. Halász János beutalta a szentai közkórházba. A közkórházban az orvosok vérvizsgálatot tartottak és vasárnap fogják megállapitani, hogy vérmérgezés, vagy lépfene támadta-e meg az asszony kezét. Az asszony nem lázas, de mióta keze fekélyesedik, fájdalmai vannak s állandóan szédül. Hol azt állitja, hogy a feldarabolásra neki átadott szarvasmarhát levágták, miután az ottani állatorvos erre engedélyt adott, hol pedig azt a hihetetlen kijelentést hangoztatja, hogy a főzésre kiosztott marha *elhullott.* Szerinte *Bajusz* gazdálkodó előtte is, szakácstársa előtt is egész határozottan kijelentette, hogy a levágott marha oldalán erős daganat volt.

Leányrabló vörös autó

Kikindán a forgalmas uccáról el akart rabolni egy fiatal leányt a titokzatos vörös autó két utasa

Kikindáról jelentik: Titokzatos autós leányrablók után inditott széleskörü nyomozást a kikindai rendőrség. Az utóbbi időben a rendőrséghez több feljelentés érkezett, hogy *ismeretlen jól öltözött fiatalemberek Kikindán és környékén fiatal leányokat szólitanak meg, akiket különböző igéretekkel autójukba akarnak csalni.* Az egyik feljelentés szerint ezek a férfiak, akik *vörösszinü autón járnak-kelnek Bánát városaiban és községeiben, összeköttetésben állnak egy román leánykereskedő bandával,* melynek tagjai a román határ közelében várják a leányszállitmányokat, hogy aztán romániai mulatókba vigyék szerencsétlen áldozataikat.

A rendőrség eleinte nem adott hiteit ezeknek a feljelentéseknek, de pénteken este megjelent a rendőrségen egy kikindai tizenhat éves leány, aki izgalomtól **remegő hangon** mesélte el, hogy ***két fiatal-ember el akarta rabolni és csak nagynehezen sikerült megmenekülnie.***

A leány elmondotta, hogy egyedül haladt a főuccán este hét óra tájban és amikor a korzó sarkára ért, két fiatalember lépett mellé, akik közül az egyik *cutózni hivta a leányt, a másik pedig már belé is karolt és huzni kezdte a kissé távolabb várakozó vörös autó felé.* A leány a váratlan támadástól szólni se tudott, csak kétségbeesetten védekezett, ugyhogy a dulakodás közben ruhája több helyen elszakadt. A két rabló, mikor többen figyelmesek lettek a dulakodásra, hirtelen az autóba ugrott és elrobogott.

A kikindai rendőrség a leány előadása után nyomozást inditott és mivel a tettesekről pontos személyleirás van a rendőrség kezében, remélik, hogy sikerül őket letartóztatni, mielőtt elhagynák az ország területét.

HIREK

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Meleg idő várható helyi zivatarokkal.

— **Hétfőn megkezdi működését a szubotical lakásbiróság.** Az ujonnan kinevezett szuboticai lakásbiróság dr. Klunics Martin vezető járásbiró elnöklésével hétfőn megkezdi működését. A lakásbiróság tárgyalásait a városháza 175. számu helyiségében tartja a nyári időszak alatt naponta délután hat órakor.

— **Sürgönyileg cserélték ki Horgos és Martonos képviselőtestületét.** Szentáról jelentik: A belügyminiszteri rendelet szombaton érkezett a szentai járási főszolgabirósághoz, mely Horgos és Martonos egész előljáróságát és a képviselőtestületét felváltja s az eddigi községbirák helyett ujakat nevez ki. Horgoson birónak kinevezte a belügyminiszter Weber Istvánt, albirónak Acsin Vászát, esküdteknek: Pálinkás Ferencet, Adamov Milutint, Szatmári Istvánt, Sztojkov Szovrát, közgyámnak: Beleszlin Gyuricát, pénztárnoknak: Varju Jánost és Körmendi Antalt. Az uj képviselőtestületbe huszonnyolc szerb, tizenkét magyar került be. Martonoson az uj képviselőtestületnek fele magyar, fele szerb. Birónak kinevezte a belügyminiszter Bakalics Daniłót, albirónak Szél Bálintot, esküdteknek: Grubanov Andriját, Onozó Jánost, Péczy Miklóst, Grim Andrást, közgyámnak Eremics Ljubát. A belügyminiszter sürgönyileg intézkedett, hogy a most kinevezett előljárók és képviselők huszonnégy órán belül elfoglaliák hivatalukat. Obrenov Jován főszolgabiró szombaton délután intézte a tisztviselők beiktatását és a régiek leváltását.

— **Az angol parlament bizottságot küldött ki az utódállamok viszonyainak megvizsgálására.** Londonból jelentik: A Daily Mail jelentése szerint az az érdeklődés, amit lord Rothermerenek a Daily Mailbe irt cikke keltett, arra vezetett, hogy az angol parlament mindkét háza egy bizottságot alakitott, amelyben minden párt képviselve van és az a feladata, hogy megvizsgálja a magyarországi, csehszlovákiai, romániai és jugoszláviai helyzetet. A bizottság különösképen a trianoni szerződés hatását veszi vizsgálat alá, valamint azokat az ellentéteket, amelyek egyes utódállamok között keletkeztek.

— **Végrehajtói kinevezés.** Sztaribecsejről jelentik: Az igazságügyminiszter Zsivkovics Trivó sztaribecseji munkáspénztári megbizottat birósági végrehajtónak nevezte ki a sztaribecseji járásbirósághoz.

— **Szerencsétlenül járt artista.** Belacrkváról jelentik: Sulyos szerencsétlenség történt a Belacrkván vendégszereplő Kolosszeum-cirkuszban. Az aréna szétbontása közben Smaha Antal, az igazgató egyik fia, aki a tetőzet szétbontásán munkálkodott, nyolc méter magasról leesett. A szerencsétlenül járt artistát sulyos sérüléseivel kórházba szállitották. Állapota sulyos, de nem életveszélyes.

— **Főszolgabirói és jegyzői kinevezések a Vajdaságban.** Belgrádból jelentik: A belügyminiszterium szombaton ujabb változásokat eszközölt a vajdasági főszolgabirói és jegyzői karban. Szentára főszolgabirónak nevezték ki Bikár Mirkó szombori szolgabirót, Szomborba szolgabirónak Obrenov Jovánt, Szentára szolgabirónak Doroghy Gábort és vrsaci szolgabirónak Nikolics Áront nevezték ki. Jegyzőnek nevezték ki Kajander Nikolát Borcsára, Kudrin Szvetozár bresztováci aljegyzőt Bresztovácra, Nikolincére pedig Angyelin Száva volt bezdáni jegyzőt nevezték ki.

— **A hajóról a Dunába ugrott, mert elhagyta a barátja.** Noviszadról jelentik: Beinsteigi Anna palánkai leány pénteken reggel a Noviszadról Palánka felé menő hajóról Mestin állomás közelében a Dunába ugrott. A hajó megállt és a legénység a leány mentésére sietett, ez azonban már elmerült a hullámokban és holttestét sem találták meg. Az öngyilkosság oka az, hogy Maglovszki Jankó lakatossegéd, akivel egyideig közös háztartásban élt, elhagyta a leányt, aki ezért szerelmi bánatában elhatározta, hogy megválik az élettől.

— **Kigyulladt a butorosvagon.** Noviszadról jelentik: A 8074. számu tehervonat szombaton délelőtt Noviszadról Sztaribecsej irányába indult és amikor a repülőtérhez ért, a mozdonyvezetőt a katonák figyelmeztették, hogy az egyik kocsi lángokban van. Megállitották a tehervonatot, amelynek egyik vagonjában szalmába csomagolt butorszállitmány égett. A repülőtér tüzoltósága szüntette meg a lángokat. A vagont lekapcsolták és a tehervonat tovább folytatta utját.

— **A belacrkvai kereskedők egyesülete a gimnázium felosztalatása ellen.** Belacrkváról jelentik: A belacrkvai kereskedők egyesülete Risztics Szvetiszláv elnöklete alatt gyülést tartott, amelynek tárgysorozatán több fontos kérdés szerepelt. Megbizta a gyülés dr. Kuhn Ferenc tartományi képviselőt, hogy kövessen el mindent a tartománygyülésen és a lehetőség szerint akadályozza meg a kövezetvám emelését. Elhatározták ezenkivül, hogy a városi tanács küldöttségével egyidejüleg a kereskedők egyesülete is küldöttséget küld Beogradba a közoktatásügyi miniszterhez és kérni fogják, hogy ne oszlassák fel a belacrkvai gimnáziumot, mert annak fennmaradása a határszéli városnak igen nagy érdeke. A küldöttség tagjai Risztics Szvetiszláv elnök, Becker Albert alelnök és Miuta Nikola lesznek.

— **Huszonötmillió dinár folyamszabályozásra.** Beogradból jelentik: A pénzügyminiszterium huszonötmilló dinárt folyósitott a földmüvelés és vizügyi miniszteriumnak a Tisza, Dráva és a Száva szabályozásának költségeire. A huszonötmiljó dinárt a pénzügyminiszterium az állami Jelzálogbanktól vette kölcsön.

— **Csókán megalakult a tüzoltótestület.** Szentáról jelentik: Csókán megalakult az önkéntes tüzoltótestület. Az egyesület Tábori Sándor intézőt elnökké, dr. Szurán Simon állatorvost parancsnokká választotta. Az uj egyesületet a szentai testület támogatja. Vasárnap dr. Teleky István szentai tüzoltófőparancsnok három tiszttel és négy altiszttel megkezdik a csókai tüzoltók rendszeres oktatását.

— **Lósztatás közben a Drávába fulladt.** Oszijekről jelentik: Hoffmann Emil, tizenkét éves reáliskolai tanuló apja lovát a Drávára vitte usztatni. A kisfiu a ló hátán ült. Alig néhány méternyire a parttól, a ló valamitől megvadult és ledobta magáról a fiatal lovasát. A szerencsétlen fiu, ki nem tudott uszni, pillanatok alatt elmerült a vizben, mielőtt még segitségére siethettek volna. Holttestét ezideig nem sikerült megtalálni.

— **Szivszélhüdés érte és a Dunába fordult.** Noviszadról jelentik: Lucsics Braniszláv halászt a napokban a Dunán horgonyzó uszályon szivszélhüdés érte és holtan fordult bele a vizbe. Szombaton találták meg holttestét és beszállitották a noviszadi hullaházba.

— **Halálozás.** Kupuszináról jelentik: Wámoscher Gyula tekintélyes kereskedő neje, született Braun Gizella urnő, e hó 16-ikán, életének 51-ik, boldog házasságának 31-ik évében, rövid szenvedés után meghalt. Temetése e hó tizenhetedikén, vasárnap délelőtt lesz a kupuszinai izr. sirkertbe. Az elhunyt urnő halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— **A magyar párt elnöksége a demokrata-magyarpárti paktumról.** Az országos magyar párt elnöksége azzal a téves felfogással szemben, mintha az országos magyar párt szombori szervezetének a demokratákkal kötött választási egyezsége a párt egységét sértené, következőket közli: Az országos magyar párt szombori szervezete a központi intézőbizottság előzetes tudtával és felhatalmazására folytatott tárgyalásokat a demokratákkal, miután a radikálisokkal kezdett tárgyalásai nem vezettek eredményre. A szombori pártszervezetnek a demokratákkal kötött választási megállapodása sem nem érinti, sem nem veszélyezteti a pártegységet. A magyar párt szombori szervezete a pártfegyelem szigoru szemmeltartásával müködött, amikor a központi intézőbizottságot állandóan informálva, az egyes pártokkal a tárgyalásokat lefolytatta és amikor a helyi viszonyok mérlegelése után és legjobb belátása szerint eljárva az országos magyar párt központi intézőbizottságát előzetesen minden részletről és a megegyezés minden pontjáról tájékoztatva, a választási megegyezést a demokrata párttal megkötötte.

— **Szerencsétlenül járt a kiránduláson.** Oszijekről jelentik: Az oszijeki kereskedelmi iskola végzett növendékei tanulmányutra mentek Dalmáciába. A kirándulók közül Fiedler Zlata Splitben, ahol a kirándulók pár napig időztek, fürödni ment a tengerbe. Fiedler az ugródeszkáról fejest akart ugrani, de elcsuszott és oly szerencsétlenül esett, hogy a lábát törte.

— **Három dinár miatt beverték a fejét.** Nustárról jelentik: A szomszédos Marinci községben a falu legényei a korcsma udvarán kuglidobálással szórakoztak. Játék közben — három dináros különbözet miatt — szóváltás támadt Karalics Miklós és Potnics Mijo legények között és a szóváltás hevében Karalics oly erővel sujtott botjával Potnics fejére, hogy annak koponyacsontja megrepedt. Potnics sulyos sebével a kórházba szállitották, Karalics ellen megindult az eljárás.

A
Kremenezky „Audion“
utolérhetetlen
Din. 75·— 723

— **Müvészeti kiállitás Oszijeken.** Oszijekről jelentik: Szeptember hó 8-tól 18-ig gazdasági kiállitást és vásárt rendeznek Oszijeken. A kiállitás vezetősége elhatározta, hogy a kiállitás keretében országos müvészeti kiállitást is rendez, melyen az ország valamennyi müvészei résztvehetnek. Erre a célra a kiállitás területén egy stilusos pavillont épitenek, amelyben mintegy 100—150 képnek és szobornak jut hely. A kiállitásra kerülő müveket zsüri birálja meg. A kiállitandó mütárgyaknak Oszijekre való szállitása, valamint csomagolásáról a kiállitók tartoznak gondoskodni, mig a visszaszállitás költségeit a kiállitás vezetősége fedezi. A kiállitandó mütárgyak legkésőbb szeptemberben elsejéig a kiállitás vezetőségének beküldendők.

Jadranska Plovidba D. D.
Adria Tengerhajózási R. T.
Sušak
Táviratcim: JADROPLOV.
61 különféle nagyságu gőzhajó. Rendszeres gőzhajójáratok az Adriai tengeren elegáns és kényelmes gőzhajókkal. Gyorsjáratok Dalmáciába és az összes fürdőhelyekre. Dalmácia a gyors személy- és gőzhajó minden vasárnap 4.45 órakor a 2 csavaros „Karadjordje“ gőzhajó és minden csütörtökön 14.45 órakor a „Zagreb“ gőzhajó, közvetlen csatlakozással a beogradi gyorsvonathoz. Állandó gőzhajójáratok személy- és teheráru forgalomban Triesttel, Albániával és Görögországgal
Igazgatóság Sušak.

— **Halálozás.** Erhardt Albert nyugalmazott vasuti főfelügyelő, nyolcvanöt éves korában meghalt. Halála városszerte nagy részvétet keltett.

— **Öngyilkos községi jegyző.** Belacrkvából jelentik: Jovanovics Bozsidár cservenacrkvai községi jegyző revolverrel mellbelőtte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Felmentették a felségsértés vádja alól.** Belacrkváról jelentik: Mintegy három évvel ezelőtt feljelentés érkezett Tomics Misa vrsaci lakos ellen, hogy 1924 februárban Malcsics Gyuka vendéglőjének udvarán felségsértést követett el. A feljelentés alapján Tomics ellen megindult a bünvádi eljárás, a törvényszék azonban a most megtartott főtárgyaláson bizonyitékok hiányában felmentette a vád és következményei alól.

— **A »Balkán« akadémiai dalárda Bácska-Palánkán.** Bácska-Palánkáról jelentik: A »Balkán« nevü beogradi akadémiai dalárda csütörtökön este a »Kaszinó« szálló szinháztermében válogatott hangversenyt rendezett nagy sikerrel. Hangverseny után a város diszvacsorát adott a vendégek tiszteletére.

— **A kulai polgári iskola uj épülete.** Kuláról jelentik: A kulai polgári iskola eddig nagyszámu tanulóival szük iskolaépületben szorongott. A tantestület kérelmére a kulai községi elöljáróság egymilliókilencszázezer dinárt szavazott meg uj iskolaépület céljaira. A községi határozatot a felettes hatóságok jóváhagyták és jövő hó elején történik meg ünnepi keretek közt az uj iskolaépület alapkőletétele.

Anita Loos: Szőkék előnyben regénye 30 dinár. Kapható a Minerva könyvosztályánál Szubotica. Postaköltségre 5 dinár küldendő.

— **Uj jogi doktor.** Dömötör Tibort, dr. Dömötör Miksa sztarakanizsai városi főorvos fiát a bécsi tudományegyetemen julius 15-én jogi doktorrá avatták.

— **Betörő cigány házaspár.** Csantavirról jelentik: Lassu Vince csantaviri gazda lakását, mialatt a gazda a szántóföldön dolgozott, kifosztották. A csendőrség a kifosztott lakásban egy szoknyát talált és ennek alapján elfogták a tetteseket Dimovics Máté cigány és felesége személyében, akik bevallották, hogy ők követték el a betörést. A csendőrség a cigányokat bekisérte a topolai járásbiróságra.

— **Az autószuggesztió diadala.** Egy ismert — főleg autoszuggesztiós és hipnotikus kezeléseiről ismert — idegspecialistáról beszélik a következő anekdótát:

Az orvost felkeresi egy páciens, aki nagyfoku vérszegénységben szenved. Az orvos a következőt rendeli:

— Ön minden reggel, amikor felébred, tizenöt percig az ágyban fekszik és közben állandóan ezt mondja: »Én most Algirban a napon fekszem! . . . Én most Algirban a napon fekszem! . . .«

Két hét mulva a páciens meghalt.

Napszurásban.

— **A Vajdasági Galéria Velikakikindán.** Balázs Árpád festőmüvész, a Vajdasági Galéria rajzolómüvésze és Csuka Zoltán hirlapiró, a Galéria szerkesztője felsőbácskai utjukat befejezték és hétfőn Velikakikindán kezdik meg munkájukat, ahol Balázs a kikindai társadalmi élet karakterisztikus fejeiről készit a Galéria részére művészi rajz-sorozatot.

H. G. Wells reprezentativ regénysorozata: Tono Bungay. Anna Veronika. Kipps. Az Istenek eledele. Amikor az üstökös eljön. William Clissold I.—II. Ára müvészi kivitelü, egész vászon kötésben 560 dinár, havi 60 dináros részletre is kapható a Minerva d. d. könyvosztályában, Szubotica.

— **Cionista kongresszus Baselban.** A cionisták tizenötödik nemzetközi kongresszusát 1927 augusztus 30-ikán tartják meg Baselban. A kongresszuson, amelynek dátuma összeesik a baseli mintavásárral, a jugoszláviai cionisták is képviseltetik magukat. A kongresszus ügyében intézendő táviratokat a következő cimre kell küldeni: Congrezion, Basel.

Orvosi hir. Dr. *Kuhar Durlen* Ágost, beogradi orvosspecialista megkezdte müködését *Vrnjacska-Banjan*, Kocsen *Mladenovics* épitész házában (Sofirovics-szálloda mellett). *Beszél magyarul és németül is.*

Kalocsay Zoltán hegedümüvész Kikindán. Kalocsay Zoltán, az általánosan ismert és közkedvelt zenemüvész kitünő jazz-együttesével a kikindai Városkakafanában óriási sikereket arat. Kalocsay, aki minden hangszeren játszik, egymaga képes a közönséget szórakoztatni.

Az északi sark meghóditása, irta: Roald Amundsen könyv megjelent. Ára: 200 dinár. Havi részletfizetésre is kapható a Minerva könyvosztályánál, Szubotica.

— **Halálozás.** Dr. Tibor Ervin szombori orvost sulyos gyász érte: édesanyja szombaton reggel nyolcvanéves korában elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt lesz Bezdánban.

— **Eljegyzések.** *Valihora* Olgát Szomborban eljegyezte *Diesler* György, Kula. (Minden külön értesités helyett.)

— *Schlanger* Irike (Noviszad) és *Kanner* Pál (Budapest) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **A szines fajok szövetsége a fehérek ellen.** Londonból jelentik: Japánban uj mozgalom indult meg, amely az ötödik internacionálé megteremtését célozza. A mozgalomnak a japán szocialista párt egyik volt kiváló vezére, Suejiro Joshivaka a kezdeményezője és máris igen nagyszámu követőre talált. Joshivaka felhivást bocsájtott ki, amelyben azt mondja, hogy rájött arra, hogy sem a szocialista, sem pedig a kommunista programm nem hozhatja meg azt a társadalmi berendezkedést, amely a mai világ igazságtalanságait kiküszöböli. Az ötödik internacionálé megalapitására hiv föl. Ebben a nemzetközi szövetségben az összes szines fajok résztvennének a — fehérek ellen.

Regény mesterei sorozatok szórakozást és lelki gyönyörüséget nyujtanak. Egy ötkötetes sorozat ára 360 dinár. Havi részletre is kapható a Minerva könyvosztályánál, Szubotica.

Vegyes nagy magángimnázium (reál- vagy klasszikus) érettségivel, *nyilvánossági joggal felruházva.* **Polgári- és elemi iskola nyilvánossági joggal.** Szünidők alatt előkészités vizsgákra és javitásokra. Nyelvtanfolyamok, irodalmi, könyvelési- és zenetanfolyamok, továbbá varró- és főzőtanfolyamok stb. Felvétetnek bennlakók, künnlakó és félbennlakó növendékek. **Tanárok adnak elő.** Dr. *Broh* Ada és nővérei fiu- és leánynevelőintézete (külön az egyik és külön a másik) Zagreb, Gundulićeva 63/II.

— **A szuboticai Josephine Backer tánca a Lifka-moziban.** A szuboticai Lifka-mozi ötletesen használta ki az európai Josephine Backer lázt és vele együttjáró sláger dalt: »Az én babám egy fekete nő«-t. A párisi Folies Berger revü filmjét csütörtökön este reprizben mutatta be a Lifka. Az előadáson a közönség felkesedése nem egyszer nyiltszini tapsban nyert kifejezést. Különösen nagy sikere volt a Ksilofon-koncertnek, amit a közönség megismételtetett. Sok tapsot kapott nagyszerü táncáért Deutsch Anikó, aki ügyesen imitálta Josephine Backert és Kőszegi Pál, aki a Fekete nőt énekelte. Szép és izléses kosztümök és pazar fényeffektusok valóságos párisi revüszinpad illuzióját keltették. A filmet vasárnapig mutatja be a Lifka-mozi.

— **Pusztitó vihar Székesfehérváron és a Bakonyban.** Székesfehérvárról jelentik: Péntek délután hatalmas zápor vonult el Székesfehérvár fölött, rettentő dörgéssel és villámlással és a villámcsapásoknak három halálos áldozatuk van. Az egyik Ferslik István ötvenhárom éves gazdálkodó, aki az országuton dolgozott és a villámcsapás agyonsujtotta. A másik két áldozat két asszony, akik a vihar kitörésekor buzakévék alá bujtak és itt érte őket a halálos villamcsapás. A Bakonyban is évtizedek óta nem tapasztalt hatalmas felhőszakadás pusztitott.

— **Nyilatkozik a meszicsi tanitó.** Vrsacról jelentik: Sztefánovics Szveta meszicsi tanitó annak közlésére kért fel bennünket, hogy ő felettes hatóságának engedelmével jött el Meszics községből. Nem hagyta ott az iskolát, hanem egy hónapi szabadságot kapott, hogy vizsgáját letehesse. Ennek lejárta után visszament Meszicsre és a tanfelügyelő jelenlétében megtartotta az ezévi vizsgákat is Meszics községben szeptembertől kezdve rendes tanitás lesz.

— **Halálos lórugás.** Adáról jelentik: Vámos Simon gazdálkodót lova munka közben fején olyan szerencsétlenül rugta meg, hogy a gazdálkodó koponyacsontja betört és sulyos agysérülést szenvedett. A szerencsétlenül járt embernek dr. Britvics Jócó orvos nyujtotta az első segélyt, kinek utasitására a fiatal gazdát a szentai kórházba szállitották, ahol három napi szenvedés után elhunyt, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

Dr. Singer Adolf belgyógyász, specialista rendeléseit ujból megkezdte.

— **A mulatozók feje felett kigyulladt a ház.** Adáról jelentik: Benei András adai gazda szállására a faluból egy községi tisztviselőkből álló bizottságot hivott ki. A gazda magyar szokás szerint vendégül látta magánál a bizottság tagjait s tiszteletükre nagy ebédet rendezett. Javában folyt a mulatozás, mikor egyszerre óriási füst támadt. A társaság tagjai ijedten ugráltak fel a helyökről. Kiderült, hogy a tető a tüzhely lángjától tüzet fogott és az egész tanya rövid idő alatt az óriási hőségben teljesen leégett.

Az összes szakkönyvek kaphatók a Minerva könyvosztályánál Szubotica. Portóra 5 dinár küldendő.

Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadtság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes »Ferenc József« keserüviz kitünő háziszer, amely az emésztőszervek legtöbb részéből eredő zavarokat gyorsan megszünteti és visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a *Ferenc József* viz öreg embereknél is enyhén, kellemesen és megbizhatóan hat. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

TŐZSDE

Zürich, julius 16. *(Zárlat.)* **Beograd 9.135,** Páris 20.34, London 25.225, Newyork 519 és ötnyolcad, Brüsszel 72.25, Milánó 28.275, Amszterdam 208.125, Berlin 123.33, Bécs 73.15, Szófia 3.75, Prága 15.405, Varsó 58, Budapest 90.60.

Szentai gabonaárak, julius 16. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 285—290 dinár, tengeri morzsolt 172.50—175 dinár, takarmányárpa 170 dinár, sörárpa 192.50—195 dinár, rozs 210—215 dinár, zab 152.50—155 dinár, bab 160 dinár. Örlemények: uj lisztek árai julius-októberi szállitásra: 0-ás liszt gg 480 dinár, 0-ás g 480 dinár, 2-es főzőliszt 455 dinár, 5-ös kenyérliszt 420 dinár, 7-es 280 dinár, 8-as 190 dinár, korpa 175 dinár. Irányzat tartott. Kinálat élénk. Kereslet élénk.

Budapesti gabonatőzsde, julius 16. A gabonatőzsde irányzata kissé gyengébb, az árfolyamváltozások azonban egészen jelentéktelenek. A legnagyobb áresés 15 filléres. Hivatalos árfolyamok pengőértékben a határidőpiacon: Buza márciusra 32.16—32.32, zárlat 32.24—32.26, októberre 29.88—30.04, zárlat 29.94—29.96, rozs márciusra 27.96—28.14, zárlat 28.04—28.06, októberre 25.86—26.04, zárlat 25.94—25.96. A készárupiacon: Buza 27.95—30.15, rozs 26—26.40, árpa 2150—22.60, korpa 20.20—20.40.

Szombori terménytőzsde, julius 16. Buza bácskai 282.50—285, rozs bácskai vasut 220—225, zab bácskai vasut 165—170, árpa 190—195, tavaszi árpa 225—230, tengeri bácskai vasut 180—182.50, bab 192—200, válogatott bab 200—210, uj liszt nullás 410—430, kettős 370—410, hatos 300—320, korpa 135—145. Irányzat szilárd.

Noviszadi terménytőzsde, julius 16. Buza 78 kg. bácskai uj 282.50—285 dinár, 76 kg. bácskai régi 273—277.50 dinár, 78 kg. szerémi uj 277.50—280 dinár. Árpa 69—70 kg. szerémi uj tavaszi 240 dinár. Tengeri bácskai 182.50—185 dinár, bánáti 177.50—180 dinár, szerémi paritás Kukujevci 185—187.50 dinár. Liszt 0g bácskai 422.50—425 dinár, 6-os számu bácskai 325—327.50 dinár. Korpa bácskai jutazsákokban 152.50—155 dinár. Irányzat változatlan. Forgalom 30 vagon.

Newyorki gabonatőzsde, julius 16. Uj buza őszi vörös 152.375, tengeri 110.375, uj liszt 700—735. Irányzat buzánál és rozsnál nyugodt, tengerinél csendes. Buza-S.,buza emény etaoi emél váyz

Chicágói gabonatőzsde, julius 16. Buza juliusra 141.375, szeptemberre 139.125, decemberre 142.375. Tengeri juliusra 97.375, szeptemberre 102.75, decemberre 105.5. Zab juliusra 44.25, szeptemberre 44.625, decemberre 47.325. Rozs juliusra 104.625, szeptemberre 94.5, decemberre 97.375.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 252 (—13), Apatin 340 (—2), Bogojevó 342 (—2), Palánka 263 (—5), Noviszad 260 (—5), Zemun 152 (—6), Pancsevó 134 (—10), Szmederevó 248 (—12), Orsova 220 (—5). Dráva: Oszijek 194 (+4). Száva: Mitrovica 94 (—5), Beograd 90 (—8). Tisza: Szenta 38 (—6), Titel 223 (—8).

SPORT

A Husos

nem kapott beutazási engedélyt

A budapesti Husosokat most vasárnap lekötötte a noviszadi Vojvodina. A magyar csapat intézője pénteken Budapesten eljárt a jugoszláv konzulátuson és beutazási engedélyt kért. A konzulátuson legnagyobb meglepetésére közölték vele, hogy

nem adhatják meg a beutazási engedélyt, mert a jugoszláv belügyminiszterium a zagrebi Simmering-Gradjanszki-mérkőzés óta ujabb rendelkezést adott ki.

A Husos rögtön érintkezésbe lépett a Vojvodinával és tőlikérte, hogy a belügyminisztériumban próbálja megszerezni a szükséges engedélyt. A Vojvodina elnöke, dr. Hadzsi Koszta eljárt Beogradban, ahol

a belügyminiszteriumban kijelentették neki, hogy a magyarországi csapatok vendégszereplésére nézve ujabb rendelkezést nem adtak ki.

A pestiek időközben leutaztak Kelebiára, hogy ott várják be az engedély megszerzését, de minthogy a Vojvodina válasza késett,

szombaton délután visszautaztak Budapestre,

ugy hogy amikor dr. Hadzsi Koszta megszerezte a belügyminisztérium engedélyét, *a csapat már utban volt hazafelé.*

Jugoszláv sportkörökben nagy aggodalmat kelt a Husos noviszadi turájának kudarca, remélik azonban, hogy csak félreértésről lehet szó és a jugoszláv-magyar sportbékét nem fogják a hatóságok felboritani.

Temesvári csapat Vrsacon. Az ATE és VDR után a Temesvári AC a harmadik romániai csapat, amely átrándul Jugoszláviába. A kitünő temesvári együttes, amely odahaza legveszedelmesebb riválisa a kontinentális hirü Kinizsinek, julius 21-ikén Vrsacon játszik, ahol ellenfele a jóképességü Dusan Silni lesz.

KÖZGAZDASÁG

Tizmillió dinár alaptőkéjü pénzintézet lesz a szuboticai Közgazdasági Bankból

Minden részvényre egy ingyenrészvényt kapnak a részvényesek

Szombat reggelre a lapok hirdetési rovatában hirdetés jelent meg, amelyben a Közgazdasági Bank Részvénytársaság az intézet részvényeseit rendkivüli közgyülésre hivja össze, amelyen az alaptőkének ötmillió dinárról tizmillió dinárra való felemelését mondják ki.

Ez a bejelentés nagyérdekü és közgazdasági szenzációszámba menő tranzakcióról ad hirt, amely méltán keltheti a legnagyobb figyelmet.

A szuboticai Közgazdasági Bank, amely már régóta tulnőtt a vidéki kereteken és kétségkivül a Vajdaság vezető pénzintézete, az alaptőkefelemeléssel olyan jelentős kedvezményt juttat részvényeseinek, amit még eddig aligha adott meg egyetlen jugoszláv pénzintézet. A julius 24-iki közgyülés az intézet alaptőkéjének ötmillió dinárról tizmillió dinárra való felemelését határozta el. Már magában véve az is jelentős, hogy a Vajdaságban egy olyan — kizárólagosan vajdasági alapitásu — pénzintézet müködik, amelynek tizmillió dinár alaptőkéje van, azonban még nagyobb jelentőséget ad az alaptőkeemelésnek az, hogy *az intézet részvényesei ingyen kapják meg a kibocsátandó uj részvényeket.*

A mult év augusztusában kelt ugynevezett valorációs törvény megadja a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak azt a jogot, hogy az 1916., 1917. és 1918. években eszközölt befektetéseket, amelyek a mérlegben koronaértékben voltak feltüntetve, valorizálják, még pedig az értékeltolódásnak megfelelően huszszoros értékben, vagyis minden koronáért husz koronának megfelelő öt dinárt állitsanak be a mérlegbe. Ezt a valorizációt viszi keresztül a Közgazdasági Bank, még pedig olyformán, hogy *ingatlanai közül csak a tulajdonában levő épületek értékét valorizálja.* A többi ingatlanok, mint a földbirtokok, *továbbra is a régi értékben szerepelnek,* aminek oka nemcsak az, hogy az intézet mérlegeiben teljes realitásra t szik, hanem az is, hogy a földek e leg agrárreform vagy más intézkedés következtében értékükben csökkenést szenvednek.

A Közgazdasági Bank birtokában a következő épületek vannak: A szuboticai Alekszandrova-ulicai kétemeletes székház, a szombori székház és két lakóház Szomborban, a moravicai székház, a szentai székház és a szentai Royal-szálló épülete és berendezése. Ezeknek az összes ingatlanoknak és ezek berendezésének értéke a mérlegben mindössze egymillió dinár értékben szerepel. A julius 24-iki közgyülés határozatából kifolyólag ezeknek az ingatlanoknak értékét *ötmillió dinárban állapitják meg, ami teljesen reális értékelés.* A valorizációs törvény értelmében a felértékelésből előálló többlet huszonöt százalékát, tehát egymilliókétszázötvenezer dinárt tartalékolni kell és csak hetvenöt százalékot, hárommillióhétszázötvenezer dinárt lehet a részvényesek közt felosztani. A Közgazdasági Bank végre is hajtja ezt a tartalékolást, ugyanakkor azonban a már megadóztatott tartalékokból kihasit egymilliókétszázötvenezer dinárt, hogy teljes ötmillió dinár értékü részvényt oszthasson szét részvényesei között. Ilyenformán *a bank minden részvényese minden részvény után egy ajándékrészvényt kap.*

A *tizmillió* alaptőkével rendelkező Közgazdasági Bank hihetőleg rövidesen elnyeri a záloglevélkibocsátási jogot is, aminek révén amortizációs kölcsönöket adhat ingatlanokra. A békebeli jelzálogüzletnek ujra való fölvételét az egész ország közgazdasága epedve várja.

Befejeződött a gubóbeváltás a sztaribecseji járásban. Sztaribecsejről jelentik: Lázics Radivoj agrármérnök és Szudárevics Félix selyemtenyésztési felügyelő a napokban befejezték a gubóbeváltást a sztaribecseji járásban. A bizottság jelentése szerint a sztaribecseji járás területén az idén 2068 tenyésztő kért petét és 1700 tenyésztőnek sikerült a gubókat értékesitenie. A hiányzó 368 tenyésztőnek a »pebrina« nevü betegségtől pusztultak el a hernyói. Ennek a betegségnek oka az idei szeszélyes időjárás. Ennek ellenére mégis haladás észlelhető, mert az idei 2068 tenyésztővel *szemben tavaly csak 1813* tenyésztő volt. A beváltott gubókból elsőosztályu lett 30789 kilogram, másodosztályu 5218 kilogram és harmadosztályu 815 kilogram. A termelőknek 1,555.896 dinárt fizettek ki. Az elsőosztályu gubóért 32 dinárt, a másodosztályuért 30 dinárt és a harmadosztályuért 5 dinárt fizettek. A termelők az osztályozással és kifizetéssel meg voltak elégedve.

Terméseredmények és kilátások Csókán. Szentáról jelentik: Csókán, a legnagyobb vajdasági mintagazdaságban már elvégezték a cséplést. A buzatermés közepes, holdanként a föld minősége szerint nyolc-kilenc mázsa termett. A csókai kisgazdák egyáltalán nem adják el gabonáikat. A zab gyenge, holdanként csak hat métermázsa termett. A tengeri *nagyon sokat szenved a szokatlanul erős* és hosszu ideig tartó szárazságtól. A paprika és cukorrépa is nagyon gyengén áll az esőhiány miatt. Nagy gondot okoz a takarmányhiány. A teleltetésre szükséges szálastakarmány beszerzésére a gazdák akciót inditottak. Horvátországból és Szlavóniából szándékozzák beszerezni a szükséges takarmányt. A szőlő állása kielégitő, bár a filoxérától megtámadott gyenge ellenállásu szőlők is nagyon érzik a csapadékhiányt. Minőségileg jó szőlőt várnak. Burgonya, zöldség északi Bánátban teljesen tönkre ment.

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak FOGPOR-PASTA-SZÁJVIZ.

KINTORNA

— Hallja maga — ordit a fürdőmester egy vizbelépő atyafira — hiszen *maga* ragad a piszoktól. Rögtön menjen a zuhany alá és mossa le magát.

— Hát mit gondol, fürdőmester ur, hiuságból jöttem ide? — Én sportolni akarok.

*

— Mi a *monológ?* — kérdi a szininövendékek vizsgáján a tanár.

— Ha valaki magában beszél — felel a csinos leány.

— És mi az, ha ketten beszélnek?

— Az — randevu.

*

Egy afrikautazó meséli:

— A forró égöv alatti vándorlásaim közben egy kis tengeröbölhöz értem. A rettenetes hőségben a hüs viz valósággal csalogatott, de biztonság okából megkérdeztem néger kisérőmet:

— Nincsenek cápák a vizben?

— Egyetlen egy sincs — felelte a néger.

Ledobtam könnyü ruhámat és beledobtam magam a habokba. Pár pillanat mulva valami gyanusat látok felém uszni, mire gyorsan a partra menekültem. Ujra megkérdeztem a négert:

— Tényleg nincsenek cápák az öbölben?

— De uram, már egyszer megmondtam, hogy nincsenek. Hiszen már régen elkergették őket — a krokodilok.

A KÖZSÉG GYERMEKE

EGY CSECSEMŐ REGÉNYE (19

Irta: NUSICS BRANISZLAV **Forditotta: CSUKA ZOLTÁN**

Bemegyek hát szépen az udvarba, kinyitom szép lassan a folyosó ajtaját, belépek, belülről megint bezárom és mivel tudtam, merre van a hálószoba, szép csendesen lábujjhegyen arra vettem az utamat. Ahogy beléptem a szobába, Lenka megint felém suttogja a sötétben:

— Ne gyujtsd meg a gyertyát, nehogy észrevegyen valamit az anyósom, hanem vetkőzz le a sötétben, aztán gyere ide és feküdj mellém.

Egy percig gondolkodtam, mit is csináljak mostan, aztán ugy határoztam, hogy engedelmeskedem, levetkőztem és odamentem az ágyhoz, hogy lefeküdjem.

Lenka szenvedélyesen átölel, megcsókol, aztán tovább suttogja:

— Gondold csak el, ami: eddig sohasem tett meg a férjem ma este hozzám hozta az anyósom aludni Azt hiszi talán, hogy vigyáz reám! Na hiszen, még a férjem sem tud reám vigyázni, nemhogy ez az öreg banya!

Én csak hallgatok, mukkani sem merek.

— Azért is irtam neked, hogy ilyen későn gyere igy aztán a banya jó mélyen elaludt.

Ezzel megint nekem esik, elkezd ölelni, csókolni és én, hogy is mondjam, én sem hagytam őt békén.

Mikor már tulestünk az ölelkezésen, szerelmeskedésen, csak akkor tér magához az asszony és megkérdi:

— De hát, hol hagytad a bajuszodat?

Én akkor még fiatal voltam és nem volt bajuszom.

— Hát bizony nekem soha nem is volt bajuszom — felelem én.

— Hogy-hogy nem volt bajuszod, mi van veled Jován?!

— Hát bizony a nevem se Jován!

— De, Jován!

— Hitemre mondom, asszonyom, igazat mondok. Az én nevem Riszta.

— Jovan — sikoltja az asszony és messze huzódik tőlem.

— Nem, nem, nem Jován, hanem Riszta.

Az asszony, mint akit leforráztak, felegyenesedik az ágyban, megragadja a gyufaskatulyát, meggyujt egy gyufaszálat, az arcomhoz tartja és mikor meglátja az embert, akiről soha semmit nem hallott, akit az életében nem is látott, elfujta gyorsan a gyufát, sikoltani akar, de nem mer, nehogy meghallja a másik szobában a banya, hanem csak befurja a fejét a párnába és elkezd zokogni.

— Hallod-e, asszonyom, ne sirjál itten, hanem inkább ülj fel, aztán beszélgessünk egy keveset — mondom én nyugodtan.

De az bizony még csak meg se forditja a fejét, hanem csak sir tovább.

— Hát jól van — mondom — ha te sirni akarsz, *én majd a másik oldalamra fordulok* és alszom reggelig, akkor aztán majd csak könyörögni fogsz, hogy menjek már innen, de akkor majd én nem akarok. Én olyan jól érzem itt magam, hogy nem is érezhetném jobban.

A szegény asszony látja, hogy itt nincs segitség, abbahagyja a sirást, felém fordul és bocsánatot kezd kérni.

— Bocsásson meg — mondja — de ez tévedés.

— Semmi, semmi — mondom én — bocsásson meg maga nekem.

— Nem, de én szégyenbeestem, maga egy idegen ember.

— De hát maga idegen embert is várt, vagy talán a férjét?

— Ez igaz — mondja rekedten — de... az a gyermekkori barátom. Oh, borzasztó, borzasztó... és aztán legalább... kihez is volt szerencsém, kicsoda maga?

— Tetszik tudni, asszonyom, az ép oly kevéssé fontos Önre nézve, ki vagyok, mint az, hogy mi vagyok.

— Maga?

— Igen én és én őszintén meg is mondom Önnek: én egy tolvaj vagyok!

A szegény asszony megcsuklott, patakokban kezdett omlani a könnye, aztán reszketni kezdett, mint az őzike, megint befurta a fejét a párnába és nem merte felemelni.

Hagytam, hadd sirja ki magát és muljon el a félelme, aztán egész csendesen és nyugodtan mondtam:

— Ne ijedjen meg, én egészen békés és jó ember vagyok, csak épen a pénzt szeretem.

— Nincs, nincs, nincs pénzem — sziszegi és felemeli a fejét a párnáról.

— De hát hogyne lenne, mikor van, nem tudja, hogy van egy kis pénz a fiókban?

Az asszony kiugrott, mint akit megégettek és félhangosan sikoltotta:

— Mindjárt segitségért kiáltok!

— Tessék csak, tessék — mondtam igen kedvesen — *miért ne? Majd jönni fog az anyósa* és *én beismerem*, hogy igen édesen ölelkeztünk és szeretkeztünk. Miért ne ismerjem be, a beismerés mindig mint enyhitő körülmény szerepel.

Lenka asszony belátta, hogy minden oldalról körul van keritve és nem tudván, hogy meneküljön, felemelkedett és felült az ágyon. Mikor láttam, hogy a hölgy ül, szégyelltem magam, hogy én fekudjek, ezért hát felemelkedtem és csak ugy »neglizsében« ülve az ágyon, folytattuk a párbeszédet.

— Hát jól van, mit akar, beszéljen! — mondta az asszony határozottan.

— Hát mi mást, az istenért, azt a kis pénzt a fiókból.

— Nem, nem, azt nem adhatom, az azt jelentené, hogy meglopom a saját férjemet.

— Istenem, istenem és nem lopta meg az előbb, amikor az ágyába engedett?

Erre megint sirva fakadt és talán soká sirt volna, ha nem halljuk, hogy a másik szobában megfordul az ágyában az anyós. Az asszony gyorsan a szájamra teszi a kezét.

— Pszt — mondja.

— Hát hallgatok én nagyon szivesen, de már végső ideje, hogy az alkut befejezzük.

— Pszt! — mondja még egyszer, aztán elhallgat, *mint a sir. Én is hallgattam* sokáig és mikor már körülbelül kiszámitottuk, hogy a banya elaludt, folytattuk a beszélgetést.

Az asszony kért, könyörgött, hogy a pénzéhez ne nyuljak és megigérte, hogy ahányszor csak kérek majd tőle husz-harminc dinárt, mindig fog adni.

Hogy az igazat megvalljam, megsajnáltam és engedékenyebb lettem.

— És ma este is akar husz-harminc dinárt adni?

— Adok én ötvenet is.

— Jól van — egyeztem bele — és hálás köszönet, hogy ma este olyan szépen várt rám és ugy megvendégelt.

(Folyt. köv.)

KÖNYVEK

A cár országa

Maurice Paléologue, volt moszkvai nagykövet naplója. Három kötet. Kiadja a Génius könyvkiadó, kapható a Minerva könyvosztályában. A három kötet ára 90 dinár.

Egyik nagy budapesti lapnak, az Ujság-nak hosszu időn át a legvéresebb szenzációk idején is külön szenzációja volt: részleteket közölt Maurice Paléologue volt francia nagykövet naplójából s ezeknek a kikapott részleteknek érdekességével és izgalmasságával nem versenyezhettek azok a szenzációk, amelyekben a napi sajtó az utóbbi időben annyira gazdag.

A háborus memoárok nagyobb részének közös sorsa van. *Nem olvassák őket.* Ha időben még közel is van hozzánk a világégés szomoru időszaka, gondolkozásban annyira benne élünk már a békében, legalább ebben a tekintetben annyira pacifisták vagyunk, hogy nem szivesen idézzük vissza könyvön, betün át a vér gaz korszakát. Tul vagyunk rajta, igyekszünk elfelejteni.

A Paléologue három kötetének más a sorsa. A kiadója azt irja róla, hogy az utóbbi években nem volt könyvnek ehhez hasonló sikere. És nemcsak könyvsikere van, ami pedig szintén nem jelentéktelen valami, hanem irodalmi sikere is.

Mi ennek a ttka?

Elsősorban kétségtelenül a könyv tartalma.

Oroszország mindig a titokzatosság birodalma volt. Az orosz irók müvei, amelyeket hamar megszeretett Európa, éppoly kevéssé oszlatták el ezt a titokzatosságot, mint a ponyva határát érintő azok a müvek, amelyek a szibériai számüzöttek életéről, a cári udvarról, Rasputinról adtak hirt az orosz viszonyokat nem ismerő Európa számára.

Most itt egy könyv, amely nemcsak az orosz viszonyokat világitja meg, hanem arról is tájékozódást nyujt, hogy miképpen sodródtunk bele mi, szegény, mit sem sejtő bábuk a háboruba, miképpen határoztak életünkről, családunkról, exisztenciánkról a nagy háboru alatt. A könyv szerzője Franciaország nagykövete volt az orosz udvarnál, ott volt Szentpéterváron, Moszkvában, Carszkoje-szelón, ott volt a cár környezetében, ismert mindenkit, akinek az orosz viszonyok alakulására befolyása volt, érintkezett a cárral, a cárnéval, miniszterekkel, Rasputinnal, hadvezérekkel, nagyhercegekkel s *1914 julius 20-ikától 1917 május 17-ikéig,* amikor nemsokára a szovjet kezébe kerül jogilag is a hatalom, mindent feljegyzett, mindent megértett s velünk is mindent megértet, ami Oroszországban és Oroszország körül a világban ezalatt a három év alatt a kulisszák előtt és a kulisszák mögött történt.

1914 julius 20-ikán a cár Poincarét, a francia köztársaság elnökét várja. Az égen itt is, ott is napsugarakkal áttört gyöngyszürke felhők usznak — irja a Paléologue — *mint megannyi* aranynyal átszőtt selyemkendő. És a tiszta napfényben a Néva torkolata kitárja végtelenbe vesző selymes, lomha zö'd vizét, amely Velence lagunáira emlékeztet...

És az idilikus kép fölött ott lebeg a romlás, a pusztulás, a Háboru.

Nem egészen három év mulva, 1917 május 17-ikén egy szétrongyolódott, piszkos, fakó vörös vászondarab — az uj Oroszország szimboluma. A sebesült foglyok, akik akkor térnek oda vissza, már nem találnak hazát. Minden ember, minden cselekedet, minden lépés a Boris Godunov lázadási jelenetére emlékeztet.

»Sirj szent Oroszországom, sirj, mert a sötétségbe lépsz. Sirj, drága Oroszországom, sirj, mert a sirba szállsz.«

Valahogy ugy képzeli az ember, hogy a könnyü regényeknek van igazi olvasóközönsége, azokat olvassák a nők s az ilyen emlékiratok férfi olvasmányok. Nem is Paléologne kétségtelen erős irásmüvészetének dicsérete ez, hanem a könyvében megirt események olyanok, hogy ez a három kötet diadalmasan versenyez a legizgalmasabb regénnyel. Nemcsak érdekel és leköt minden oldala, hanem az élmény erejével döbbent meg. Nem összefüggő regény, de mégis szinte regényszerü, amit megir. Egy birodalom, egy korszak, egy világ regénye, amelynél a megirásnak különös varázst ad a szereplők szinte mesteri s összefüggő jellemzése is.

Az életet adja. Történeteket ir meg, amikből a történelem alakul.

Valóban nem olvastam még ennél izgalmasabban érdekes könyvet.

Étay József

FILM

Szeressetek, amennyit csak tudtok

Adolfe Menjou, a hajdani és a mai csókról

Mielőtt Adolphe *Menjout,* mint színészt fölfedezték, sok mindennel foglalkozott, anélkül, hogy tudta volna, mi lesz belőle. Idejének nagy részét olyan dolgokkal töltötte, melyek ma is szerepei tárgyát képezik, egy keveset készült, a mérnöki pályára, többi szabad idejét pedig kizárólag költői ambiciónak szentelte. Ebből az időből származnak nézetei a csókról, melyeket alább közlünk:

»Már az ös germánok is sokat csókolóztak, de egészen népszerüvé csak a régi keletieknél lesz a csók. Olyan emberek voltak ezek, akik értettek az élvezetekhez: ha valamilyen szerződést kötöttek, nem volt szükségük sem ügyvédre, sem közjegyzőre, hanem a szerződést egyszerüen csókkal szentesitették. Ezáltal sok ifju, ha rossz szerződést is kötött valamely szépséggel, ennél az ügynél mégis csak jól járt, másrészt viszont sok biztos ügy veszett el teljesen, mert az egyik fél kijelentette: sajnálom, de ön nagyon csunya.

Ha nem is vagyunk régi keletiek, a csóknak nálunk is megvan a maga szerepe, nem ugyan hivatalosan, de annál inkább a magánéletben, még pedig nagyrészt este. Fölületes ember azt hihetné, hogy fontosabb egy fiatalembernek, vagy lánynak, ha szép a lelke, erős a jelleme, kemény az ökle, vagy ha sok a pénze, mint hogy jól tudjon csókolózni. Ennek a fölületességnek köszönhetjük, hogy mindmáig nem rendeztek még csókversenyeket és hogy még egy egyetem sem adományozta a honoris causa doktorátusát ezért a tudományért senkinek.

Mindenki tudja, ki az ország legszebb asszonya. Tudják, hogy ki a divatkirálynő, ki a legjobb bor, sör, viz, vagy tejivó, de eddig még senki sem kutatta, hogy ki csókol a legjobban és hogy az istentisztelet e fajtáját mikor és hol kell végezni.

A csók a 16—35 év közötti emberek kiváltsága, szezonja pedig a tavasz. Idősebbektől kézcsókkal bucsuzik az ember, ez a tisztelet jele. Fiataloknál a kézcsókos bucsu sértésszámba megy.

És még valami: minél idősebb lesz az ember, annál inkább szereti a fekete csókokat (amelyek a cukrászdában kaphatók).«

Mindebből nyilvánvaló, hogy Adolphe Menjou nemcsak a filmjeiben huncut, ha Grete *Nissen,* vagy Louise *Brooks*-szal játszik, hanem cikkeiben is, melyeket megir.

*

Constance Talmadge ugrik. Hogy Constance Talmadge nem közönséges temperamentumu nő, azt már több izben bebizonyitotta. Egyik ilyen bizonyiték az is, hogy néhány hónappal ezelőtt férjhez ment *Mackintosh* kapitányhoz, egy hónappal rá pedig már el is vált tőle. Most az a hir járja Hollywoodban, hogy nincs két jobb barát, mint Constance és volt férje. Ha tehát Constance ebben a tekintetben is olyan rendkivüli világos, hogy ugrásai sem lehetnek közönségesek. Constance ugyanis fejest ugrik a harmadik emeletről a vizbe. Nem egyszer, hanem háromszor a »*Velencei Vénus*« cimü filmben. Szemtanuk szerint még felvétel után is, tisztán élvezetből, többször ugrott le a három emeletes magasságból a vizbe, annyira belejött már.

*

Pipázó férfiak és favágó nők. Szinte hihetetlen és mégis való, hogy az Egyesült-Államok déli részében, North Carolina és Kentucky államokban még ma is él egy nép, mely mintha nem illene bele a mi XX. századunkba. E vidék lakói a hegyek közt élnek s mindmáig megőrizték öseik, az első amerikai telepesek nemzeti szokásait és életmódját s igy százötven évvel maradtak el a civilizáció terén.

E népfaj között csinálta egy film felvételeit Karl *Brown,* a paramount operatőrje, mely film különlegességénél fogva is, a legnagyobb figyelemre tarthat számot. Ezt a filmet, amely nálunk valószinüleg »Könyörtelenség« cimen megy majd, a legnagyobb nehézségek árán dolgozták ki. Azokban a hegyekben nyoma sincs utaknak, hogy vasutról ne is beszéljünk. A film felvételeihez szükséges összes holmikat, ami bizony nem csekélység, lovakon és öszvéreken kellett továbbitani, ugy hogy ez napokig, sőt hetekig is eltartott. Mikor az operatör és emberei a helyszinre értek, feladatuknak még csak kisebb és könnyebb részén voltak tul. Ennek a csodálatos népnek életéről és életéből keleltt ugyanis felvételeket csinálni, tehát egy filmet szinészek nélkül, smink nélküli, természetes világ közremüködésével. Nagyon hosszu ideig tartott, mig Brown operatör és segédje, *Wing* kapitány, annyi bizalomra tettek szert az embereknél, hogy azokat rábirták a szereplésre.

Maga a film, miközben az elérhetetlen hegyek lakóiról mesél, megmutatja nekünk, hogy a nő kötelessége a családban nemcsak a felügyeletben és a takaritásban merül ki, hanem végeznie kell az összes többi nehéz munkákat, amely alól a favágás sem képez kivételt. A férfiak ott igazi herék: egyetlen munkájuk a vadászat. Brown operatőrnek, aki egyszersmind rendező is, sikerült ebből a szokatlan környezetből romantikus cselekményt kihoznia, melynek főszereplői két fiatalember, akiben hatalmas vágy él, hogy megismerjék a hegyeik határán tul levő világot. A cselekmény főmozzanata apa és fiu harca a lányért.

*

Ramon Novarro legnehezebb jelenete. Ramon *Novarro* nemrég elmesélte, hogyan érezte magát a »*Ben-Hur*« felvételei alatt. Általában azt hitték — meséli Ramon, — hogy legnehezebb a versenyjelenet lesz és Fred *Niblo,* a rendezőm ugy határozott, hogy ezekben a jeleneteken egy zsoké lép fel helyettem. *Én azonban nem egyeztem bele* és a végén el is értem, hogy minden idegen segitség nélkül megjátszottam ezeket a jeleneteket és mondhatom, hogyha nem is voltak könnyüek, de tul megerőltetőek sem voltak. Életem legnehezebb szerepei közé a tengeri harc és az azt követő jelenetek tartoznak és *miután* ezek felvételei alatt, melyek három hétnél is tovább tartottak, ugyszólván állandóan meztelenül játszottam, a végén olyan fáradt és elesigázott voltam, mint még soha. Hatalmas viztömegek, melyek állandóan a hajóba ömlöttek, a tüz és a rémes zsivaj, mind hozzájárultak ahhoz, hogy hálát adtam az Istennek, mikor a »Ben-Hur« elkészült. Nálam is többet szenvedett a szegény Frank Currier, aki az admirális szerepét játszotta és akivel néhány órát töltöttem tutajon, derékig hideg vizben. Ma is, sok idővel az események után, ha erről beszélgetünk, még mindig kilel a hideg.

SZINHÁZI KISTÜKÖR

A botrány nője — Ballerina

C. G. Viola három felvonásos szindarabja elmés, fordulatos.

Giovanna, egy fiatal aszony nyugodtan éldegél vidéki magányában. De egyszer ismerőseinek hivására Rómába megy egy hónapi tartózkodásra. Szereti férjét, gyermekeit, semmiféle merész, csapongó vágy nem él benne, de miután távol van a családjától s a nagyváros forgatagába kerül, nem tud ellenállni egy férfinak, aki bámulja öt.

Az uccán utána megy egy tiszt, megismerkedik vele, tüzes, forró szókat suttog fülébe, hogy mennyire szereti. Giovannát megbabonázza a regényes szerelem. De azért nem tér rossz utra. Szereti a tisztet, csókolódzik vele, arról azonban tudni sem akar, hogy az övé legyen.

Sokkal borzasztóbb dolog történik. Egy napon, mikor a tiszt a közelében van, belép egy detektiv, a tisztet magával viszi. Kiderül, hogy nem is tiszt, hanem rabló. Giovanna másnap az ujságokban a szélhámos neve mellett a saját nevét pillantja meg.

Mit csináljon a vigyázatlan, szerencsétlen asszony ? Eleinte öngyilkosságra gondol, mert ugy érzi, hogy a szándékért éppen ugy kell vezekelnie, mint ahogy a tettért kellett volna. Majd eszébe ötlik, hogy nem lehet meghalnia nem szabad magát olyan bünnel vádolni, melyet nem követett el. Ellenben, hogy védekezzék, ki előtt védekezzék? Mit ér majd a tiltakozása és esküvése? Senkise hiszi el.

Egyetlenegy ember ismeri igazán: a férje. És mivel ismeri, meg is fogja érteni, érezni fogja, hogy ártatlan, hogy nem bukott el. Hazamegy, elmeséli szomoru történetét a lesujtott férjnek, aki még nem is várta haza s rémülve hallja a botrányos históriát. A férj keserüen kétségbeesetten engedi meggyőzetni magát. Szive azt mondja, hogy felesége nem volt hozzá hütlen. Nem valami nagy vigasztalás, hiszen az asszony életébe már más lépett — hacsak rövid időre is — elfoglalta az ő helyét. Mégis meg kell bocsátania. Az élet, amint majd tovább halad, elcsititja bánatát. Családi élete szomoru lesz, de legalább nem rombolódik szét.

*

— E. Bach és Arnold uj komédiájának a következő a tartalma:

Struve egy német kis városka tanácsnoka szemforgató, álszent, erénycsősz, az erkölcs ligának oszlopos tagja. Rendkivül szigoru ember hirében áll. Ezért második felesége be se meri vallani neki, hogy Ivette — az aszony első házasságából származó leánya — orfeumban táncol. Azt hitette el vele, hogy már évek óta Kanadában él.

Megtörténik, hogy Struve ur egy gyülésre Berlinbe rándul, estéjét pedig az orfeumban tölti. Itt megpillantja Ivette-et, aki lenge, pillangó-ruhájában nagyot ugrál a dobogón. A kis ballerina rendkivül meg tetszik neki. Másnap föl is keresi öt lakásán. Ivette jól tudja, hogy Struve ur az anyjának második férje és minthogy már régóta szeretne haza kerülni az otthonába, ravasz tervet eszel ki, hogy leleplezze képmutató mostohaapját. Udvaroltat vele magának, együtt vacsorázik vele, csókokat igér neki, de nem ad. Később, mikor Struve elutazik vidéki városkájába utánamegy, betoppan otthonába.

Struve ur először is megdöbben, de döbbenete valósággal rémületté válik mikor egyik kenetes sógora rányitja az ajtót, éppen akkor, amikor Ivette-et térdén ringatgatja. Mikép magyarázza meg illetlen és botrányos viselkedését Nem talál mentséget, verejték veri ki homlokát, ötöl-hatol és nyög. Ivette azonban kereken kijelenti, hogy ő Struve ur leánya. A tanácsos azt hiszi, hogy a ballerina szorongatott helyzetében valami leleményes hazugsággal vágta ki magát. Azután még jobban elámul, mikor sógora igy szól: Ja igen, maga volt Kanadában«. A kedélyes sógor megöleli a leányt s mint vendéget ott marasztalja. Csak az a kérdés mi történik akkor mikor majd felesége is haza jön. Azt nem lehet oly könnyüszerrel becsapni, mint a sógort — gondolja a férj. Az asszony tudni fogja, hogy ez a kedves kis hölgyike nem az ő leánya. Ellenben mihelyt betoppan Struve-né, keblére öleli a ballerinát.

Most már Struve ur igazán nem érti hányadán van. Még kevésbé érti, mikor az ő erkölcsös házába egymásután érkeznek meg a berlini mulatóhely kétes figurái s a zürzavar, a félreértés valóságos lidércnyomássá válik. Végül is le kell vetni álarcát s bevallani mindent. Meg is fogadja, hogy többé nem erénycsőszködik, házába veszi mostohalányát.

Élet a kattarói öbölben

A miniatür tenger — Ahol nincs lakástörvény — A vidám dalmaták — Templomok a tenger közepén — Az ujságiró szanatóriuma

Prcsanj, julius hó.

Itt a tenger nem olyan, mint másutt. Ez nem az a végtelen kékség, amely a láthatár szélén összeolvad a még kékebb égbolttal, ahogyan a tengert ismerjük, rajta óriás hajókkal, partján hatalmas kikötőkkel, benne cápákkal és bálnákkal és más óriáshalakkal, buvárokkal, életveszélyekkel, satöbbi, ahogy az egy valódi, becsületes tengertől elvárható. Mindezekkel szemben ez az itteni tenger egy keskeny kis vizstráf, nem szélesebb a Dunánál és a hajók, amik rajta közlekednek, nem nagyobbak annál a kis begai hajónál, amely Becskerek és Szerbittebei között bonyolitja le a személyforgalmat.

Egyszóval afféle miniatür tengerecske ifjusági használatra, apró hajócskákkal, kicsi mólókkal, csöpp halakkal, egyáltalában minden apró, mintha a nagy tengert forditott szinházi látcsővel néznék. Mert hát ez nem is igazi tenger, csak tengeröböl, amelyet azelőtt *cattaroi öbölnek* hivtak, most pedig *Boka-Kotorszka* a neve. Most tehát lájuk, hogy a tengeröböl voltaképen éppen olyan, mint egy folyóviz: medre van neki két part között, nem nagyon széles, nem nagyon mély és a végen a két part összemegy, az öböl bezárul, akár egy zsákucca. Ennek a zsáknak a fenekén van *Kotor* (azelőtt Cattaro), amely mögött az égnek mered a *Lovcsen*, ez a háborubán sokat emlegetett hatalmas sziklacsucs, amelyet a tenger nem tudott átrágni, tehát itt az öbölnek vége.

Ez a kicsi öböl azonban sokkal több szépet nyujt a kiváncsi emberi szemnek, mint az igazi tenger. Mert a tenger minden csodája itt is meg van, azok a csodálatos szinek, a nagy kékség, a tajtékzó vihar, a foszforeszkáló viz éjszaka és még azonfelül itt sürü kék a levegő, itt szebb a kilátás, mert két pompás hegylánc között vagyunk, amelyek pirostetős házakkal vannak szegélyezve és este kigyulnak bennük a lámpák, amik a tengerben mint ezüst sávok látszanak és csodálatos elvarázsolt képet adnak a tengernek. És a szépségen felül: itt a hüvös pompás hegyi levegő összevegyül a sós tengeri levegővel és ez a légkeverék olyan üditő, olyan csillapitó, olyan gyógyitó hatásu, amilyet a nagytenger sohasem tud produkálni.

Az öböl egész hosszában majdnem egymásbaolvadó városok talán még szebbek, de mindenesetre érdekesebbek magánál a tengernél. A városok, az egész öböl a hajdani velencei köztársasághoz tartoztak annakidején és az épitkezésben, a városok hangulatában és az itteni néplélekben még ma is van valami Velencére emlékeztető. A tenger itt is a házak szélét nyaldossa, az emberek gondolás csónakon, vitorláson közlekednek és esténként gitár kisérettel ábrándos melankolikus hangulatu dalokat énekelve a szerelmi idillek egész sora játszódik le a tenger ölén.

Itt minden város egy uccából, nem is uccából, hanem egyetlen házsorból áll. A házak egymás mellett sorakoznak a tenger partján öt-hat lépéssel a tenger vizétől és ez az öt-hat lépés az ucca, egyenletes, sima, jókarbantartott ut, amelyen autók és biciklik egész sora száguld végig a nap minden órájában éjjel és nappal egyaránt. Ha az ember innen a vajdasági országutakra gondol, okvetlenül összeszorul a szive, különösen, akinek autója van.

A házak mind sziklából épültek errefelé, hiszen a sziklakő itt fekszik egyenesnyire végtelen mennyiségben. Ezek a házak aztán örök időkre szólnak, itt nincs renoválás, itt nincs tatarozás. Vannak itt öt-hatszázéves házak, de még soha sem szorultak javitásra. Hiszen ezek a sziklakövekből épült házfalak olyan szilárdan, gögösen állnak, hogy a gyakori tomboló viharnak oda se néznek már évszázadok óta.

Itt aztán érdemes háztulaidonosnak lenni. Itt ugyanis nincsen lakásrekvirálás, itt minden háztulajdonos maga rendelkezik a lakásaival, mert *a lakástörvény hatálya ide nem terjed ki*. Erre a törvényre ugyanis errefelé semmi szükség nincs, mert itt a lakáshiány ismeretlen fogalom. Minden ház legalább kétemeletes és egy ilyen kétemeletes sziklavárban legfeljebb egy család lakik. De van, amelyben még kevesebb. Például a szomszédos *Perasztó* községben lakik négyszáz lélek és van nyolcszáz palota. Tehát minden lélekre két palota esik, egyenként legalább harminc szobával, erkéllyel, étteremmel, társalgóval, kerttel és hatalmas parkkal. De ez is csak nyáron, mert télen csak nyolctiz ember lakik Perasztóban, ebben a gyönyörü halottvárosban.

Érdekes ennek a vidéknek a népe. Mind osupa sovány, magas, szikár, csontos férfi és nő. A férfiak jóképüek, az asszonyok csunyák. Itt ugyszólván semmit sem dolgoznak az emberek. Termőföld nincs, mezőgazdaság ismeretlen fogalom. Egy itteni paraszt napi munkája az, hogy apró hegyi lovával reggel kimegy az erdőbe és estig összeszed két marék rőzsét, összeköti, a ló két oldalára akasztja és estére visszatér, hogy a rőzséjét eladja. Legfeljebb ha tiz dinárt kap érte, ez egy ember és egy ló egész napi munkájának a bére.

És a kicsiny kereset mellett is a nép elégedett, sőt vidám. Azonkívül ezek a dalmátok mind igen szeretetreméltók, előzékenyek és jómodoruak. Kedvesen mosolyognak az idegenre, szolgálatkészek, bőbeszédüek, kedvesek. Ezért mindegyik egy kicsikét — hogy ugy mondjam — *link*, bohém, léha, könnyelmü. De nem a szó rossz értelmében, hanem a jóban. Arra igen szivesen vállalkoznak, hogy éjszaka csónakon evezzenek velünk, ha kivánjuk énekelnek is, például innen Kotorig és vissza mintegy husz kilométeres uton, akár tiz személyt is elszállitanak összesen husz dinárért.

Amellett vallásosak a dalmátok. A kotori öbölben van legalább kétszáz katholikus templom és isten tudja hány kápolna. A templomok mind épitészeti müremek, a legkülönbözőbb épitészeti stilusban, a belsejük meg egyenesen csodás. Az egész Vajdaságban nincs olyan gyönyörü templom, mint a háromszáz lakosu Perasztoban, a hatszáz lakosu Preanjban, ahol kettő van vagy akár a lakatlan szigeteken.

Ezek a szigetek, rajtok a templomokkal, ennek az öbölnek a különlegességei. Itt Peraszto előtt van egymás mellett két kis sziget, mindegyik mintegy háromszáz négyszögöl területen, rajtuk semmi más épület, csak egy-egy gyönyörü templom. Ennek a két szigetnek és templomnak a története a következő: A szigetek között valamikor elsülyedt egy-egy hajó. A hajósok között az a néphit, hogy az elsülyedt hajó helyén templomot kell épiteni, hogy ezzel a haragvó Istent kiengeszteljék. Ezért minden hajó, amely arra elhaladt, nagy mennyiségü követ dobált a tengerbe és ez igy ment mindaddig, amig a felgyülemlett kövek a tenger fölé értek és szigetet alkottak. A szigetre aztán ráépitették a templomot. A templomokba persze esztendő keresztül senki sem jár. De augusztus 15-én, Boldogasszony ünnepén, nagy bucsujárás van, amikor a kotori öböl egész népe ezekbe a templomokba zarándokol.

Még jellegzetes tünet: a feltünő olcsóság. Kotorban egy előkelő tengerparti kávéházban egy adag prima fagylalt, két szelet, három dinárba kerül. Ez Szuboticán a Városiban, vagy Becsekereken a Rózsában 7 dinár. Egy liter fekete dalmát bor két és fél dinár, a gyümölcsöt majdnem ingyen osztogatják. Például a finom szaftos illatos zöld fügéből hetet-nyolcat adnak egy dinárért. Egyedül a kenyér drága ezen a passziv vidéken: 8 dinár kilója. Itt 1500 dinárból egy háromtagu család nagyon szépen megélhet. Azt hiszem idejövök majd nyugdijba.

És végül pár szót az ujságirók szanatóriumáról. Az ujságirók szövetkezete (Novinarska Zadruga) a világnak egyik legszebb helyén, itt Prčanjban bérbevett egy nagy palotát, (jellemző az olcsóságra, hogy havonta csak 250 dinár lakbért fizet) és abban az ujságirók részére nyaraló, üdülő panziót rendezett be, még pedig abszolut kényelemmel és izléssel. Itt lakik most öt ujságiró csaköztük *Kovacsics* Kresimir, az ujegyesület elnöke a feleségével, Gjuro, az Ujságiró Zadruga elcsaládjával, egy prágai szerkesztő a feleségével és mások. Ugy élünk itt, mintha intim családi körben volnánk, magunk közt, a magunk intézetében, pompás szobákban, elsőrangu ellátással, békeségben csöndesen. Valóságos kis paradicsom ...

Dr. Hesslein József

Ötvenhárom évvel ezelőtt

Barnumban született meg az óceánrepülés gondolata

Ötvenhárom évvel azelőtt, hogy Colonell Charlie A. Lindbergh elröpült Newyorkból Párisba, P. T. Barnum, az illusztris show man egy olyan ötlettel kápráztatta el az országot, amely mindenkinek megkapta a fantáziáját. Az ötlet az volt, hogy Barnum finanszirozni akart egy ballónutazást Amerikából Európába, ami néki nagy publicitást eredményezett volna. Barnum máskor is mindig az első oldalakon szerepelt és amikor 1874-ben egy európai utjáról visszatért, magához hivatta a riportereket és közölte velük tervét. Barnum kijelentette, hogy nincsenek személyes ambiciói a tengeren átröpülni és másokat sem akar addig felbátoritani reá, amig meg nem győződik arról, hogy egy ilyen ut semmiféle életveszedelemmel nem jár. Egy philadelphiai aeronauta, névszerint Wise és fia, nagyon megszerették a gondolatot és véghez akarták vinni a repülést. Más nyolc európai ember is jelentkezett a feladat elvégzésére. Az egyik egy angol köztisztviselő volt, irt is Barnumnak, hogy ő csinálja a repülést, ha felszerelése olyan lesz, mint amilyent ő előir. Mert akkor semmitől sem kell tartani. Hodsmann dublini professzor 1873-ban ballónban átröpült az angol kanálison és ő biztositotta Barnumot arról, hogy az óceánon való átrepülés nem nagyon kockázatos. Ezeket hallván, Barnum egészen alaposan kezdett az ötlettel foglalkozni és felkeresett tudósokat és szakértőket. Majdnem mindenki arról biztositotta, hogy a terv keresztülvihető. Később már a vállalkozás financiális oldalai felé kezdett orientálódni és kutatta a legkedvezőbb feltételeket. Hodsmann közölte Barnummal, hogy olyan ballónt konstruált, amely harminc napig tartja a gázt magában és egy csöpp sem veszett el belőle ezalatt. Ha Barnum egy ilyen ballónt készittet számára, hajlandó azonnal utrakelni Amerikából Angliába. Az ut Amerikában kezdődött volna, mert már akkor is jól tudták, hogy állandó erős szél halad Amerikából Európa irányában a tengerek felett. A tudósok azt is mondották Barnumnak, hogy az ut negyvennyolc óra alatt megtehető. Az ajánlott léghajó selyemből készült volna (tulle sikk) és teljesen légmentes. Két burka lett volna, belső és külső, amelyek ugy simultak volna egymáshoz, mint alma a héjához. A ballón 268.000 köbláb gázt tartalmazott volna és 16.700 font emelőképességgel rendelkezett. Barnum erre elment Spitalfeldsre, Manchesterbe, Lyonsba és más helyekre, hogy a költségeket megtudja és végre nyilvánvalóvá vált, hogy harmincezer dollárból a ballónt elő lehetett volna állitani. Barnum nem érezte magát hivatottnak, hogy akármilyen irányban is véleményt mondjon a dologról, de azért minden információt megszerzett és főleg abban akart biztos lenni, hogy emberéletben kár nem eshetik.

Szerkesztői üzenetek

Lila akácok. Változatlanul banális, emlékkönyv-stilus. Hajlamos a népies dalköltészetre, talán lépjen érintkezésbe zeneszerzővel.

I. Gy. Nemes hurokat pedit meg néhol. Kíváncsian várjuk a kiforrottabb dolgait.

K. S. Köszönjük, nem használható.

Pipacs himnusz és **R. M.** Gyenge.

P. G. B. Prózában igaza van.

B. E. D. Lendava. A vizum érvényessége attól a naptól számit, amikor azt a jugoszláv követség kiadta és nem az országba való belépés napjától. Igy tehát az ottani csendőrség álláspontja helyes.

Ú. K. Szenta. Köszönjük szives érdeklődését. A cikket átadtuk a »Gyermekek« cimü cikk irójának. — A sorsjegyek tekintetében felvilágositást kaphat a Közgazdasági Bank szentai fiókjánál.

Kikinda 30. Férjes asszonynak nem muszáj egy legényemberrel jó barátságban lenni és nem kell lelkiismereti kérdést csinálni abból, hogyha a fiatalember haragszik; férjes asszony csak azzal törődjön, hogy a férje ne haragudjék reá.

Állandó olvasó. Forduljon teljes bizalommal a »Radio-Reklám« irodához Subotica, Trumbicseva ulica.

Kis komoly, Szenta. Az illetőnek nincs doktor titulusa.

S. Ll. Szubotica. Flaubert-puska tartásához egyáltalában nem kell engedély.

V. S. Bajmok. Nagyon köszönjük szives figyelmét. A szinlapban foglalt adatokat örömmel fogjuk felhasználni.

Törekvő leány. A filmmüvészeti iskolában tanulni annyit jelent, mint különböző szélhámosok martalékául kitenni magát. Megüzentük már egyszer, hogy minden tizezer jelentkező közül egyből lesz filmszinésznő és minden tizezer filmszinésznő közül, jó ha egy sikert arat. Néhány hónappal ezelőtt a Fanamet filmvállalat hirdetett szépségversenyt, hogy annak győztesei filmszinésznők lesznek, azonban ez már lejárt. Közölje velünk cimét, akkor esetleg alkalmilag tudunk tanáccsal szolgálni.

P. F. Szubotica. Betegsége kezelése tekintetében sziveskedjék bizalommal bármely orvoshoz fordulni. Bajával rendőri szolgálatba léphet.

T. J. Prigr. Sv. Iván. A tisztviselői törvény 39. szakasza értelmében azon tisztviselőnek, akinek az államtól, vagy más önkormányzati testülettől van természetbeni lakása, a lakbérilletményre jogosult olyan összegben, amelyben a törvény megállapitotta, levonva ebből a természetbeni lakásnak a helyi lakásbizottság által felbecsült lakbér értékét. Ez azonban csak a tényleges szolgálatban levő tisztviselőkre vonatkozik. Ami a nyugdijas tisztviselőt illeti — tehát önt is — megilleti a teljes lakbér, tekintet nélkül arra, hogy van-e saját háza, vagy hogy más valakitől kapja-e a lakást. Ön mint nyugdijas tanitó élvezi a törvény által biztositott és kiutalt illetményeket a kántori hivatal — mint magánfoglalkozás — egyáltalán nem érinthet.

H. Gy. Novi Becsej. Amint a koronanyugdijnak dinár-nyugdijra való átszámitásáról a rendelet megérkezik, részletesen fogjuk ismertetni. Eddig csak a lapok részére adtak ki informativ közlést, amely bizony nem világos. Az emlitett »domovnica« ügyében azonnal irtunk beogradi jogvédőnknek, hogy sürgősen intéztesse azt el. A vasutigazgatóságtól azt a tájékoztatást kaptuk, hogy költözködésre kibérelhető akár kis, akár nagy vagon, olyképen, hogy csak 5000 kg. után kelljen fizetni.

R. J. D. Lendava. A fenti üzenet 1. pontja önnek is szól.

K. J. Virovitica. Az elemi iskola hatodik osztályu bizonyitványával csak különbözeti vizsga letétele után lehet a középiskola harmadik osztályába belépni.

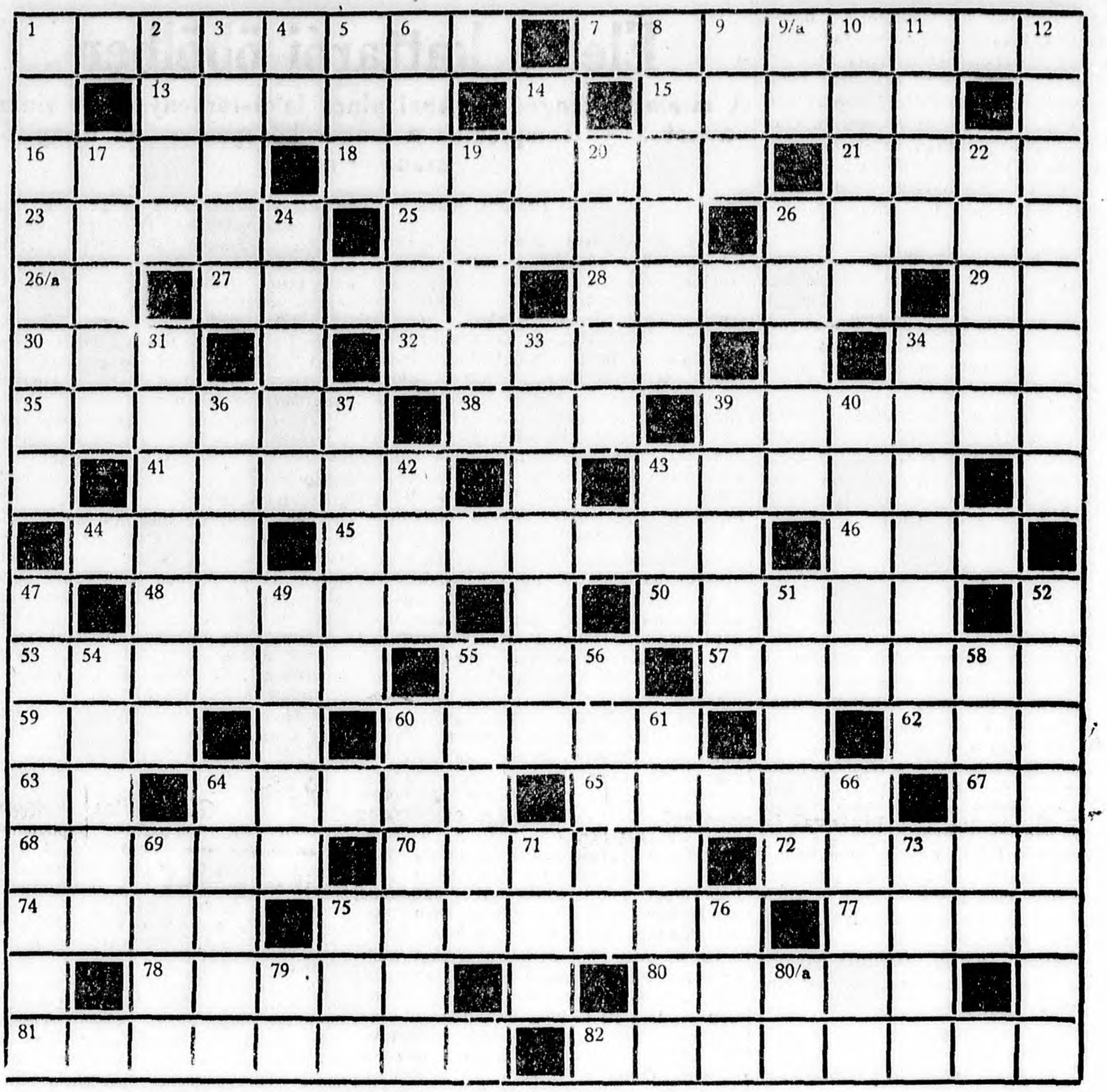
Sz. Gy. Karanac. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a postaküldemények a megérkezéstől számitott két (azaz az érkezési nappal együtt három) napig nem fizetnek fekbért. Azontul minden egyes napárt 1 dinár fizetendő fekbér cimén.

D. P. St. Becsej. Szuboticán, a legjobb kávéházban, békében 12 krajcár volt a pikkoló és 13 a csésze fekete. Legtöbb helyen azonban egy ára volt a pikkolónak és a feketének is.

R. J. Szenta. A kereskedelmi érettségi bizonyitvánnyal beiratkozhatik a felső kereskedelmi akadémiára, a felső ipari szakiskolákra, a konzuli akadémiákra, iparmüvészeti iskolákra. A németországi kereskedelmi főiskolákon doktorátust is szerezhet.

F. R. Jugoszláviában ma már nincs magyar kereskedelmi iskola. Tehát csak szerb kereskedelmi iskolában végezhet magánuton.

Keresztsoros rejtvény

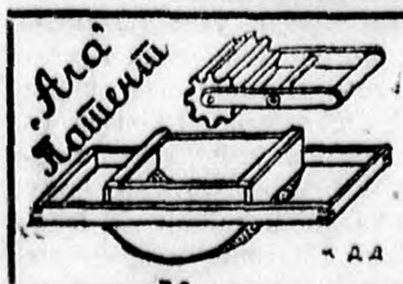
Vizszintes:

1. A modern házasságban ez a fontos.
7. Heves — idegen szóval
13. A költészet egyik faja
15. A kezdő rajzoló gyakran használja
16. Régi magyar lapda játék
18. egyenlő koru
21. Pénz — zsargon nyelven
23. Névutó
25. Hires sakkmester
26. Aki az eredetit utánozza
26/a. Tiltó szó
27. Nyelvjárás idegen szóval
28. Megforditva az égbolt egyik pontja
29. A Károlyi-kormány külügyminiszterének monogrammja
30. Figyelmeztet másszóval
32. A jókedvében teszi az ember
34. Ha valami nem jut eszünkbe akkor használjuk
35. Vidám felkiálltás
38. A madarak királya
39. Erős ember
41. ...láma
43. Nyári betegség (utolsó betü hiányzik)
44. Testrész, de énekelni is szokott
45. Előadás németül
46. Az arc egy része
48. Magyar kiadó
50. Jel — idegen szóval
53. Vasuti megálló — helyesirási hibával
55. Aki .. az nyer
57. Pihenés idegen szóval
59. Páris fele
60. A pécskai cigánysoron nagy a...
62. Ikerszó egyik fele
63. A jótékony ember teszi
64. Erős illatu bokros növény
65. A sorsjegytulajdonos várja
67. A függ. 40. első és negyedik betüje
68. Római császár neve
70. ...ámmal
72. cigánygyerek
74. Hangosan németül
75. Éjszaka járja a gázzal világitott uccákat
77. A sémi népek fő istene
78. Egyik szirén neve
80. Ósmagyar fejedelem
81. Gyászbeszéd
82. Fából kimetszett diszitett felület

*

Függőleges:

1. Francia szocialist lap
2. Olcsó jugoszláv cigaretta
3. Hires magyar fotbalista
4. Személyes névmás
5. Hires svéd uszó keresztneve
6. Üsd agyon, de ne...
8. A testedzésnek ez a hatása
9. Testrész
9/a. Megforditva kötőszó
10. Szláv keresztnév
11. A szerelem görög istene
12. Vihar
14. Cimrövidités idegen nyelven
17. A levegő alkatrésze nyelvujitásbeli szó
19. U. az mint vizsz. 25.
20. Régi büntetési eszköz
22. Magnetikus
24. Válogató mérkőzés
26. Betegség röviditve
31. Szándékos szinonimója
33. Német festő (1829—1898)
34. Lindberg ókori elődje fon.
36. Kemal feloszlatta
37. Az orvos tanyai konkurrense
39. Kötőszó
40. Francia folyó
42. Görög néptörzs
43. Hasznos fém
47. ... a magyar nemében
49. ahol sok a pótadó
51. Hangszer
52. Kerti növény
54. Női név
55. Hires amerikai fürdőhely
56. Bibliai női név fon.
58. Női név
60. A szuboticai talajban bőven van
61. Detronizált uralkodó
64. A lakás berendezése
66. Horvát országgyülés
69. Latin időhatározó fon.
71. Tömeg idegen szóval
73. Magyarba olvadt népfaj
75. Sok moziszinésznő keresztneve forditva
76. Erdélyi folyó
79. Görög betü
80/a Idő határozó szó

Patent „Konrath"

paradicsom-paszirozó

minden jobb vas- és háztartási üzletben kapható 10719

Belbetegeknek, idegbajosoknak, üdülőknek a legszebb és legmodernebb klimatikus diétás gyógyintézet a

BUDAPEST-SVÁBHEGYI SZANATÓRIUM

Budapest központjától negyedórányira, óriási parkban, egyesitve a modern szállodai technika minden kényelmét az orvosi tudomány tökéletesen gyógyitó eszközeivel. 966

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, akik felejthetetlen férjem halála alkalmából mély gyászunkat részvétükkel igyekeztek csillapitani, ezuton mondok magam és gyermekeim nevében köszönetet.

6974 **özv. Vujković B. Jánosné**

Figyelmeztetek mindenkit, hogy leányomnak Bagi Józsefné, sz. Kádár Évának, — aki nevemben különböző szélhámosságokat követett el, — *semmit* se hitelezzen, *mert érte semmit sem fogok fizetni.*

Kádár Orbán Martonos.

6963

»Julius 3-án általunk közzétett Nyilttérrel szemben, Huber István cégünket továbbra is képviseli.

Vitamin Industrija Kava
Mali-Idjos.

6956

Meghivó

A »Szubotcai Kereskedők és Gyárosok Egyesületének (Lloyd)« f. évi julius hó 31-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a saját helyiségeiben tartandó évi

rendes közgyülésére

a következő tárgysorozattal:

1. Választmány jelentése az egyesület 1926 évi müködéséről.
2. Felügyelő bizottság jelentése.
3. Az 1926. évi zárszámadások jóváhagyása választmány és a felügyelő bizotság felmentvényének megadása.
4. 1927. évi költségvetés.
5. Választmány inditványai, alapszabályok módositása.
6. A választmány ⅓-ának (16 tag) és helyettes tagjainak (7 tag), valamint a felügyelő bizottság megválasztása (5 tag).
7. Egyes tagok inditványai és panaszai.

Amennyiben a közgyülésen nem jelennek meg a tagok kellő számban, a közgyülés 1927. évi augusztus hó 14-én, ugyanevvel a tárgysorozattal lesz megtartva a megjelent tagokra való tekintet nélkül.

Egyes tagok inditványait és panaszait csak abban az esetben fogja a közgyülés tárgyalni, a mennyiben azok 8 nappal a közgyülés előtt a választmánynak irásban beadatnak. (27. §).

Az alapszabályok 19. §-a értelmében szavazati, választási és határozati joga a közgyülésen csak azoknak a rendes tagoknak van, kiknek a tagdijtartozásuk nem nagyobb az ¼ évi tagdijnál

Az alapitó és tiszteletbeli tagok abban az esetben, hogyha kereskedők vagy gyárosok, a rendes tagok jogaival birnak, különben csak tanácsadói joguk van. A többi tagok, u. m. pártoló és kültagok csak tanácsadói joggal birnak.

Szubotica, 1927. évi julius 17-én.

Rado s. k. segédtitkár. — *Dr. Manojlović* s. k. elnök.

6981

Értesités

A »Sreća« jótékony kiházasitó egyesület ezuton értesiti tagjait, hogy a következő kifizetési csoportban az alábbi sorszámu könyvecskék tulajdonosai részesülnek kiházasitási segélyben: 192, 193, 433, 436, 354, 364, 545, 503, 285 és 305, továbbá ezeken felül az uj parallel csoportból a 694, 523, 775, 540, 729, 672, 4 és 255 sorszámu tagsági könyvecskék tulajdonosai (ez utóbbi kifizetési sorszámai: 8P, 9P, 10P, 11P, 12P, 13P, 2Z, 14P.) Kérjük a helybeli érdekelt tagokat, hogy irodánkban f. hó 22-ikétől kezdve jelentkezzenek. A vidéki tagokat levélben értesitjük a kifizetési nap pontos dátumáról.

Vezetőség.

3961

Vásár hirdetmény

A *Novi Vrbas*-i országos vásár szeptember 11-ike helyett (képviselőválasztás miatt),

julius 17-én

lesz megtartva.

Állatok felhajtása vészmentes községekből megengedve.

Előljáróság.

6954

Vevőinket ezuton tisztelettel értesitjük, hogy utazónk, Stern Miklós ur többszöri felszólitásunkra nem jelentkezvén, tőle megbizásunkat megvonjuk és igy nevünkben sem üzletet nem köthet, sem pedig pénzt fel nem vehet.

Industrija Alata
Subotica

6915

Árlejtési hirdetmény

Kula (Bačka) község képviselőtestülete 1927 május 17-én tartott ülésén polgári iskola épitését határozta el és a jogerőssé vált határozat alapján nyilvános árlejtést hirdet a munkálatok biztositására

Az előirányzati költségvetés összege az emeletes iskolaépületre 1.350.649 dinár, a tornateremre pedig 525.451 dinár.

A tervek, költségvetések és az árlejtési feltételek Kula község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt mindennap megtekinthetők. — Költségvetés és árlejtési feltételek példányonként 100 dinárért kaphatók ugyanott.

Csak azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek a kiadott árlejtési feltételeknek megfelelnek mindenben. Az ajánlatra 100 dinár okmánybélyeg ragasztandó.

Az ajánlatokkal a költségvetési összeg 10 %-a fejében 188.200 dinár óvadék helyezendő letétbe Kula község pénztáránál készpénzben, vagy az államszámviteli törvény 88. szakaszának megfelelő óvadékképes értékpapirokban.

Az ajánlatok beadásának határideje 1927. évi augusztus hó 7. d. e. 9 órája, mely napon tartatik meg az árlejtés a község hivatalos épületében. Később érkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Kula, 1927. évi julius hó 15-én.

Községi elöljáróság *Gajić Milan* jegyző

6964

A „Nada“ elnökségének!

Először is a nyilttéri közleményükben hivatkozott 13. §. alapján önök a »Pomoć« tagokkal nem tárgyaltak, mert kedves és dédelgetett barátjuk Veisz ur összeférhetetlenséget jelentett be és ennek alapján önöket a gyülésünkből kizártuk. Ugy látszik, önöknek is rossz az emlékező tehetségük, éppen ugy mint védőszentjüknek Veisz urnak!

Azután, önöktől Szövényi ur soha 15 ezer dinárt nem kért, mert önöknek ennyi pénzük soha egy rakáson nem volt. Ellenben saját levelükkel tudom igazolni, amit Kujundzsics elnök uruk sajátkezüleg irt alá, hogy annyi és olyan sok képtelenséget igértek, hogy éppen ettől ijedtünk meg és nem tárgyaltunk tovább önökkel.

Igyekezzenek drága urak előbb alapszabályt szerezni, ami feljogositja önöket vidéki tagok felvételére. Ugy látszik hiába költöttek el 29 ezer dinárt alapszabályra, mert csak Szubotica területére szól érvénye. Drága urak, mindenkit utolér a sorsa, önöket is. Azt hiszik ujságbeli nyiltterezéssel önmagukról és 8 hónapi stagnálásukról a tagjaik figyelmét el tudják terelni! Nagyon tévednek! Vagy nem ismerik ezt a közmondást: aki másnak vermet ás, maga esik bele! Azon állitásuk, hogy a tagoktól beszedett cca 180.000 dinár nálunk van, hazugság. Én soha taggyüjtő nem voltam, soha egyetlen egy tagtól sem pénzt fel nem vettem. Szövényi mérnök ur pedig kész minden pillanatban elszámolását az illetékes hatóságnak bemutatni, de nem az ilyen hazudozóknak, mint önök, akik erre semmilyen cimen nem jogosultak.

Még csak azt, hogy azon hazug állitásukat, hogy Szövényi ur 15.000 dinár kért önöktől, amit eddig nem cáfoltunk meg, örömük egy kissé korai, mert mi cáfolgatás helyett megtettük feljelentésünket a sombori ügyészségen dr. Tapavica ügyvéd ur utján, aki ezen lappéldányt, panaszunkat az önök egyébb viselt és megtett dolgaikkal együtt az ügyészséghez juttatta. Kérjük tehát szives türelmüket, mindenre sor kerül, még a Szomborból önkényesen elhozott »Pomoć« tagkönyvecskékre is, de talán másegyebekre is!

Szenta, 1927 julius 14-ikén.

Bakos István

3961

Pomoć tagjaihoz!

Weisz Oszkár ur és a »Náda« elnökségének f. hó 14-én a »Bácsmegyei Napló«-ban megjelent nyilatkozatára csak annyit válaszolok, hogy ugy a 15.000 dináros összegre, valamint az elszámolásra az érdemleges választ az illetékes hatóság fogja helyettem megadni.

»Pomoć« tagjai, ne hagyják magukat megtéveszteni!

Szövényi Károly.

6966

„Pomoć“ tagjaihoz!

Válaszom „Nada“ egyesület vezetőségének, Veisz Oszkár és Nagy Gyula uraknak.

Kedves Veisz ur, Mélyen tisztelt Nagy ur és Drága »Nada«! Meghatva és szeretettel gondolok önökre páratlanul álló önzetlenségükért.

Először is kedves Veisz ur önnek nagyon rossz emlékező tehetsége van, mert nem hittem volna, hogy ilyen hamar elfelejtse, hogy ön és én lóditottuk ki a sombori »Pomoć« gyülésen a nagy számban megjelent »Pomoć« tagok egyöntetü állásfoglalása mellett a t. »Nada« egyesület elnökségét. Akkor ön egészen más érzelemmel volt jelen pártfogoltjai iránt. Ennek alapján sohasem hittem volna, hogy most ily érthetetlen módon és ennyire kitörjön önből az önzetlenség. Kedves Veisz ur! Ön hivatlanul és mint ön állitja minden érdek nélkül bele avatkozott olyan dolgokba, amit keserüen meg fog bánni, mert tudva követ el olyasmit, amiért felelnie kell és felelni fog! Paraszti tudatlansággal nem védekezhetik a hatóság előtt, mert ön iskolázottságánál fogva uri ember.

Hazudik ön azon állitásával, hogy Szövényi ur 15 ezer dinárt kért a »Nada«-tól. Egy parával sem kért többet, mint kész kiadásainak szigoruan az egylet céljaira való megtéritését, amint ezt ön is megtette és a ráeső rész arányt be is zsebelte, éppen ugy, mint a többi érdekeltek. Ez a valóság Veisz ur!

Még csak azt, hogy amikor a »Sreća« egylettel megkötöttük a paktumot, a szerződést ön diktálta nagyszáju előjogainál fogva és alá is irta. Uri ember, ha keserü is a pilula, lenyeli, de nem köpköd, mint ön.

Bakos István, Senta

Válasz Nagy Gyula urnak!

Kedves Nagy ur! Nagy »Nada« barátságát nem tudom illetve meg tudom érteni. Annak idején ön is 25.000 dinárt kért a »Nada«-tól at tagok átadásáért. Talán most megkapta? Vagy talán a »Nada«-nál őrzött és ön által hamisitott tagkönyvecskékkel fegyverezték le illetve kényszeritették ezen zseblázban szenvedő nyilatkozat megtételére. Sajnálja és öleli önt

Bakos István, Senta

3961

Meghivás.

A »Život« kiházasitási egyesület f. hó 24-én vasárnap délután 4 órakor Sudarevićeva ul. 52 sz. a. Margitmalommal szemben tartandó

rendkivüli közgyülésre

tagjait meghivja.

Tárgysorozat:

Elnöki előterjesztés és ezzel kapcsolatban szanálási inditvány.

Subotica, 1927. julius 15-én.

Damjen Gradić s. r. elnök.

6990

MESNI ŠKOLSKI ODBOR
GRADA SUBOTICE

Oglas

Ovime se oglašuje javna usmena ofertalna licitacija za izdanje pod zakup tako zvanih šandorskih učiteljskih zemljišta.

Licitacija održati će se dan 6-og augusta 1927. god. (subota) prepodne u 11 sati u prostorijama Mesnog Školskog Odbora (gradska kuća III. sprat soba br.: 177). Uslovi mogu se videti u gradskom inžinjerskom odelenju.

Subotica, dne 9. jula 1927. god.

Mesni Školski Odbor

6923

Parfimerija KAICS ajánlja különleges kölni vizeit nagyban és kicsinyben!

Chypre, Ambra, Lorigan, Kaliforniai Poppy, Orgona, Gyöngyvirág, Szekfü, Jácint, Ibolya, Narcisz, Orosz

Kerületi Munkásbiztositópénztár, Novisadon

7802—1927. szám.

Pályázati hirdetmény

A novisadi kerületi munkásbiztositó pénztárnál egy rayon-orvosi állás kerül betöltésre, szerződéses viszony alapján.

A rayon-orvos köteles a pénztár rendelőjében naponta másfél-két óra hosszat rendelést tartani, azonkivül köteles a rayonjába osztott betegeket meglátogatni és valamennyi beosztott fekvő beteget gyógykezelni.

Az alkalmaztatás feltételei a következők:

1. hogy a pályázó a Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságának állampolgára s hogy tökéletesen birja az államnyelvet;

2. hogy a kerületi munkásbiztositó pénztár orvosi állásának megfelelőleg teljes szellemi, testi és erkölcsi kvalifikációval rendelkezzék;

3. hogy az egyetemes orvostudomány orvosi diplomájával és a Szerb, Horvát, Szlovén királyság területén orvosi gyakorlati joggal rendelkezik.

A kérvény mellé csatolandó az orvosi oklevél, valamint egészségét és katonai kötelezettségének teljesitését igazoló okmány. Az egészségi bizonyitványt a munkásbiztositó pénztár orvosa állitja ki.

Havi járandóság (fizetés és kocsipénz) 2675 dinár.

Sajátkezüleg irt és a szükséges okmányokkal ellátott kérvények 1927 augusztus 31-ig terjesztendők be a munkásbiztositó pénztárnál. Nem elegendően felülbélyegzett (25 din.) vagy nem elegendő okmánnyal ellátott kérvények nem vétetnek figyelembe.

Novisad, 1927 julius 12-én.

Elnök: *Georgijevics Dusán* s. k. Igazgató: *Brkics* s. k.

Kerületi Munkásbiztositópénztár, Novisadon

7802—1927. szám.

Pályázati hirdetmény

A novisadi kerületi munkásbiztositó pénztárnál a következő állások kerülnek betöltésre:

1. Az irodai segéd-műszaki szakmában:
   a) 3 C. kategóriáju VII. rangsoru állás;
   b) 3 C. kategóriáju IX. rangsoru állás.
2. A hivatalszolgai szakmában:
   a) 2 pénzbeszedő D. kat. IX. rangsor,
   b) 1 hivatalszolga D. kat. IX. rangsor,
   c) 1 hivatalszolga D. X. rangsor.

Az évi szisztemizált törzsfizetést és a családi és helyi pótlékot a Szolgálati Szabályrendelet 22, 23, 25, 26 és 28 paragrafusai szabályozzák.

Az 1—a) és b) helyekre pályázók kell hogy legalább 4 középosztályt végeztek, a 2a), b) és c) alatt pályázók pedig legalább 4 elemi osztályt vagy hogy ahhoz megfelelő a 7. paragrafusban előirt képességgel rendelkezzenek s hogy a 12. paragrafusban előirt követelményeknek, az 1a) alatt pályázók pedig azonfelül a Szolgálati Szabályzat 46. szakaszának is megfeleljenek.

A pénzbeszedőknek azonkivül biztos és elfogadható 20.000 dinárig terjedő biztositékkal kell rendelkezniök, amelyből az esetleges elszámolási hiány fedezhető.

Sajátkezüleg irt kérvények legkésőbb 1927 augusztus 31-ig terjesztendők be a munkásbiztositó pénztárhoz.

Novisad, 1927 julius 12-én.

Elnök: *Georgijevics Dusán* s. k. Igazgató: *Brkics* s. k.

Rendkivül érdekes

az illusztrält és az egész világon népszerü

„Radiowelt“

mélynyomásu tetővel

Az összes európai leadóállomások programmján kivül érdekes aktualitások és értékes müszaki ismertetések

Egyes szám ára 8 dinár — Mutatványszám ingyen

Wiener Radioverlag, Wien, I.,

Pestalozzigasse 6/9

„Pomoć“ tagok!

A »Sreća« egylet által tett nyilttérre *ismételten felszólitom a vezetőséget és az érintett urakat*, hogy a »Pomoć« tagok érdekében tett kérdéseimre válaszoljanak és ne *térjenek ki előle holmi lényegtelen sorokkal*. Kérdem Savić elnök urat, lehet-e becsületszót adni arra, hogy a Pomoć tagoknak azon rábeszélésére, hogy a Srećába lépjenek át, fizetéses igazgatósági állás a jutalom? Ha igen és nem teljesitette, ugy vonja le a konzekvenciát és *mondjon le*.

Pomoć tagok számsorozás céljából mennél hamarabb adják le könyveiket a Nadaba. 6991

Jutalékos utazót 6958

keres bécsi gyógyszeráru cég, ki a vojvodinai gyógyszerészeknél és drogueristáknál jól be van vezetve. — Ajánlatokat a referenciák megjelölésével **„Branchekundig“** jeligére küldendők a Ju omosse Zagreb, Zrinjevac 20 cimre.

JUNIPER

ZÖLD SÓSBORSZESZ

minden más gyártmánynál **hatásosabb**

Győződjön meg róla. Kérjen a füszerkereskedőjénél egy ingyen minta üveget leirással

Mr. Alfred Blum Subotica 1091

ABLAKÜVEG

minden méretben legolcsóbban kapható

Drag. Obradović

üveggyári lerakat

Beograd, Knez Milana 31

Uroševa Pivnica

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim

„Patent 608“

Cluj (Kolozsvár) 1622

1. sz. postafiókbérlet.

Mázoló és fényező munkát a legegyszerübbtől a legszebb kivitelben készit

MEZEI

Subotica, Ilirska ulica Kakas iskolánál. 2501

Csépléshez

I-a minőségü, száraz, pormentes

FASZENET

ajánl

Révai Adolf

Subotica, Sokolska 2

Telefon 5-51 5727

90 dinártól

konyha és szobafestést, azonkivül előnyösen vállal templom és kápolnafestést

Horváth Almáski József

Skotus Viator ul. 75. 2544

SIRKÖVEK

butorlapok, betüvésések legjutányosabban

PALATINUS

géperőre berendezett kőfaragónál, Subotica.

ELŐNY OMDÁT

MODERNÜL FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT

Leopold Sámuel

előnyomda berendezési gyára

4852 **Senta**

Olcsó tüzifa

100 kg. vágott és apritott fa házhoz szállitva

30·— dinár

Pontos mérésért garantálunk. Kiszolgálás szolid és gyors

„BOSNA“

fakereskedés

SUBOTICA

a vasuti teherpályaudvar mellett

Telefon 512. 6091

A

42 év óta

ismert

Zsámbokréthy cég utóda lakásán

Sombor

Pašićeva ulica 17 szám

alatt vállal női kalap készitést a legolcsóbb árban. 6944

Butorokat

ebédlő, háló, uri szobaberendezéseket,

portálokat

legelőnyösebben szerezheti be

Domján Valentin

butorüzemében

Subotica, Zrinjski trg 11

Prima tölgy-parketta

eredeti gyári áron minden méretben raktáron

Goldfahn Bertalan

Sombor, Kneževićeva (Csihás Benő) ucca 26. 5401

Épület - mübutor - parkett

állandó raktár

FISTER 12075

géperőre berendezett épület- és mübutor üzemében

Subotica, Gajeva 38

Tel.: 4-20 Árajánlat dijmentes

Suboticán, főtéren, jóforgalmu — villanyerőre berendezett —

hentes- és mészáros-üzlet

házzal együtt, haláleset miatt

eladó

Cim a lap kiadó ivatalában 1629

„HITELEZŐVÉDEGYLET,“

Információ- és Inkasszó-Osztálya

Novisad, Njegoševa ul. 1

Altruistikus alapon működik, kellemes információkkal szolgál, tagjainak kintlevőségeit rövid uton behajtja és fizetésképtelenségeknél a hitelezők érdekeit védelmezi

Megkereséseket a legrövidebb idő alatt elintéz

SZENTI ÉS VIRÁG

épület-mübutorasztalosáru ipartelep

Subotica. Telefon: 3—83.

Készitenek: mübutort, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.

Nyári kerti és tonett székek, valamint parkett állandóan raktáron és olcsón kaphatók.

Árajánlatot dijmentesen küldünk bárhová.

Kiárusitás

Üzletfeloszlás folytán nagymennyiségü

csillár és más felszerelési anyagok

6949

nagyon kedvező áron eladók.

Novisad, Vilsonov trg br. 7. (Adamovics-palota)

Telefon

55

FORD AUTÓK UJ ÉS HASZNALT

TEHERAUTÓ EREDETIGYÁRIÁRAKON

Autó- és traktoralkatrészek 30% engedménnyel

Auto- és motor-

BENZIN

Amerikai GÉPOLAJOK

Amerikai GÉPZSIR

Kék és sárgauszó kocsikenőcs denaturált szesz gyári raktára:

Klein Géza és Fiai cég

SUBOTICA 6973

Svájci hajtószijak

Staubs C·

Männedorf a/Zürichsee bőrmüveinek gyártmányai

Legjobb minőség, bányacsezett, nehezitetlen és zsirozatlan, minden üzemhez, a mindenkori atmoszferikus hatások figyelembevételével.

FŐLERAKAT:

H. & Ch. Vögerli, Beograd

KNEZ MIHAJLOVA 50/I * TEL. 14-9

LERAKAT:

AMAN FERENC SOMBOR,

Apatini ut 44

6999

Jégszekrények 1095

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére

40% jégmegtakaritás

BRAĆA GOLDNER

SUBOTICA

TELEFON: 134.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbítunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

LEVELEZÉS

Fiatal csinos asszonyka idősebb, csakis vagyonos ur ismeretségét keresi, ki anyagilag támogatná és kinek mindene lennék. Levelekett »Meteor« jeligére a kiadóhivatalba kérek. 6961

Richmond. Köszönöm »hallatlan vakmerőségét!« A látszat, — hála szinészi kvalitásaimnak — eltakar vivódó lelki evolueiókat. — Hömpölygő szürkeség közepette ünnepes holnapok születnek bennem. 6928

»Emlékezés«. Szegedi zsebkendője még megvan. Vágyom forró csókjai után Könyörgöm irjon. Szüleimnél vagyok. Fia Bajazzo. 6869

Lagner

uri és női fodrász üzletben a kiszolgálás vezet

Bubihajvágás, manikür, ondolálás, hajfestés, hajmunka, maskirozás és babaklinika

Mindenféle női hajat a legmagasabb áron vesz

Jovan Lagner

fodrász, Pašićeva ulica 6

fényképészek és amatörök figyelmébe

Amerikai rendszerü retusáló és kopirozó intézet.

Elvállal: negativ és pozitiv retust, kopirozást és nagyitást minden papiron és koloritozást garantált elsőrangu kivitelben, olcsó árban. Kérjen azonnal árjegyzéket. Szállitás 24 óra alatt. **P. Zelenka,** Subotica, Madjarska ulica 2 42 7

HÁZASSÁG

Nagyobb földbirtokkal rendelkező jó megjelenésü uriember elvenne 25—30 éves urileányt megfelelő vagyonnal. *Benősülés is lehet.* Kérem szülők ajánlatait, kivánatra odajövök. »Doktorné« Subotica, Pašićeva 3. I. 6988

Férjhez menne 23 éves tiszteséges keresztény leány özvegy emberhez is. Levelek »Gyermekszerető« jeligére a kiadóba. 6992

Házasságot legjobb családoknál diszkréten elintézek Megbizást személyesen vagy levélbe elfogad »Doktorné« Subotica Pašićeva 3., I. 6535

Sok vagyonos nő vagyontalan urakhoz is férjhezmenni óhajt. Megbizást elfogad »Amor« házasságközvetitő iroda. Temesvár. 4. Str. Berteloth 21. 1622

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 6645

Ismeretség hiányában keresem jólelkü önzetlen urak közeledését házasság céljából. Szüleim vagyona 800 hold földbirtok és egy jómenetelü szalámigyár, mely vagyonból igen szép hozományt kapok. 20 éves vagyok, vidéken lakunk és mert érettségim igen jól sikerült, ezért csak teljesen intelligens és komoly urak teljes cimü levelét fogadom el »Szépnek mondott« jeligével a kiadóban. 6893

Középkoru tekintélyesebb földbirtokkal rendelkező, jó megjelenésü uriember elvenne 25—30-as csinos urleányt megfelelő vagyonnal. Benősülés nincs kizárva. Megbizott: »Doktorné«, Subotica, Pašićeva 3. I. 6870

FOGLALKOZÁS

Szoptatódadának ajánlkozom. Cim a kiadóban. 6962

Elsőrendü varrónő házakhoz ajánlkozik olcsón s kielégitően a legfinomabb ruhákat varrja. Kneutenberger, Cara Lazara 43. 6940

Társat keresek egy kiviteli üzlethez 100—150.000 dinár tőkével. Cim a kiadóban. 6953

Szakácsnő, jó bizonyitványokkal ajánlkozik, esetleg magányos urhoz vagy urnőhöz házvezetőnőnek. Vidékre is elmegy. Megkereséseket Molnár könyvkereskedés Szenta, továbbit. 6854

Két pénztáros kerestetik elsőrendü bárba azonnali belépésre 10—10.000 dinár óvadékkal. Felvilágositással szolgál Tóth J., Beograd, Pop Lukina br. 4. 6983

Intelligens nő, idősebb magányos urhoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Háztartásban teljesen jártas. Ajánlatokat »Bega« hirdetőhöz Velikibecskerek kérek küldeni. 6945

Vasuti bodegához társat keresek! 15—20.000 dinárral társat, intelligens hölgyet vagy urat keresek a sentai vasuti állomás közvetlen bejárója előtt általam felépitett modern kioszkomban. Az üzletben trafikon, cukrászdán, cukorka-csokoládé, élelmiszer, gyarmatuárun és minden e szakmába vágó cikken kivül a kül- és belföldi telefonállomás és fiókposta is be van vezetve, ami szintén ebben az összegben társulási alapon lesz. Csak becsületes és józan életüek pályázatait kérem. Fiatal ügyes borbélysegédet is keresek. Ivanov, a sentai vasuti trafikos. 6921

Palicsi strandon jég kicsinyben és nagyban olcsón kapható. 6938

Aki havonta 6—7000 dinárt akar keresni, az forduljon Albe Vojniéhoz, Zednik 17. a. 6946

Szobafestősegéd. idősebb azonnal beléphet. Lazar Kobilyszky szobafestő és mázoló, Bačko-Gradište. 6951

Intelligens hölgy társat keres 80—100 ezer dinárral kitünő nagyobb delikatesz üzlethez uriember. Megbizott Lang Agentura Szubotica, Pašićeva 3. I. 6987

Kinderfräulein mit serbische Sprachkenntnisse zu 2 Mädeln wird bei Aleksander Krishaber Subotica gesucht. 6994

Deutscher Pädagog für die Vorbereitung der IV. Volksschulklasse in deutscher Sprache wird gesucht. Vorzustellen Dr. Klein, Senćanski put 12. 6978

Kifutófiut keres a zsidó kórház. 6976

Megbizható fiatal kocsis felvétetik. Dégé, Vilsonova 11. 6941

Bizalmi állást mint ispán raktárnok, vagy kulcsár, azonnal betölteni bizonyitványokkal rendelkező ügyes fiatalember. Megkeresések Molnár könyvkereskedésébe Senta. 6969

Gazdász, földmüves iskolát végzett, huszonötéves gyakorlattal, október 1-ére állást keres. Szives megkeresést »Gazdász« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 6780

Pékekhez ajánlkozik szakképzett egyén munka vagy üzletvezetőnek azonnalra is. Cime: Molnár könyvkereskedésben Senta. 6970

Szentán alkalmazást nyerhet egy szerbül, németül és magyarul beszélő és levelező, gépiráshoz is értő leány Cim a kiadóhivatalban. 6840

Fütő szivógázmotorhoz, aki annak kezelésében teljesen jártas, azonnalra felvétetik. Akik fatüzelésü generátornál dolgoztak, előnyben részesülnek. Csakis szorgalmas, békeszerető munkás személyesen jelentkezzen Berger-malomban Subotican. 6865

Suche deutsch, serbisch sprechendes solides intelligentes Kinderfräulein zu meinen 11 und 6 Jährigen Kindern. Anträge, Zeugnissabschriffte und Lichtbild bitte an Adresse Frau dr. Szegö in Temerin zu senden. 6878

Gőzeke, bérszántást, kettős rendszerü ekével bármilyen mélységet vállalunk. Braća Mikić, Ban. Arandjelovo. 6898

Nagymunkás szabósegédet keresek állandó munkára. Tóth András, Padej (Banat). 6926

Borbélysegédet jó munkást azonnalra felveszek. Zsigmond, Bajmok. 6916

Kocsisnak ajánlkozik 35 éves, magányos, becsületes és törekvő ember. Bácska, Bánát és Baranya területére. Leveleket a noviszadi kiadóba kér. 6920

Utazói állást keres bármilyen szakmából 34 éves garanciaképes önálló kereskedő, szerb, magyar, német és francia nyelvismerettel Megkereséseket »Önálló« jeligére a kiadóhivatal továbbit. 6927

Főmolnár, józan, szorgalmas, megbizható szakember állást keres. Szives megbivást kér, próbára is Bém Tamás, főmolnár, Mol. 6931

Vizsgázott, okleveles kozmetikus nő ajánlkozik uri házakhoz masszirozásra soványitó kura vezetésére arc masszázsra s minden kozmetikai beavatkozásra Cim: K-né Subotica, Sentai ut 57. Levelezőlap hivásra házhoz megy. 6934

VÉTEL-ELADÁS

Eladó autók 507-es Fiat 6 üléses, De Dion Bouton 10 C V. 6 üléses, Citroen 4 üléses 10 C. V. Bővebbet Vurtz autótaksi vállalata Subotica. 6924

Jóminőségü bor 8 és 10 dinár, pálinka és rum 20 25 dinár literenként. Herzl József, csirkepiac. 6932

Eladó jókarban levő billiárdasztal. Megtekinthető Sebestény Gusztávnénál Sztaribecsejen (volt Apatockyné-féle házban). 6965

Bádogos szerszám, komplett, téglából rakott vásári bódéval, jutányos áron eladó. Dohm, Feketić. 6901

Olcsón eladó 1 drb keveset használt, 4 sebességü, uj tipusu Ford Lieferwagen, 3 üléses és kis teher karosszériával. Reichel, Novisad, Streljačka ul. 47. 6889

Vaskereskedés, legforgalmasabb helyen Noviszadon szép helyiséggel, olcsó házbérrel, betegség miatt eladó Szükséges készpénz 40.000 Dinár. Aca Popović, Novisad, Temerinska ul. 15. 6886

Eladó 31 lánc szentavölgyparti tanyásföldem nagy kaszálóval Fehér Pál Opletan melliett. Bergel Ferencné, Senta. 6489

Bösendorfer hangversenyzongora eladó, esetleg bérbeadó. Szilvásy Ferenc Vilsonova 36. 6977

Jókarban levő Ford teherauó 1½ tonnás, jó gumikkal, eladó. Bencsik Lajos, B.-Topola. 6967

Eladó Szuboticán az állomással szemben egy trafik okmány-, postabélyeg, ujság és papir árusitó bódé 2 és fél évi bérlettel, vezetés hiánya miatt jutányosan azonnal átadó. Bővebbet: Lajčo Crnjaković, a vasuttal szemben. 6993

Eladó prima, kereszthuros rövid zongora. Cim a kiadóban. 6972

Egy kapa föld házhelynek eladó. Radonovac, Vácitelep 183. 6979

Farkaskutya, fiatal, szép kifejlett példány, eladó. — Brozova ul. 8. 6955

Két ház egy telken, 2200 négyszögöl, község központján eladó. Alkalmas vendéglőnek vagy gazdálkodónak. Felvilágositással szolgál Dragutin Perčec Suhopolje kod Virovitice. 6859

Két pénzszekrény egy 2-es és egy 3-as számu jutányosan eladó. Zagrebačka ulica 17. 6985

Baranyában, közel a vasuthoz 30 hold vetéssel együtt szabadkézből eladó. Cim a kiadóban. 6957

Eladó uj, fából készült, bádoggal födött választó méhes a méheknek a mezőre való szállitására 36 méhcsaláddal, teljes felszereléssel, nagyon erös kivitelben azonnali mézcsurgatásra berendezve, ára 15.000 dinár Franjo Kollar, Borovo-Vukovar. 6958

Összetett Rökk-féle 8 HP hengerkazán, teljes felszereléssel, kitünő állapotban felületüetaoin shrdlu shrd eladó. 55 □ tüzfelületü malomba, fürdőbe, esetleg nyersolaj tartánynak alkalmas. Mikló és Társa, Szubotica. 6984

Palicsi strandon jég kicsinyben és nagyban olcsón kapható.

Házhelyek részletfizetésre szegedi szőlőkben teherpályaudvarnál (falverésre alkalmas föld) és a belvárosban ferenciek temploma mögött . Érdeklődni: Tomandl mérnöknél, Városi bérpalota. 6902

Hálószoba, schöberli iróasztal nagyon olcsón eladók Paje Kujundžić ul. 126. 6914

Jóforgalmu korcsma a (Zentai) Oslobodjenje ulicán italmérési engedéllyel, egyszobás lakással három évre havi ezer dinár bérért azonnal átadó, az italok beszerzési áron és a berendezés leltár szerint eladó. Lično pravo szükséges. Cim a kiadóban. 6907

Motorcsónak, 7 személyes uj, 18—24 HP motorral, olcsón eladó. Cim a noviszadi kiadóban. 6919

Két villanymotor 4 és 7½ HP, 220/380 Voltos, teljes felszereléssel eladó. Nagy jéggyára, Bácska Topola. 6591

Szivógáz-nyersolajmotor, féldiesel, kéthengeres, 18 HP, teljesen uj, eladó. — Nagy Sándor, Bačka Topola. 6592

Eladó egy Bolinder naftamotor, 45 HP. Érdeklődni Paroski Bránko, Turija. 6722

Hulladékólmot vesz Szabó szerelő, Zmaj Jovina trg 5. Bácsmegyei Napló mellett. 5974

Gummivulkanizáló, komplett üzem, eladó. Ujonnan modernül berendezve. Leveleket »Vulkán« jeligével noviszadi kiadóba. 6798

Malom, 40 HP motoros, bánáti községben, müuton, vezetés hiánya miatt kedvező feltétellel egészben vagy felerészben eladó. Bővebbet a tulajdonosnál. Fischer téglagyáros, Senta-Felsőhegy. 6801

Szölő, 5 kapa házzal Palicson eladó. Ügynökök dijazva. Cim a kiadóban. 6825

Senta legforgalmasabb helyén jómenetelü borbélyüzlet eladó. Érdeklődni Sentán Sokolska ulica 1. 6853

Használt ajtó és ablak olcsón eladó. Faragó Bélánál halpiac. 6868

1000 müből álló magyar könyvtár egybe vagy részletbe eladó. — Szubotica Zrinjski trg 9. Trafik. 6877

Megvételre keresek jókarban levő Citroen, Fiat vagy Ford gyártmányu autót. — Ajánlatok ármegjelöléssel Sánta József Kovin, küldendők. 6883

Asszonyom és Uram! Mielőtt kedves leánya menyasszony lenne, gondoskodjék kelengyéről, amelynél nem csekély fontossággal bir a **paplan.** Ne mulassza el ez alkalomból felkeresni üzletemet, ahol meg fog győződni áruim legkiválóbb minőségéről, valamint áraim hihetetln olcsóságáról. Nem különben nagy összeget takarit meg, ha régi paplanait átalakitja, amelyet tetszés szerinti nagyságban uj vagy régi anyaggal, pehelyből, gyapjuból vagy vattából teljesen ujjá alakitok olcsón, izlésesen és divatosan. Szives megkereséseiket várva, vagyok teljes tisztelettel Bulyovcsics Béláné, Subotica, Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 9549

Szélmalom, teljesen jókarban levő, jó vidéken öregség miatt eladó. Érdeklődni a tulajdonosnál. Bačka Topola, Vásártér. 6669

Száritókészülék gyógynövények, gyümölcsvegyszerek stb. száritásához, teljesen uj, *igen olcsón eladó* Noviszad, postafiók 151. — Megtekinthető Šljukina ulica 7. 6814

Nagy pénzszekrény olcsó áron eladó, esetleg a vételár részleges törlesztésére, kisebb kasszát cserébe elfogadunk. Bővebb fölvilágositással szolgál telefon 759. 6834

Vadonatuj Puch bicikli olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Eladó teljes vendéglői felszerelés a Gerber sörraktárban. Szuboticán, telefon 520 6913

Hálószoba, ebédlő, **zongora,** szőnyegek, **mángorló,** mindennemü háztartási eszközök jutányosan **eladók.** Bene Sudarević ul. 72. 6878

Veszek 50 kg-os sószsákokat minden mennyiségben. Ajánlatokat **Makso** Heinrich kereskedő Čakovec. 6884

Olcsón eladó 3 HP szivógázmotor, 6 HP szivógázmotor, 28 HP, 4 hengeres autómotor »Stoover«, mely csónakhoz is alkalmas, 4 üléses nagy személykocsi villanyvilágitással és önindítóval, 2 drb Ganz hengerszék és egy szőlőprés Reichel gépmühelyben, Novisad, Streljačka ul. 47. 6888

Asztalosmesterek figyelmébe! Diszveret, öntött Din 2.50, kapható Medjanszki vaskereskedésben. 6903

Használt, jókarban levő autót, bármilyen gyártmányut megvételre **keresek!** Ajánlatokat gyártmány és ár megjelöléssel a kiadóba kérek. 6703

Jóminőségü bor 8 és 10 dinár, pálinka és rum 18—20, 25 dinár literenként. Herzl József csirkepiac. 6932

Diófa fényes hálószoba, moket garniturák, egyes butordarabok és meisseni ozsonnakészlet eladó **Bővebbet** Balog Linánál. 6823

SLAVEKS-PAKRÁCI BÜKKHASÁB TESLICI RETORTA FASZÉN

LUDVIG HUBERT i SIN

NOVISAD,

5072 **PÓSTAFIÓK 25.**

KÜLÖNFÉLE

Főtér közelében egy vagy két butorozatlan szobát keresek. Ajánlatokat »57« jeligére a kiadóba. 6938

Férfiak (bármely életkorban) 5 dinár postabélyeg ellenében kapják szenzációs találmány ismertetőjét. Gummikönig Wien, Stefanplatz 2. 6935

Rimske Toplice (Szlovénia) rádióaktiv termálfürdő, kiváló hatásu reuma, csuz, női bajok és idegbetegségek ellen. Panzió az előszezonban 60, a főszezonban 80 dinár. Felvilágositással szolgál a fürdőigazgatóság. 3865

Talaić Petar értesiti a n. é. közönséget, hogy üzletét, melyben mindennemü autogumik, valamint cipőgumik vulkanizálását végzi, Novisadon az Uspenska utcából a Futoški put 7. sz. alá helyezte át. Ugyanitt a »Godie« gumi képviselete is. 6948

Két egymásbanyiló butorozatlan szoba, a város közepén, utcai, erkélyes, irodának, orvosi rendelőnek kitünően alkalmas aug. 1-re kiadó. Cim a kiadóban 6960

Orvos keres a város belsejében 3 szobás lakást megfelelő mellékhelyiségekkel. Ajánlatokat ármegjelöléssel a kiadóba »Orvos« jeligére kér. 6757

Kétszobás üres lakás konyhával kerestetik. Cim a kiadóban.

Virág- és növényüzlet «Flora« Beograd, (Poštanski fah 287) ajánlatot kér hazai kertészetekben és faiskolákban termelt cikkekről. Levelezés minden nyelven. 6810

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbítunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

KORZÓ MOZI

Csütörtök—vasárnap
VICTOR HUGO
mestermüve
NYOMORULTAK
Mindkét rész egyszerre
Előadások kezdete este 9 órakor, ünnepnap 6 és 9 órakor.

LIFKA KERT-MOZI

Péntek—vasárnap
Hungária-Sport mérkőzés
JOZEFIN BACKER
és a Folies Berger szenzációs
meztelen revüje.
Ének és tánc.
Xilofon koncert
Jos fia Backer kosztümjének kisorsolása.
Rendes helyárak.

ÁLDÁS A JÓ SZEMÜVEG
Legnagyobb választékban legjutányosabban vehet orvosi rendelésre is
TENNER OPTIKUS 3029
elismert kitünő szaküzletében
SUBOTICA — KORZÓ, 11. sz.

VÁROSI MOZI

14 Csütörtök — 15 péntek — 16 szombat — 17 vasárnap
Hungária-Sport fotbalmérkőzés
Asszony pénz nélkül
Vigjáték 7 felvonásban. — A főszerepekben **Grete Reinwald és Alfonz Frieland**
A tengeralattjáró hajó banditái
kalandordráma 6 felvonásban. A főszerepekben: **Karl Dane, Carmel Myers és Matt Moore.**

Részletfizetésre adunk hiteléképes egyéneknek mindenféle
szövet- és vászonárut
„TEKSTIL“
Manufakturno skladište — Kézműárukereskedés
Subotica, Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 7
Levélhivásra megbizottunk mintákkal házhoz jön! 6154

Feltalálók Exportörök

Észak-Amerikába utazom. Hajlandó vagyok megfelelő tömegcikket vagy ötletet értékesítés céljából magammal vinni. Érdeklődők közöljék a cikk rövid leírását **ÉSZAK-AMERIKA** jeligére Hegedüs Hirlapirodával ORADEA (Romania)

Műhelynek, raktárnak alkalmas helyiség azonnal kiadó. Bővebbet Skotus Viatora ul. 40. 6879

Uj kozmetika. Hölgyek figyelmébe! Szakszerü elsőrangu kozmetika és arcápolás kizárólag Strossmayerova ul. 8., I. Huspiac. Ugyszintén a legjobb gyógykenőcsök szeplő, májfolt, pattanás ellen. Hajszálak és szemölcsök villannyal azonnal eltávolittatnak. Kérem figyeljen a cimre. Óvakodjék a silány utánzatoktól.

Pompadour-Crem az egyedüli ártalmatlan és elismert szer szeplő, májfolt, pattanás és mindenféle arc tisztátlanság ellen. Kapható és utánvéttel megrendelhető Pompadour Kozmetika, Subotica. Szemölcs, hajszálak végleges eltávolitása, a legmodernebb arcápolás. 5761

Öltönyt vagy felöltőt rendelhet kedvező részletfizetésre legolcsóbban V. Kuntscher férfiszabónál Paje Kujundžićeva ulica 3. 3754

Ne mulassza el az alkalmat Női kézitáskák finom börből 30 dinártól. Női harisnyák nagy választékban. Selyem nyakkendők 28 dinártól. Férfi ing, prima anyagból 75 dinártól. Jó minőségü férfi zokni 15 dinár. Gyermekcipők 30 dinár. Duplán varrott szandál minden számban. Vujkovics János (volt kis bazár) Rudićeva 3.

Már 20 éve ismert Larucin-kapszulák legjobban beváltak hugycsőbántalmaknál, folyásnál, nők fehérfolyásánál. — Kapható gyógyszertárakban 20 D. dobozonként. Főlerakat: Blum gyógyszertár Szubotica 95

Hova megyünk vásárolni? Donáth Lipót ócskavaskereskedőhöz Szuboticán VII Cara Lazara 29. Ott félig ingyen kapható mindennemü vas, transzmissziók, vasuti sinek, mezei vasut sin 5 kgr folyóm., vaskocsik föld és fahordáshoz, kazánlemezek, kazánrostélyok és gépalkatrészek. Vidékre is szállit. Ugyanott veszek minden mennyiségü ócskavasat. 5948

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

SIRKÖVEKET, temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó minden emü munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put és Gabonapiac sarok 61

Párisi kereskedő
bevásárlási és privát
megbizást elfogad
A. VELLES, 45 rue des Trois Bornes
PARIS
4887

Uj üzlet!
Naponta
friss tea-vaj
nagyban és kicsinben
különféle ásványvizek
Uzser- és csemegeüzlet legolcsóbb bevásárlási forrása
HERZL VILMOS
Vilsonova ulica 8. szám.
Telefon 5—40. 4485

Ernyőket
legmodernebb kivielben készit, javit és raktáron tart
Gerber Jakabné
első suboticai esernyőkészitő műhelyében Subotica, Sudarević u. 32

Cipésztanfolyam
nyilik **mesterek és segédek részére**
TANDIJ 150 DINÁR
Jelentkezés a tanfolyam vezetőjénél 5988
Polgár Rudolfnál
Subotica, Ciril Metod trg 7.

Használt pálinkás és boros
hordók
15 litertől 46 hektóig
eladók
NOJCSEK GÉZA
SUBOTICA 6123

ÜVEG, porcellán, képkeretező és kölcsönedény üzletemet Gyümölcspiacra Krekus ó Asspatalista és Nagybazár közé helyeztem át, ahol nagy szortirozot raktárt, beföttes üvegekből óriási választékot tartok.
Berkes József
Rudićeva ul. 4 (Gyümölcspiac) 4139

Kétüléses csukott (Coupe) Ford autó,
ókarban levő, keveset használt, valamint használt **Ford tehe - autó** olcsón eladó. Ford, Ford son alkatrészek legolcsóbban beszerezhetők 5613
Földvári Bélánál
Stari Bečej. Telefon 83.

KYFFHÄUSER-TECHNIKUM
FRANKENHAUSEN
(NÉMETORSZÁG) 261
Gép- és autóépitészeti mérnöki iskola. Elektrotechnika. Egyetlen külön osztály mezőgazdasági gépekre és repülőtechnikára.

Legjobb sombori juhturót szállit
minden mennyiségben
M. CIRILOV
SOMBOR 11676

Ha nem tud aludni,
Ha bánják a poloskák,
teljes bizalommal forduljon
Farkas kárpitoshoz
ahol kárpitos munkák is legjutányosabban vállaltatnak
Zmaj Jovin trg
Bácsmegyei Napló mellett
6650

Épületvasalás
Fémköszörüsök
csak igazán elsőrendü erők adják be ajánlataikat zagrebi cég részére fizetési igényeik megjelölésével
„Fémköszörüs“
jeligére a kiadóhivatalba
6917

Dr. Fest Sándor
egyetemi magántanár gráci intézetébe összesen tiz leányt felvesz. Klimatikus szép hely Sport télen-nyáron Szólid tanulmányi program. Megbizható referenciák Prospektus.
Félévi nyelvi kurzusokra is elfogadunk jelentkezőket
Dr. Alexander von Fest, Sankt Peter bei Graz (Austria)

Órajavitások
órák
ékszerek
legolcsóbban
THAU HERMANN
uj órásüzletében
Sokolska (Gombkötő) ulica 4.
A 49

Zongorák Pianinók a világ legjobb márkái. Hosszu lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészitő Subotica, Városháza épület.

Bérbeadó 78 és 150 holdas I-a birtokok. **Eladó** épületekkel, felszereléssel 45, 107, 115, 160, 224 és 380 holdas továbbá épületekkel, de felszerelés nélkül 50, 80, 90 és 200 holdas birtokok. — Érdeklődni: Kleinrath Alekszander, Osijek I., Reisnerova 93/a. 6950

Kisebb-nagyobb szabadlakások, belteren üzletek, butorozottszobák, irodák, családi és bérházak, vendéglők, ebédlő, háló eladó Lang Agentur Szubotica Pašićeva 3. I. 6986

Ha valakinek bármilyen lakása van kiadó bizza meg irodámat, ahol legjobb eredménnyel elintézést nyer. »Amerika« Közvetitő Iroda, Szubotica, főposta mellett 6995

Lakás üzlethelyiséggel a város központjában, igen forgalmas helyen augusztus hó 1-ére kiadó. Cim: Dr Bárdos ügyvédnél, Szubotica. 6975

Főtéren egy vagy két butorozott szoba egy vagy két személyre azonnal kiadó. Sokolska (Gombkötő) ulica 7. 6942

Tejesgazdák figyelmébe. Teavajat, trapista és deszszertsajt készitésére lelkiismeretesen kitanitok bárkit. Dohm sajtgyáros, Feketić. 6960

Bolt kiadó modern portálával, Aleksandrova ul. Cim a kiadóhivatalban. 6952

Különbejáratu szobát keres magányos fiatalember a beltérhez közel, lehetőleg azonnalra. Cimeket a kiadóba kér. 6982

Értesitem a szabászati tanfolyamra jelentkezőket hogy e hó 20-án megkezdem a tanfolyamot, azon felül uj jelentkezőket is felveszek. Risztics nőiszabó Prestolonasslednika Petra (Somborski put) 1. 6911

Szentai kis Szeminárium helyiségeiben elvállalok gimnazista fiukat teljes ellátásra havi 550 dinárért. Egyszemélyes szobák is kaphatók. Gondos felügyelet. Bővebbet levélben is. Javorszky Endre, Beogradszka ul. 5. Gimnázium közvetlen közelében. 6922

Zenész és pincér urak figyelmébe! Két dinár a gallér, hét dinár a keményitett ing mosása és vasalása Czirok Mária nagymosodájában, Dulićeva ul. 10. 5747

»Hogyan lehet kis tőkével — nagy földbirtok vagyont vásárolni? Ismét egy könnyü lehetőség gyorsan meggazdagodni!« Bolivia — (Amerika) állam egy ujabb parcellázása alkalmával ismét elad 30 millió hektár gazdag termőképességü földterület hosszu lejáratu amortizációs törlesztésre! Ebből a földterületből 5 és több tagu családok vásárolhatnak 70 hektár (123 khold) általuk kiválasztott földterületet, az ahhoz szükséges élő és holt fölszerelést továbbá 5 tagu család részére 6 hónapra (az első aratásig) szóló élelmet 300 angol font vételárért! A fentebbi földvételre reflektáló családoknak folyó évi szeptember végéig Boliviába kell utazniok saját költségükön és ezen kivül rendelkezniök kell még 50 angol font készpénzzel! Ebben az ügyben a legrészletesebb felvilágositás szerezhető és a földvételre előjegyzéseket felvesz a »Bolivia Concessions Ltd.« teljhatalmu megbizottja Mirko Augsburger Subotica, (Manojlovićeva ul. 7.) Levélbeni válasz, csak 10 dinár értékü postabélyeg beküldése ellenében lesz teljesitve! 6908

Cipőt helyettesitő kézi varrott **szandálok** — mérték után is — jutányos árban kaphatók **Petró** cipésznél, Sokolska (volt Gombkötő) ul. 1. 6512

Két- és többszobás lakások vagy villa egészben, istállóval kiadó. Hilda fotograf Palić. 6925

Pesti uricsaládnál 1—2 diák teljes ellátással szeretetteljes otthonra talál. Bárd, Népszinház-ucca 37. 6858

Szabad lakás, mely áll egy alkovos szobából, előszoba, konyha és kamrából azonnal kiadó. — Ujonnan épült. Ugyanott egy uccai butorozott szoba kiadó. Jugovićeva (Erdő) ulica 7. 6867

Közvetitünk: Adó- és vámügyekben, mindennemü engedélyek beszerzésénél (trafik-, vendéglői-, iparjog), állampolgársági és ittartózkodási engedélyek, utlevél és vizum beszerzésnél az összes államokba. Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágositásokat adnak katonai természetü, különösen sorozási szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidités ére vonatkozó katonai ügyekben. Nemzetközi Iroda, Cubotica Aleksandrova ul. 9. 6871

Centralna Banka zálogintézete Subotica, mérsékelt kamat mellett folvósit **kölcsönöket minden értékkel** biró tárgyra. Nyitva 8—12-ig, d. u. 3—6-ig. 5294

Az autó irodalma

Az **autóvezető** könyvet, **autógyártásra, autókereskedelemre** vonatkozó szakmunkák kaphatók
a Bácsmegyei Napló könyvosztályában
Szubotica, Zmaj Jovin trg 3. szám

Vidéki levélrendelé ek t azonnal elintézünk. Mindenkinek szivesen küldünk rés letes könyvjegyzéket

HADNAGY ISTVÁN
szabó
készit polgári és minden hitfelekezeti papi ruhákat
Subotica,
Sučićeva ulica 10
2651

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC Subotica. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Subotica

Külpolitika

Cetinje, julius hó.

A Lovcsen tetejéről látni egész Albániát. Felejthetetlen látvány: Albánia, ez a nyugtalan kis állam, innen nézve nyugodt, bájos, kies és derült kis országnak látszik. Pedig tudjuk, hogy milyen forrongó, harcos államocska, amely annyi gondot okozott már az európai diplomáciának, legutóbb pedig és még mostan is a mi országunknak. Bizonyára Albánia közelsége az oka, hogy itt az emberek meglepően nagy érdeklődést mutatnak a külpolitikai problémák iránt. Itt minden ember annyira tisztában van az ország diplomáciai helyzetével, Mussolini és Chamberlain viszonyával, Franciaország és Németország titkos szövetségével és főként Marinkovics politikájával, mintha csak a legegyénibb magánügyeiről volna szó. De nem holmi felületes tájékozottságról, afféle kávéházi diplomáciáról van szó, hanem alapos tudásról és jól megindokolt állásfoglalásról, ami valóságosan kitünik abból, ha összefoglaljuk amit tőlük hallottunk és azok alapján rekonstruáljuk azt a képet, amelyet ők alkotnak Jugoszlávia külpolitikai helyzetéről.

A kiindulási pont természetesen Olaszország, *Mussolini* félreismerhetetlen törekvése az, hogy Jugoszláviát teljesen izolálja. Ez a törekvés ma már egészen világos, errefelé tör Mussolini titkolózás nélkül, mert tudja, hogy ha Jugoszláviát teljesen bekeritette, az összes környező államokat maga mellett és *mi ellenünk hangolva teljesen izolálta*, akkor lehet csak szó föltétlen befolyásról a Balkánon. Nézzünk körül és látni fogjuk, hogy ezen a téren milyen komoly sikerei vannak Mussolininek. Albánia ellenség, Bulgária ellenség, Görögország ellenség. Magyarországot *Mussolini megszerezte magának* és Romániával is komolyan próbálkozik ebben az irányban.

Erre gondolt Marinkovics Voja, mikor már a mult évben, még mint ellenzéki politikus, követelte, hogy Jugoszlávia külpolitikáját vegyék revizió alá és fektessék teljesen uj alapokra. Valamit tenni kell az olasz bekeritő politika ellensulyozására és csak az lehet a mi külpolitikánk gerince: olyan külpolitikai szituációt teremteni, amely Mussolini harcias törekvéseivel szemben biztositja Európa békéjét és keresztülhuzza az ő izolációs törekvéseit. Mikor aztán Marinkovics átvette az ország külpolitikai irányitását, akkor hozzáfogott elméletének gyakorlati megvalósitásához.

Marinkovics első törekvése a Balkán-Locarnó megteremtése azon az elvi alapon, hogy a Balkán a balkáni népeké. Ezért mindjárt megkisérelte, hogy megszilárditsa országunk viszonyát Bulgáriával és Romániával. Marinkovics szövetségeseket keresett a Balkánon és megállapitotta, hogy ezidőszerint csak egyetlen állam van a Balkánon, amelylyel őszinte szövetséges viszonyt köthetünk és ez Törökország. Az a körülmény, hogy Jugoszlávia és Törökország a Balkánon izolálva vannak és szövetségesekre van szükségük, arra birta Marinkovicsot, hogy szövetségi tárgyalásokat kezdjen Törökországgal. A beogradi »Pravda«, Marinkovics lapja nemrég azt irta, hogy a Törökországgal folytatott tárgyalások igen előrehaladott stádiumban vannak és már csak azok formális befejezése van hátra.

Azonkivül Marinkovics Észak felé is támaszt keresett. Ugy találta, hogy erre legalkalmasabb volna Németország, amely napról-napra erősödik és maholnap visszaszerzi régi helyzetét és jelentőségét Európában. Marinkovics uj külpolitikai orientációja tehát a Berlin-Beograd-Angora szövetségben kulminál. Mikor Mussolini visszautasitotta a közvetlen tárgyalásokat Jugoszláviával és nyilvánvalóvá lett, hogy a tiranai egyezményhez Mussolini ragaszkodik, akkor Marinkovics koronatanácsot hivatott egybe és ezen előteriesztette és elfogadtatta uj diplomáciai orientációját: a német-jugoszláv-török szövetséget.

Közvetlenül a koronatanács után a »Pravda« vezércikket közölt, amelyben **nyiltan kifejtette a Berlin-Beograd-Angora féle diplomáciai terv gondolatát és valósággal ajánlatot tett Németországnak a szövetségre.** Ez a cikk és az a terv óriási feltünést keltett diplomáciai körökben az egész világon és mindenütt a terv mérlegelése után arra a konklúzióra jutottak, hogy a német-jugoszláv-török szövetség gondolata lehetséges, reális és okos.

Németország a háboru óta mindig a béke őszinte védelmezője volt. Baráti viszonya Franciaországgal egyedül garantálja Európa rendjét és nyugalmát. Jugoszlávia szövetsége Németországgal bizonyára biztositaná a békét Európa délkeleti részén, ugyhogy Marinkovics orientációja, az uj politikai és gazdasági blokk, Berlintől Angoráig valósággal középeurópai szükségszerüség, különös tekintettel arra a másik blokkra, amelyet Olaszország készit elő Anglia támogatásával. A német-jugoszláv-török szövetség biztosan számithat Franciaország támogatására, hiszen Franciaország és Olaszország között az ellentétek igen nagyok és biztosra vehető, hogy Franciaország inkább Németország befolyásának növekedését támogatja, mintsem Olaszország hatalmi érdekeit. Viszont a francia-német-jugoszláv-török rédekeltség sokkal hatalmasabb lesz, mint Olaszország és Anglia együttes ereje annál is inkább, mert biztosra vehető, hogy az olasz-angolellenes tömörüléshez rövidesen csatlakozna Oroszország is és ezzel a világdiplomácia helyzete véglegesen el volna döntve.

...Ilyenformán látják itt az albán határon a jelenlegi külpolitikai helyzetet és meg kell adni hogy igen sok abban a komolyság, a realitás és a valószinüség, ahogyan a megoldást errefelé elképzelik.

Irodalmi levél

Irta: Baedeker

A kicsapongók

Abban az arcképcsarnokban, amelyet a különböző irótársak portréi népesitenek be (az ember nem is hinné, milyen sokan vannak!), kiváló helyet foglal el egy egészen sajátságos és mégse ritkán előforduló tipus: a *mindenároníró*, aki egész szabad idejében »alkot« s mesés gyorsasággal, a tengeri nyulak termékenységével szaporitja a rövid idő alatt makulaturává és sajttakaró papirossá lezüllő »irodalmi müvek«-et. Még szerencse, hogy nincs tulsok szabad ideje. De, sajnos, a legtöbbször van, — hiszen a mindenáron, a törikszakadiró rendesen azért oly termékeny, mert *nincsen* egyéb dolga. Persze, ha a kormányok okos kulturpolitikát üznének, akkor ezeket a jó urakat és hasonlóan tehetségtelen asszonyságokat olyan kényszermunkára szoritanák, amely lehetetlenné tenné a közveszélyes dilettantizmusukat. *Például*: gyorsirásra, irógépelésre és másolásra sorozná be őket. De hát a kormányok nem ilyen elővigyázatosak és háboritatlanul hagyják őket garázdálkodni. A kormányoknak mindegy, hogy jó könyvek jelennek-e meg vagy rosszak. Valószinüleg azért, mert ugy se tudják megkülönböztetni, hogy melyek a jók és melyek a rosszak...

Hagyják tehát irni azokat a másokat, akik különben talán tisztességes embereket, akik Friedrich Schlegel szerint *kicsapongásból* irnak. Valójában az effajta »iró«: pathologikus alak, s a betegsége a legtöbbször gyógyithatatlan lévén, nemcsak lehurrogásra, de humánus szánalomra is méltó. Mégis: ne kivánja senki, hogy dicsérjek valakit pusztán azért, mert beteg. Ezért csak sajnálom szegényt, bár ez a szánalom alighanem egészen rosszul elhelyezett érzés az olyfajta beteggel szemben, aki teljesen egészségesnek tartja és kitünően érzi magát.

Még arról sincs sejtelme, hogy *kellemetlen kolléga és unalmas társalgó*. A zsebei (és mennyi zsebe van!) tele vannak mindig kéziratokkal s ő állandóan ég a vágytól, hogy gyanutlan ismerőseinek fölolvassa őket, — mintha az élet nem volna amugy is elég szomoru. Ez ellenszenves szokását csak az az erénye tudja némiképpen ellensulyozni, hogy föltétlenül jóhiszemü s éppen ugy bizik a maga tehetségében, mint ahogy kételkedik a nálánál tehetségesebbekében. Nem olyan, mint a házaló, aki tisztában van vele, hogy a holmija csupa értéktelen lim-lom s azt mégis tartósnak, elpusztithatatlannak és mindenképpen elsőrendü árunak hazudja. Ő, a kicsapongó, a szenvedelmes, valóban hiszi, hogy amit árul, az *Primawaare* s a legjobb, ami abban a nemben az irodalmi piacon kapható. Biztos a tehetségében s abban az igazságban, hogy sohase irt még oly jót (pedig már mennyi jót irt!), mint legutóbbi müve, amelyet — isten mentsen! — nem tolakodásból akar neked fölolvasni, hanem merő jóindulatból és emberszeretetből. Mért ne élveznél — gondolja — te is valami szépet, jó ember, aki oly sok haszontalan és elhibázott könyvet vagy kénytelen elolvasni mindenféle tehetetlen és tehetségtelen, de a divat szeszélye által »véletlenül« felkapott irótól? (Akik közé valószinüleg odatartozik a tehetetlen Romain Rolland, a tehetségtelen Bernard Shaw és a véletlenül divatba jött H. G. Wells is).

A mi irótársunk rajong a litteraturáért, a szerkesztőségek és könyvkiadók körüli atmoszféráért, de legfőképpen — a nyomtatott betüért. Ha gazdag, pazar kiállitásban adja ki esztétikai kicsapongásainak a gyümölcseit. Ha szegény, végigjárja a redakciókat és kiadótársaságokat s előbb drágán, aztán olcsón s végül ingyen kinálja föl nékik a portékáját. S ha ezek a nagylelküen fölajánlott árut ingyen se fogadják el, akkor rossz embereknek, lelketlen uzsorásoknak, a tehetségek elnyomó deszpotáinak és irigy kutyáknak szidja őket. A jó ur egy percig se kételkedik az elhivatottságában, (csak tehetséges emberek szoktak magukban kételkedni) s ha a kritika és a közönség nincs vele egy-véleményen, azzal a régi igazsággal vigasztalódik, hogy *nemo propheta*, stb. És azzal a reménységgel biztatja magát, hogy eljön az ő ideje is egyszer, amikor aztán publikum és kritika vezekelve fogja rebegni: *mea culpa*, stb. (Mert diákul rendesen tud a mindenároniró). Ebben a tudatban, ezzel a neki jóleső vigaszérzéssel is hal meg, s igy a halála szép és kibékitő, csendes és magasztos, mert mindhalálig nem is sejti, hogy hiába élt és hiába irt.

Az ily irótárs tehetségei közül az alkotóképességen kivül hiányzik a kritikáé is s igy eszébe se jut soha, hogy amit megir, nem okvetlenül értékes is. Meggyőződése szerint az Isten azért ruházta fel költői tehetséggel, hogy kiválót, jótéteménynek is beillő nagy müvet alkosson. Amit tehát papirra vet, az mind nagy érték. *Quod erat demonstrandum.* (Mert latinul tud idézni a derék — bár nem egészen egészséges — mindenároniró). A kézirata ennélfogva tisztább és olvashatóbb, mint az irózseniké vagy egyéb talentumoké, akik változtatni, javitgatni szoktak a dolgaikon, *mint például Balzac és* Stendhal, — a mi emberünk ezt nem teszi, erre a pótmunkára nem szorult rá, neki abban a formában tetszik a termelése, ahogy a kéziratpapirosára került, ahogy a fejéből kilódult s a tollából kifröccsent. A hajlama tizszerte (néha százszorta) nagyobb lévén az irómesterséghez, mint a tehetsége, sokoldaluságban is fölülmulja azokat, akik az alkotásaik révén az irodalomtörténet emlegetettjei közé jutnak. Kész irni mindenről, ami eszébe jut. És sok jut az eszébe. Éppen, mert minden igazi tehetség nélkül szükölködik, a tehetsége számára mindent elérhetőnek talál.

Tréfásan kérdezték egy ilyen kicsapongótól, aki már sokféle irásmüvel próbálkozott, hogy mért nem ir tragédiát?

— Igaza van, — felelte ő. — Legközelebb majd irok egyet.

Hiszen, ha az embernek megvan a hozzávaló képessége, akkor csak akarni kell!

Volt dolgom egy ilyen urral nekem is, amikor egy fölolvasások rendezésével is foglalatoskodó kulturális egyesületnek az élén állottam. A kicsapongó férfiu jelentkezik nálam azzal, hogy fölolvasást óhajt tartani ő is, mert mindenkinek, aki istenáldotta tehetséggel rendelkezik, szolgálatába kell azt állitani a közmüvelődésnek. Valamelyes okból nem titakozhattam a merénylet ellen s megkérdeztem, *miről óhajt értekezni?*

— Amiről elnök ur parancsolja, — felelte szolgálatkészen a jelentkező.

Csak mindenároniró nyilatkozhatik ekkora áldozatkészséggel s a saját jelentékeny egyéniségének ilyen alárendelésével.

Azt feleltem, hogy — nem bánom — tartson előadást a renaissanceról.

— Szivesen, — egyezett bele boldogan. — Ez a téma nekem nagyon konveniál. És igazán itt az ideje, hogy tájékoztassuk róla a közönséget.

Percnyi gondolkozás után:

— Kaphatnék kölcsön néhány könyvet *erről a tárgyról?*

Rendelkezésére bocsájtottam Burckhardtot, Symonds-t s még néhány kisebb müvet, — s az elaborátum pár nap alatt (a gyorsaság nem boszorkányság) elkészült. Persze nem volt benne se uj gondolat, sem egy eredeti szövegezésü *mondat*. A »dolgozat« semmiben se haladta tul az átlagos önképzőköri irásmüvek szinvonalát, de a kicsapongó »iró« kedvére csaponghatott s épp oly boldog volt, amikor a reneszánsz-»tanulmány«-át irta, mint amikor azt a publikum elé tálalta.

Ahogy az ilyen szabásu irótárs fölolvas, akképpen ir regényt, novellát, vagy drámát, — hasonló könnyüséggel és ugyanazzal a biztonsággal. Tudja, hogy a regényben történések vannak, igy hát »történtet« egyet s mást, s amit elbeszél ilymód, azt regénynek tartja és nevezi. Tudja, hogy szinmüvekben beszélgetnek a szereplők, tehát beszélteti őket, s megvan győződve arról, hogy amit összeeszkábált, az: dráma.

Olvasni is szeret, de a lektürjénél nem érzi azt a magasztos szenzációt, amely elfogja az igazándi irót, ha egy nálánál különb szellemnek a megnyilatkozásait élvezheti; nem borul le csodálattal a nagy géniuszok előtt, de egy *még magasztosabb* érzemény heviti a szivét: az a boldog rájövetel, az a büszke ráeszmélés, hogy ő is Árkádiában született... Byron, amikor Goethe-t olvasta, kétségbeesetten tépte a haját és busan irta a naplójába, hogy ehhez hasonlót vagy csak azt megközelitőt sohase fog teremthetni s amikor Grillparzer egy müve került a kezébe, igy kiáltott föl örvendezve és bosszusan egyszerre: »Micsoda rettenetes név! De meg kell azt tanulnunk!« A mi emberünket hasonló kétségek és felismerések nem zavarják, — ilyet, hála Istennek, ő is tud!

Természetesen az olvasásnál is jobban szeret irni — ebben áll a kicsapongása — s elvesztettnek tart minden percet, amelyen nem csücsül az iróasztalánál. Papirost, tollat és tintát sokat fogyaszt, s rendesen sok kézirat marad utána, ha meghal. S ha ez a baleset megtörténik vele, aki elparentálja, bátran dicsérheti el egy jó tulajdonságát is: azt, hogy kevésbé volt hiu, mint azok, akik joggal tarthatják magukat iróknak. Sokat tart magáról, de azért nem vágyódik mindkét hemiszféra babérjai után, — megelégszik a leg-

kisebb publicitással is. Ha tudományos könyvet ir, nem pályázik éppen arra, hogy a tudományos akadémia koszoruzza meg érte. Ha verset »költ«, nem követeli éppen a legelőkelőbb szemlétől, hogy közölje, s ha drámát alkot, megbocsájtja az állami és nemzeti szinházaknak, ha nem fogadják el előadásra. Megelégszik egy szerény kis ujsággal, amely az irásait közli s egy kisvárosi szinpajtával, amely a darabjait »hozza.« Csak, ha kinyomtatják, — csak, ha adják!

S ezért az igénytelenségért sokat lehet neki megbocsájtani, még azt is, hogy egyáltalában nem tud irni. A szerkesztőségek és a szinházigazgatók nem nagyon kedvelik ezeket a kicsapongó mindenáron halhatatlanokat, mert sokat alkalmatlankodnak nekik, de a papiroskereskedők szeretik őket, mivelhogy a legjobb fogyasztóik. A legfinomabb árut vásárolják náluk és nem drágálják a papirost, amely mielőtt teleirják, csakugyan jelent egy bizonyos értéket. Azután persze semmit.

Katalinka

Indult a hajó.

Az apa a fedélzeten állt. Keze tele volt csomagokkal. Mellette hatéves fia. Annak is tele volt a keze. Egy katalinkával.

Még a parton fogta délután s elhatározta, hogy hazaviszi, ott bezárja egy dobozba, vattából ágyat csinál neki, eteti és itatja, szépen fölneveli. A gyermekeknek néha van ilyen ábrándjuk.

Szorongatva markában a zsákmányt, a gépház előtt bámészkodott.

Lenn a lámpafényben már jártak a dugattyuk, dohogtak az olajtól csöpögő csapok. Pállott meleg csapott arcába. Egy meztelen ember, akinek minden öltözéke afféle szellős háló-uszónadrág volt, szenet lapátolt a kazánba. Fekete volt, mint az ördög. A tüz pedig vörös, mint a pokol.

A gyermek hirtelen megváltoztatta elhatározását. Pöttön öklét benyujtotta a gépházba, kinyitotta, hogy a katalinka egyenesen az izzó parazsakra essék s ott tüzhalált haljon. Ilyen ábrándjuk is van néha a gyermekeknek.

Ebben a pillanatban azonban a hajó elbődült. Ordított, üvöltött, sivalkodott, mintha hangjával ketté akarná repeszteni az eget, a földet. A matróz meghuzta az indulást jelző gőzsipot.

Most a kisfiu kitárt karral, hadonászva futni kezdett. A hajó orrára rohant, onnan vissza a hajó farára. Itt befogta a két fülét, eszelősen.

— Pali — szólt rá az apja — mi bajod?

— A katalinka — hebegett és sirva fakadt. — A katalinka ordit.

— Micsoda katalinka?

— Az, amelyiket a tüzbe dobtam.

— Csacsi — nevetett az apja. — A katalinkának nincs hangja. Majom. Gyere ozsonnázni.

Üggyel-bajjal vonszolta el, mint a csendőr valami gonosztevőt. A gyermek züllött volt, sötét. Szeme rémült, arca sápadt.

Leültette a teritett asztalhoz, csokoládét rendelt neki és kalácsot. Pali nem evett. Nyafogott, nyügösködött, folyton a gépház felé sanditott. Végül az anyjának kellett elcipelni a fedélzetre, hogy megmutassa a hullámokat.

— Mit szólsz hozzá — fordult felém az apja — micsoda szamár egy kölyök. Hiába magyarázom, hogy a hajó fütyült. Nem hiszi el. Nézd, most megint be fogja a fülét.

— Mert még mindig hallja.

— A tülköt?

— Nem, a lelkiismeretét. Kérlek, ez velünk is csinál ilyen tréfákat. Mindent megezerszerez, kiöblösit, fölnagyit. Egy bogárrebbenés: mennydörgés.

Suhant a hajó a selymes, alkonyi folyón, zöld hegyek között. Ránk sötétedett. Az égen föltünedeztek az első csillagok.

Az apa szivarra gyujtott s igy szólt:

— Orvoshoz viszem. Idegek. Képzelődő.

— Dehogy is az — mondtam. — Benne tényleg a katalinka ordit. Neki van igaża. Hagyd rá.

K. D.

PIROSKA

Ez a Piroska, kérem szépen, férfi volt és a becsületes nevén Tucsek Andrásnak hitták. Piroskának egyik tanitványa keresztelte öt, azzal a megindokolással, hogy »a tanár ur olyan, mint a Mikszáth Kálmán-tér: szögletes és vörös.« Ez a hasonlat kissé vakmerő ugyan, de sajnos, fedi az igazságot.

Azonban, mint minden rossznak, ennek a fogyatékosságának is meg volt a jó oldala. Nagyrészt ennek köszönhette ugyanis, hogy aránylag fiatalon, harmincкétéves korában, kinevezték a leánygimnáziumba a magyar nyelv és irodalom tanárának, noha az ugynevezett illetékes körökben meglehetős nagy ellenzéke volt. Főleg a neve miatt. Mert szerintük a magyar nyelv tanárától — ugyebár? — elvárható, hogy ne Tucsek hanem mondjuk például, Tücsök legyen a neve. Az ellenzék azonban kénytelen volt elhallgatni arra az érvelésre, hogy az emlitett szépségfolt, a vörös szinnek tultengése, biztositékot nyujt arra, hogy kinevezése nem lesz káros befolyással a leánynövendékek lelki egyensulyára és erkölcsi magaviseletére.

És Piroska néhány esztendei működése alatt igazolta azokat, akik pártját fogták. Jó tanerő volt és ami azt a bizonyos káros befolyást illeti, ebben a tekintetben igazán nem volt veszélyes. Vörös hajával, rezes orrával, vizenyős szemével, kenderszinü bajuszával, pattanásos arcával, izzadó kezével, nagy ádámcsutkájával, kiforditott ruhájával és foltos cipőjével a legjobb akarat mellett sem keltett hóditó benyomást. Ezzel ő is tisztában volt és volt olyan szerény, hogy eszerint viselkedjék. Pedig néha nehezére esett, hiszen fából ő sem volt éppen és itt-ott neki is megtetszett volna egyik-másik tanitványa. De nem hagyta komollyá válni az esetet, nem foglalkozott külön egyikkel sem és hozzászokott ahhoz, hogy csak általában és összességükben csodálja öket. Az a sok szőke és barna fej a padokban ugy összeolvadt előtte, mint egy tarka virágnak megannyi szirma. Ki érne rá, külön-külön nézni a szirmokat, amikor a rózsát csodálja?...

Csak egyszer, egyetlenegyszer hagyta cserben a józansága; csak egyszer, egyetlenegyszer követett el egy félszeg, lázadó mozdulatot a sorsa ellen...

Ezt a forradalmat Bárdos Ilonka nevü tanitványa idézte elő, aki — enyhén szólva — olyan tudatlan volt, hogy észre kellett őt vennie. Erről a tudatlanságáról legendák keringtek a gimnáziumban. Egy alkalommal például, történelem órán, arra a kérdésre, ki volt Danton, azt felelte, hogy Danton egy rossz szindarab volt, amit Pekár Gyula irt és a Nemzetiben játszották... Szerencséjére azonban nagyon szép lány is volt s igy, a legjobb barátnői állitása szerint, nem rejtély, hogyan tudott mégis fölvergődni a nyolcadik osztályba. Pukkadjanak meg, igy mondták, ha nem a szépségének köszönhette ezt...

Nehéz kinyomozni, mennyi igaz mindebből, de az tény, hogy Bárdos Ilonka tudása forditott arányban állt a szépségével, tehát elég oka volt rá, hogy némi nyugtalansággal tekintsen a közelgő érettségi elé. A legnagyobb baj éppen Piroska tantárgyában volt, mert Bárdos Ilonkának ezen a téren elvei voltak. Neki csak két iró imponált: Hanns Heinz és Ujhelyi Nándor, a többiekről egyáltalában nem volt hajlandó tudomást venni. Ezeket az elveket Piroska, bármennyire is udvarias volt különben, természetesen nem irhatta alá és kénytelen volt a félévi bizonyitványban megbuktatni őt. Mit tesz ilyenkor egy gazdag papa? Magához hivatja a tanár urat és megkéri, sziveskedjék különóráit adni a lányának. És mit tesz ilyenkor egy szegény tanár? Jobb meggyőződése ellenére is, vállalja a leckeadást.

És ez volt a veszte Piroskának. Mert megvakul, aki sokáig néz a napba és megégeti magát, aki sokáig áll a tüz mellett. Hiába mondogatta magában, hogy nem szabad és nem szabad és szamárság az egész, mégis szerelmes lett. Reggelenkint a tükör elé állt fésülködni és nyomkodta a pattanásait és ápolta a körmeit és uj nyakkendöt vett és hetenkint kétszer járt a borbélyhoz, mig azelőtt csak kéthetenkint egyszer. Ezek csalhatatlan tünetek, itt már hasztalan minden tagadás. Kezdte érezni, hogy a világ szük az álmainak és a melle szük a szivének, amely bolondul vert, mint a meghuzott harang, melynek elszakadt a kötele...

A lány nem várta ezt a fordulatot a megközelithetetlen hirében álló Piroskától, de annál inkább megörült neki, mert érezte, hogy ez az a bizonyos szalmaszál, amely öt megmentheti. És igy történt, hogy azokon a különórákon mindenről szó esett, csak éppen a magyar nyelvről és irodalomról nem. Ennek viszont az lett a következménye, hogy Bárdos Ilonka az érettségi előestéjén, ha lehet, még kevesebbet tudott, mint azelőtt. De ez nem aggasztotta, hiszen az osztályvizsgán sem tudott többet és mégis átment. Ő rendületlenül bizott, nem magában, de abban a szalmaszálban. A nők valahogy megérzik az ilyesmit. Hjába figyelmeztette rá Piroska, hogy ez a bizalma nem éppen jogosult.

— Az osztályvizsgából — igy szólt a lányhoz — nem szabad következtetnie. Ott én voltam az ur. De az érettségin a kormány kiküldöttje, esetleg maga a kegyelmes ur elnököl, mert leánygimnáziumban a kegyelmes urak is szivesen elnökölnek. Az érettségi, az már komoly dolog. De bármi történjék is, csak arra kérem, Ilonka, higyje el, hogy az életemet is odaadnám, ha vele segithetnék magán.

— Köszönöm, Bandi — válaszolta a lány. De tartsa meg az életét. Halálukkal csak a gazdagok segitenek az emberiségen, illetve az örökösein. Maga még ráér, legalább is holnapig várjon még. Holnap talán együtt halunk meg, ha ugy akarja. Mert rajtam nem fog nevetni az egész osztály. Én holnap, ha megbukom, ciánkált ebédelek, ugy éljek én. Már beszereztem.

Piroska homlokára kiült a verejték és ádámcsutkája szédületes iramban száguldott föl-alá, mikor e szavakat hallotta. Szeretett volna valamit mondani, de nem tudott. A lány pedig folytatta:

— Miért mondom el én ezt és miért éppen magának? Mert valami azt sugja nekem, hogy maga siratna meg legjobban és mert nekem is... nekem is maga miatt fájna leginkább a halál. Ugy hiszem, erre mondják azt, hogy: a sors iróniája. Maga fog megbuktatni és a halálba kergetni, aki állitólag...

Ezt már nem birta ki Piroska, ezt már félbe kellett szakitania.

— Ne beszéljen igy, Ilonka, nagyon kérem. És ne vádoljon engem és ne mondja azt, hogy: állitólag. Mert az nagyon fáj nekem, mert én nagyon szeretem magát, jobban, mint szabad volna. Maga az én életemben az első fénysugár. Maga volt az első, aki Bandinak szólitott. Tudja maga, mi az, ha valakit egy életen át tanár urnak vagy Tucsek urnak szólitanak? Tudja maga, mi az, harmincötévesnek lenni és egyedül lenni és nem ismerni még a nőt? Mert arra, hogy uccai lány legyen a szeretőm, nem vagyok eléggé igénytelen és arra, hogy tisztességes nő legyen a szeretőm, nem vagyok eléggé gazdag. Gyalog jövök be mindennap Angyalföldről, a Röppentyü-utcából és csak vasárnaponkint reggelizem és főzeléket eszem ebédre, feltét nélkül és teát iszom vacsorára, cukor nélkül és a hónap végén mégis marad annyi pénzem, hogy legalább egyszer egy hónapban megrendelhessem a kedvenc tésztámat, a rizsfelfujtat... Tudom, ez nem érdekli magát, de igy talán előbb megértheti, mit jelent maga nekem és mit jelent nekem az, hogy befogadtak a családjukba és mit jelent egy magamfajta embernek az, ha átlépheti annak a szobának a küszöbét, amelyben egy kislány álmodja az álmait. Maga az én életemben az első fénysugár és ez a nyár az első, amelyben nem fázom árvaságomban. Eddig tél és köd vett körül, mert kicsuszott alólam az idő és én lemaradtam, mint egy óra, amelyet elfelejtettek felhuzni. De most tudom, miért szenvedtem és ebben az órában nem sajnálom, hogy szenvedtem. Minden, ami volt, azért volt, hogy méltó legyek rá, maga mellett ülni és elrebegni ezt a vallomást, az elsőt és utolsót életemben... Ha még most sem hisz nekem, Ilonka, mondja, mit tegyek, hogy higyjen?

A lány kissé habozva válaszolta:

— Én ugy hiszem... a szerelmünk akkora... amekkora áldozatra vagyunk képesek érte...

Piroska megrendült erre a szóra, de érezte, hogy most már nem lehet megállni. Kissé küzködött magával, azután kimondta:

— Igaza van, Ilonka. És én meg fogom hozni a legnagyobb áldozatot, én oda fogom adni a legnagyobb kincsemet, a becsületemet a szerelmemért. Nem fog megbukni, Ilonka, ha kihuzza a tételeket, a két legalsót vegye. Könnyen megteheti, mert maga az első a névsorban. Az egyik lesz Kármán Józsefet élete és müködése, a másik pedig Arany János balladái. Ezt a kettőt tanulja meg jól... Ne köszönje meg, nem kell nyugta a gazságomról...

— Bandi, maga jó, ezt nem fogom elfelejteni soha...

Ezt szinte sugta Piroska fülébe és olyan közelről, hogy a hajával szinte surolta annak vérbeborult homlokát. Nem csoda, ha szegény elvesztette az önuralmát és hirtelen elhatározással átakarta ölelni a lányt. De a kivitelhez már nem volt elég bátorsága és ugy maradt állva, kitárt karokkal, mint szánalmas figura egy elszakadt filmen. Érezte, hogy nevetséges igy és kisomfordált az ajtón.

A lány diadalmasan nézett utána és megállapitotta, hogy ez a Piroska egy szamár, aki megérdemli a sorsát.

Másnap...

Másnap délután Piroska boldogan lihegett fel a lépcsőn, nagy rózsacsokorral a kezében. Két hónapig nem evett rizsfelfujtat, hogy ezt a csokrot megvehesse. De nem sajnálta. Elvégre az ember uriember, igy gondolkozott, illik gratulálni Ilonkának a sikeres érettségihez. Azonkivül pedig, mit lehet tudni? Ő, Piroska, ha jól kijöltözik, nem is olyan csunya éppen és a férfi, ugy mondják, elég, ha egy fokkal szebb az ördögnél. Igaz, hogy Ilonka nem mondta még, hogy szereti, de azt sem mondta, hogy nem szereti. És tegnap délután, amikor az arcán érezte Ilonka haját, tegnap délután nem a boldogság volt az, ami elsuhant mellette? Csak meg kellett volna ragadni, hogy az övé legyen. De, ami késik, nem mulik... És a kedves mama is mindig olyan szivélyes volt hozzá. Miért is ne? Elvégre, neki megvan a rendes állása, ami nagyon fontos a mamák szemében és lehet belőle még tanfelügyelő is és a mai világban nem olyan könnyü férjhez adni egy lányt és ezért nem szabad nagyon válogatni és... és egyáltalában, mit lehet tudni?...

Ezek az ábrándok foglalkoztatták, amikor belépett Ilonkáékhoz. A családtagokon kivül ott talált még egy szép fiatalembert, akinek a fényképét már sokszor látta és akiről ugy tudta, hogy az Ilonka unokabátyja.

Ilonka bájos, de kissé titokzatos mosollyal üdvözölte Piroskát, majd a szép fiatalemberre mutatva, igy szólt:

— Bemutatom tanár urnak Vajda urat... a vőlegényemet...

Piroska ugy érezte, mintha fejbeverték volna. Hallatlan erőfeszitéseket tett, hogy kinyögje azt a néhány szót, amit ilyenkor illenék mondani. De nem sikerült neki. Szerencséjére megszólalt a kedves mama, aki mindig olyan szivélyes volt hozzá, hogy kirántsa zavarából:

— Mit szól ehhez a kedves meglepetéshez, tanár ur? — kérdezte a szokottnál is szivélyesebben. Ez az én ötletem volt, hogy csak az érettségi után hozzuk nyilvánosságra az eljegyzést. Pedig a gyerekek már nagyon türelmetlenkedtek. De az ilyesmi nem való érettségi előtt, amikor nagyon fontos a nyugalom a tanulónak... De foglaljon helyet, tanár ur.

— A nyugalom... igen... a nyugalom... az nagyon fontos, — dadogta Piroska, még mindig tántorogva.

Azután egy reménytelen kisérletet tett, hogy leüljön. De megbotlott valamiben. A rózsacsokor volt, amely ott hevert a szőnyegen...

Blazsek Ferenc

Ifjuság

Bibi kaszirnő volt egy negyedrangu kávéházban, ahol kóristák kártyáztak disznókupecekkel, továbbá tehetséges jogászgyerekek készültek az alapvizsgára. Az éjfélhez közel eső órákban fiatal katonatisztek is megfordultak itt, igen hangosan csörtetve a kardjukat. A kávéháznak egyébként füstös volt a menyezete s a lámpák tüllfátyolát ottfelejtették nyár óta a régi helyen.

Egyébként minden hódolat Bibit illette, ezt a tót arcu, csengő csiszéjü leányt, akinek sötétkék szemében volt valami tébolyitó bárgyuság. A vastag szőke haját (alig tudta fésülni), csak egyszerüen felcsavarta a koponyájára, ugy, hogy az a müvészi rendetlenség gyönyörüségével hatott. Amugy szórakozott lány volt és idegesen tudott kacagni. A tisztek azt mondták rá, hogy gerlebugás a hangja, de egy fiatal medikus kellemetlen következtetéseket vont le ebből a kacajból. Szerepelt a levezetésben Bibi anyja, még inkább az apja és szerepeltek olyan valószinü történetek, amiknek illusztrálásától az orvos, szülők gondosan óvják apró gyermekeiket.

Azért mégis Bibi volt az éjszaka királynője, állandóan pezsgöztették, mert komoly hite szerint a pezsgőnél kezdődik az ital. Egy korán önállosult kereskedő már este nyolckor beült a kávéházba, hogy ő legyen ott az első vendég. A familiáját elhanyagolta Bibiért, a hugai egyedül jártak szinházba s komoly házassági tervek törtek meg a lányért való epekedésében.

Bibi azonban csak nevetett, mint a hogy kinevetett mindenkit. Akkor mulatott a legjobban, amikor Frosch bakakapitány felajánlotta számára a lakását, bizonyos szerény, de tiszteletteljes havijáradék kiséretében.

— Gondolja meg, kisasszony, igen alaposan gondolja meg. Mindenki elmegy egyszer a szerencséje mellett, hátha kegyed épp most van a válaszuton!

A lány alig hallotta, a szeme égő lánggal tapadt két kóristára, akik a sarokban borzasan és dühösen sakkoztak s minden pillanatban Noa doktorra hivatkoztak, aki régen szaktekintély volt.

— Az én szerencsém másnak alakul ki.

— Ne mondja!

— Színésznő leszek, jelentette ki fölényes hangon Bibi. Egy színész ur már mondta, hogy pompás az alakom, a hajammal pedig frizurát csinálok. Azonkivül csinos hangom is van.

Csodálatosan elterjedt a lány hire. Öreg urak, akik apró kocsmákba rendeztek polgári kimenőket, éjfél után, mikor már ballagtak volna hazafelé, még betértek ide egy feketére és egymást lökdösték a könyökükkel.

— Mit szólsz hozzá?

Hát te?

Emelkedettebb szellemü menyecskék, akik ugy érezték, hogy ők már mindenről beszélhetnek. Bibi felül faggatták a gavallérjaikat.

— Beszéljen róla valamit. Csakugyan »olyan« lány?

Bibiről azonban senki se tudott roszszat, még csak gyanusat sem és azok a kifogástalan tisztességü asszonyok oda voltak a gyönyörüségtől.

— No, már ilyet! Egy kaszirnő és mégis!

Ifju jogászgyerekek keservesen szenvedtek, hogy milyen csuful bánik velük Bibi. Velük, akik Pestről megjövet, ezer édes kaland szálait szinezgették meséikben s ellenállhatatlanok voltak.

Néha, mikor nyüzsgött a kávéház, a leány otthagyta trónusát és a kávéház előtt sétált. Juniusnak minden perzselő tüze egyszerre érkezett meg, a szemközt levő parkban hársfák bóditottak az illatukkal, éjjeli baglyok vágtak el a levegőben. Egy denevér majdnem beleakadt Bibi hajába, — a lány hiszterikus epekedéssel kivánta, hogy bár csak beleakadt volna.

— Kisasszony, a kasszához! — üvöltött a kávés, aki állandó rendőri gyanu alatt állt, mint balkáni lánykereskedő. Azonfelül vastag óraláncal pántolta át a hasa domborulatát.

— Várjon! — kiáltott vissza Bibi.

A kávés várt. Mert ha gorombáskodik, még elmegy a lány és vele megy a vendégsereg. Azok is, akik nem vették volna szivesen, ha közhirré jut, hogy ebbe a lebujba járnak, amelynek hamiskártyásokkal teli szeparéjában megtollasodott néhány detektiv.

Bibi odakünn az éjszaka hangulatát szivta magába s amig a szinház sötéthe furódó körvonalait nézte, sóhajtozva álmodott primadonna-sikerekről. Azonban a pezsgő-durranásra bevonult, sőt kegyesen engedélyezett is néhány dallamot azokból a tömeges dallamokból, amelyekkel egyszer megtébolyitja a világot.

Az ének hamis volt, nyers is, de az ilyesmit éjfél után nem szokás észrevenni.

— Fönntartom indítványomat, igen tisztelt kisasszony, mondta Frosch bakakapitány. Azonban három óra, ugynevezett fájramt, amikor nagysád hazavonul. Vonuljon hát az én karomon.

— Ne feledje Bibi, hangoztatta a korán önállósult kereskedő, hogy a szini-iskola sok pénzbe kerül. Én szeptember hetedikén a magam embere lettem, nálam a pénz mellékes.

— Bibi, huszonötéves vagyok! — kiáltotta egy cingár ügyvédjelölt.

Singer bácsi, a valutaspekuláns, dunyogva mutatott egy zálogházból kivált karperecet.

— Ugy éljen az unokám, hogy igazi brilliáns. Na, mit szól hozzá?

— Imádlak! — sugta égfelé forditott szemmel az éjjeli szerkesztő, aki éppen zárás előtt érkezett meg.

Bibi rendbehozta a kontyát, épp a kalapját tüzte föl.

— Sose strapálják magukat az urak, alászolgája.

Leszállt a trónusról, még egyszer körülnézett, hogy mit felejt itt. Akkor megnyilt az ajtó s belépett egy fiu. Gyerek még, rózsás arcu, de termetre gránátos. A kalapja félre van csapva, sötét árnyu szeme mosolyogva simogatott meg minden ócskaságot, ártatlan önbizalommal. Széles vállával majdnem surolta az ajtót, fütyörészett.

— Diák, mondta halkan a szerkesztő. Ma tett érettségit.

A diák odalépett Bibihez, megsimogatta az arcát, aztán beléje karolt. Ugy haladtak kifelé.

— Papp Oszkár vagyok, mondta az utcán. Merre megyünk?

A lány félig dermedt öntudatlanságban, félig ismeretlen érzések bizsergető lázában simult hozzá. Később fölnézett rá félénken, mosolyogva.

Zserünk a hulival!

Irta: Diószeghy Tibor

Talán ötször-hatszor beszéltem összesen az apámmal. Pedig már elmultam tizennyolcéves, amikor meghalt. És sohasem laktam idegeneknél. De nem szerette a fölösleges locsogást.

Társalgásaink fele arra a husvéti vakációra esik, amikor tizéves koromban, mindegy előzetes bejelentés nélkül elutaztam Velencébe. Apa utánam jött és elcsipett este a fiumei korzón.

— Kezitcsókolom, — mondtam kissé megszeppenve, amikor elém állt.

Nem válaszolt, hanem megindult velem szállodája felé. Föntt, a szobában aztán megkérdezte:

— Miért szöktél meg?

Ha azt mondja, hogy hozz egy pakli gyufát, akkor is dobogott volna a szivem. Nagy dolog volt az, ha beszélt hozzám! Hogy mit, az már nem is volt fontos.

Meg se próbáltam hazudni.

— Nekem megigérték, ha jó lesz a félévi bizonyitványom, apa elvisz Velencébe. Egész télen spóroltam a pénzt. Most aztán a mama azt mondta, hogy apa nem akar eljönni, hát elindultam egyedül.

— Mennyi pénzed van?

— Százhusz korona.

— Add ide!

Másnap este a hajón ültünk. Egy hétig szivtam magamba Velencét, együtt mászkáltunk mindenfelé, drága, mocskos sikátorokban. Egész idő alatt egyetlen szót sem beszéltünk egymással.

Visszafelé erősen hullámzott a tenger. Apa a fejem fölött aludt. Éjfél felé lemászott ágyából, rumot csöpögtetett néhány darab kockacukorra és ideadta:

— Ilyenkor nem árt az alkohol!

Fiumében megnéztük a piacot. Egyszerre csak azt mondja:

— Te mindig futballozol, hát lássuk, meg tudod-e rugni ezt a naranchéjjat, hogy annak az autónak a kereke épp átmenjen rajta?

A narancshéj a járda szélén feküdt. Belerugtam. A következő pillanatban szétfröccsent a kerék alatt.

Mindaketten tudtuk, hogy soha ennél véletlenebbül még nem sikerült semmi, de azért kimondhatatlanul büszke voltam. Láttam rajta, hogy tetszik neki a dolog.

Otthon rögtön elujságoltam anyámnak, hogy apa háromszor beszélt velem az uton.

Anyám sirni kezdett.

Különben is mindig szemrehányásokkal gyötörte:

— Más apa örül, ha foglalkozhat a gyerekével. Te évszámra nem szólsz a fiadhoz. Ugy nő fel, mint valami árva.

Ez nem volt igaz. Anyám pofozott kettő helyett.

Meg aztán, ha nem is beszélgettünk apával, állandóan nála ültem az irodájában. Ha jött egy harmadik, bezártuk az ajtót és lórumoztunk. Néha délután kettőtől este tizig. Hetenkint négyszer-ötször. Persze nem tanultam.

Amikor jeles bizonyitványt vittem haza, akkor se szólt semmit, amikor egyszer megbuktam, akkor se. Anyám szerint ugyan kijelentette ekkor előtte, hogy »szép dolog!« — de ezt, őszintén szólva, nem hittem el.

Anyám magasabb célok érdekében eltekintett olykor a kötelező igazmondástól.

Első gimnazista koromban száz koronás ösztöndijat kaptam. Az évvégi záróünnepélyen adta át a főigazgató. Anyám előző nap könyörgött neki, kisérjen el a gimnáziumba, most az egyszer, hadd lássam, hogy érdeklődik a dolgaim iránt. Nem jött.

Három év mulva már rossz tanuló voltam, amit az is mutat, hogy az országos tornaversenyen ezüstérmet nyertem magasugrásból. Ezt is a záróünnepélyen osztották ki. Ott volt.

Egyszer osztályfőnöki megrovást kaptam irásban, hogy sokat verekszem. Elolvasta és szó nélkül aláirta. Négy napra rá odavetve megjegyezte:

— Az nem baj, ha valaki verekszik, csak ne huzza a rövidebbet.

Apám hivatásos pedogógus volt. Iskolaigazgató. Soha semmit meg nem tiltott. Nem iszom, nem dohányzom, nem kártyázom.

*

Nem volt szükségünk rá, hogy hangosan beszéljünk. Tudtuk egymás gondolatait is.

Például, amikor meghalt...

Katona voltam. Kora reggel elindultam a kaszárnyába; anyámtól, amikor bekészitette a reggelit, elköszöntem, apa még aludt. A gyakorlótéren reggel fél tizig nyugodtan lovagoltam, akkor egyszerre leszálltam a nyeregből és odamentem az iskolaparancsnokhoz:

— Főhadnagy urnak alázatosan jelentem, haza kell mennem. Az apám meghalt.

— Honnan tudja?

— Az irodából most üzenték ki küldönccel. Anyám betelefonáltatott.

Ebből egy szó se volt igaz.

— Hazamehet, de ha kisül, hogy ez a telefonálás...

Nem fejezte be. El se tudta képzelni, hogy valaki ilyesmivel viceljen.

A villanyoson már gondolkozóba estem azon, micsoda ostobaságot követtem el. Miért halt volna meg az apám? Este még kutyabaja se volt...

A keletinél átszálltam egy 53-asra. Közben vettem egy Fidibuszt. Belenéztem és szégyenkezve eldobtam:

(Akinek az apja félórával ezelőtt halt meg, ne olvasson disznó vicclapokat).

Amikor a Rottenbiller-ucca sarkán leugrottam a kocsiról, kinevettem magamat. Micsoda babonás ostobaság. »Megérezni«, hogy meghalt az apám... Visszaakartam fordulni.

Szorongás fogott el. Mentem tovább. A Szív-uccában borbélyunk felesége ott állt a kirakatuk előtt. Hogy meglátott, ijedt arccal beszaladt a mühelybe.

Ez már tudja!

Futottam az iskoláig. A kardot kezemben vittem, hogy ne akadályozzon. Becsöngettem lakásunkba. Anyám nyitott ajtót, kisirt szemmel; nézett, honnan kerülök elő?

— Meghalt? — kérdeztem.

Zokogva rám borult felelet helyett.

*

Beretválkozás közben halt meg. Állitólag ólommérgezésben.

Gyönyörü napsütésben temették.

A ház előtt félórahosszat állt a kocsi. Várni kellett a papra. Anyám ájuldozott.

A fekete paripákat bámészkodók, kis mezitlábas csirkefogók kibicelték körül. Megjegyzéseket tettek a koszorukra. Szerették volna már a zenét hallani.

És az egyik türelmetlen kis jassz megszólalt:

— Mi lesz? *Zserünk a hulival!*

Elnevettem magam az apám temetésén.

Erősen ki van bennem fejlődve a komikum iránti érzék.

Debreczeni József:

KÉT VERS

Szolgaság

De jó a hónak null alatt,
De rossz nekem a hó alatt

De rossz nevetni, vagy ami
Csak egyre megy: borongani

De jó telhőnek, faragott
becézni Isten szép napot
és felölthet száz alakot.

De rossz nekem, becézni nincs kit,
se lányt, se selymes pincsit.

De jó erdőnek gond nélkül
Más dolga nincs: testőknek ül.

Toronynak is jó, lát eget
És vándort állni domb megett.

És rossz nekem, kit némelyek,
hogy minden izem émelyeg
domb megett megfogva tartnak.

Csengőnek jó, mert nesze van
Istennek, mert oly messze van

És rossz nekem, mert nincs neszem
a kenyeremet itt eszem
és elmulásom itt leszen.

Apróhirdetés az „állást keresők" rovatban

Szép, mint a naplemente
Daliás levente
Fürge, akár az evet
És tegnap óta nem evett.

Jó, mint egy falat kenyér,
Jó, mint a komlókenyér.
Mint Bólyai olyan okos
És mostan henyél, henyél.

Ismeri Shawt és Franceot,
beszél németül és szerbül,
megveti a táncot, a fiancot
és most a gondtul gerince feraül.

Ir gépen, könyvel, levelez
Elmélyedésre nevel ez,
készit jelentést, mérleget
és mostan kölcsönt kéreget.

Végzett kurzust és föredált
És most, hogy fejtetőre állt
E bus világ, e fénytelen
Állást keresni kénytelen.

TINTA

Kis nyelvtan

Mihelyt teljesen észszerű akarsz lenni s nem hallgatsz ösztönejdre, még az anyanyelvedet is elfelejted. Utóbb számos irónál — jobbaknál is — láttam ilyesmiket: »Vártam, mig eljött.« Ezt a gondolatot nyilvánvalóan csak igy fejezhetjük ki nyelvükön: »Vártam, mig el nem jött.« Hiába ágaskodik az értelem, hogy csak az előbbi az észszerü, azért csak az utóbbi a helyes. Az első formánál a szemlélet az, hogy az illető, akit vártunk a várakozás ideje alatt még nem volt ott, a második, merőben idegen formánál viszont a megérkezés ténye hangsulyozódik, domborodik ki. Valaki, akinek ezt magyarázgattam, a francia nyelv észszerüségét dicsérte, mely a fönti mondatot csakugyan igy fogalmazza: »J' atteendai tant qu' il vint.« Erre fejére idéztem az alábbi mondatot: »Je craignais qu' il ne fut malade.« Ami a franciáknak ezt jelenti: »Féltem, hogy beteg«, de nekünk, a mi gondolkozásunknak szóról-szóra ezt: »féltem, hogy nem beteg.« Ezek a szerkezetek lélektani tényeken alapulnak. Hogy melyik a helyes, logikai alapon sohasem dönthető el. Vérünk tudja, eszünk nem.

*

Ugy kell irni, hogy azonnal megértsék, mit akarunk mondani. Ma valahol ezt olvastam: »Az emberek levertek és félénkek lettek«. A mondat közepén egyszerre megtorpantam. Itt valami zökkenő van. Eleinte azt hittem, hogy az emberek levertek valamit. Szóval, hogy a »levertek« állitmány és nem állitmányi kiegészitő. Helyesebb ez: »Az emberek levertek lettek és félénkek.« Minap magamat is hasonló botláson kaptam rajta. Valami szinpadi utasitásba ezt irtam: »A levelet fogja, betüzi kabátujja hajtókájába.« Később a »betüzi« szót ezzel helyettesitettem: »beszurja«. A szinész esetleg — egy pillanatra — azt vélhette volna, hogy a levelet fogja és »betüzi«, vagyis silabizálja. Az olvasót egy másodperc ezredrészéig sem szabad bizonytalanságban tartanunk.

*

A »van« igének rendes főnévi igeneve »lenni.« Egyetlenegy esetben »vanni«. Ha kérdeznek bennünket, néha a válaszban ismételjük a főnév igenevet. Van kenyér? Vanni van, de nem adhatok. Egyébként ennek az igének hasonló esetekben háromféle főnévi igenévvel találkoztam már, a jelen idejüvel és a jövő idejüvel, ami tudtomra egyetlenegy igénknél sem található fel. A jelen idejü főnévi igenév az, amit föntebb emlitettem, a vanni. Parasztoktól hallottam a másik kettőt. Volt termés? Vóni vót, felelték, mintha a »volni« ige is volna. Lesz holnap tojás? Lenni lesz, de az nekem is kell. Ez is arra vall, hogy a *volna* és *lenne* nem mindegy. Az egyik a mult föltételesmódja, a másik a jövőé. Iróink e kettőt lépten-nyomon összetévesztik önkényesen válogatják. A nép soha.

*

A »hó« tárgyraggal mindig: havat. Csak egyszer nem. Akkor mikor *Villon* balladájának hires, szállóigévé lett sorát idézzük: »Hová lett a tavalyi hó?« Ki látta a tavalyi hót? Nem a tavalyi havat. A tavalyi havat elsöpörjük, a tavalyi hót elsiratjuk.

*

Sokszor csodálkozom azon, hogy a különböző nyelvekben mennyi millió és millió szó van, de sokszor azon csodálkozom, hogy a szók mégis ismétlődnek különböző értelemmel, hogy a betük váltakozása még sem végtelen. A *hold* németül: *Mond*, ami nekünk is *mond* valamit, ellenben a *hold* magyarul: *nyájas*. Ilyen pusztán véletlen találkozása az is, hogy a spanyolban *chiquito* (csikito) annyi, mint *kicsike, mintha* hangutánzó szó volna. Ellenben *sima* az örvény, szakadék, ami egyáltalán nem sima.

*

Még mindig oktalanul sok idegen szóval élnek. A premiére nekem fikarcnyival sem mond többet, mint a bemutató, a *renaissance* sem több, mint a megujhodás. Ma azonban már igy irják: ***prémiér*** és ***réneszansz***. Egy kiejtési hibát berögziteni, megörökiteni, legalább is nyegleség.

*

Az is bosszant, hogy külföldi vendégeinket közönségünk az ő nyelvükön éljenzi és *hoch*-ot, *evviva*-t, vagy *hurrah*-t kiált. Tudvalevőleg az *éljen* ama kevés magyar szók közé tartozik, melyet minden külföldi ismer és ért. Az angol azonban nem érti a budapesti *hurrá*-t, melyet ő körülbelül *haré*-nek ejt Én sem értem. Nekem általában nevetséges az olyan tömeg, mely még a láz pillanatában sem tud megfeledkezni magáról és mig önkivületében tombol, rajong, részint hiányos müveltségéhez, részint szótárához kapkod.

Kosztolányi Dezső

A kiállitásra készülő Verbásztól a kulai Sárga kertig

Verbászt talán ugy lehetne karrikaturában jól és találóan megrajzolni, amint a pénzesláda fölött igen nagy eltünődésben, örökös tervszövésben, pipával a száján ül a német sógor, körülötte pedig kalászba szökken a buza, zakatol a traktor és dübörögnek a gyári masinák. Ez lenne Verbász, aminthogy

Alekszics Borivoj kulai főszolgabiró

a szomszéd Kula községben a pénzesláda helyett talán inkább valami más kerülne a polgár mellé. A Sárga Kért cigánybandája, egy szépen fejlett boros-pohár, de mellette az eke szarva is.

A verbásziak legnagyobb büszkesége manapság a kiállitás, amelyre talán nagyobb szorgalommal készülnek, mint két esztendővel ezelőtt, amikor is verbásziak kijelentése szerint maradt vagy félmillió dinár az ipartestület kasszájában. Ez meg is lehet, mert a lelkesedés igen nagy Verbászon és a lelkesedés legjobb fütőereje már Ádám apánktól kezdve is a pénz volt. A verbásziak belátták, hogy itt, a Bácska kellős közepén érdemes összegyüjteni az ipart meg a kereskedelmet, adnak hát ingyen helyet, adnak kedvezményeket, kikövezik a gimnázium és községháza között az uccát, egyszóval mindent megtesznek, hogy az idei kiállitás, a Bácska nagy mintavására, minél jobban sikerüljön.

Schmidt Fülöp épitész, aki nemcsak mostani vasakaratu szervezője, hanem egyuttal megteremtője is a verbászi kiállitásoknak, ugyancsak lankadatlan kedvvel dolgozik, sürög-forog a munkások körül. Ő tervezte meg a kiállitás diszes bejáróját is, amely a katalógus cimlapjára kerül és megállva a faváz előtt, nagy büszkén megkérdezi:

— Na, mit szólnak hozzá? Verbász most is ki fog tenni magáért!

A kiállitók száma eddig hatszáz, de a verbásziak biztosak benne, hogy ezren is lesznek.

— Lesz itt forgalom kérem, olyan, hogy egy gombostüt sem lehet megtalálni!

Egyelőre a forgalom gyenge, legfeljebb a Kaszinóban nagy, ahol *Kramer* Márton elnöklete és *Singer* Márkus igazgatósága mellett nagyban folyik a müvelődés, ami ilyenkor nyáron az ujságolvasás és a tarokkozás nemes müvészetében merül ki. Senki azonban roszszat ne gondoljon a verbászi kaszinóról, mert nyáron az izzadságcsöppek minden müvészetet tönkretesznek, de a verbászi Kaszinóban még ilyenkor sem szoktak egészen elfeledkezni a Muzsákról. A minap két napos nagy zeneünnepség volt a noviszadi filharmóniai társaság részvételével és egy kicsit a verbásziak részvétlenségével. Ennek a részvétlenségnek okát azonban legjobban egyik noviszadi muzsikus fejtette ki imigyen:

— Csak azért megyek be a hangversenyre, mert én is játszom, jobb szeretnék azonban lemenni a csatornára és megfürdeni.

Már most képzelhető, ha ilyen melegben hatvan-hetven ember végighallgat egy hangversenyt, mi lehet itt, mikor hüvös van. Erről *Pirmát*, a verbászi mükedvelés örökké mosolygó apostola tudna mesélni, aki ilyenkor békésen huzza a jámbor polgárok fogait.

A verbászi uccák csak este elevenednek fel, akkor is mindenki a Kaszinó elé hogy mindegyik kezében más hangszer van és zokogja a nótákat a csendes verbászi éjszakába.

Politika, az nincs Verbászon. Van valahol a háttérben egy német párt, de ha a gyarló utasember politikáról kezd beszélni, a verbásziak mindjárt áttérnek a kiállitásra. Igy aztán nem is lehet megjósolni előre, hova adják a választásokon voksaikat a jó verbásziak.

Még egy helyről kell emlitést tenni. Templomos, áhitatos a hangulat, mikor az ember ide belép. *Pechán* Józsefnek, az aránylag fiatalon elhalt festőmüvésznek a lakása ez. A fehérhaju özvegy arcából az örök üdeség árad és átszellemülten mutatja meg a lakást, amelynek falait nagy olajfestmények boritják. Egyik kis asztalkán a mester palettája, ugy ahogy legutoljára ott hagyta. Ott száradtak a festékek kemény, szines dombocskákba. És a falakról leintenek hozzájuk az életbeszökkent és a müvész életét az időbe átplántáló mozgások, vonalak, figurák és szinek.

Verbásztól egy ugrás autóbuszon Kuláig, ahol annál inkább érezni a politika szelét. *Alekszics* Borivoj főszolgabirót mindenki szereti, szerbiai ember, aki becsüli a kulturát, jól ismeri a müvészetet, sőt ismeri a vajdasági magyar müvészeket is. Külön érdekesség, hogy *naponta egy órát tanul magyarul is*. Igyekszik megismerni az itteni viszonyokat.

— Olvasom a Bácsmegyeit — mondja — még nem értem, de beszélek törökül és ez erősen segitségemre van. Nagyon sok török szó van a magyar nyelvben. Remélem, hamarosan megtanulom az Önök nyelvét is.

Kulán a radikálisok vannak nagy előnyben. Szerbek, magyarok és németek vallják itt magukat radikálisoknak. A pártban nagy szerepet játszik dr. *Vojkra* közjegyző, *Kirilovics* Izidor, a kereskedők egyletének elnöke, a magyar intelligencia *Berkovits* Rezsővel, *Stiefelmayer* ügyvéddel, a nagy könyvbaráttal, dr. *Kurz* ügyvéddel, a református egyházmegye főgondnokával és *Knefély* Gézával, a legnépszerübb kulai kereskedővel büszkélkedik. A csatorna partján *Brandekker* nagy posztógyárának gépei dobognak, több mint száz munkás dolgozik itt állandóan.

De ki is tudná felsorolni a kulai társadalom minden tagját? Kulán csend van, társadalmi béke, megértés és az emberek kezet nyujtanak egymásnak a munkában. Este, mikor nyugvóban van a nap, a *Sárga Kert* misztikus félhomályában a megenyhült szinek boltozata alatt összegyülekeznek a kulaiak és ilyenkor mindent elfelejtenek. A fák alatt csendesen zümmög a beszélgetés, néha-néha a kártya csattog az asztalon, a sárga függönyökön bucsut int a nap. Ez a kulaiak sárga kertje, csend, egy kis misztikum, cigányzene és barátságos, hosszu nagy beszélgetések...

Ugy élnek itt az emberek, mint a mécsesek, valami csendes, árva sarokban, ahova csak ritkán érhet el a viharok szellője.

Csuka Zoltán

Serényen halad a munka a verbászi kiállitáson

megy muzsikát hallgatni. A zenét négy cigány szolgáltatja, akiknek külön speciálitásuk az, hogy egységes civil-uniformisban vannak. Alig lehet egyiket megkülönböztetni a másiktól. Még jó,

Köszönőlevél

L. Bahovec *gyógyszerész urnak*
Ljubljana

Első kötelességemnek tartom, hogy Önnek a kiváló gyógyhatásu **„Planinka"***-teáért leghálásabb köszönetet mondjak, amelyet néhány héttel ezelőtt rendeltem és már néhány napi használat után éreztem, hogy évek óta tartó gyomorbajomtól teljesen meggyógyitott. A teát nemcsak én használtam, hanem egész családom. Az Ön „Planinka"-gyógyteája nemcsak köszönetet érdemel, hanem azon leszek, hogy másnak is ajánljam azt. A legteljesebb igazságot mondom, amikor kijelentem, hogy* **nem érzek gyomorfájást, jó étvágyam van, a „Planinka"-tea jó hashajtó és üditő alvást tesz lehetővé.** *— Kérem, hogy küldjön még 5 csomag „Planinka"-teát.*

Prijedor **Ljubomir Rabotić**

A „Planinka"-gyógytea csak eredeti 20 dináros csomagokban valódi és kapható a Bahovec-gyógyszertárban, Ljubljanában az összeg előzetes beküldése ellenében. Kapható minden gyógyszertárban.

KRÓNIKÁS TÖRTÉNETEK

I. Pál orosz cár, aki szerette szenzációs ötletekkel meglepni az emberiséget, egyszer meglátott egy ritka szép alaku katonát.

— Üljön be a kocsimba hadnagy ur — szólitotta meg.

— Felség, csak közkatona vagyok.

— Kapitány, a cár sohasem téved! — kiáltott nagyot a fejedelem.

— Parancsára, felség.

— Azért mondom, kedves őrnagy. Jöjjön hát, üljön ide.

— Bocsánat, tulságos a megtiszteltetés, nem merek...

— Mit jelentsen ez, ezredes ur?

Szerencsére, a cárnak ezen a napon fontos dolga volt a palotában, nem foglalkozhatott sokat uj kreaturájával, különben altábornagy lesz a katonából. Igy csak a tábornoki rangig emelte fel.

Igaz ugyan, hogy a szerencsétlen flótás megismerte lefelé szaladóan is ezt a ranglétrát. Néhány nappal később ugyanis a cár gabajgós kedvében fél év alatt visszafokozta közlegénnyé.

Egyszer a testőrezredének gyakorlatozásával volt elégedetlen.

— Jobbra át, mars Szibériába! — orditott rájuk.

Indult is nyomban az egész ezred. Rosztopcsin gróf alig tudta őket félutjukban visszahozni.

*

Frigyes király nagy gyermekbolond volt és megengedte, hogy a királyi hercegek gyerekei akkor lépjenek be hozzá, amikor a kedvük tartja.

— Megtiltom, hogy a játékukban bárki is háborgassa őket.

Az iróasztala mellett ül egyszer s a legnagyobb herceg-csemete, bár még csak kis fiu, ott lapdázik körülötte. A lapda azonban gummiból van, könnyen ugrik s ott terem az asztalon.

Frigyes visszadobja, dolgozik tovább.

Nem telik egy percbe, megint előtte táncol a játék. Visszaadja most is. Mikor azonban, harmadszor, belepottyant az irásába, átfutott ugyan az arcán a megzavartatás bosszusága, mégse szólt semmit. Hanem a labdát zsebrevágta.

Ugyanakkor ott a gyerek előtte.

— Bocsánatot kérek és kérem a labdát.

— Nem adom.

— De *én kérem*, tessék ideadni.

— Megmondtam, hogy nem kapod meg.

Az apró emberke előre lép egyet, két kis ökle a csipején.

— Kérdem felségedet, visszaadja-e a a labdámat. Igen, vagy nem?

A király arcát elönti a derü, felkapja a gyereket, összecsókolja, aztán nyul a zsebébe a labdáért.

— Itt van, vidd. Nagyszerü legény vagy, örömem telt benned. De abban is biztos vagyok, hogy tőled Sziléziát se tudják majd elvenni.

*

Napoleon nem szerette, ha a nők beleavatkoztak az államügyekbe. Tábornok korában részt vett egy estélyen, amelyen madame de *Stael* rendkivül elmésen jellemezte az egymásután következő francia irányzatokat, azok vezetőit.

Nagy volt a hahota, a társaság el volt ragadtatva, csak Napoleon hallgatott.

— Mi az, tábornok, fordult feléje Stael asszony, maga nem ad nekem igazat?

— Nem is hallgattam oda, felelte Napoleon. Ki nem állhatom a poljtikával foglalkozó nőket.

— Igaza van, hangzott a válasz, csakhogy *olyan országban*, ahol elöszeretettel ütik le a nők fejét, természetes, ha kiváncsiak vagyunk rá, hogyan jutunk ehhez a megtiszteltetéshez.

*

Női fejről van szó az alábbi történetben is. *VIII. Henrik* angol király ötször nősült. Az egyik felesége meghalt gyerekágyban, kettőtől elvált, kettőt kivégeztetett. Keresett aztán *hatodik* feleséget is, de nem lehet csodálni, ha ilyen renomé mellett a számitásba jöhető nők nem kapkodtak rajta.

Mikor többek között Dánia királyának hugát is megkérte, még pedig levélben, a fejedelmi hölgy igen kurta, de határozott válaszban köszönte meg az érdeklődést.

— Nagyon meg vagyok tisztelve, a felesége is lennék, ha két fejem volna. Miután azonban csak egy van s ehhez meglehetősen ragaszkodom, bocsánatát kérem, amiért nemet mondok.

*

I. Ferenc francia király beleszeretett egy kereskedő feleségébe s megtárgyalta vele a randevu tervét is. Amugy romantikusan, diákosan, — a férj nem lesz otthon s a hallatlan nagy ur saját fészkében keresi fel a gerlemadarát.

A fátum azonban nem ujsületü találmány, a férj idő előtt hazaérkezett s volt elég oka, hogy gyanut fogjon. Figyelt is. Hallja egyszer, hogy papirgolyókkal ostromolják az ablakot, ami különös idegessé teszi az asszonyt, kitárja hát a szárnyakat s teli tüdővel orditozni kezd:

— Éljen a király, éljen a király!

Ferenc eleintén meglepödött, aztán sarkon fordult és hazaballagott. De utközben olyan jóizüet kacagott a családi boldogságát féltő kereskedő ötletén, hogy könnyes lett a szeme.

*

Villeroy marschall 1917-ben Lyonban levert egy kisebbszerü lázadást s ottartózkodása idején egymást követték a tiszteletére rendezett ünnepségek.

Egy párisi dáma, aki meghallotta, hogy a lyoni nők rajongják körül Villeroyt, levelet irt a barátnőjének.

— Ugyan, értesitsen róla, hogy kinek dobta oda a marschall a zsebkendőt.

Breault asszony, valamikor Villeroy barátnője, mikor tudomást szerzett a levélről, maga válaszolt.

— A marschall már régen nem prüszköl, igy zsebkendőre nincs szüksége.

*

Hein Péter egyszerü szegény halászszülök gyermeke volt és közönséges matrózi sorból lett, fokonkint lépve elő és fejlödve ki, 1628-ban a holland állam nagy admirálisa. Ő zsákmányolta a többek között a hires spanyol ezüstflottát is. Nemsokára megölték a hajója fedélzetén. A kormány küldöttségben ment Hein édesanyjához, hogy kifejezze az elvesztése fölötti mély gyászát.

— Oh jaj, sirdogált az öregasszony, megmondtam én előre, hogy Péter ugy végzi, mint egy koldus. Mániája volt, hogy *mindig a tengeren csatangoljon*, most aztán megkapta amit keresett.

*

II. Fülöp 1586-ban az ifju castiliai grófot követségbe küldte V. Sixtus pápához, hogy üdvözölje a nevében megválasztása alkalmából.

A szent atyát bántotta, hogy ilyen fiatal embert szemeltek ki erre a tisztségre s legjobb szándéka mellett is kikivánkozott belőle a szó:

— Annyira szegény az urad udvara, hogy nekem csak szakáltalan ember jut?

— Szent atyám, felelte a büszke spanyol, ha az én gazdám gondolt volna arra, hogy az érdem a szakálltól függ, bizonyára kecskét küld Rómába, nem pedig nemes urat.

Noviszád uj parlamentje

Akik kimaradtak, akik bekerültek — Uj arcok a torony alatt

Noviszadon emberemlékezet óta sohasem volt nyolcvannál több tagja a városi képviselőtestületnek, mig most hirtelenül és meglepetésszerüen százhetvenegyre nőtt meg a közgyülés tagjainak száma, sokak szerint a küszöbön levő képviselőválasztásokra való tekintettel történt ez, hogy mennél több igényt és ambiciót lehessen kielégiteni.

»A fókák számát kellett szaporitani, *mert tulsok az eszkimó*« — *mondotta* egy a viszonyokkal benfentes régi városatya, aki most a szükre szabott teremben annyi képviselőtestületi tagot látott viszont, mint amennyi ember nagy néha valamely nagy ünnepség alkalmából szokott e teremben összegyülni.

A padsorok elé, mögé és köré széksorokat *ékeltek be, hogy legalább megközelitőleg* annyi embert lehessen elhelyezni, mint amennyinek joga van helyet követelni e teremben a maga számára. De — és ez a nagyszámu uj városi parlament második szenzációja — alig jöttek el annyian, mint amennyinek a bepréselt uj ülőhelyek nélkül is kényelmesen helye lett volna. A karzat viszont zsufolva volt. Sokan voltak kiváncsiak az uj városatyákra.

Akik kimaradtak a torony alól

A régi arcok legtöbbje eltünt. A markáns személyiségek teljesen hiányoznak. Az uj kinevezési okmány alaposan meggyomlálta a régieket, alig-alig maradt köztük egy-egy *hirmondó*. A régi kiszélesitett tanács ugyszólván száz százalékig radikálisokból állott. Nem igen engedtek oda másvalakit. Egy pár Pribicsevics-párti, egy-két magyar, ugyanannyi német szerepelt hirmondóként, mint hatóságilag engedélyezett ellenzéki. De hát ezzel a pár városatyával se igen törődtek. A nyomasztó többség ugy viselkedett, mintha ezek ott sem lettek volna. Nagy ritkaság volt, ha a négy órára egybehivott közgyülés öt-félhat órakor megnyilott, mert a többség azt a rossz szokást vezette be, hogy klubüléseit, kényelmi szempontból, hogy ne kelljen még egyszer külön klubülésre is összejönni, ugyancsak négykor tartotta meg. A teremben az a néhány báránytürelmü városatya ült, aki nem volt radikális és ezek vártak, vártak, vártak, mig még az ő türelmük is végetért s vagy beléptek a radikális pártba, vagy szép csendesen kisompolyogtak a teremből, ahova a nagysokára visszatért többség egy szemrebbenéssel sem vett arról tudomást, hogy a többiek joggal megsértődhettek azon, hogy ők akkor klubüléseznek, amikorra a közgyülésnek kellene tanácskoznia. Nem volt egy közgyülés sem, amelyet a többség néhány külön konferencia miatt többször meg ne szakitott volna, ugyhogy az egész közgyülésnek radikális klubülés jellege volt. Mit is kerestek volna ott a más pártbeliek? Különben is minden ugy történt, ahogy a klubülésen elhatározták. A teremben egy akarat volt: *ez a Klicin Mitáé*. Ő volt a közgyülés korlátlan vezetője, irányitója, nélküle soha és semmisem történt. A közgyülést is csak akkor tartották meg, ha ő Noviszadon volt. El kell ismerni, hogy a képviselőtestületben ő volt a legkimagaslóbb érték, aki nem is egész fiatal kora dacára oly agilis volt, mint a kiszélesitett tanács egyetlen tagja sem, a közgyüléseken mindvégig jelen volt, minden tárgyat ismert, midenhez hozzászólt és a közigazgatási élet utvesztőiben jártas volt, épugy hozzáértett a politikai kérdésekhez, mint a költségvetés és zárszámadás labirintusaiban a számoszlopokhoz. Minden, ami a teremben történt, az ő tudtával, akaratából történt. Sokan rossznéven is vették ezt és nem egy zajos klubülésen tettek neki szemrehányást, hogy kényuraskodik, hogy Mussolinis-kedik. Komolyan és nyilegyenesen bertartotta a maga elé tüzött elveket és szempontokat: *mindent a külső perifériáknak:* ahonnan a hivei rekrutálódtak és semmit a belvárosnak. Az utóbbi évek közigazgatási történelmében a belváros mindig a mostoha gyerek szerepét töltötte be...

Vele együtt eltüntek a képviselőtestületből hüséges hivei és katonái: dr. Popovics Jefta, az a temperamentumos másodvezér, aki különösen dr. Milovanovics Milovan polgármester elleni harcában fejtett ki fáradhatlan tevékenységet. Az expolgármester bukásában nagy része volt neki, vele együtt kimaradt a torony alól dr. Ilics Brankó orvos, a radikális pártnak ma is elnöke, aki mindig elegáns fekete zsakettben jött el, kevésszer szólalt fel, de sokat törődött városi ügyekkel is és vele együtt hiányozni fog *Csulum János*, aki szintén nagyon komolyan fogta fel hivatását és sokat dolgozott, minden bizottságban benn volt és a nap nagy részét a városházán töltötte. Kimaradt dr. Resch Ferenc ügyvéd, aki pedig szorgalmasan látogatta a közgyüléseket, továbbá Löwy Mátyás, aki különösen a városi takarékpénztár szervezése körül szerzett érdemeket. Az uj rendszer, legkivált a régi radikális padsorokat gyomlálta meg erősen...

Uj arcok, uj nevek

Dr. Borota Braniszláv, az uj polgármester az uj képviselőtestületből kihagyta mindazokat, akik itt is, ott is exponálva voltak. Uj vérkeringést vitt be a korhadt testbe. Se a »hivatalos«, se a disszidens radikálisok vezetői nem kerültek bele, csak dr. Ilics Raduskó ügyvéd, a disszidensek egyik vezérét nevezték ki ujból. A régi képviselőtestületben ő volt az egyetlen ellenzéki elem. A régiek közül visszatértek: dr. Rajkovics Misa orvos, aki egyike a legértékesebbeknek, dr. Majinszki Koszta, a radikálispárt főtitkára, dr. Aradszki Mita, aki a multban is sokat dolgozott és akitől a jövőben is sokat lehet várni, Popovics Dáka, aki most a noviszadi városi és járási pártok kormánycsoportjának képviselőjelöltje, továbbá Bjelics Dimitrije, a radikálispárt alelnöke, dr. Mócs Sándor, a független demokraták egyik vezére, dr. Latincsics Jován ügyvéd, a képviselőtestület értékes tagja, Zsivojnovics Koszta, dr. Lusztig Nándor, Ernszt Bernát, Fáth Ferenc apátplébános, Radivojevics Szteván mérnök, Czidlik Ferenc és még néhányan.

Uj arcok a *torony alatt*: dr. Jovanovics György, akinek inditványára a napokban a radikálispárt vezetősége bizalmatlanságot szavazott dr. Ilics Brankó elnöknek, dr. Mogin Vásza orvos, dr. Mogin Száva ügyvéd, dr. Jojkics Vladan orvos, Szlepcsevics Zsárkó bankigazgató, a Lloyd elnöke, Szavkov Jován mérnök, az *Inspekcia Rada* vezetője, dr. Szavkovics Jován, felebbviteli birósági tanácselnök, dr. Popovics Milos felebbviteli birósági alelnök, Bogdanovics Zsivorad bankigazgató, dr. Pertz Ferenc, a Deutsches Volksblatt főszerkesztője, a képviselőtestület egyetlen ujságirótagja, Weisz Vilmos, a németpárt helyi elnöke, dr. Wilt *Vilmos*, a katholikus hitközség elnöke, Profuma Béla, az uj államalakulatig a város érdemes volt polgármestere, dr. Brezsovszky Nándor főorvos, a magyarpárt elnöke, dr. Wagner Károly nyugalmazott városi főorvos, dr. Kassovitz Ármin, a magyar imperiumbeli képviselőtestület legagilisabb vezető tagja, dr. Sattler Mátyás, a cionisták elnöke, dr. Matics Milán, a demokraták népszerü elnöke, dr. Boksán Milos, a Pribicsevics-párt elnöke, Grossinger János gyógyszerész, a mindenkinek »Jani bácsija«, Balugdzsics Mirkó, a fiugimnázium kitünő igazgatója, dr. Hraskó József ügyvéd, a szlovákok képviseletében, Weisz Frigyes, a modern gondolkodásu kereskedő, Ábrahám János kereskedő, Königstädtler Dusán, a gyáripar képviselője, Komlós Márton, a képviselőtestület legfiatalabb tagja és akit legelőször kellett volna emliteni: dr. Koszics Mirkó, egyetemi tanár, a kereskedelmi és iparkamara főtitkára, akinek hatalmas tudását és gyakorlati tanácsait a képviselőtestület bizonyára sokszor értékesen fogja használhatni.

Az első ülés

Elsőnek Savkov Jován mérnök jött el az instaláló közgyülésre. Otthonosan lépett a terembe, mintha annak régi tagja lett volna és szerényen leült egy pótszéken. A magyar pártnak mind a 12 tagja egyszerre vonult be a terembe és dr. Brezsovszkyval az élén a szélső bal padsorokban foglalt helyet. Mellettük a bal középső padsorokban dr. Pertz Ferenc vezetésével a németek helyezkedtek el. Mind a hatan eljöttek. Szintugy dr. Sattler kivételével teljes számban megjelentek a zsidó bizottsági tagok is, akik szétszórtan helyezkedtek el, legtöbbjük a németek mögé ült. A terem másik részén: a jobboldalon a szerb pártok helyezkedtek el. Legszélső jobboldalon a kormánytámogató radikálisok, mellettük a jobb közép sorokban a demokraták dr. Maticcsal az élén. A független demokraták nem jöttek el. Egyikük sem vett részt az installáción. Hiányoztak a munkások képviselői, akikről a kinevezések alkalmával megfeledkeztek vagy mellőztek, pedig a városi parlament munkásképviselők nélkül csonka.

Sok uj arc, sok uj és eddig ismeretlen kapott helyet az uj képviselőtestületben, amelyről, ha el is lehet mondani, hogy összehasonlithatlanul magasabb szinvonalon áll, mint elődei az utóbbi években. Joggal várhat a polgárság ettől a képviselőtestülettől pártérdekeken felülálló, eredményes, alkotó és közérdekü munkát, mégis meg kell állapitani, hogy sokan hiányoznak ebből az uj városi parlamentből, akiknek onnan nem szabadna hiányozniok és akikre a városnak szüksége lett volna.

De a százhetvenegy tag már oly horribilis szám, hogy a világért sem volt szabad ezt a számot még eggyel is szaporitani, annál kevésbé, mert ha tető alá kerül az uj városi törvény, akkor a százhetvenegy bizottsági tagból álló jelenlegi, erősen »kiszélesitett« tanács ugyis összezsugorodik negyvennégyre, mert csak ennyire lesz Noviszadnak, lakossága arányában jussa. Azonban ezeket majd a polgárság fogja választani. A *népakarat*... Hányan fogják a most kinevezettek közül azt mondani, hogy ez Isten akarata.

Mayor József

A bárányból

Épen levél iráshoz kászolódtam, mikor csapódott a kiskapu. Már örülni kezdtem, hogy hozzám jön valaki és igy ujra van okom az irást elhalasztani. Le is tettem a tollat, oszt vártam. De csak nem hallom én a lépést, pedig tisztán hallottam, hogy a kapu csukódott.

Biztosan fél a kutyától, oszt nem mer beljebb kerülni. Egyszer csak hallom: hé, ki van elő?

No, magamba, csakugyan a kutyától fél, csak rösteli kérdezni, hogy harap-e a kutya.

Nincs is kutya, csak kerüljön beljebb bátran, kiáltok ki.

Nini, mondom, hát maga János bácsi, mi járatban van mifelénk?

Ehun-e, haza hoztam a bárányból.

No mondom, itt alighanem tévedés van, mert mióta saját asszonyom komandéroz a háznál, bárányt még nem vágtunk, igy bárányból se adhattunk oda kikésziteni.

Hát nem is a magukè ez, hanem Bábin Jócó uré, a házigazdáé, csak aszonta, ha nem lenne itthon, adjam be magukhoz.

Ugy már lehet. Hát csak hagyja itt.

A feleségem mindjárt be is vitte a szobába. Idegen portékára nagyon tanácsos vigyázni.

Ejnye, de jól birja magát János bácsi, szinte irigylem, amilyen jó erőben van, hogy épen mondjak valamit, mert az öreg csak állt és nézett rám.

Nem panaszkodhatok, hála Istennek. Megint elakadt a beszélgetés, de csak nem indult az öreg. Legalább ne nézne rám mindig.

Nini mondom, el is felejtem kérdezni, mennyi jár a börért. Majd megkapom én a házigazdától, hogy maga kétszer ne fáradjon.

Már kifizették előre.

Megint hallgattunk.

Végre megunta Kis János uram is a csöndet és magától megszólalt.

Tudja-e, mit nézek én magán olyan nagyon?

Tán ezt a hosszu vágást a bal képemen? De ne sajnáljon mondom, nem a háboruban kaptam. A bal képemen tanultam borotválkozni.

Szép nagy vágás, hagyta rá elismerőleg. Nagyon finom borotva lehetett.

Már a bárányból észrevettem, hogy okos emberrel van dolgom, most csak megerősödött a hitem.

De nem azt a vágást nézem én.

Csak mondja bátran, mi nézni való van rajtam, legalább én is tudjam.

Hallja, nem tom, mondta-e már magának más is, de az ábrázata tisztára olyan, mint az öregapjáé. Mert én ösmertem ám az öregapját. Csizmadia céhmester volt. Járatos voltam a házukhoz. Én akkor az öreg Galagonya timárnál voltam tanonc. Csuda okos ember volt. Csak ránézett az emberre, oszt tudta, ki-micsodás. Akkortájt sürün jártak a vándorló legények. Mert tudja, abba az időbe vándorlás nélkül nem volt ám mester egy se. Többet is tudtak akkor a mesterek, mint máma. Ha leült az idegen legény a tőkéhez és kezébe vette a szerszámot, az öreg mindjárt megmondta, hogy kinek a mühelyében járt már. Mert egész más fortéllyal dolgoztak a szegediek, mint a kalocsaiak, de legkivált a debreceniek. Hanem hirtelen mérgü ember volt. De tartott is rendet otthon, meg a céhbe is, mert féltek tőle nagyon. Ha nem sérteném, magának is olyan hörcsögös természete van?

Lehet, hogy olyasvalami az én természetem is, de tudja, nem igen merem kipróbálni. Félni ugy sincs, aki féljen tőlem, de meg a feleségem, izé, hogy is mondjam...

Nono, aszondja, akkor jobb, mán csak a csönd miatt is.

Tényleg nagyon értelmes ember, nem csalódtam.

Ejnye, mondom, most veszem észre hogy le se ült, oszt széket toltam alá.

Mi tagadás, nagyon érdekelt az öregapám, akinek annyi csizmája volt, hogy el is adott belőle. Nekem meg vérbeli unokájának csak épen ki nem lóg a meztelen lábam ezekből a folt hátán folt-cipőkből.

Az Isten nyugtassa a boldogultat, nagyon jól tette volna, ha mindjárt a közös céhláda terhire is, fundált volna egy alapitványt az unokája részére »örökös csizma« cimen. Én is jól jártam volna, meg a céh is. Ugyis elkobozták a céh vagyonát, mikor a nemes céhet feloszlatták. No de azóta se csinálnak olyan csizmákat. Mutogatták az olyan embert, aki öt év alatt el tudott szaggatni egy pár csizmát. Most meg tisztára kinevetnék azt, aki avval dicsekedne, hogy esztendeje tapossa benne a földet, oszt még talpalva se lett a csizmája.

Hiába, fordult a világ sora.

Mostanában ugy látszik, a marhafélék születnek vékonyabb börrel, azért nem tartós a lábbeli.

Minden istenadta évben uj gallért tettünk a téli kabátjára fekete bárányból. A husvéti bárányborit elküldte az öreg Galagonyához. A bőr ott is maradt. Októberben utána küldte a kabátot. Rá is tettük. Nagyon adott magára az öregapja.

Ha nem sérteném, maga ád-e magára? Csak azért kérdezem, hogy mondom egyezik-e a természetük.

Hát hogy az igazat megvalljam én szintén, izé, olyasvalami-féle természetnek gondolnám magam, csak tudja János bácsi mostanában, hogy van az ilyesmi. Különösen ezek a szabófélék roppant bizalmatlanok. Pedig csak megfizetne nekik az ember, ha volna. De azért évente szoktam fordittatni a ruhákat, már csak azért is, hogy egyformán viselődjenek kivül-belül.

Nono aszondja mindenki ugy segit magán, ahogy tud. El is mék látom éppen irni akar. Oszt, ha bárányt vágnak, csak hozzám köll a börit küldeni, szebb lesz, meg tartósabb mint az asztragán.

Természetesen ezt megigértem. Nagy jellemtelenségnek tartanám, ha máshová küldeném a bárányból kikészitení. Elvégre ennyivel a nagyapám emlékének is tartozom. Sajnos azonban nemcsak a nagyapám emlékének tartozom hanem ,de erről tán nem is illik beszélni.

Egyébként erős a gyanum, mire én bárányhoz jutok, a téli kabátok egészen ki is mennek a divatból és akkor minek a gallér?

Novoszel Andor

ALAKOK

Szemetes

(A szemetessel már régóta kacérkodom. Elhatároztam, hogy őt is megszólaltatom. Gyakran látom, amint elkocog uccákon a talyigájával, szürke gebéjével. Ő maga is szürke. Haja is, ruhája is az, mint a szemét. De azt hallottam, hogy mogorva ember, rendkivül bizalmatlan. Harapófogóval sem lehet kihuzni belőle a szót. Ennélfogva már hetekkel ezelőtt ismerkedtem vele. Hajnalonként, mikor csilingelt a csengetyüjével, kiugrottam az ágyból hálóingben s az ablakból barátságosan integettem feléje. Sipkája ellenzőjéhez emelte mutatóujját, de nem szólt. Ma keltő órámmal felcsörömpöltettem magam, én adtam át neki a szemetet. Ne mvalami szivesen fogadott. Kinyitotta a szemétkocsi fedelét, hagyta, hogy beleöntsem. Zöldséghulladékok hevertek ott, káposzta-torzsa, tökhéj, kalarábé, egy fél ciroksepről, csutka, drót, csirkebél, hajgubanc, li'a rongy, sok cseresznyemag és por. Közelről nem is olyan undok a szemét, mint távolról. Mihelyt elemezzük, már elveszti csömörletes voltát. »Megérteni annyi, mint megbocsátani.« Ami megforditva is igaz. Megbocsátani annyi, mint megérteni. Ha irgalmas szemmel tekintünk egy förtelmes emberre, vagy egy förtelmes tárgyra, akkor már majdnem meg is értjük. A forró, reggeli napfény glóriába vonta a piszkot. Zöldarany legyek zsongtak körötte szertartásosan. Öreg barátom azonban csakhamar megelégelte illetéktelen kandiságomat, hirtelen becsapta orrom előtt a kocsi födelét, mintha azt mondaná, nem minden való gyermeknek. Már noszogatta a lovát, hogy tovább álljon, minden köszönés nélkül.)

— Várjon, öreg. Mondja, milyen mostanában a szemét?

— *(Komoran):* Hát látta. Ilyen.

— *(Nehéz ember, gondolom, roppant nehéz ember):* Gyujtson rá egy szivarra.

— *(Leharapja a végét, rágyujt):* Azt lehetne mondani, hogy kissé soványabb.

— Kicsoda?

— A szemét.

— *(Részvéttel):* Szegény. Megsoványodott?

— Meg *(Pöfékel):* A békében kövérebb volt. A szemét is elszegényedett.

— Hogy érti ezt?

— Akkor sok minden volt még benne. Hus, zsir, csont. Csak csontot hatvan vagonnal adott el a telep egy évben.

— Most mennyivel?

— Alig huszonhattal.

— Talán kevesebb hust eszünk?

— Nem. De a csontot mindenütt feltüzelik. A szenet se égették ugy el a háboru előtt, mint manapság. Az igazgatóság néha ötven-hatvan vagon kokszot inditott utnak egy nap. Azt, amit a szemétből halásztak ki.

— Mi mindent talált még akkor?

— Cipőt, akit még hordani is lehetett. Kalapot. Nyakkendőt. Gyürüt, aranyórát, pénzt. *(Sóhajt):* Gazdagok voltunk.

— Könyvet?

— Azokat is.

— Milyeneket?

— Egész jó könyveket. *(Ez valószinü. A könyvtárakban nagyon sok szemetet őriznek.)*

— Mi van ma a legtöbb?

— Télen pörnyesalak, nyáron zöldség, konzervdoboz.

— Döglött macska?

— Macska is, kutya is. Meg más is.

— Micsoda?

— Gyerek. Tavaly novemberben találtak egy csecsemőt. Embercsontokat is. Régi koponyákat.

— Mennyit szemetel ez a város?

— Huszonötezer vagonnal minden esztendőben. Ebben benne van a háziszemét, az uccai szemét, a csarnoki szemét *(Jól jegyezzük meg):* Háromféle szemét van!

— Mennyi esik egy emberre?

— Minden napra egy fél kila. *(Szakértően.)* Fejenként.

— Mi lesz ebből a szemétből?

— Trágya. Nagyon jó, nem heves trágya. *(A »heves« tárgyát én se szeretem.)* De előbb másfél évig érnie kell.

— Hányan fuvaroznak?

— Száznyolcvanan.

— Mind magyarok?

— Van küztünk egy muszka is. Jancsinak hivják. De nagyon elhagyja magát. Iszik. *(Csak ne zülljék el.)*

— Nem bántja ez a szag?

— Esős időben, dinnyeéréskor.

— A legyek?

— Azok nem bántanak bennünket. Itt nincs is sok. Csak benn az irodában, ősszel. Akár a fekete felhő. Mind bemenekül oda. Ha éjjel fagy, kinyitják az ablakokat. Reggel lapátolni lehet őket.

— Maguk nem kapnak betegségeket?

— Még a spanyolt se kaptuk meg, a nagy járvány idején. Egyikünk sem. Az irodisták feküdtek, mink künn dolgoztunk. Nekünk nem árt semmi. *(Talán fokozatosan antitoxint termel a vérük.)* A guberálók is mind egészségesek.

— Kik a guberálók?

— Akik a szemétben kotorásznak. Kolompár cigányok, rongyászlányok. *(Elgondolkozik.)* Van a telepen egy félbolond is, a Szepi. Az mindennap ott ebédezik. Kiveszi a szemétből a szafaládét, hurkavéget, a sajthéjat, még meg se törli, csak a botjához ütögeti néhányszor. Ugy kapja be. Sose feküdt betegen. Kilencven kila. *(Miután elszivta a szivarját, ismét szótlanná vált.)* De ez nem rám tartozik. *(Olyan hangsulyal, mintha értésemre akarná adni, hogy rám se tartozik.)*

— Hát kire tartozik?

— A hivatalra. Tessék oda fordulni. Ott majd mindent meg tetszik tudni.

(Délután kihajtatok a sajópéteri határba. Egymásután tünnek föl a szemétdombok, előbb a Cséry-telep, törpe hegysége, aztán hatalmas hegyláncolatok, gyönyörüen ivelő gerincekkel, festői hágókkal, nyergekkel. Harminchárom katasztrális holdon mindenütt szemét. A legnagyobb szemét-kolosszus több mint egy kilométer hosszu s tizenkét méter magas. Ez állandóan ég, mint az Etna, mert a szemét öngyulladás folytán föllobban, éjjel-nappal lángol, valami fülleteg, émelyitően-édes füstöt kojtolva. Mászom elszánt turista gyanánt. A hegy a szó szoros értelmében mozog, zizeg, csilingel. Amint a papirok, rongyok elhamvadnak, a sulyosabb tárgyak, száz meg száz lyukas bádogedény,, teneketlen lavórok, lassan, muzsikáló zajjal gurul lefelé a lankásabb helyekre, megállapodik a guberálók tanyája mellett, kik szeméttel födött vityillókat, afféle lábas-várakat épitettek maguknak. Itt már nincsenek legyek, csak patkányok, lépten-nyomon jóltáplált, vakmerő izmos patkányok, mint nacsobbacska macskák és kóbor kutyák, melyek a környékről idecsődülve dőzsölnek, csemegéznek s olykor-olykor a tüzben álló hegyoldalon, a megpörkölődött perjefüvek között szenvedélyes vadászdühvel rontanak a cincogó rágcsálókra. Borzalmas kép az alant zsinatoló cigányokkal, a kincskereső gyerekekkel, kik rezet, kutatnak hosszu botjaikkal s az örökkel, kik folyton résen állnak, hogy ne lopják a szemetet. A tárgyak temetője ez. Megfutották a pályájukat s ide kerültek. Mindent lelek, a mi csak elképzelhető, pezsgősüveget, törött hőmérőt, vak és sánta játékbabát, kilincset, müfogat, egy oldalt valami-meséskönyvből karácsonyi versiséket, töltőtoll-kupakot, női arcképet kettétépve, lábtörlő pokrócot, gyógyszeres üveget, egy levelet, melynek gyürt szeletkéjén ezt olvasni: »Jöjj édes Jenőkém, szerdán várlak. Szinte fölséges állni a mulandóság vulkánján, ilyen magasan, ezen a szemét-alapzaton, a piszok hegyormán s Budapest felé nézni, integetni kitárt karral, bizonyos kárörömmel, hogy minden elmulik.

Kosztolányi Dezső

FLESCH ILONKA:

KÉT VERS

Az én multam

Nézd csak amott az őszi alkonyatban,
Hulló levelek közt, hófehér palástban
Áll magában sudáran, kevélyen, csöndben,
Ő, aki voltam, akit elhagytam régen.

Körülötte halkszavu, csábító ének,
Minthogyha valahol hárfát pengetnének
Rózsaszinü ködből, jön felém fehéren,
Az, akit elhagytam, az én régi énem.

Én rohannék, szaladnék, én félek tőle,
Mert még a palást sem maradt meg belőle.
A gunyám nem fehér, rongyos, fekete,
Az arcomon a mulandóság bélyege.

Vénhedt ráncos kezem utána kinyulik.
Nem félek tőled, jöjj hozzám, maradj itt,
Mégis megy, tünik az őszi alkonyatban,
Hulló levelek közt zokogok magamban.

Majd ott a csendes patak partón

Egykor majd orditva, sivitva
Visz messze tájakra egy vesszorengeteg,
S azon majd vigadok kacagva,
Hogy mögöttem maradtak gyülölt hegyek.

Tőletek vártam én megnyugvást?
Ti örök nyugtalanság, ti nagy titok,
A sok bizonytalan lidérclány
Jaj, megöl az, ami bennetek lobog.

Te sokszor megátkozott rózsa,
Szürke, csöndes napok, ah jöjjetek!
Nem, én jövök röpülve-vágyva,
Elmegyek innen, ti fekete hegyek.

Majd ott a csöndes patak partján,
Ott majd visszasirlak titeket,
Hisz ott is sirok majd gyáván-bután,
Könnyek a végzetem, ti büszke hegyek?

Darwin, a rossz diák

Régi igazság, már szinte agyonkaptatott közhely, hogy nem mindig az iskola első eminensei közül kerülnek ki a későbbi nagy tudósok, kiváló irók, világraszóló művészek, sőt épen az ilyen kiválóságok között sokan akadnak, akik annak idején, enyhén szólva, nem feleltek meg tökéletesen az iskola követelményeinek.

Épen a minap jelent meg az angol természettudomány egyik legnagyobb büszkességének, az immár a halhatatlanok panteonjába bevonult Charles Darwinnak uj német életrajza dr. A. Heilborn tollából. Ebből a biográfiából szinte rikitóan kitünik, jobban mint a fajok keletkezése és az ember származása zseniális kutatójának eddigi életirásaiból, hogy Darwin szintén az emberiségnek ama nagyjai közé tartozik, akik diákkorukban nem törekedtek arra, hogy a kitünő iskolai bizonyitványok tulajdonosai közé emelkedjenek.

Nyolcesztendős volt már Darwin, a mikor nyilvános elemi iskolába adták. Évek után saját maga hozta meg magáról azt a nem éppen hizelgő itéletet, hogy sok tekintetben vásott fickó volt elemista korában, aki nem okozott örömet tanitójának. És szintén maga irta meg, hogy nemcsak magaviselete eshetett jogos kifogás alá, hanem a tantárgyakban sem tanusitott kellő előmenetelt, annyira nem, hogy jóval fiatalabb testvérhuga, Katalin, aki sokkal könnyebben és gyorsabban tanult bátyjánál, mindenképen fölülmulta a nehezebb felfogásu és csöpet sem szorgalmas Károlyt.

Tanulni nem szeretett a kis elemista, de annál inkább hódolt korán fölébredt gyüjtőszenvedélyének. Mindenfélét gyüjtött: kagylókat, érmeket, autogramokat, ásványokat. Ő maga, amikor évek multán erről a soha meg nem szünő szenvedélyéről elmélkedett, ugy vélekedett, hogy nyilvánvalóan veleszületett tulajdonság vol a szakadatlan és válogatásnélküli gyüjtésnek ez a vágya, amely Darwin szerint vagy zsugorit, vagy virtuózt, avagy pedig rendszeres természettudóst formál az emberből.

Miután mindössze egy esztendőt töltött az elemiben, dr. Butler »klasszikus« iskolájába — ma azt mondanók gimnáziumába — került Darwin, ahol tizenhatéves koráig maradt. Az ilyfajta tanintézetekről, amilyenekre Angliában ma is akadunk még, H. G. Wells William Clissod világa cimü legujabb regényében nagyon elitélően nyilatkozik. Maga Darwin, amikor élete végén szemlét tartott szellemi fejlődésén, szinte elkeseredéssel emlékezett meg Butler apó intézetéről, amelynek a maga szellemének kibontakozása szempontjából semmit sem köszönhetett, mert Butlerék a latin és a görög nyelven kivül mindössze csak az ókor történetével és földrajzával ismertették meg szigoru fegyelem alá kényszeritett növendékeiket. Elkeseredésében még akkor is, amikor már évtizedek választották el a Butleréknál töltött időtől, erre a tulzó kitörésre ragadtatja magát: »Senki sem vetheti meg őszintébben a régi, sablónos, együgyüen klasszikus oktatást, mint ahogy én teszem.« Darwin a tanitásnak ettől a fajtajától különösen azt vette rossz néven, hogy képviselői azt hirdették, hogy a régi görögök és rómaiak az emberi szellem fejlődési lehetőségének fölül nem mulható csucsát jelentik.

Tanárait nem szerette Darwin. Szimpátiájának ezt a hiányát nem birta eltitkolni és talán ennek is tulajdonitható, hogy öt sem szerették. Jól tudta, hogy a tanárok nagyon közönséges diáknak tartották, aki szerintük még a szellemi átlagon is alul maradt. Pedig az iskolában semmiféle eredményt fel nem mutató fiu, aki a klasszikus tárgyakban egyáltalában nem haladt előre, az iskolán kivül élénk érdeklődést tanusitott ama tárgyak iránt, amelyek Butler tantervén nem is szerepeltek. Mennyiségtannal, fizikával, vegytannal nagyon szivesen foglalkozott, szeretettel tanulmányozta a természetet, megfigyelte a madarak szokásait, amelyekről részletes jegyzeteket készitett, buzgón gyüjtötte a bogarakat és az ásványokat.

Erazmus nevü testvérével együtt egy fészerben vegyészeti labaratóriumot rendezett be, ahol kémiai könyvek utmutatása alapján mindenfajta kisérleteket végeztek. Ezeket a kisérleteket tartotta Darwin később neveltetése legértékesebb részének, mert rajtuk tanulta meg gyakorlatilag a tudományos kisérletek fontosságát. Tanulótársai azonban, akik az ilyesmik iránt csöppet sem érdeklődtek, sokat csufolták emiatt. Elkeresztelték »Gáz bácsi«-nak és ez a gunynév évekig rajta ragadt. Amikor pedig dr. Butler, az igazgató értesült a Darwin-fiu »extravaganciáiról«, nyilvánosan megrótta, a miért a latin és a görög nyelv szorgalmasabb tanulmányozása helyett »haszontalan dolgokra fecsérli idejét«.

A jámbor dr. Butler álmában sem gondolta, hogy tanitványai közül egykor senkisem lesz majd hiresebb, mint épen ez a haszontalan diák...

A kintorna-pályázat első nyertesei

Mult vasárnapi számunkban meghirdetett kintorna-pályázatunk iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg és a posta garmadával hozta a vicceket, amelyek között nagyszámban találtunk közlésre alkalmasat is. A pályázat eredménye azt bizonyitja, hogy a Vajdaságban sok a tréfacsináló ember és azok se kedvetlenedjenek el, akiknek most nem sikerült a legjobb mükedvelő humoristák közé bejutni, hanem próbálkozzanak legközelebbi pályázatunkon ujból, amelyet jövő vasárnap fogunk közölni.

A beérkezett legjobb pályázatok a következők:

1.

— Van fennt hely?
— Van kérem, de ülnek rajta.
(Beküldte: Fischer László, Novivrbas).

✸

Utas: Kalauz ur mennyibe kerül a viteldij Palicsra?
Kalauz: Három dinár.
— Köszönöm.
— Na, tessék felszállni, mert...
— Köszönöm, csak *tudni akartam*, mennyit spórolok meg, ha gyalog megyek.
(Beküldte: L. S. Szenta).

✸

— Mondja kalauz, ki az az ur, aki bent a villanyos kocsiban nyugodtan olvassa az ujságot egyedül, mig a közönség a perronon tolong?
— Pszt, kérem, nem szabad zavarni. Ritka ember. Nem készül az Óceánt átrepülni s nem is képviselőjelölt.
(Beküldte: Eckó Inci).

✸

— Van még hely a villamosban?
— Mennyi?
— Egy.
— Annyi nincs!
(Beküldte: Vig Gábor, Noviszad).

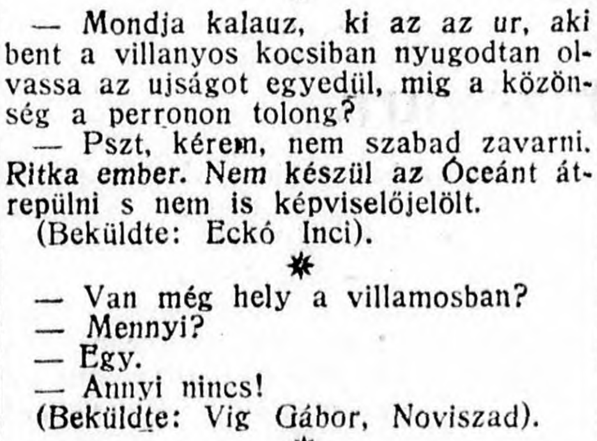
✸

— Mikor indul az utolsó villamos Palicsra?
— Azt uraságod ugy sem fogja megérni.
(Beküldte: Kamor, Kikinda).

✸

A zsufolásig megtelt palicsi villamosra fel akar szállni egy ur, de a kalauz nem engedi, viszont az ur sem tágit.
— Nem látja, hogy »megtelt!« — szól a kalauz a jelző táblára mutatva.
— Kérem levenni a táblácskát mig felszállok, aztán megint kiakaszthatja.
(Beküldte: Fehér Bálint, Feketics).

2.

— Vajjon hány óra lehet?
— Ugy öt körül.
— Reggel vagy este?
— Azt hiszem, reggel.
— Máma vagy tegnap?
(Beküldte: Fischer László Novivrbas).

✸

— Rossz kedvü volt a feleséged, mikor az éjszaka hazamentél?
— Persze! Egy tányért tört el a fejemen.
— Miért nem veszel vasból tányérokat. Azokat nem tudja majd eltörni.
(Beküldte: Fetter János, Becskerek).

✸

— Rémes. Tudod-e, mit volt legnehezebb az Uristennek megteremteni?
— Mit?
— Az asszonyt. A világot semmiből teremti, de már az asszonyhoz neki is szüksége volt — egy oldalbordára.
(Beküldte: Eckó Inci).

✸

A: Mondd öregem, melyik itt a tulsó oldal.
B: Mi! A tulsó oldal?... Hát az ott a másik felén.
A: Érdekes!... Az előbb, mikor ott voltam, azt mondták, hogy ez itt a tulsó oldal.
(Beküldte: Szabó Ferenc, Szubotica).

✸

Móric: Makszi, akarsz pénzt kölcsön?
Makszi: Köszönöm, nem kell. Most van száz dinárom.
Móric: Hát akkor adj nekem huszat kölcsön!
(Beküldte: Zidarics József, Szombor).

✸

— Szervusz pajtikám, de régen láttalak, bolondulsz még mindig a szép Ella után?
— Már nem, kiábrándultam belőle.
— Hogy lehetséges ez?
— Ugy, hogy feleségül vettem.
(Beküldte: Kámor, Kikinda).

✸

— Barátom, megmondhatnád, hogyan találhatnék munkát?
— *Hogyne, megsugom*: vásárolj egy automobilt és próbáld jókarban tartani.
(Beküldte: Cakó Antal, Szubotica).

3.

— Mondja, pincér, mióta van maga ebben az étteremben?
— Hat hete, nagyságos uram.
— Akkor nem magánál rendeltem a fröccsöt.
(Beküldte: Fischer László, Novivrbas).

✸

Vendég: Nyolc nap előtt kellett volna jönnöm.
Pincér: ?
Vendég: Mert a hus akkor még friss volt.
Pincér: Nem baj. Az ára ma is ugyanaz.
(Beküldte: Fetter János, Becskerek).

✸

Pincér: Tea nem volt a sonkához, nagyságos uram?
Vendég: Nem iszom teát, mert ha teázok, nem tudok aludni.
Pincér: Különös. Én nálam ép megforditva van, ha alszom, nem tudok teázni.
Beküldte: Eckó Juci).

✸

Vendég: Pincér, ebben a feketében egy élő svábbogarat találtam!
Pincér: Szemtelenség! Máskor majd gondoskodom, hogy melegebbre főzzék a kávét.
(Beküldte: Szabó Ferenc, Subotica).

Vendég: Főur, maga nekem többet számolt!
Pincér: Pardon, az lehetetlen! Többet irhattam talán tévedésből, de a számitásnak hibátlannak kell lenni.
(Beküldte: Fischer László, Becskerek).

✸

—Hallja pincér, a borjusült gyalázatosan rossz volt. Nyolc nap előtt sokkal jobbat ettem maguknál.
— Látszik, hogy uraságod nem ért hozzá, mert az még ugyanabból való.
(Beküldte: Kámor, Kikinda).

✸

A vendég bőkezüen ad borravalót a pincérnek, mielőtt még rendelt volna.
— De mondja meg őszintén, mielőtt rendelek, hogy mit ajánl?
A pincér odahajol hozzá és igy mondja:
— Azt ajánlom, hogy tessék más vendéglőbe menni.
(Beküldte: Bob, Padina).

4.

— Van kóser marhahus?
— Nincs.
— Hát borju?
— Az sincs.
— Akkor kérek disznókarmonádlit.
(Beküldte: Fischer László, Novivrbas).

✸

Hentes: Hát értesz-e már valamit a szakmámhoz, hogy inasnak akarsz hozzám beállni?
Suhanc: Hogyne, ha megszaglálom a szafaládét, *tudom*, milyen áliat husából készült.
Hentes: Az semmi. Nekem olyan inas kell, aki, ha ránéz, akkor a konflis számát is megtudja pontosan mondani.
(Beküldte: L. S. Szenta).

✸

Kisfiu: Hentes bácsi, lehet kapni disznónyelvet?
Hentes: Azt nem kisfiam, hanem van nagyon szép marha nyelvem.
Kisfiu: Látom!
(Beküldte: Szabó Ferenc, Szubotica).

✸

Mint a legsikerültebb adomák beküldői fentiek közül

Fischer László szigorló mérnök Novivrbasz, Eckó Inci Szubotica, Szabó Ferenc Szubotica és Kámor Kikinda egy-egy könyvjutalomban részesültek.

A nyertesek jelentsék be pontos cimüket a kiadóhivatalban, hogy a könyvjutalmat elküldhessük részükre.

Legközelebbi kintorna-pályázatunkat jövő vasárnapi számunkban fogjuk kiirni.

EM
ENGLESKI MAGAZIN
Beograd
Vuka Karadžića ul. 18. Telefon 24-98
Zagreb
Strossmajerova 10 — Telefon 16-56
Első rendü uri divatáruház. Saját műtermében készit méték után ruhát és fehérneműt
Eredeti Burberry Weatherproofs

Fotoamatőrök
Kérjék photoaparátusokról és kellékeikről gazdagon illusztrált ingyenes árjegyzékemet
SEIDLING PÁL
Novisad, Kr. Petra ul. 28.

TERE-FERE

Bubifrizura a tizenhetedik században. A *bubifrizura divatja nem is olyan ujkeletü*, mint ahogy hisszük. Egy francia orvosi folyóirat, a *Cronique Médicale* arról ad hirt, hogy már a tizenhetedik században divatozott XIV. Lajos király maga is hódolt a divatnak. A királyné egyenesen azért vágatta le haját, hogy tessék a *férjének*.

Sevigné asszony pedig a kor hü krónikása, ujságirója igy ir egyik levelében erről a divatról:

— Multkor meglátogattam *Ventadour* hercegnőt. Szép, mint egy angyal. Nevers hercegnő roppant mulatságos frizurával jött ide. *Higyje el nekem*, mert én igazán szeretem a különös divatot. Haját egészen levágatta s a megmaradt kis tincseket megannyi papirral kötötte össze, ami miatt éjjel-nappal szenvedett. Feje gömbölyü, mint egy káposzta. Oldalt semmi haja sincsen. A legfurcsább az, hogy fökötöt sem hord, de fiatal és csinos. Ennél a divatnál a hajat mindakét oldalon lenyirják, gömbölyü, hanyag fürtök hullanak alá, melyek csak egy ujjnyira takarják a fület, ami nagyon fiatalossá, széppé teszi a nőket.

Madame de la *Tronche* pedig igy számol be az ujdonságról, mely 1671. körül mindenütt nagy port vert föl:

— Asszonyom, biztositom, hogy elragadó lesz ezzel a frizurával, csak attól tartok, hogy kissé sajnál majd megválni hajától. Hogy megerősitsem szándékában, közlöm önnel, hogy a királyné s az összes párisi divatos leányok, hölgyek tegnap levágatták hajukat. *Crussol*-né hétfőn ezzel az uj frizurával jelentkezett a királyné előtt s igy szólt hozzá: »Hogyan, felséges asszonyom is levágatta a haját, akárcsak *mi?« Erre a királyné azt felelte, hogy* nem utánozza a divatot, csak a királynak kedvét keresi, mert ő kedveli a rövid hajat...

Semmi uj sincs a nap alatt.

✸

Vajjon lehetséges-e Amerikából Európába repülni? Miután már megtörtént a csoda — többször is — nem érdektelen elolvasni, hogy vélekedtek erről a kérdésről 1919 juliusában, mikor *Blériot*-nak sikerült átrepülnie a La Manche csatornát.

Egy nagy angol folyóirat, a *Frey's Magazine* a repülés szakemberei között körkérdést nyitott, mondják el véleményüket az Óceán átrepülésének lehetőségéről. A körkérdés azzal a majdnem egyhangu véleménnyel zárult, hogy ez a vállalkozás — lehetetlen. Legnagyobb nehézsége a szakértők szerint az, hogy a repülőgép nem vihet magával elégséges benzint a nagyon hosszu utra. Egyesek azt inditványozták: utközben hajóállomásokat kell létesiteni a szabad Óceánon, hogy a repülőgépek innen vehessenek föl benzint.

Akkoriban még azt hitték, hogy az Óceán átrepüléséhez legalább 59—60 óra szükséges s a leghatalmasabb repülőgép sem képes 30 órán tul a levegőben maradni.

Azóta mindössze huszesztendő mult el. Ma már leszállóhely nélkül közlekednek a repülőgépek Európa és Amerika között.

Ebből csak az tünik ki, hogy a tudomány gyorsabban repül, mint a képzelet.

✸

Most tartották meg a francia gépirók a versenyüket. Az eredmények elég jók, de az angolok fölemlitik, hogy a világrekordot a gépirás terén egy angol leány tartja, *Worward* kisasszony.

Ő a párisi versenyen egyizben már első dijat nyert, amennyiben öt perc alatt 3394 szótagot kopogtatott le.

Gyorsasága azóta növekedett. Sebes gépével utoléri, sőt elhagyja a legkitünőbb gyorsirókat is.

Az angol képviselőházban könnyüszerrel lekopogtatta a hadaró szónokok beszédeit is, ugyhogy a gyorsiró iroda a beszédek elhangoztával a szöveget egyenesen a nyomdába adhatja. Semmi hibát sem követ el. Kopogtatás közben stilizál is.

Miss Worward huszonhárom esztendős és tizenkétéves korában kezdett gépirni.

✸

Vadállatok fényképezőgép előtt. A római állatkert igazgatósága pályázatot hirdetett több dijjal, hogy az állatkert állatjait levegyék. Ezen a pályázaton sok olasz és külföldi fényképész vett részt, hivatásosak és mükedvelők, hogy minél természetesebben örökitsék meg a fenevadak arckifejezését. (Ha ugyan szabad ezzel a szóval élnünk).

Körülbelül 2000 bestia ült modelt a fényképészeknek.

Egy fényképész a tapasztalatairól a következőképp számol be:

— Amint illik, az állatok királyával kezdem, az oroszlánnal. Az oroszlánnak semmi kifogása sincs a fényképezés ellen. Királyi nyugalommal pózba helyezkedik, mint aki hozzászokott a szerepléshez, akár egy ünnepelt moziszinész. Ugy látszik, büszke pompás sörényére, csillámló szőrére, delejes szemére. Egyiket sem kellett megkérnünk, hogy maradjon nyugodtan, vagy csináljon barátságos arcot. Némelyik oroszlán a fölvétel után elbődült. Talán azt kérdezte ezzel, hogy sikerült-e? Hat oroszlán gyönyörüen elhelyezkedett gépünk előtt, festői csoportban, egymás mellett heverészve, mig az állatszeliditőjük rájuk állt, mint valami forró, eleven szőnyegre. Ezzel szemben a viziló csak üggyel-bajjal akarta elhagyni a vizet, elrejtőzködött benne, mint az erdőben egy szerény ibolya. Mégis kivánesiskodott. Egyik szemét a viz alá meritette de a másikkal kifelé pislogott, ránk kacsintott, mintegy megveszteget-ve bennünket, a nyilvánosság szolgáit. A jegesmedvéket akkor sikerült lekapnunk, mikor a mesterséges sarki tengerükben egy olajba mártott kenyérért veszekednek. A sarki medve minden vadállat között a legfalánkabb, két lábra állt, összeverte mancsait, mintha tapsolna. Leggyanakvóbbak voltak a leopárdok. Mordul néztek ránk, mint holmi öntelt politikusok, kik menekülnek a lenése elől. A majmok a fényképezőgép előtt megcáfolták *Darwin* elméletét. Tudni se akartak arról, hogy szerepeljenek. Futni kezdtek, összevissza ugrálni és kiabálni. Mintha megbolondultak volna. Csak kellő ravaszsággal sikerült őket becsapnunk. Egy makimajom neki ugrott egyik kartársunknak, kiütötte kezéből a lemeztokot, összetörte töltőtollát...

✸

Hasznos tanácsok tollforgatóknak. Leon *Daudet*, akinek letartóztatása és szökése oly nagy port vert föl, most jelentette meg egy kötetben irodalmi tanulmányait s följegyzéseit. Ebben a könyvben számos talpraesett, nagy tapasztalatra valló észrevételt lelünk az irdalomra vonatkozólag. Minden tollforgató haszonnal olvashatja. Ime néhány közülük:

Ha valami mondanivalód van, ne irj. Sok mondanivalódnak kell lenni, hogy keveset is mondj.

Tanácsolom, hogy sohase készits jegyzeteket s ha már készitettél, égesd el mind, mig egészséges vagy és szellemileg teljesen ép. Én is igy cselekedtem.

Válaszd meg a nődet. Ez nagyon fontos — és ne hidd, hogy egy tudatlan asszonnyal könnyebb élni, mint egy okossal.

Várd meg, mig harminc éves leszel, csak akkor kiséreld meg leirni a nőt, még pedig csak egy nőt.

Hallgatózz, nézelődj, szimatolj, kutakodj, következtes és emlékezz. Figyelj a dolgok és az emberek külső szinére és rejtett mivoltára: gyakran ott van a lényeges.

Csak azt fogadd bizalmasodul, akit már tiz esztendő óta ismersz.

Fütyülj a lerántásokra, élvezd a dicsériádákat... anélkül, hogy hinnél bennük.

Mindig őrizd meg az éleslátásodat, még akkor is, ha tévutra vezet.

Minekelőtte irsz, gondolkozz, de ne sokat, különben amit irsz vagy mesterkélt lesz, vagy pedig dohosszagu.

Légy világos vagy bonyolult, de sohase unalmas. Az unalom ellentétben áll a müvészettel.

»Hogy van az — irja — hogy az üres gyomor falát, mondjuk éjjel, alvás közben nem emészti meg a gyomorsav és a pepszin? Hiszen a gyomor fala lényegében ugyanolyan anyagokból van összetéve, amiket a gyomor akár nyers, akár főtt vagy sült állapotban rendes körülmények között három óra alatt megemészt.«

Válasz: Vagy fél évszázaddal ezelőtt az élettan tudósok azt tanitották, hogy a gyomor emésztő apparátusa élő testet nem tud megemészteni. Ez a megállapitás nem sokáig tartotta magát, mert Frenzel harminc év előtt kimutatta állatkisérletekkel, hogy a kutya gyomra az eleven békacombot bizony egy-kettőre megemészti. Ezzel egyidőben azt vették fel, hogy a belső gyomorfal keratintartalmu epithel-sejtjei emészthetetlenek és különben is az alkalikus *vér* gátolja meg az önemésztést.

Csak ujabb élettani vizsgálatok deritették ki, hogy a gyomor azért nem képes önönmagát megemészteni, mert a gyomorfal speciális mirigyei egy *antipepszinnek nevezett sajátságos nedvet választ ki magából, amely meggátolja a gyomor önemésztését.* Hirtelen halállal kimult egyének gyomrát helyenkint megemésztve találják a boncoló orvosok, mert a halál beállta után az antipepszin termelés azonnal megszünik. A gyomor önemésztése tehát csak halál után következhetik be.

ORVOSI DOLGOK

1.

Ujfajta hizókura

Régi megfigyelés: a kisember nőni szeretne, a horihorgas kissé összezsugorodni, a magas férfiak a kistermetü nőket, a kis nők a magas férfiakat favorizálják; a sáppadt pirositja az arcát, a pirosarcu sáppadt szeretne lenni; a hatalmas sasorr tulajdonosa cserélne a fitosoorruval, a piszeorru ideálja a hatalmas sasorr; a fekete haju nő szökére festi a haját és viszont; a kövérek mindenáron fogyni, a soványak hizni akarnak és igy tovább.

A soványak táborában bizonyára örömet fog kiváltani a hiradás: *ujfajta hizókurát találtak ki az orvosok,* amely rendkivül olcsó, könnyen, házilag is kivihető.

Az uj hizókura neve: *szőlőcukorkura.* A szőlőcukor — amely az utóbbi években az orvosi prakszisban széleskörü alkalmazást nyert — tulajdonképen nem más, mint gyermekkorunk kedvenc nyalánksága: *a krumplicukor.*

A felfedezés lényege az, hogy a krumplicukor, vagy hogy tudományos néven nevezzük: *a szőlőcukor nagyobb adagokban fogyasztva táplál, hizlal és ami fő, hatalmasan emeli az étvágyat.* Megállapitást nyert, hogy a szőlőcukor a legmakacsabb étvágytalanság eseteiben is hatásosnak bizonyult, kivéve természetesen azon eseteket, ahol sulyos organikus elváltozások, krónikus, gyógyithatatlan betegségek, lázak okozzák az étvágy hiányát.

A kura kivitele rendkivül egyszerü és teljesen veszélytelen. Nyolc deka finom fehér krumplicukrot olvasszunk fel fél liter teában és ezt az oldatot reggel éhgyomorra fogyassza el az étvágytalanságban szenvedő fél óra leforgása alatt. *Három órán belül* — addig nem szabad ennie — *farkas étvágy jelentkezik, amely a délután folyamán csak fokozódik.* Egy hétig naponta végezhetjük a szőlőcukorkurát, azután nyolc napos szünetet tartsunk, hogy ujabb nyolc napos kurába kezdhessünk.

Sikeres kura esetén átlag *heti két kiló sulygyarapodásra számithatunk,* amely bizonyos ideig a kura abbahagyása után is *állandósul.* Étvágytalan gyermekek szivesebben isszák az édes teát, mint a keserü orvosságokat, csakhogy náluk a szőlőcukor és tea adagját, kor szerint csökkenteni kell. Egy tiz-tizenkét éves gyermeknek négy deka szőlőcukrot adjunk két deci teára.

Ha az étvágytalan beteg nem szenvedheti a krumplicukrot, vagy tulságosan émelygősnek találja a teát, akkor szőlőcukor helyett közönséges kockacukorral édesitsük a teát és az édes izt szükség szerint citromlé hozzáadásával mérsékeljük. Félliter teára ötven-től-száz gramm *kockacukrot* adhatunk. Egy kockacukor sulya hat gramm, tehát egy csészére nyolc, kettőre tizenhat kockacukor jut. A cukros teát is reggel éhgyomorra kell üresen kiinni és nyolc napi kura után nyolc napos szünet következik. A kettő közül mindenesetre *a szőlőcukorkura hatásosabb,* különösen makacs étvágytalanságban szenvedő, ideges, vérszegény és lábadozó betegeknél.

A szőlőcukorkurák alkalmazását cukorbetegséggel terhelt családok tagjainak nem ajánljuk.

2.

Miért nem emészti meg a gyomor önönmagát?

Ezt a kérdést intézte hozzám a minap e rovat egyik olvasója:

3.

A vérszegénység gyógyitásának legegyszerübb módja

Alig mulik el hét, hogy ne olvasnánk az orvosi lapokban valami uj felfedezésről.

Egyik neves bécsi professzor, amerikai kutatók kisérletei nyomán beható vizsgálatokat végzett a vérszegénység gyógyitását illetőleg és arra az eredményre jutott, hogy *a vérszegénység legjobb orvossága az állati máj.*

A fölfedezőt már régen foglalkoztatta az a kérdés hogy honnan van az, hogy a népies gyógymódok között olyan nagy szerep jut már ősidők óta a — májnak. Már a mithológiában és a gyermekmesékben is találkozunk a máj titokzatos szereplésével; a boszorkányok, kuruzslók varázsital készitésénél is nélkülözhetetlen szer az állati máj. Németországban, Olasz- és Lengyelországban még ma is sok borjumájat etetnek a látási zavarokkal küzdő beteggel. A horvát, szlovén és tót parasztok birkamájjal gyógyitják a szembajokat, különösen az éjszakai vakságot.

Amerikai orvosok azt találták, hogy a mesterségesen legyengitett és vérszegénnyé tett kutyák hamarosan feljavulnak, ha friss borjumájjal etetjük őket. Embereken a bécsi Pal professzor próbálta ki a májdiétát és azt találta, hogy májadagolással — napi kétszáz-kétszázötven gramm fogyasztása mellett — feltünő javulást mutat a vérszegény beteg mikroszkopikus vérképe: *a vörös vérsejtek elszaporodnak* és hosszabb ideig tartó májkuránál *nemcsak meghizik a beteg, hanem a vérszegénysége is meggyógyul.*

Az csak természetes, hogy *nyers máj* élvezése volna a legegészségesebb, mert az elkészités, főzés, piritás folytán a máj sokat veszit hatásosságából. A főzés-müvészet feladata tehát olyan *változatosan,* félnyersen, vagy hirtelen piritva készitseni a májas ételeket, hogy a beteg ne unja meg és hogy az elkészitéssel mit se veszitsen vérképző hatásából. A nyári évszakban különösen ügyelni kell, hogy a máj teljesen friss legyen. Májas ételek adagolásával vérszegény gyermekeknél is szép eredményeket érhetünk el. Lázas és gyengegyomru betegek rosszul türik a májdiétát, ugy, hogy ezeknél el kell állnunk a kura alkalmazásától.

A máj gyógyhatása körül végzett kisérletek nyomán haladva *amerikai kémikusok a közelmultban már elő is állitottak a májból egy olyan anyagot amelynek napi néhány gramnyi adagja a legsulyosabb természetü vérszegénységet is rendkivül előnyösen befolyásolja.* A kisérletek még nincsenek befejezve, ugy hogy rövidesen meglepetésszerü uj eredmények várhatók.

Kató meg a galambok

Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy hosszu utca. Abban a hosszu utcában volt egy igen magas ház, abban az igen magas házban lakott Kató. Kató aranyos, szőkehaju, hatéves kis lány volt. Fönn lakott a magas ház legfelső emeletén, ahová liften járnak az emberek.

Kató nagyon szeretett játszani. Sohasem kérdezte anyukájától: — Anyukám, mivel játsszam?

Mindig talált valami játékot, ha megunta a régit, kitalált valami ujat. De legjobban szeretett épiteni.

Vol egy szép, nagy épitőszekrénye, sok-sok gyönyörü, piros, kék-fehér kővel. Olyan gyönyörü házakat, tornyokat épitett, hogy mindenki megcsodálta. És ha valamit épitett, azt nem rontotta el mindjárt, hanem állni hagyta az asztalán, néha még reggelig is, mert azt akarta, hogy mindenki jól megnézhesse.

De aztán mindig szépen berakta a köveket a dobozba. Nem is hiányzott egy kő sem, de még nem is volt kopott a sarka egyiknek se.

Sok mindent épitett Kató, de semmi se volt olyan szép, mint a galambház. Nagyon sok galambházat épitett és mindig sajnálta, hogy nincs bennük galamb, mert Kató nagyon szerette a galambokat.

Tudjátok, hogy épitette a galmbházat? Fölrakta előbb jó magasra a köveket, hogy hosszu lába legyen a galambducnak. Aztán keresztbe rakta a leghosszabb köveket és arra épitette a kis házat.

Igy ni.

Tudjátok-e mért? Kató bizony tudta, hogy mért. Azért, hogy a macska el ne érje a kis galambfiókákat, akik a házban laknak. Tudta, hogy a meska hamar fölmászik a galambház lábán, ami a ház alatt van, de amikor odaér, ahol keresztbe rakta a hosszu köveket jó szélesen, ott nem tud tovább mászni, akármilyen ügyes, mert ott fejjel lefelé, lábbal fölfelé kellene mászni, ugy pedig csak a bogarak tudnak mászni, a cicák nem.

És Kató vigyázott, hogy jól megépitse a galambházat, hogy a rossz cica lepuffanjon róla, ne ehesse meg a kis galambokat.

Amikor készen lett a gyönyörü galambház, Kató megint

csak busulni kezdett, mert nagyon hiányoztak belőle az igazi galambok.

Egyszer csak mi történt? Valami kis kapargálást, zörgést hall Kató. Nem tudta, mi lehet, mert senki se volt a szobában. Aztán megint hall valamit, mintha az ablakon kopogna valaki. Mi lehet az, gondolta Kató, hisz az ablakon nem kopoghat senki, azt az utcáról senki nem éri föl, mert szörnyü magasan van.

— Ugyan ki lehet? Ugyan mi lehet? Megnézem biz én, mert kiváncsi vagyok.

És odavitte a zsámolyt, mert anélkül nem tudott kinézni az ablakon, nem érte föl. Hát mit? Két kis galamb áll az ablakban, kivül, és kopogtatja csőrével az üveget.

Kató nagyon csodálkozott, hogy nem ijednek meg tőle és nem repülnek el, de mikor látta, hogy nem félnek tőle a galambok, szép csöndesen kinyitotta az ablakot. És akkor — huss — beröpültek a szobába. Éppen odarepültek az asztalra, ahol a galambház állott.

És megszólaltak a galambok: grrr, grrr, grrr.

— Gyere velünk Katica,
épits nekünk házat,
mert megeszi a cica
minden fiókánkat.

— Jó lesz, ha ilyet épitek? — Kérdezte Kató —, mert én csak ilyet tudok.

— Jó lesz bizony, Katica
majd haragszik a cica,
mert onnan majd leesik,
több galambot nem eszik.

Kató ugrált, tapsolt örömében és azt kiabálta: — Megyek bizony, de jó lesz. Csak anyukámtól elbucsuzom, mert különben megijed, ha nem talál itt.

Beszaladt anyukájához, elmesélte neki, mit mondtak a galambok és kérte, hogy eressze el velük.

— Jól van — mondta anyuka —, tudom, hogy a galambok vigyáznak rád, hát eleresztelek, de ha megépitetted a galambházat, gyere haza értem, mert én is megszeretném nézni.

Kató visszaszaladt a szobájába és a hóna alá akarta kapni az épitőköves sktulyát, de fölemelni se tudta, olyan ne-

szeptember elsejétől kezdve a Habostorta mint kötöltő részt lesz benne a Bácsmegyei Napló minden vasárnapi számában.

Kis olvasóink tehát szeptember elsejétől kezdve legjobban tetszik, ha számonként összegyüjtik a Habostortát, mert *ettől kezdve minden télyben ingyen küldünk csinos, szép keményy borítólapot olvasóinknak* és így a borítólapba belehelyezve a Habostorta télév alatt szegyüjtött példányait, *egy csinos könyvre lesz szert a Habostorta minden olvasója.*

Már most tudatjuk a Habostorta kis barátaival, hogy szeptember elsején megindúló uj évfolyam számaiban közölni fogjuk

Muncsrko diákévelnek érdekes történetét.

Ezenkivül sok-sok mese, szines történet, kép és rejtvény disziti majd a lapot. De még egy nagyon érdekes megjelepetés vár kis olvasóinkra: Szeptember elsejétől kezdve folytatásokban közöljük a gyerekek kedvenceinek

Jackie Coogannak, Baby Peggynek, Rin-Tin-Tinnek és Charlie Chaplinnek kalandjait és csinytevéseit szórazon és vizen.

Ki ne ismerné közülletek a Jackie-t és Peggit, a két pajkos mozisziněszt és hüséges társukat Rin-Tin-Tint a csodakutyát és Chaplin bácsit, akik annyi sok vidám kalandjukkal fogják szórakoztatni a Habostorta olvasóit.

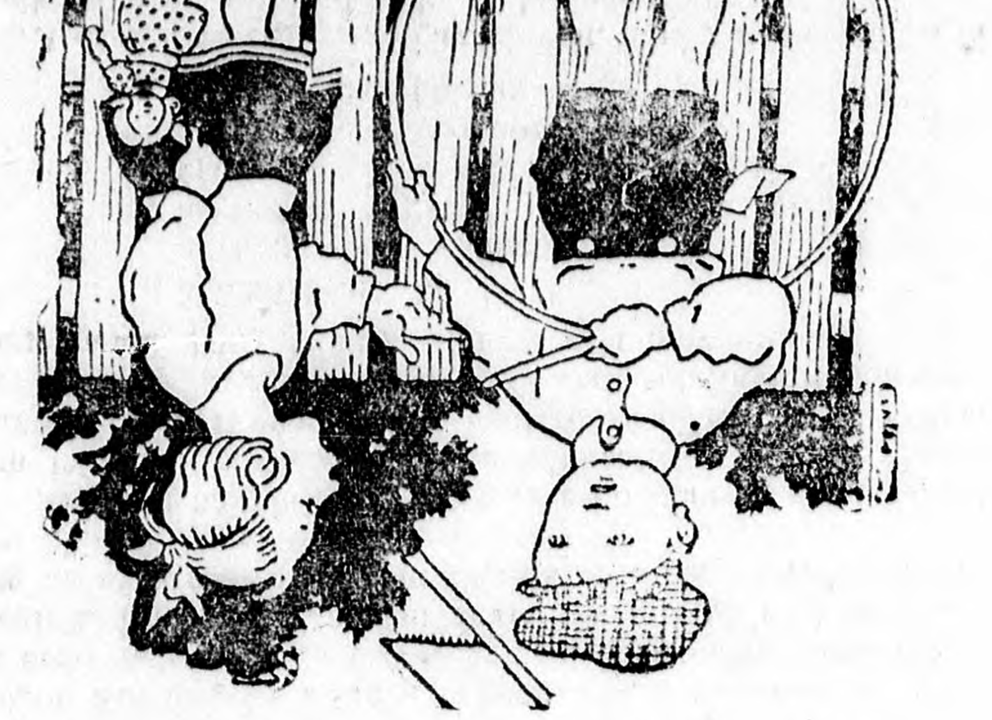
Bekúldte Németh Margit

s s s s p 0000 0000

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenmellékiete

Szabotica, 1927. julius 17. 29

Pali, Pali, Palika
Gurul-e a karika?

héz volt. Már busulni akart, mikor eszébe jutott, hogy igazi galambházat majd fából épit és kő nem kell.

— Mehetünk már, mehetünk, — kiabált Kató.

A galambok — huss — kiröpültek ab ablakon. Kató is — huss — nekifutott az abaknak, — akkor jutott eszébe, hogy ő nem tud repülni és hogy ő nem mehet arra, az ablakon át.

Mikor leért az utcára, meglátta a galambokat, akik szépen leültek a szemközti házra és őrá vártak. Amint meglátták Katót, fölrepültek és szálltak, szálltak. Kató elkezdett futni, ahogy csak tudott, de eszébe jutott, hogy ő nem tud olyan gyorsan futni, ahogy a galambok röpülnek. Jaj, mi lesz, ha nem éri utól őket.

Már majdnem sirva fakadt, amikor észrevette, hogy a galambok leülnek az egyik házra és szépen megvárják őt. Igy mentek végig a hosszu utcán, a galambok röpültek egy darabon, aztán leültek, megvárták Katót. Kató most már nem félt, hogy otthagyják, hát nem is futott olyan gyorsan.

Nemsokára kiértek az uccából, elhagyták a többi uccát, átmentek a hidon és szép kis kertes házikók között jártak. Kató szeretett volna megnézni minden bokrot, minden virágot, de nem lehetett, mert a galambok nem vártak olyan sokáig.

Már bizony jó fáradt volt, amikor megérkeztek a Galamboskerthez, ahol a galambok laktak. Ott volt ám csak sok galamb!

És mintha mindnyájan ismerték volna Katót, elébe röpültek, kezére szálltak, vállára ültek és a fejecskéjüket hozzádörgölték az arcához. Kató nézte a szép piros szemüket, a fényes tollukat és azt a mindigmozgó kis fejüket. És a galambok azt turbékolták:

— Kató, Kató, Katica,
épits nekünk házat,
mert megeszi a cica
minden fiókánkat.

Kató nagyon boldog volt. Hamar hozzá is fogott a munkához. Összehordott sok-sok fát és fölrakta ugy, mint otthon szokta a játékköveket. Mikor készen lett, azt mondta:

— Na, most tegyétek bele a ducba a galambfiókákat, aztán bujjunk el és nézzük meg, mit csinál a cica.

Ugy is tettek. A galambgyerekek ott csipogtak a ducban, a nagy galambok elbujtak a háztetőn, Kató meg a bokorban — és leskelődtek.

Bandi erre a szóra nagyon megharagudott, legszivesebben nyakon ütötte volna Palit, csakhogy nem akart vele összeveszni. Inkább nem szólt semmit, mire Pali hencegve tovább gunyolódott.

Nem is neked való a dohány. Elszédülnél tőle.

— Jobb volna, ha te sem cigarettáznál, felelte Bandi jóakaróan.

Pali sértett büszkeséggel kiáltotta:

— Nekem többet ilyet ne mondj, mert összeveszünk.

De már erre Pali igazán megbokrosodott és nyakon ütötte Bandit, aki visszaadta a kölcsönt.

Verekedés közben kiesett Pali szájából a cigaretta és abba a kosárba esett, ahol egy szelid tyuk anyó költött. A cigarettától a szalma hamar lángot kapott, de ők ezt nem vették észre. A kosárban a szalma már javában égett, benne a tojások veszedelmesen durrogtak, amikor a veszekedők észrevették a veszedelmet, amelynek láttára mind a ketten nagyon megijedtek, rögtön abbahagyták a veszekedést, azon gondolkoztak, miként lehetne segiteni a bajon.

Viz nem volt a közelben, a tüz egyre égett, a félelmük rohamosan nőtt. Elsápadt az arcuk, rázta őket a borzalom. Még a ház is meggyulladhat, hanem tudnak idejekorán segiteni a bajon.

Bandinak hirtelen mentő ötlete támadt: amilyen gyorsan csak tehette, levetette kabátját, ráteritette az az égő kosárra, azután megfogta azt mindenestől és kidobta a padlásajtón az udvarra. Ekként a veszély elmult.

Hanem azután következett valami. Bandinak a kabátját ugy megviselte az égés, hogy azt többet magára nem vehette. Nagyon haragudott Palira, mert ő volt az oka mindennek. Ha nem cigarettázott volna, nem lett volna semmi baj. Meg is bünhödött vétkéért Pali, mert amikor szülei hazajöttek és megtudták a történteket, szigoruan megbüntették Bandinak pedig, hogy ne legyen semmi harag, vettek egy uj kabátot, a mivel ugy Bandi, mint szülei meg voltak elégedve.

És azóta Pali nem cigarettázik. Bandi nem dalol, hanem megjavultak és nagyon jó fiuk és barátok lettek.

Morgó Mackó esetei

Kubán Endre

NEGYVENEGYEDIK FEJEZET.

amelyben Morgó nemzetes ur szertelett busul azon, hogy a vacsora olyan csudosan végződött és melyben megtudjuk azt is, hogy esett meg Mucurkó szülétésnapi uzsonnája, amelyet a megfinyott patkósok helyett egyedül kebelezett be.

A csufosan végződött vacsora után Morgó Mackó nemzetes ur egy hétig mogorván ült odahaza erdei palotájában és nem mert kimozdulni. Nem akarta, hogy az erdei lakosok csak találkozzam veled egyszer nappal, amikor nem látsz, — Mordizomadta, — kiáltott vissza a nemzetes ur, — majd ellátom a bajodat!

Ettől fogva azután az éjszakai séták is elmaradtak.

Az otthonülésnek azután Mucurkó adta meg az árát.

A dolog úgyanis úgy áll, hogy a nemzetes ur odahaza unatkozott és unalmában elöszedte Mucurkót, akit a leckéből alaposan kikérdezett és ha nem tudott megtelelni, akkor

Mult számunkban közölt rejtvények helyes megfejtése következő: 1. *Maddrdal, 2. Három a tánc.*

Helyesen megfejtették: Róth Manci, Kovács Ibolya, Kurunda Béla, Kasza Mariska.

A jutalmat *Kasza Mariska* (Majdán) kapta.

A Habostorta otvasóihoz!

Még néhány hét és vége lesz a diák-szabadságnak, a szép, a ragyogó vakációnak. Szeptember elsején ujra kinyilik mindnyájatok előtt az iskolák kapui és kedves kis olvasóink pihent testtel, pihent lélekkel ujra kezdőkbe veszik a könyvet, hogy az iskolai év fölyamán szorgalmas tanulással gyarapitsák tudásukat. A jó fiuk, a jó leánykák részére szüléik nem adhatnak szebb, értékesebb és hasznosabb ajándékot, mint

a Bácsmegyei Napló vasárnapi számának ajándék mellékletét: a Habostortát.

A Habostorta volt a multban is a legjobb barátja a Bácsmegyei Napló kis olvasóinak, mert csak az ő számukra készült, hogy a nyári pihenő idején és a tanév szabad óráiban legyen egy igazán szép, lélekmemesitő hasznos olvasnivaló a gyermekek kezében. Kis barátaink akar kedveskedni a Bácsmegyei Napló, amikor

szeptember elsejétől kezdve minden vasárnapi számban kétkét mellékletként, tüzet alakjában adja a Habostortát

hogy kis olvasóink minél könnyebben össze gyüjthessék a Habostorta

szeptember elsejétől kezdődő uj, második évfolyamának minden egyes számát.

A jövőben tehát kis olvasóinknak nem kell a Bácsmegyei Napolóból kitépni a Habostortát, mert

– En nem cigarettázom! Nem elég az, ha apa és a kéményünk füstöl? Ha még én is füstölnék, a tüzoltók képesek lennének azt hinni, hogy meggyuladtunk.

Az ilyen beszéd sokszor kihozta Palit a türelemből és néha bizony össze is verekedtek emiatt. Most megint elhatározta, ha törik, ha szakad, de ő ráveszi barátját a cigarettázásra! De ha mégis nem sikerülne, hát akkor megverekszik vele. Tehát a terv kész volt.

A dolog pedig igy történt: Palinak a papája meg a papája kiment Palicsra strandolni, őt pedig otthon hagyták büntetésből, mert játéka közben beütött egy ablakot. Pali busult, szörnyen busult, mert szeretett volna ő is kimenni fürdeni, de hát hiába való volt minden busulása, sirása, könyörgése, nem mehetett. Elhatározta, hogy fölmegy a padlásra és a zsákból majd lop diót. Előre örült, hogy mennyeire megtömi a zsebét, meg a sapkáját dióval. Pedig hát korai volt az öröme. A padlás ajtója be volt zárva, a kulcs pedig eltéve ugy, hogy azt nem találta volna meg még akkor sem, ha itélet napig is kereste volna. Már pedig diót lop, ha addig él is, meg is esküdött rá magában. Kétségbe volt esve, nem tudta mit csináljon, hogyan nyissa fel a padlás ajtót!?

Felkutatta az egész házat, de a kulcsot nem találta meg sehol. Mit cselekedhetett okosabbat? földhöz vágta sapkáját, mintha mindennek az lett volna az oka. Aztán a kabátja belsejéből előkeritett egy cigarettát, meg egy skatulya gyufát és nagy hetykén rágyujtott. Ugy füstölt, mint a kémény télen.

Eközben Bandi nagyon unatkozott, hát azért elhatározta, hogy elmegy Palihoz egy kicsit játszani. Előbb megkérdezte anyukáját, megengedi-e, hogy elmenjen és amikor mamája beleegyezett, vigan, dalolva sietett barátjához.

Nemsokára együtt ették a diót a padláson.

Bandinak ma különösen jó kedve volt, dalolt is, csak ugy rengett belé a padlás. Pali pedig csak füstölt, gondolta, hogy barátja végre is megkivánja tőle. De biz annak kisebb gondja is nagyobb volt annál. Nem állhatta ki szó nélkül:

— Hát még mindig nem mersz cigarettázni?

Bandi dühösen törte össze a diót cipője sarkával, miközben rá nézett Palira, haragosan válaszolva:

— Mindig ezzel bosszantasz? Hányszor mondjam, hogy nekem nem kell?!

Nem kell, suttogta gunyosan. Még egy cigarettát se mer elszivni! Fél, hogy kikap . . . a gyáva.

Egyszerre jön ám a cica. Néz jobbra-balra, keresi a galambfiókákat. Egyszerre meghallja a csipogást, meglátja a ducot, — de aztán puff! lepuffan.

Igaz, hogy talpra esett, mert a cica nagyon ügyes, mindig talpra esik, nem üti meg magát; de azért nagyon mérges volt, hogy nincs galambpecsenye. Kató nagy nevetve bujt elő a bokorból, a cica mérgesen rávillogtatta azt a gonosz, zöld szemét és dühösen elfutott. A galambok is előbujtak és nagyon örültek, hogy ilyen jól sikerült a galamház és nem kell félni a macskától.

— Ügyes lány vagy, Katica,
haragszik rád a cica,
mert a ducról leesik,
több galambot nem eszik.
De mi bizony szeretünk,
röpülhetsz majd mivelünk.

— De én nem tudok röpülni, mért mondjátok, hogy röpülhetek veletek, — mondta Kató.

— Meglátod, hogy ugy lesz, csak tedd meg, amit mondunk — turbékolták a galambok. — Majd ha megint eljösz, hozz magaddal egy ruhakosarat, tudod, olyat, amiben a kimosott ruhát hordják le a padlásról és hozz még sok-sok madzagot.

— Mire kell a kosár, meg a madzag? — kérdezte Kató.

— Azt most nem mondjuk meg, de hidd el, hogy valami jó mulatság lesz.

És Kató hiába kivánesiskodott, nem mondták meg neki. Elbucsuztak tőle. A két kis galamb, aki odavezette, haza is kisérte, a többi nem volt olyan bátor, azok féltek a kocsiktól, villamosoktól.

Kató otthon mindent elmesélt az anyukájának.

— Mit gondolsz, anyukám, mire kell a kosár, meg a madzag? — kérdezte, de anyuka se tudta kitalálni. — Majd meglátjuk, ha elmegyünk vasárnap.

El is mentek vasárnap. A galambok megint rászálltak Kató fejére, vállára. Kató már majd kibujt a bőréből, olyan kiváncsi volt, mi lesz a kosárral meg a madzagokkal.

Egyszerre csak elébe szállt sok-sok galamb, — valami százan lehettek és azt turbékolták:

— Grrr, grrr, köss madzagot a lábunkra. — Kató szót fogadott, minden galambnak az egyik lábára madzagot kötözött.

(Folytatás a jövő számban.)

sohase mozdul a szárnya, mégse esik le. És a sas nem mert bántani a szemtelen rigót, mert szégyelte magát, hogy ő nem tud ugy rőfölni és hogy van olyan madár, amelyik őt is bekaphatja, ha akarja.

Amikor az óriásmadár elröpült és nem látszott már sehol, a madarak előbujtak a bokrok és a fágak közül s nagyon szomorúak voltak. Mind azt mondták: én nem röpülök többet, én nem tudok jól röpülni. Szégyelték, hogy nem tudnak ugy röpülni, mint a *zugószárnyu* madár. A sas fáiszállt a fészkébe és nem jött elő estig. Inkább éhezett, de nem akarta, hogy röpüni lássák, szégyelte magát. Csak estefelé bujt elő, amikor már nagyon éhes volt, fogott egypár madarat, azzal jóllakott, azután bebujt a fészkébe és ott üit szomorúan egész nap.

Pár nap multva megint hallották ugyanazt a furcsa látmát, megint jött az óriásmadár. A madarak féltek tőle, de nagyon kiváncsiak voltak, szerették volna megtudni, milyen madár az a zugószárnyu, hol a fészke, mit csalik? Nagy vigázva elröpdöstek az erdő széléig, mert onnan messzire lehetett látni.

Elöttük, meszsze, szép nagy rét volt és a réten tul házak. Az egyik ház egész furcsa volt, alacsony, lapostetejü. Az erdő szélérol nézték a madarak a zugószárnyut és látták, hogy mindig lejjebb-lejjebb jön. — Talán le akar szállni a rétre, gondolták.

bizony volt dolga a pipaszárnak és a hatalmas ugyi tenyérnek is. Bizony rá is ütött a Muncurkóra a kikérdezés, mert a lurkó nem szeretett tanulni, inkább szivesebben csavarog az erdőn a pajtásokkal.

A mulkor pedául a nemezes ur éppen a számtanból ekzaminálta a drágalátost. Azt kérdezte tőle:

— Figyelj ide, Muncurkó, ha neked tiz diód van és én azt mondom, hogy adj belőle négyet a Cammogó Zakinoka-testvérednek, akkor hány diód marad?

— Tiz, — válaszolta Muncurkó.

REJTETTKÉP

Hol a medvevadász?

— Na, most a madzagok másik végét kötözd a kosárhoz — mondták a galambok. Kató azt is megtette.

— Na, most üljbele a kosárba és meglátod, röpülni fogsz.

Kató beült a kosárba, a száz fehér galamb meg huzta, aztán kitárták a szárnyukat, fölrepültek a kosárral és Kató igazán röpült.

Ez volt ám a mulatság! Kató szólni se tudott örömében. És a galambok azt mondogatták:

Jaj de jó, jaj de jó,
Kosárhintón száll Kató.
Szebb ez, mint a kocsi-ló,
szebb ez, mint a léghajó,
ugy-e jó? kis Kató?
ugy-e, jó? ugy-e, jó?

Igy mulatott Kató a galambok között. Anyukája meg nézte és csak azt sajnálta, hogy ő nem fér bele a kosárba, meg azt, hogy őt még száz galamb se birná el.

kányom spárgája fennakadt egy fán. Holnapig se tudja onnan lehozni, Barnási Jeromekának azt füllentettem, hogy a nagyapja, aki a szomszédos völgyben lakik, hivatja, mert mézet akar neki adni. Ez tehát elment és hamarosan nem is jön vissza. A hetedik Diótörő Zebulon volt, akitől ugy szabadultam meg, hogy összevesztem vele, ezért megharagudott és azt mondta, hogy fütyül az uzsonnára. Én is csak azt akartam.

— Mordizomadta, — szólt a nemzetes ur, — miért tetted mindezt, te csirkefogó?

— Azért, hogy egy se jöjjön el és hogy az uzsonna egészen nekem maradjon.

— No, ha igy van, — mondta a nemzetes ur, — akkor azt se hiszem el, hogy Cammogó Zaki és Talpas Tódor természetes uton betegedtek meg.

— Nem is, mert mindegyiknek adtam egy darab krétát, melyet először bekentem mézzel. Bekapták és megbetegedtek tőle.

És tényleg az egész uzsonnát Muncurkó kebelezte be egyedül. No, de meg is járta vele. Mire lefeküdt, ugy orditott akár a sakál. A sok édesség ugyanis megfeküdte a gyomrát és még éjszaka kellett hozzá orvost hivatni.

Büntetésből aztán ricinusolajat kellett innia.

Ugy kell neki! Miért volt irigy?

. . . Remélem, gyerekek, hogy köztetek nincsen egy se, aki irigy és aki sajnálna egy jó falatot a pajtásaitól?

Ne cigarettázz!

Beküldte Sebestyén Mátyás

Ismertem én két kis gyereket, akiket otthon nagyon roszszaknak neveztek. Az egyiknek Bandi, a másiknak Pali volt a neve. Aki látta őket, testvéreknek gondolta, pedig hát csak elválhatatlan jó barátok voltak. Az egyik nagyon szeretett dalolni, a másik ellenben cigarettázni.

Pali, aki cigarettázni szeretett, többször rá akarta venni barátját a cigarettázásra, de nem sikerült, amin ő szerfelett bosszankodott, amit persze barátja előtt igyekezett eltitkolni. Ugyanis meg kell mondanom: Bandi semennyi pénzért se cigarettázott volna, azonban dalolni , még ingyen is dalolt. Ha Pali unszolta, sokszor ezzel állt elő:

—Hogy-hogy, hiszen én azt mondtam, hogy adj négyet a Zakinak, — csudálkozott a nemzets ur.

Muncurkó vigyorgott.

Mondani mondta a tata, de én nem adok a Cammogó Zakinak egyet se.

És tényleg ez jellemzi a Muncurkót. Inkább maga eszik meg mindent, de másnak nem ad semmit. Hanem a multkor ezzel a falánkságával alaposan megjárta ám.

Ugy volt a dolog, hogy Muncurkónak közeledett a születésnapja és a nemzetes ur azt mondta neki, hogy erre az ünepre meghivhatja a pajtásait uzsonnára. Muncurkó kapva kapott ezen és mindjárt kilelentette, hogy az uzsonnán hét bocs lesz hivatalos.

A nemzetes ur erre behivta Tüzsönna szakácsnőt és megparancsolta neki, hogy nyolc bocsra készítsen ízenyes uzsonnát, mert hét vendég lesz és a nyolcadik a bocs Muncurkó.

Tüzsönna néne ismét előszedte szakácstudományát és olyan uzsonnát csinált, hogy a grófok se eszenek kitűnőbet. Volt ott torta vagy háromféle, lépesméz, kitűnőfélecsemege és még sok minden.

Az őrlás madár

Volt egyszer egy szép nagy erdő. Az erdőben nagyon sok madár lakott. Ott sürgött-forgott a rigó meg a vörösbegy, meg a sólyom, meg mind a többi. De azok is ott voltak, akik nem laktak az erdőben. Eljött a fecske, a ki a falun lakott egy kis fehér házikó tetéje alatt, eljött a pacsirta a buzatáblából.

És a sok-sok madár arról beszélt, hogy ki tud a legjobban röpülni. A fecske azt mondta: én röpülök a legyorsabban; a pacsirta azzal dicsekedett, hogy ő hintázva tud röpülni: föl-le, föl-le, mint a hinta meg a hullám; a sólyom azt mondta: senki se tud olyan hirtelen lecsapni a magasból, nyitott szárnyal és egy pillanat alatt megint fönn teremni a felhők között, csak én.

Mindegyik azzal dicsekedett, amit ő tudott. De egyszerre elhallgattak, mert uj vendég jött, olyan, akitől nagyon féltek mindnyájan.

Jött a sas, a legerősebb madár. Leszállt a magas szikláról, ahol a fészke volt és eljött ide a madarak közé.

Na, hadd lássam, ki tud a legjobban röpülni? — kérdezte a sas, de a madarak hamar rámondták, hogy: a sas.

Igazuk is volt, mert olyan magasra egyikük se tudott szállni, mint a sas. A sas mindjárt meg is mutatta, mit tud. Fölemelte a szárnyát és szállt föllebb. — Már olyan magasan volt, hogy csak pici fekete pontnak látszott a kék égen. Aztán lejjebb jött és elkezdett körbe-körbe szállni a magas szikla körül. Szállt szépen, simán, kitérjesztett szárnyal, csak néha emelte meg a szárnyát, nem mozgatta olyan sokat, mint a többi madár, amikor röpül.

A madarak az erdőből csodálták és mind azt mondogatták: nézd-nézd, milyen gyönyörűen röpül, alig mozgatja a szárnyát, mégse esik le; és nem fárad el, akármilyen sokáig szállados ott fönn a magas szikla körül.

Egyszerre csak valami furcsa lármát hallottak a madarak. Nem tudták kitalálni, mi lehet. Valami furcsa zugást-zörgést, ami mintig közelebb jött. Tyüh, nagyon megijedtek és összebujtak. A sas is megijedt, de nem akart mindjárt lejönni, nem akarta mutatni, hogy fél.

Mindig erősebb lett a lárma. Valami zugott, bugott, berregett és egyszerre mit látnak! Fönn magasan egy óriási, léhérszárnyu madárforma valami közeledett és zugott, bu-

Fájóslábuak!

Ludtalp
Lábboltozat sülyedés
Lábelferdülések
Ferde járás
Sarokcsont eltolódás
Boka- és lábfejpüffedés
Bütykök és bőrkeményedések
Fájdalmas járás, korai fáradság érzés

egyedüli gyógyszere

a Dr. Block orvostanár rendszere szerint készült fémnélküli, szabályozható, világh rü

Wizard cipőbetét

megóvja az egészséges lábat

fenti bajoktól, könnyebbé, rugalmasabbá s kitartóbbá teszi a járást és **megtartja a lábat eredeti szép és egészséges formájában.**

Kérdezze meg orvosát!

Zürichből meghivott orthopädista lábszakértő
minden érdeklődőnek

julius 21-től
julius 23-ig

üzletemben **dijtalanul** rendelkezésre áll.

Használja ki a kedvező alkalmat és vizsgáltassa meg a lábait

Roth Ármin cipőáruház

orthopädiai osztályában

Subotica

6913

BUTORSZÖVETEK

Selyem ripszek
Brokátok
Damasztok
Velourok
Moquettek
Matracgradlik
Szőnyegek
Futók

az összes kárpitos kellékek nagyban és kicsinyben.

ZSÁKOK, PONYVÁK, ZSINEGEK, KÖTELÁRUK

Mintákat vidékre is küldünk.

Weitzenfeld és Társa

Subotica Detail: Városi bérpalota. Engros: Vilsonova ul. 7

A-E-G MOZIGÉPEK

összes mozicikkeket és

FILMEKET

legjobb minőségben szállit vezérképviselet:

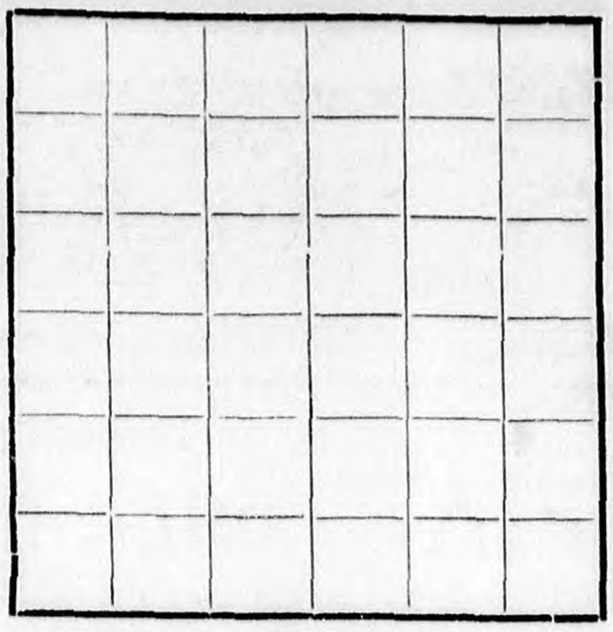
Orient-Film D. D.
Subotica 6134

REJTVÉNY

Mágikus-kocka

Pályázatra beküldte: Eibenschitz Irén, St.-Bečej

AAAAAAAAAA, II, KKK, LL, MM, NN, OOOOOO, PP, RRR, SS, TT.

A fenti betük ugy állitandók össze, hogy felülről lefelé és balról jobbra ugyanazt a szót adják.

1. Mulatság.
2. A fezőr teszi.
3. Legtöbbnyire nők viselik s időt mutatja.
4. Állatprém, boa- s bundaanyag.
5. Mesé en, gyermekversben a cicára mondják.
6. Görögös hangzásu férfinév.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes: 3. Erő, 5. Lét, 7. Előre, 9. Pereg, 11. Die, 11/a. Őre, 13. Sió, 13/a. Rőt, 15. A fensik, 17. Zambézi, 21/a. Nimród, 24. Nyul, 24/a. Ék, 26. Be, 27. Re, 29. Lé, 29/a. Rea, 31. Hercog, 33. Sei, 34. Art, 36. Póc, 37. Semita, 39. Kár, 40. Eb, 41. Terra, 43. Óriás, 46. Rá, 47. Mea, 49. Iforg (Grófi), 51. Polgári házasság, 55. Scott, 57. So, 58. Zupa, 59. Non, 60. Sok, 61. Óbor, 62. Ss, 63. Kézmü, 66. Videant consules, 70. Kefél, 72. Elm, 73. Ró, 75. Londo(n), 76. Tunis, 77. Ie, 78. Era, 79. Tunell, 82. Neo, 83. Int, 85. Sin, 86. Lejárt, 88. Ság, 89. Én, 91. Id., 92. Re, 93. Aa, 94. Lia, 95. Delfin, 98. Erősitő, 99. Elizár, 101. See, 102. Eső, 103. Rév, 104. Kek, 105. Ilike, 107. Hazug, 109. Éli, 110. Des.

Függőleges: 1. Erő, 2. Kér, 3. Eleség, 4. Örök, 5. Leon, 6. Termés, 7. Ein, 8. Er, 9. Pi, 10. Gör, 11. Die, 12. Ez, 13. Si, 14. Tormás, 15. Fur, 16. Ik, 18. Ab, 19. Mea, 20. Ért, 21. Ze, 22. Il, 23. Dei, 24. Neroizmus, 25. Berg, 28. Nois, 30. Atmosféra, 31. Hát, 32. Ob, 33. Seladon, 33/a. Irán(y)adó, 35. Rüh, 36. Praksis, 36/a. Casolin(i), 38. Aet (Tea), 39. Kirke, 41. Topil (Lipót), 43. Ózont, 44. Sábes, 45. Ez, 48. Atala, 50. Rom, 52. Int, 53. Ásó, 56. Csé, 64. Élt. 65. Üveges, 67. Ének, 68. Kün, 69. Umir, 70. Kéjlak, 71. Ért, 74. Cél, 77. Je, 80. Nád, 81. Lefelé, 83. Idő, 84. Tri, 86. Laikus, 87. Air, 90. Pi 91. Ir, 92/a. Et, 93. Al, 96. Lei, 97. Neki, 98/a. Ör, 99. Évad, 100. Zeg, 102/a. Se, 103/a. Éh, 106. Ili, 108. Zeg.

Könyv- és zenebarátok figyelmébe!

25%-os árleszállitás!

Julius 15-től augusztus 20-ig

25 százalék árengedménnyel

vásárolhat szerb, horvát. magyar, német, francia és angol

regényeket

valamint modern és klasszikus

zenemüveket

Vig Zsigm. Sándor

könyv- és zenemü-kereskedésében, Subotica

Vidékieknek könyvek és kották jegyzékével kívánatra a készséggel szolgálok

25%-os árleszállitás!

6136

Könyv- és zenebarátok figyelmébe!

A legjobb, legizletesebb eredeti édesnemes spanyol

PAPRIKA

fehér és fekete

BORS

ugymint mindennemü **füszer** és **csemege áru** a legjutányosabb áron

Mladen M. Popović & Comp.

cégnél BEOGRAD

Vasina ulica 18. — Telefon 5—05

kapható

9897

Svábbogarakat

a petéikkel együtt teljesen kiirtja az

INFICIN használata

Mindenütt kapható. Ára 5 és 10 dinár

Ha nincs eredmény, a pénzt visszaküldjük!

Depo: KRAJČOVIĆ-féle gyógyszertár, VUKOVÁR

3687

Modern

autogarázs

Speciális autójavitó-mühely. Általános gépjavitómühely. **CONTINENTAL GUMMI** gyári lerakata. Külön osztály gummi-vulkanizálásra!

KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek

Pupinova (Árpád) ul. 15. 669 Telefon 156

A Vajdaság legnagyobb kozmetikai és fodrászüzlete

a

POMPADOUR

családi okok miatt, teljes berendezéssel, kedvező feltételek mellett

eladó

Érdeklődni lehet özv. Lehner Aladárné Subotica, Nikola Kujundžićeva ulica 7.

6989

Olcsó könyvek!

Alkalmi vétel!

Beke Margit: **Manci, Lacika, Zsuzsa** Gyermekregény, 95 lap — — — 12 din.
Bródy László: **Bohóc,** 72 lap — — — 15 „
Erasmus Rotterdamus: **A balgaság dicsérete,** 143 lap — — — — 8 „
Gorkij Maxim: **A gyónás,** 220 lap — 18 „
Nagy Lajos: **Az Andrássy-ut,** 212 lap — 26 „
Nagy Teréz: **A békehajó** (ifjusági regény), 72 lap — — — — — 14 „
Révész B.: **Egyedül mindenkivel,** 169 l. 32 „
Schiller Ottó: **Bevezetés a biologiai esztetikába** — — — — — 8 „

60

dinár összegü rendelésnél a könyveket portómentesen szállitjuk

A fenti egész sorozat bérmentes küldéssel (nyolc könyv) ára összesen

120 din.

A megrendeléseket sorrendjében szállitja

Minerva d. d. könyvosztály

Üzletátszervezés miatt

a raktáramon levő összes férfi szövetek, a legfinomabbtól a legolcsóbbig, mélyen a mai áron alul lesznek árusitva. Raktáron vannak a legjobb és legujabb angol s cseh szövetek öltönyre és felöltőre, fekete és kék kammgarnok, kreppek, továbbá csikos és krém nadrágszövetek, lüszterek, férfi ruhavásznak, szines mosószövetek és mindenfajta bélésáru. Kivánatra vidékre mintákat küldök. A Vojvodina legnagyobb férfi szövet raktára.

Pressburger Sándor, Subotica, Városi székház

6 57

Áraim olcsóságairól tessék kirakataim megtekintésével meggyőződni!

PORCELLÁN és ÜVEGÜZLET KIÁRUSITÁS 6754

mélyen beszerzési áron alul nagyban és kicsinyben.
Viszonteladóknak kedvező fizetési feltételek!
S. WEISS SUBOTICA, ALEKSANDROVA ULICA

REUMA

Köszönőlevél

Dr. Rahlejev I. urnak

Beograd,

Kosovska 43

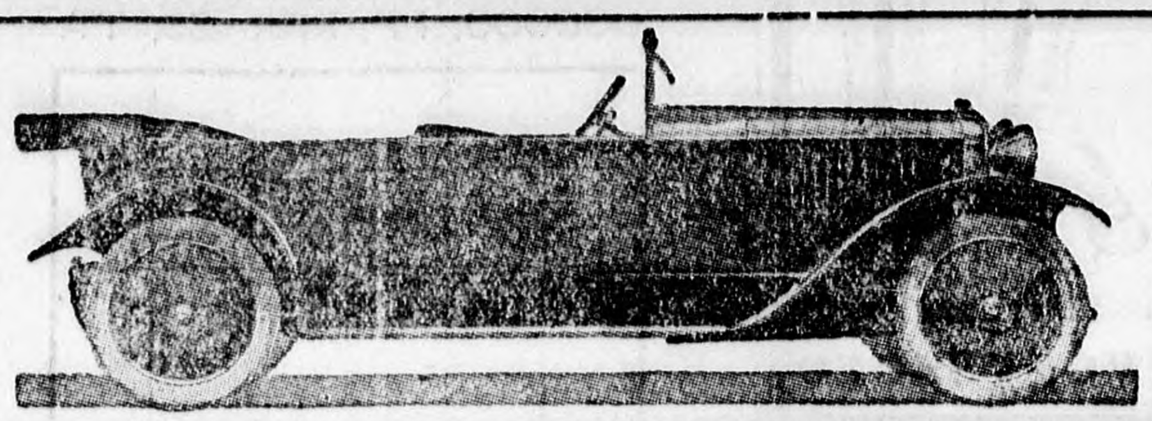
Ezennel nyilvánosan köszönetet mondok az Ön „Radio Balzamika“ orvosságáért, melyel a legrövidebb idő alatt kigyógyitottam reumámat. — E köszönő-nyilatkozatot sajátkezü aláirásommal megerősitem.

Gušća, 1924 aug. 9 Tisztelettel

Matija Jugovics, szatócs

***Ez alatt az öt év alatt, amióta már eladás tárgyát képezi a mi reumaelleni orvosságunk,* Radio Balzamika,** *orvosi tekintélyek részéről számtalan elismerést nyert, akik a legkedvezőbben nyilatkoznak róla, a kigyógyitott páciensek részéről pedig mindennap számtalan köszönőlevél érkezik hozzánk. Felhasználva a nagy elismerést és hirnevet, mely a mi orvosságunknak jutott osztályrészül az utóbbi időben a mienkhez hasonló név alatt különféle orvosságok jelentek meg a láthatáron. Amiért is felhivjuk a nagyrabecsült közönség figyelmét, hogy ne tévessze össze ezeket a mi* Radio Balzamika *orvosságunkkal.*

A **Radio Balzamiká-***t készíti, eladja és utánvéttel küldi a* Laboratorija **Radio Balsamika** Dr-a I. Rahlejeva, *Beograd, Kosovska 43* 6636

Az 1927-es typusu

"FIAT"-autók megérkeztek

Nagy raktár az 509, 503, 507 és 512-es typusu nyitott, valamint csukott autókból.

Mélyen leszállitott árak és kedvező fizetési feltételek!

Kérjen ajánlatot!

KARLO ZWIRSCHITZ, SOMBOR

Fiat vezérképviselet

3257

Jegyszekrényeket

elsőrendü kivitelben készit és raktáron tart

Milošević Veljko

Sombor,

Zlatna greda ul. 2

Hihetetlen olcsó árak! Prospektust ingyen küldök.

Szolid áron és precizen

FEST

TISZTIT

WIHART

Subotica, Sokolska 3.

5789

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST 56.

Ajánlja elsőrendü, jónevü, ismert gyártmányait

Diesel-motorok

légsüritővel és légsüritő nélkül

Stabil gőzgépek
Félstabil gőzgépek
Gőzkazánok

Mérsékelt árak. — Kedvező fizetési feltételek.
Rövid szállitási határidő. — Dijtalan mérnöklátogatás.
Azonnali részletes felvilágositással szolgálnak:

Bokšan S. mérnök **Binder M. mérnök**

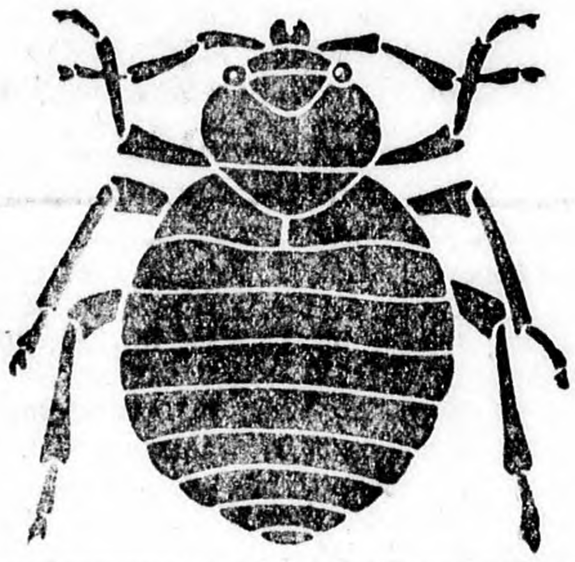
Beograd, Dečanska 14 Sarajevo, Kralja Tortka 3

Somogyi László, mérnök

Subotica, Kr. Aleksandra 15

CERTAN 6260

megöli a poloskákat
és fajzatukat

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és füszer- és anyagáru üzletben.

Meggyőződhet!

Dürkopp

varrógép kerékpár

Védjegy

COLUMBIA **a legjobb!**

GRAMAFON és LEMEZ angró-raktár. — A legkedvezőbb részletfizetésre is kapható nálam.

Állandó INGYENES hímző-tanfolyam! Nagy javitó-műhely!

S. AD. ENGL, SUBOTICA

Uj üzlethelyiség: Pukovnik Krupusević (Rudić ulica gyümölcspiac) Telefon: 8—15.

A KOVACS-FELE

Nagyenyedi Arckenőcs

és

Borax-szappan

10237

évtizedek óta elismerten a legjobb és legártalmatlanabb arcszépitő és bőrfinomitó szer. — Kapható minden gyógyszertárban, drogériában, és illatszerüzletben. — Főelárusitó: **Drogeria Hercl Subotica, Aleksandrova ul. 1.**

Naptárárusitók figyelmébe!

Mielőtt bárhonnan naptárt venne vagy rendelne, kérjen ajánlatot a MINERVA-NAPTÁRAKRÓL

1928-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi-Naptár
Kis Naptár

A naptárak még szebb kiállitásban jelennek meg, mint tavaly s minden naptárnál

lényegesen olcsóbbak

Gazdák figyelmébe!

ajánlom a herceg Eszterházy uradalomból származó, nemesitett francia

zárt-toku kék mák

fejenként válogatott utántermésemet, vetőmag céljaira klg.-ként 40 dinárért

A mag garantált 100%-os csiraképességü

Megrendelhető: Heisler Vilmos péklapusztai gazdaságában, u. p. **Torža.** 6971

DIÁKOTTHON

(NEVELŐINTÉZET)

középiskolai tanulók részére a Kozoktatási Minisztérium közvetlen felügyelete és ellenőrzése alatt, szakavatott tanári vezetés és felügyelet mellett. Az intézet Subotica város legszebb és legegészségesebb helyén fekszik.

Állandó tanulmányi ellenőrzés, szakszerü vezetés, erkölcsös családias nevelés.

Olcsó árak. Jelentkezéseket elfogad folyó évi julius 20-ig

Schäffer Mihály intézeti igazgató,
tőgimn. tanár. — Cim: Állami főgimnázium 5956

UF-ZÓ-BŐRÖNDÖK

legolcsó b és legfinomabb kivitelben

beszerezhetők kazettták, legmodernebb női ridikülök, pénztárcák csakis

SCHLAGER HENRIK

speciális bőráru- és bőröndös szaküzletében kaphatók. Megrendelések, javitások elfogadtatnak.

3174

Raktár-vezető.

technikai angro üzletben kerestetik kaucióval.

Ajánlatokat referenciák megjelölésével a kiadó tovább it „6980“ szám alatt 6980

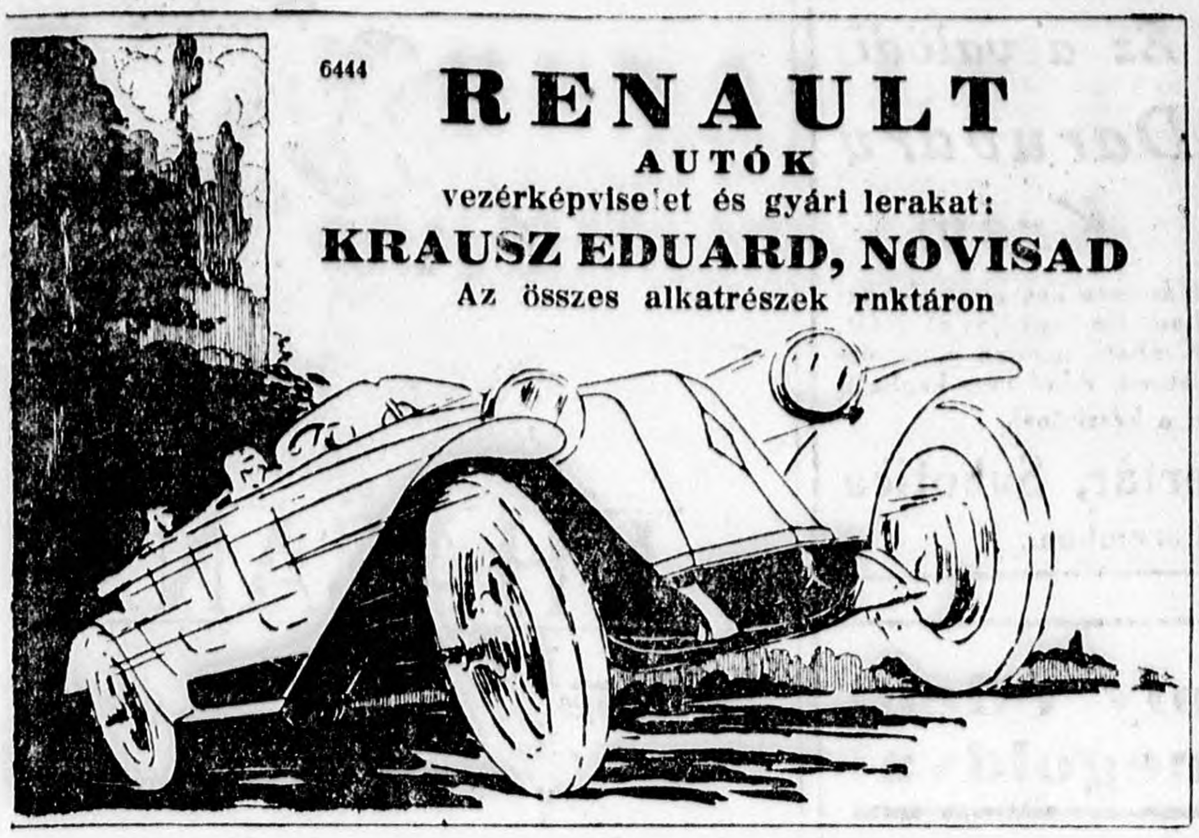
Siremlékek

Óriási választékban gránit- és márványsirkövek uti keresztek, kőszobrok készitése. Műkövek, betoncsövek, cementlapok meglepő olcsó áron beszerezhetők

WEIGNER KÁROLY **gépüzemre berendezett sirkőipartelepén és műkőgyárában** STARIBEČEJ

8550

6444

RENAULT

AUTÓK

vezérképviseiet és gyári lerakat:

KRAUSZ EDUARD, NOVISAD

Az összes alkatrészek rnktáron

Önkéntes árverés

A „ZORKA“ Első Jugoszláv Vegyészeti Ipar R.-T. Subotica

1927. augusztus 17.-én d. e. 9 órakor dr. Manojlovics Vladiszláv su oticai közjegyző közremüködésével suboticai gyárában, **Halaški vinogradi 137. szám,** nyilvános szóbeli és irásbeli árlejtésre bocsátja egy, 24 óránként

100 hektoliter spiritusz gyártására alkalmas spirituszgyár és finomitó teljes berendezését

Az összes gépek és készülékek a jónevü Novak & Jahn prágai cég gyártmányai és teljesen uj állapotban vannak.

A berendezés és tervek a suboticai gyárban megtekinthetők. Részletes jegyzékek és az árverés feltételei a suboticai irodában betekinthetők vagy kivánságra az érdeklődőnek megküldetnek.

A teljes berendezés kiállitási ára 1.000,000 dinár, mely összegből 10% az árlejtés előtt óvadék cimén letétbe helyezendő. Ha a teljes berendezés az 1.000,000 dinár minimális áron nem lenne eladható, ugyanaznap az egyes gépek és készülékek szóbeli árlejtésen adatnak el.

Irásbeli árlejtés utján csak az egész berendezés adatik el és az erre vonatkozó zárt ajánlatok 100.000 dinár óvadékkal együtt, az ajánlattevő pontos cimének feltüntetésével és annak megjelölésével, hogy az ajánlattevő árverési feltételeket ismeri és azokat elfogadja, az árverés megkezdéséig dr. Manojlovics Vladiszláv kir. közjegyzőnek (Subotica, I. Kralja Aleksandra 8.) adandók át.

Minden, erre az árlejtésre vonatkozó felvilágositást megad a Zorka első jugoszláv vegyészeti ipar rt. Suboticán.

Subotica, 1927. julius 11. 6364

Vese, hugyszervi bántalmaknál, köszvény, reuma és cukorbajnál a lithium és bórsavas natrium tartalmu

Salvator-forrás

6745

a legelsőbbrendü gyógytényezőnek bizonyult

Teljesen bakterium- és **vasmentes,** könnyen emészthető üditő-ital

Kapható mindenütt!

Vezérképviselet Vojvodina és Szrém részére **Braća Celiković,** Novisad

Iparosok! Munkások!

Ki nem akar több keresethez jutni?

De több keresethez csak eredményesebb munkával, — eredményesebb munkát pedig csak nagyobb szakképzettséggel lehet elérni.

Mindenkiből lehet kiváló szakember.

Olcsó szakkönyvek százai állnak mindenki rendelkezésére, csak be kell menni a **Bácsmegyei Napló könyvosztályába** és kiválasztani azt a könyvet, amelyre szüksége van.

A képzett munkás és iparos több és biztosabb munkát, nagyobb, ambiciójának jobban megfelelő munkakört talál.

Minden szakmabeli iparos és munkás megkapja a neki szükséges szakkönyveket

Bácsmegyei Napló könyvosztályában

Subotica, Zmaj Jovin trg 3.

ELADÓ jónevü, jómenetelü étterem és szálloda

betegség miatt

15 berendezett szobával, város központjában

Felvilágositással szolgál M. Jakovac, Zagreb, Vlaška ul. 9

6505

Szódavizét és hüsitő italait készitse házilag az eredeti

Sparklet

szifonüveggel

(Világszabadalom)

Olcsóbb és jobb a közönséges szódaviznél.

Egyszerü! Higienikus! Kiváló minőség!

Kérjen árjegyzéket és ajánlatot a jugoszláviai egyedárusitótól

Jugoslavensko Sparklet poduzeće

HUGO GYENES k. d., ZAGREB

Draškovićeva ulica br. 46. — Telefon br. 25—12.

SHELL MORTOL

kiirtja gyorsan és alaposan

legyeket, szunyogót, molyt, poloskát, bolhát, hangyát, tetvet és minden más káros rovart petéivel együtt.

Kapható minden jobb üzletben!

Anglo-Jugoslavensko Petrolejsko D. D.

Štrosmajerova 6 ZAGREB Štrosmajerova 6

Gazdaságok és községek részére a legtökéletesebb **raktári, szekér-** és **sertés-,** valamint **komló-mérlegeket** gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár **Subotica** | Kérjen ajánlatot!

Lapunkat Budapesten
a Bizanc-kávéház, Teréz-körut 34. sz.
tartja 6652

Legjobb, legizletesebb és legzamatosabb a
„TELL VILMOS"
védjegyü valódi schweizi dobozos **ementhali sajt.**
Kérje minden füszer- és csemegeüzletben. Vezérképviselet és egyedárusitás
ALIMENTARIA
agentura i komision 6694
NOVISAD, Petra Zrinjskog 59.

NESTLÉ
meg
GALA PÉTER
CSOKOLÁDÉ
6968 minden jobb üzletben kapható.

Felvétel a szegedi Szt. Erzsébet Otthonba
A szegedi Katholikus Nővédő Egyesület, Szeged, Korona ucca 18 számu székházában 40 növendék részére berendezett internátusába való felvételért augusztus hó 31-ig lehet azegyesület elnökségéhez intézett kérelemben fordulni. Felvételért a szegedi Ferenc József Tudomány Egyetem bármely fakultására beiratkozott valamint középiskolai rom. kath. vallásu női hallgatók jelentkezhetnek.
Felvétel 10 hónapra szól. Az ellátási dij havi 68 pengő, külön szobában pedig (két növendék egy szobában) havi 80 pengő. Az ellátási dijért napi négyszeri étkezés, lakás, fütés, világitás, fürdés, mosás, kiszolgálás, könyvtár és napilapok használata jár. A növendékek valláserkölcsi nevelést és családi irányu gondozását fenntartó egyesület biztositja. Részletes felvilágositást készséggel levélben is ád az egyesület elnöksége.
Szeged, Korona ucca 18. házszám
6338

Ez a valódi
Daruváry Krém
Háromsarkos piros dobozban. Ne fogadjon el mást. Kapható minden jobb üzletben. Ahol nem kapható rendelje postán a készitőnél.
Blum gyógyszertár, Subotica
1527 **Főpostával szemben.**

A szőlőmoly elleni védelem megoldva?
ARZOLA arzénpermetezőszer
MOLEX arzénporozószer
Bordói léhez már a legelső permetezéstől kezdve állandóan keverjen 100 literenként 30-40 dg ARZOLÁT
Virágzáskor és julius végefelé egyszer-kétszer porozza meg a fürtöket MOLEX arzénporral
Kérjen ismertetőt! Viszonteladók kerestetnek
Arzola din. 44 kg-ként
Molex din. 30 kg-ként
KAŠTEL D. D.
KARLOVAC
3350

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

REKLAMARAK!
gummi cipősarkot, amely elsőrangu amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, melyről mindenki az első próba után meggyőződhet 5844

Valódi I-a Ementhali sajtot
Parmasan sajtot, I-a 4 éves
Prágai chmel sonkát
Kereskedőknek és vendéglősöknek postán és vasuton a legolcsóbb árban szállit
MILOŠ KURTEŠ
füszer- és csemegekereskedő
SUBOTICA
Telefon 483. 6679

Mész- és kőbánya **Velika** a legkiadósabb és legolcsóbb
meszet és folyóvizi schottert
szállitja mindenféle
betonhoz
Képviselet:
Lavoslav Leitner
Osijek, I. Šamačka 7.
6255

Parfüm
KHASANA
A halhatatlan
A költők már osidők óta megéneklik azt a kellemes illatot, ami a szép nőnek csodás bájt kölcsönöz, amit a nő formás keze és ruganyosan karcsu teste áraszt ki magából és ez az illat az, ami a női lény titokzatosságát kábitóan árulja el. Ilyen csodás és finom vonzóerőt csak a halhatatlan KHASANA tud varázsolni.
Dr. M. ALBERSHEIM
Frankfurt a/M. — London
Ne feledje el:
„Khasana Eau de Cologne"
a kedvelt frissitőszer. Bájos, utazásra is alkalmas, szóródugós üvegcsékben.

Perutz lemezek
Perutz Roll- és Packfilmek
Vegyszerek **Perutz**
A **Braunsiegel** és **Grünsiegel** lemezek **versenyen felül** állanak, a **Perutz-film** pedig **valóságos különlegesség.** Fényképészeti-kellékek vásárlásánál **nem szabad ezeket elfelejteni.**
Sombori elárusitóhely:
„Kozmetika" Foto-Sport.
5579

Kőfaragó és Márványipar Részvénytársaság
Subotica
Telefon 4-27. **Alapitva 1894**
Ujonnan megnyitott fiók: SOMBOR, Kralja Petra ulica 57
Az ország legnagyobb géperőre berendezett kőfaragó üzeme. Gyárt és raktáron tart az összes létező gránit-, syenit- és márványkövekből **mauzoleumokat, siremlékeket, szobrokat, márványlapokat és épületmunkákat.** ☞ **Árainkat 10—30 százalékkal leszállitottuk!**
Viszonteladóknak külön árjegyzék!
Rajzok és költségvetések kivánatra dijmentesen!

